

130. TORSTAINA 26. LOKAKUUTA 2000

kello 18

Päiväjärjestys**Ilmoituksia****Ainoa käsittely**

- 1) Hallituksen esitys vuoden 2000 toiseksi lisätalousarvioksi; Hallituksen esitys vuoden 2000 toista lisätalousarviota koskevan hallituksen esityksen (HE 111/2000 vp) täydentämisestä 4236
- Hallituksen esitys HE 111, 139/2000 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 24/2000 vp
Lisätalousarvioaloite LTA 22, 23/2000 vp

Lähetekeskustelu

- 2) Laki tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta 4249
Lakialoite LA 102/2000 vp (Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.)
- 3) Laki sairausvakuutuslain 8 §:n muuttamisesta 4249
Lakialoite LA 112/2000 vp (Anneli Jäätteenmäki /kesk ym.)
- 4) Laki arvonnäisäverolain muuttamisesta 4259
Lakialoite LA 119/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)
- 5) Laki arvonnäisäverolain 85 §:n muuttamisesta 4261
Lakialoite LA 120/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)
- 6) Laki rikoslain 30 luvun muuttamisesta 4267
Lakialoite LA 121/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)
- 7) Laki rikoslain 39 luvun 6 §:n muuttamisesta 4267
Lakialoite LA 122/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

8) Laki rikoslain 30 luvun 5 ja 6 §:n muuttamisesta.....	4267
Lakialoite LA 123/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)	
9) Laki rikoslain 9 luvun muuttamisesta.....	4267
Lakialoite LA 124/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)	
10) Laki rikoslain 47 luvun muuttamisesta.....	4267
Lakialoite LA 125/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)	
11) Laki rikoslain 2 a luvun 1 §:n ja 7 luvun 3 §:n muuttamisesta.....	4268
Lakialoite LA 126/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)	
12) Laki rikoslain 35 luvun muuttamisesta.....	4268
Lakialoite LA 127/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)	
13) Laki sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta.....	4271
Lakialoite LA 133/2000 vp (Seppo Kanerva /kok ym.)	
14) Laki kansaneläkelain 24 §:n muuttamisesta	4275
Lakialoite LA 152/2000 vp (Kari Kärkkäinen /skl ym.)	
15) Laki kansaneläkelain muuttamisesta	4280
Lakialoite LA 157/2000 vp (Anne Huotari /vas)	
16) Talousarvioaloitteet (Liite 1 s. 4290).....	4285
Talousarvioaloite TAA 1—1127/2000 vp	

Mietintöjen pöydällepano

17) Hallituksen esitys laiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annetun lain 2 ja 8 §:n muuttamisesta	4289
Hallituksen esitys HE 121/2000 vp	
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 25/2000 vp	
Lakialoite LA 139, 150/1999 vp, 105/2000 vp	
18) Hallituksen esitys laeiksi kuluttajansuojalain ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 2 §:n muuttamisesta	4289
Hallituksen esitys HE 79/2000 vp	
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 24/2000 vp	

- 19) Hallituksen esitys laeiksi merimieslain 81 §:n ja merimiesten vuosisilomalain 17 §:n muuttamisesta 4289

Hallituksen esitys HE 168/2000 vp

Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnan mietintö TyVM 7/2000 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Jari Vilén /kok

Ulla-Maj Wideroos /r

Nimenhuuto

Nimenhuudossa merkitään täysistunnosta poissa oleviksi seuraavat edustajat:

Esko Aho /kesk
 Janina Andersson /vihr
 Jouni Backman /sd
 Eva Biaudet /r
 Tuija Brax /vihr
 Kaarina Dromberg /kok
 Mikko Elo /sd
 Nils-Anders Granvik /r
 Olli-Pekka Heinonen /kok
 Ville Itälä /kok
 Ilkka Kanerva /kok
 Tapio Karjalainen /sd
 Paula Kokkonen /kok
 Martti Korhonen /vas
 Juha Korkeaoja /kesk
 Markku Laukkanen /kesk
 Markku Markkula /kok
 Sinikka Mönkäre /sd
 Maija Perho /kok
 Margareta Pietikäinen /r
 Leena Rauhala /skl
 Ola Rosendahl /r
 Markku Rossi /kesk
 Sari Sarkomaa /kok
 Jouko Skinnari /sd
 Säde Tahvanainen /sd
 Ilkka Taipale /sd
 Marja Tiura /kok
 Irja Tulonen /kok
 Raija Vahasalo /kok
 Unto Valpas /vas

Eduskuntatyöhön liittyvissä tehtävissä olevat edustajat

Merkitään, että puhemiesneuvosto on käsitellyt seuraavat ilmoitukset poissaolosta täysistunnosta eduskuntatyöhön liittyvän tehtävän vuoksi:

26.10. edustaja
 Martti Korhonen /vas
 26. ja 27.10. edustajat
 Olli-Pekka Heinonen /kok
 Juha Korkeaoja /kesk
 Maija Perho /kok
 26.10.—2.11. edustajat
 Jouko Skinnari /sd
 Marja Tiura /kok

Poissaololuvat

Merkitään, että puhemiesneuvosto on myöntänyt seuraavat luvat poissaoloon täysistunnosta muun syyn vuoksi:

26.10. edustajat
 Nils-Anders Granvik /r
 Ola Rosendahl /r
 Markku Rossi /kesk
 Raija Vahasalo /kok
 26. ja 27.10. edustajat
 Mikko Elo /sd
 Ilkka Kanerva /kok

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:

1) Hallituksen esitys vuoden 2000 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys vuoden 2000 toista lisätalousarviota koskevan hallituksen esityksen (HE 111/2000 vp) täydentämisestä

Ainoa käsittely

Hallituksen esitys HE 111, 139/2000 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 24/2000 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 22, 23/2000 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24.

Yleiskeskustelu jatkuu:

¹ **Hannes Manninen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämän lisätalousarviokäsittelyn keskeiseksi asiaksi ovat muodostuneet siihen varattavat palkkauserärahat ja määrärahojen budjetointiin liittyvä täydellisyysperiaate ja sen toteuttaminen.

Valtiovarainvaliokunta on omassa lausunnossaan ja lausumassaan jo aiemmin selkeästi todennut, että sen mielestä palkkauserärahojen budjetointi ei ole ollut täydellisyysperiaatteen mukainen ja että hallituksen olisi tullut varata ainakin se hiukan yli 100 miljoonan markan määräraha, jota ministeriöt olivat valtiovarainministeriölle esittäneet.

Asian tekee hankalaksi se, että valtiovarainvaliokunta on jo aiemmin useamman kerran kiinnittänyt budjetin täydellisyysperiaatteen toteuttamiseen huomiota. Mutta toivomukset ovat kaiku-neet kuuroille korville. Täydellisyysperiaatteen mukaanhan talousarvioon on otettava kaikki tiedossa olevat, lakiin perustuvat ja muut toiminnan välttämättä edellyttämät menot. Tällä kertoo, kuten edellä totesin, on kysymys palkkankorusten budjetoimisesta.

Valtiovarainvaliokunnan käsitellessä asiaa hallinto- ja tarkastusjaostossa todettiin, että tässä yhteydessä ei ollut aikaa eikä mahdollisuutta tarkemmin selvittää asiantuntijoiden voimin tämän täydellisyysperiaatteen toteutumista. Kuitenkin lausumaehdotuksen lisäksi hallinto- ja tarkastusjaosto päätti, että jaosto valmistelee valtiovarainvaliokunnalle kirjelmän ja tuossa kirjelmässä tul- laan esittämään menettelytapaa tai toimenpitei-

tä, jotta voitaisiin saada riittävä selvyys siitä, millä tavalla palkkauserärahat ja palkkausten korotus tulee budjetoida, ja ehkäpä laajemminkin, millä tavalla täydellisyysperiaatetta budjetin yhteydessä on noudatettava.

Omalta osaltani toteaisin tässä yhteydessä, että meillä on valtion talousarviossa useitakin erimenomomentteja, joissa on jatkuvasti alibudjetointia. Otan pari esimerkkiä.

Erilaiset korvaukset, esimerkiksi petojen po-roille aiheuttamat vahingonkorvaukset, viipyvät vuosia ministerioissa sen vuoksi, että budjettei-hin ei ole varattu riittävästi määrärahoja. Kysymys on lakisääteistä korvauksista, ja valtiova-rainministeriössä varmasti tiedetään, että määrärahat ovat riittämättömiä, joten kysymys on tosi-asiassa lakimääräisten menojen tietoisesta ali-budjetoinnista. Tämäkin on asia, johon mielestäni tulisi saada selvyys.

Toinen esimerkki on valtion korvaus maata-lousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin. Tämänkin osalta jatkuvasti vuosittain alibudje-toinnit ovat olleet jopa 100 miljoonan luokkaa ja ylikin. Sinänsä voi todeta, että lisätalousarviossa nämä määrärahat on aina myönnetty, mutta peri-aatteessa varsinaisen budjetin osalta täydelli-syysperiaate on mielestäni tullut rikotuksi. Tä-män tyyppisiin asioihin pitäisi jatkossa kiinnit-tää tarkempaa huomiota.

Keskustan toimesta ed. Ala-Nissilä on tehnyt aloitteen, jonka perusteella eduskunnalla on mahdollisuus lisätä palkkauserärahoja kaikilta tarvittavilta osiltaan lain mukaisesti. Ehdotan-kin, että vastalauseeseen sisältyvä, ed. Ala-Nissi-län aloitteeseen perustuva muutosehdotus ote-taan käsittelyn pohjaksi tämän asian yhteydessä.

Toinen asia, jota keskustan vastalause käsitte-lee, liittyy asuntomäärärahoihin ja asuntopoli-tiikkaan. Ihmettelemme syvästi sitä, että kun hal-litus on ensin omilla toimenpiteillään kiihdyttä-nyt muuttoliikettä ja keskittymistä, niin se ei ha-lua omalta osaltaan hoitaa tänne muuttaneiden asuntopolitiikkaa eikä parantaa asumisolosuhteita sillä tavalla kuin olisi mahdollista. On kaksi erityistä asiaa, jota haluamme tässä yhteydessä painottaa.

Ensimmäinen ja hyvin nopeasti toteutettava toimenpide olisi, että aravavuokratiloihin pää-syn tulo-ajoin nostettaisiin, sillä ne lienevät ol-leet kymmenkunta vuotta samalla tasolla, kun tänä aikana palkkaindeksi on noussut 30–40 prosenttia luokkaa. Näin ollen on syntynyt tilan-

ne, että kaksi aivan tavanomaisessa työsuhteessa olevaa henkilöä, jotka ovat muodostaneet perheen, ei pääse aravavuokra-asuntoihin, mutta toisaalta asuntojen hinnan karatessa heillä ei ole mahdollisuutta vapailta markkinoilta kustantaa vuokra-asuntoa, vielä vähemmän heillä on mahdollisuus vapaarahoitteisen omistusasunnon hankkimiseen.

Tämän lisäksi siinä lausumaehdotuksessa, joka vastalauseessa esitetään, on lähdetty siitä, että nykyisessä asuntolainsäädännössä olevia mahdollisuuksia olisi käytettävä hyväksi täysimääräisesti sillä tavalla, että omistusasunnotojen hankintaan voitaisiin myöntää korkotukilainoitusta. Olemme esittäneet, että tähän tarkoitukseen voitaisiin käyttää tämän vuoden hyväksymisvaltuudesta 200 miljoonaa markkaa. Tähän ei tarvittaisi lisää rahaa. Kysymys olisi ainoastaan perusteluihin tehtävästä muutoksesta.

Keskustan mielestä niillä ihmisillä, jotka ovat muuttaneet Pääkaupunkiseudulle ja muihin kasvukeskuksiin, on oikeus vaatia, että heidän asian hoidetaan, heille turvataan kunnolliset asumisolosuhteet ja että he myöskin tulisivat saamaan asianmukaiset palvelut kaikilla aloilla. Liian voimakas muuttoliike tosin monilla aloilla vaikeuttaa näitä järjestelyjä, mutta toivoisimme, että hallitus todella ryhdistäytyisi ja ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta nämä asukkaat saisivat asianmukaiset palvelut ja että heidän asumisolosuhteensa tulisivat siedettävälle tasolle.

Samalla totean, että yksityiskohtaisen käsitteilyn yhteydessä keskusta tulee esittämään myöskin asuntopolitiikkaan perustuvan lausumaehdotuksen hyväksymistä.

² **Tuija Nurmi /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tämän vuoden toisen lisätalousarvion käsittely jäi, kuten ensimmäisenkin lisätalousarvion käsittely, tavallaan kesken. Tähän löytyy useampia perusteluja. Näistä olemme kuulleet tänään, mutta myös eilen muun muassa ed. Tykkyläisen perusteluissa.

Olen selvittänyt tämän asian taustoja. On sanottu, että valtion virkamiesten palkkaukseen löytyy rahoja, kun jätetään matkustelu vähemmäksi. Ihan tavallinen virkamies tuolla Kehä III:n ulkopuolella ei kyllä matkustele. En tarkoita tässä keskushallintoa. Soitin eräälle kihlakunnan virkamiehelle. Hän sanoi, että ainoa henkilö, joka heiltä matkustelee, on haastemies, joka vie haasteita.

Yksi plus yksi on kaksi. Talouspolitiikan pitää olla realistista. On hyvä, jos budjetissa määritellyt rahat riittävät virkamiesten palkkoihin korotuksineen, mutta nyt näyttää siltä, että näin ei ole. Palkat ja niiden korjaukset on realistisesti budjetoitava. En halua olla tekemässä sellaista politiikkaa, että 1950- ja 1960-luvun historia toistuu. Silloin valtio ei pystynyt maksamaan opettajien palkkoja. Lisätalousarvio ei ole oikea instrumentti hoitaa palkkamäärärahojen ongelmia, mutta jos palkkarahoja ei muuten saada kasaan, on lisätalousarvio parempi kuin ei mitään.

Haluan myös kiittää hallinto- ja tarkastusjaoston yhteistyökykyisiä kansanedustajia. Saimme vaikean kompromissiesityksen yksimielisesti aikaan.

Haluan vielä käyttää puheenvuoron pääluokasta 31, liikenneministeriön hallinnonalasta. Siinä mietinnön kohdassa valiokunta viittaa aiemmin lausumaansa ja kiirehtii Kerava — Lahti-rataosaa koskevan erityisrahoitusmallin valmistelua. Tämä rata on Lahdelle ja Päijät-Hämeelle äärimmäisen tärkeä. Lahden työttömyys on edelleen yli 16 prosenttia ja Päijät-Hämeen alueella yli 15 prosenttia. Hanke on elinkeinoelämälle tärkeä. Se on myös ympäristöystävällinen ratkaisu. On laskettu, että yksi rataan sijoitettu markka tuottaa 2,5 markkaa. Lahti ja Päijät-Häme ovat myös valtioon päin nettomaksajia noin 1 miljardilla markalla. Tämä rатаhanke olisi hyvä keino paikata tämäkin vääryys.

³ **Ossi Korteniemi /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Eduskunta kävi jo keväällä ensimmäisen lisätalousarvioesityksen yhteydessä tiukkaa keskustelua kevään 2000 palkkaratkaisun vaikutuksista budjettiin. Jo silloin oli nähtävissä, että kaikki virastot eivät tule selviämään niillä määrärahoilla, joita valtiovarainministeriö oli valmis osoittamaan niille palkkaratkaisun aiheuttamiin lisäkustannuksiin. Hallitusryhmät olivat kuitenkin valmiit uskomaan niihin selityksiin ja lupauksiin, joita hallituksen taholta annettiin. Tyydyttiin lausumiin ja vaadittiin, että valtiovarainministeriö tekee selvityksen ja esityksen budjetitiriin mennessä, jotta puuttuvat määrärahat voidaan osoittaa toisessa lisätalousarviossa.

Nyt olemme kuitenkin jälleen saman ongelman edessä kuin keväällä. Valtiovarainvaliokunnan edellyttämää selvitystä ei ole tehty, ja riittävät toimintamäärärahojen lisäykset ministeriölle ovat edelleen tekemättä. Ihmettelen, miksi val-

tiovarainvaliokunnan enemmistö eli hallituspuolueiden edustajat tyytyvät jälleen ainoastaan lausumaan. Nyt olisi ollut aika jo tehdä tarvittavat lisäykset eikä jäädä taas odottamaan hallitukselta uutta lisäbudjettia.

Tätä vuotta on jäljellä enää pari kuukautta. Aika näyttää loppuvan kesken. Ehkä se onkin hallituksen tarkoitus. Viivyttämällä ratkaisua riittävän kauan asia raukeaa lopullisesti. Valitettavasti tämä ratkaisu on jo tuonut vaikeuksia monen ministeriön toimintaan ja vaikutus heijastuu myös jo tulevaan vuoteen. Parasta olisikin, että toimitaan nyt mietinnön vastalauseessa tehdyn esityksen mukaisesti ja annetaan ministeriöille niiden välttämättä tarvitsemat palkkarahat.

4 Susanna Rahkonen /sd: Arvoisa puhemies! Jo viime vuonna käytiin keskustelua valtion virastojen ja laitosten palkkojen alibudjetoinnista. Lisätalousarvioesitykseen ei tuolloin sisällytetty täysimääräisesti palkankorotuksia. Tuolloin valtiovarainministeri Niinistö totesi yhtenä perusteluna tälle menettelylle, ettei budjetissa ole enää momenttia palkankorotuksille, ikään kuin se oikeuttaisi olla lisäämättä sovittuja palkankorotuksia täysimääräisesti kunkin viraston toimintamenoihin.

Nyt kun sama tilanne toistuu, keskustelussa on päästy jo sille asteelle, että tuodaan avoimesti esiin, mistä alibudjetoinnissa pohjimmitaan on kyse. Valtiovarainministeriössä katsotaan, että virastoissa ja laitoksissa olisi mielin määrin löysää. Virastot ja laitokset halutaan kiristysruuvien kautta pistää tiukoille, jotta ulos saataisiin puserrettua lisäsäästöjä.

Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että palkat on joka tapauksessa maksettava. Jos irtisanomisiin, lomautuksiin tai pysyväisluonteisen henkilöstön vähennyksiin ei jouduta, määräaikaisten palvelusuhteet jäävät uudistamatta ja sijaiset palikkaamatta. Lisäksi on karsittava toiminnoista. Palkat muodostavat valtion virastojen ja laitosten menoista suuren osan. Myös muu osa toimintamenoista on varsin sidottuja ja kiinteitä menoja. En siis jaksa uskoa, että virastoista ja laitoksista yhtäkkiä löytyisi paljon ylimääräistä. Ajatellaan nyt vaikkapa poliisia, tuomioistuimia tai vaikkapa työvoimahallintoa ja niiden tärkeää työtä. Tästä prosessista kuitenkin syntyy se kuva, ikään kuin työ valtiolla olisi tuhlailevaa ja tehotonta puuhastelua. Näinhän asianlaita ei ole.

Jos ja kun tämän esityksen peräänkuuluttamaa löysää ei löydy, johtaa se työtahdin kiristymiseen, henkilöstön uupumiseen, tulostavoitteiden toteutumatta jäämiseen ja palvelutason heikkenemiseen. Tämä ei voi olla kenenkään tavoitteena. Edes lamaa ei tällä erää voi käyttää toiminnan oikeuttamisperusteena.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriö on keksinyt todella näppärän piilosäästömuodon, jossa ikävä vastuu säästöistä halutaan työntää pois budjetista päättävältä taholta virastojen ja laitosten niskaan. Tämä budjettikikkailu on vastoin budjetin täydellisyysperiaatetta, jonka mukaan budjettiin on otettava kaikki tiedossa olevat menot. Siksi valiokunnan lausumaehdotus siitä, että puuttuva rahoitus hoidetaan, on aiheellinen. Olen sitä mieltä, ettei puuttuvia määrärahoja pystytä eduskunnassa lisäämään vaan että korjaukset on tehtävä lausuman mukaisesti valtiovarainministeriön uuden esityksen pohjalta.

5 Pentti Tiisanen /vas: Rouva puhemies! Kiinnitän huomiota asiakysymyksessä ainoastaan mietinnön pääluokkaan ja siinä kohtaan 31, joka koskee täällä usein esiin tullutta Kerava—Lahtiratahanketta. Aivan niin kuin ed. Tuija Nurmi minäkin pidän tätä esitystä tärkeänä mutta haluaisin tämän saman huolen laajentaa koko maahan sikäli, että ratojen kunto on todellakin heikentynyt. Se johtaa puolestaan siihen, että raskaita kuljetuksia siirretään yhä enemmän maanteille. Siitä on omat ympäristöhaittansa, joista aivan uusimpina viime aikoina ovat tulleet julki maantiekuljetusten aiheuttamat hiukkaspäästöt, ei ainoastaan niin, että hiukkasia syntyy dieseliä tai bensiiniä poltettaessa, vaan nimenomaan, kun maanteiden pinnoitus kuluu, tästä syntyvät hiukkaset ovat ihan uusi merkittävä terveyshaitta.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme enemmän varoja Ratahallintokeskukselle, ja mainitun Kerava—Lahti-ratalinjauksen lisäksi myös muita uusia ratahankkeita on alettava tutkia. Yksi niistä on Rantarata Pääkaupunkiseudulta suoraan kohti Kaakkois-Suomea ja Venäjän rajaa.

6 Matti Kangas /vas: Arvoisa rouva puhemies! Keskityn asumisasiiaan. Monet tässä salissa ovat olleet samaa mieltä siitä, että varsinkin kasvukeskuksissa pieni- ja keskituloisten on lähes mahdollonta hankkia kohtuuhintaisia asuntoja. Ihmiset joutuvat asumaan ahtaasti ja tekemään pitkiä työmatkoja, koska asuntojen hinnat ja vuokrat ovat

karanneet kohtuuttomiksi. Toivon, että tämän ongelman poistamiseksi löytyy tarvittava poliittinen yksimielisyys. Tärkeintä ei ole se, miten ongelma hoidetaan, vaan se, että lyhyellä aikavälillä pystytään tarjoamaan paljon nykyistä enemmän vuokra-asuntoja. Joka tapauksessa vuokra-asuntojen tulo-rajajen nosto on toteutettava nopeasti.

Suomessa aletaan olla siinä tilanteessa, että muuttoliike on jo nyt suhdanteista riippumaton. Ihmiset muuttavat kasvukeskuksiin, oli lama tai noususuhdanne. Tähän ainoa vastaus on aktiivinen kunta- ja aluepolitiikan tehostaminen. Tässä yhteydessä täytyy antaa tunnustusta ministeri Korhosen tekemälle työlle, joka on lyhyessä ajassa kantanut hedelmää, mutta työ on vielä pahasti kesken.

Täällä on toistettu väite, että viime vuosina on valtion tuki suunnattu yksinomaan vuokra-asumiseen. Se on aivan perätön. Valtio tukee monin tavoin myös omistusasumista. Asuntorakentamista voidaan kiihdyttää monella tavalla. Nyt on tärkeintä saada nopeasti lisää vuokra-asuntotuotantoa. Tällä hetkellä ei tuoteta liian vähän omistusasuntoja vaan liian vähän kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Suomessa valmistuu tänä vuonna noin 37 000 asuntoa, joista vapaarahoitteisia on 26 000 ja valtion lainoittamia 11 000. Lukuja pitäisi olla toisin päin, että vaikea tilanne helpottuisi. Nyt tuotetaan liikaa kalliita omistusasuntoja, joihin tavallisilla ihmisillä ei ole varaa, ja liian vähän vuokra-asuntoja, joita todella tarvittaisiin.

Kaikissa asumiseen liittyvissä ongelmissa on turha näyttää sormella ministereitä. Osavastuu palautuu kuntiin. Monissa kunnissa on yksinkertaisesti pula tonttimaasta. Kasvukeskuksista jotkin osasivat aikanaan hoitaa nämä asiat hyvin. Sen sijaan Helsingissä rakentamista hidastaa tonttimaan puute. Vastuu tonttimaan hankkimisesta on kunnilla itsellään. Siinä asiassa on turha haukkua ministeri Siimestä. Katsokaa, miten edelliset hallitukset aikoinaan linjoittivat asuntorakentamista. Niistä virheistä maksetaan vieläkin. Viisi kuusi vuotta menee siitä, kun rakennusmaata hankitaan, siihen kun asukkaat pääsevät asumaan.

Asuntopula on koetellut kasvukeskuksia vuosia. Jos tähän ongelmaan halutaan tosissaan vaikuttaa, on kunnissa huolehdittava rakennusmaan saatavuudesta ja sen jälkeen varmistettava valtion tuki vuokra-asuntorakentamiselle. Vaati-

mus, että valtion tukea pitäisi lisätä omistusasuntolainoihin, on aivan älytön. Nyt ollaan tilanteessa, jossa rikkaille on varaa hankkia asuntoja, pieni- ja keskituloiset ovat vailla asuntoa. Tavallisen ihmisen asiaa pitäisi ajaa muulloinkin kuin vaalien alla.

Rakentamis- ja asumiskustannukset ovat suuri kokonaisuus. Hallituksen pitäisi antaa kuntiin uudenlaiset ohjeet kiinteistöverosta. Suuntana tulisi olla, että kiinteistöveroa kevennetään kautta linjan, koska korkea kiinteistövero hidastaa rakentamista ja nostaa kaikkia asumiskuluja. Kiinteistöverojen keventäminen vaikuttaisi myös asuntorakentamiseen ja kansalaisten asumiseen. Ongelma koskettaa sekä omistusasumista että vuokra-asumista.

7 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Manninen toi esille budjetin täydellisyysperiaatteen noudattamisen välttämättömyyden. Haluan yhtyä ed. Mannisen puheenvuoroon ja näen, että ministeriöitten esitykset ovat perusteltuja ja budjetti tulisi laatia niiden mukaan. Tietysti toki ymmärrän, että on hyvin idealistista ajatella, että voidaan löytää menojen vähennyksiä. Ymmärrän hyvin tämänkin näkökohdan, mutta jos tästä tulee niitä ongelmia, jotka eri hallinnonaloilla käytännön toiminna on todettu, tämä ei voi olla oikein. Näkisin, että budjetissa voitaisiin myös siirtyä siihen, että selkeästi erotettaisiin palkkaukseen menevät rahat toiminnallisista varoista. Silloin tilanne olisi ehkä paremmin selvillä.

Ratakysymyksissä toisin esille sen, että ennen kuin puhutaan uusista radoista, pitäisi panna kuntoon ne radat, jotka uhataan lopettaa liikenteeltä tai jopa purkaa. Pannaan ne käyttöön, niille nimenomaan raskaissa kuljetuksissa on käyttöä.

Samoin yhdyn asuntokysymykseen: Aravan tulo-rajajojen nosto on voitava nostaa ajan tasalle.

8 Esa Lahtela /sd: Arvoisa rouva puhemies! Eilen tässä salissa käytiin aika kiihkas keskustelu siitä, riittävätkö palkkarahat, ja siitä, miten ne pitäisi lisäbudjettiin lisätä. Minusta asia on yhä edelleen sillä tavalla jäänyt pikkasen auki, jotta jos muistaa ne puheet, mitä eilen valtiovarainministeri täällä puhui, hän totesi, että rahat riittävät. Ilmeisesti ministerillä on tiedossa, että ne riittävät. Näin olen ymmärtänyt. Kun lukee valiokunnan mietinnön, tässä todetaan, jotta pitäisi lisätä, to-

sin asiantuntijalausuntojen perusteella, jotain tähän malliin.

Minusta tämä kysymys on sillä tavalla vakava eikä sitä voi ohittaa ihan olankohautuksella, jotta tässä ilmeisesti lienee rakenteellista syytä, miksi näin on, koska tässä samassa köntässä hallinnonaloille, päällikkövirastoille, mitä nämä ovatkin, laitoksia, annetaan köntässä rahaa niin, että ovat myös palkkarahat sisällä. Niin kuin edelliset puhujat ovat todenneet, tämä pitäisi eriyttää ehdottomasti, eli täällähän on puhuttu muissa yhteyksissä korvamerkkauksesta. Minusta tässä pitäisi hyvin tiukasti valvoa se asia, mihin ne rahat menevät, jotta tiedettäisiin tarkkaan, onko niin kuin eilispäivänä ministerin puheessa tuli esille, jotta jos palkkarahat riittävät ja jos nyt lisätalousarvioon lisätään varoja, ne eivät mene palkkaukseen vaan muuhun, toimintamenoihin. Silloinhan tämä osoite sinällään on väärä.

Sen lisäksi palkkarahoihin liittyen näen, jotta ylhäältäpäin pitäisi enemmän ohjeistaa ja myös valvoa, miten palkkavaroja käytetään esimerkiksi palkankorotuksiin. Jotain tilastoa luin ja ilmeisesti en ihan väärin luenut. Siinä jostakin syystä päälliköt ja korkeimmalla portaalla olevat henkilöt prosentuaalisesti olivat saaneet isommat korotukset eli päälliköt jakoivat keskenään korotuksia. Itse se porukka, mikä tekee käytännön työn, sai prosentuaalisesti pienemmät korotukset. Tietysti, kun isotuloisilla jo muutoinkin on palkka isompi, niin markkoinahan heitot ovat hirveän suuret.

Sen takia minusta myös tähän seikkaan pitäisi kiinnittää huomiota ja valvoa sitä, jotta sen lisäksi, että eriytetään palkkamenot, jolloin voidaan katsoa, mitä tapahtuu siellä sisällä, riittääkö rahaa vai meneekö se johonkin muuhun, myös valvottaisiin, mihin perustuu ne palkankorotukset näissä virastoissa ja toteutuuko oikeudenmukaisuus siten, jotta ei tapahdu sitä ilmiötä, minkä äsken selitin, jotta herrat ottaa päältä paremmat potit ja pienipalkkainen porukka jää huonommalle myös prosentuaalisesti.

9 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Arvoisa puhemies! Eilen käytiin aika vilkas ja kiivas keskustelu täydellisyysperiaatteesta ja tätä keskustelua on jatkettu. Tässä yhteydessä on tullut esille monien edustajien puheenvuoroissa se tosiasia, että muut kulut pitäisi budjetoida erikseen ja palkkauskulut erikseen. Myös valtiovarainministeri on puheenvuorossaan todennut, että erilaisia me-

noja on ollut eri ministeriöissä. On puhuttu myös siitä, että valtion varoja on käytetty reippaasti ja reilusti. Tämän asian tarkistamiseen olisi varmasti syytä puuttua. Näkisinkin, että meidän tulee vielä selvittää näitä kysymyksiä valtiovarainvaliokunnassa. Mutta tästä tosiasiasta, että vaje palkkauskustannuksista on 108 miljoonaa markkaa, en anna perää, koska tämä liittyy asiantuntijoiden lausuntoihin.

On näköjään tosiasia, että me emme saa enää toista lisätalousarvioehdotusta tämän johdosta. Kun me käsittelemme parhaillaan varsinaista budjettia, kaikki pääluokat ovat tässä yhteydessä auki, joten voimme tehdä lisäyksen, kun olemme saaneet selvitykset eri ministeriöiltä kuluista, palkkamenoista. Vielä tämän vuoden puolella, kun käymme eri jaostoissa näitä asioita läpi, sen jälkeen pystymme lisäämään 108 miljoonaa markkaa, niin kuin eduskunnan kuulaukin. Eduskunta käyttää kuitenkin budjetissa perustuslain mukaisesti ylintä päätösvaltaa. Tulemme varmasti tämän toteuttamaan.

Arvoisa puhemies! Haluan puuttua erääseen asiaan, joka eilen täällä tuli esille, eli eduskunnan henkilökunnan palkantarkistuksiin. Täällä käytettiin minun mielestäni sellainen puheenvuoro, joka kyllä loukkasi eduskunnan virkamiehiä ja eduskunnan henkilöstöä. Eduskunnan virkamiehet ja henkilökunta tekevät aika pitkää päivää ja monesti sovitellaan työaikoja. Esimerkiksi otan tässä esille täälläkin tällä hetkellä olevat sihteerit. He tekevät niin pitkää päivää kuin istunnot kestävät. Lisäksi meidän vahtimestarimme ja monet muut virkamiehet tekevät pitkää päivää. Mitä tulee sitten ylempiin virkamiehiin, heidän kohdallaan on tällä hetkellä käynnissä neuvottelut ja on tehty tarkastuksia myöskin työaikoihin. Tämä oli minun mielestäni erittäin epäasiallinen keskusteluaihe, joka otettiin esille. Sen johdosta, arvoisa puhemies, haluan, että pöytäkirjaan merkitään seuraava asia, jonka nyt haluan esittää:

Kansliatoimikunta hyväksyi 21.6.2000 eduskunnan henkilökunnan palkantarkistukset, joista pääsi osallisiksi 106 eduskunnan virkamiestä eli noin 24 prosenttia henkilökunnasta. Niin sanottu kuopparatkaisu oli vaikutukseltaan ilman kansanedustajien avustajien palkkoja 1,39 prosenttia, mistä 0,6 prosenttia oli VESin mukaista järjestelyvaraa ja 0,6 prosenttia kesätyöajan menetyksen kompensatiota ja 0,2 prosenttia kuoppien voimaantumisen myöhentämisestä puolella vuo-

della, siis 1. päivästä helmikuuta 1. päivään heinäkuuta.

Eduskunnan kansliassa on ollut voimassa viime kesään asti heinäkuussa tunnilla lyhennetty työaika. Eli 6 tunnin ja 45 minuutin sijaan heinäkuussa on tehty 5 tuntia ja 45 minuuttia kestävää työpäivää. Aika sisältää oikeuden puolen tunnin ateriointiin. Tilitoimisto laski, että lyhennetyin kesäajan teoreettinen kustannusvaikutus vastaisi 1,2:ta prosenttia palkkasummasta, ja siitä siis kesäkuun ratkaisulla hyvitettiin kuoppia saaneiden kautta vajaat 0,6 prosenttia. Kun vuoden 2001 talousarviota laadittiin, ei tiedetty vielä kuopparatkaisun kustannusvaikutuksista, vaan budjetti tehtiin sen mukaan kuin ratkaisu olisi perustunut VESin mukaiseen 0,6 prosenttiin. Tällöin kesäkuun kuopparatkaisusta jäi eduskunnan virkamiesten vuoden 2001 palkkarahoista kattamatta vajaan 0,8 prosentin osuus. Eli näin tämä asia menee, kun se johdonmukaisesti otetaan.

Kun valtiovarainministeriö ilmoitti, että niin sanotusta Valpas-palkkaratkaisusta — kyseessä on valtion palkkojen jälkeenjääneisyyden tarkistaminen — seuraa keskimäärin 1,2 prosentin korotusvaikutukset vuoden 2001 palkkarahoihin, teki kansliatoimikunta 19.10.2000 esityksen valtiovarainvaliokunnalle, että eduskunnan vuoden 2001 talousarvion pääluokan menoihin tulisi lisätä sekä Valpas-ratkaisusta että kesäkuun kuopparatkaisusta johtuvat menot. Esitetty 4 550 000 markkaa sisältää 2 150 000 Suomen eduskunnan 100 vuotta -projektiin, 1 660 000 Valpas-ratkaisun rahoittamiseen ja 740 000 markkaa eduskunnan kanslian ja erillishallintoyksiköiden viime kesäkuun kuopparatkaisun rahoittamiseen. Tästä on kompensatiota kesäajan poistumisesta noin 550 000 markkaa.

Arvoisa puhemies! Tämä oli tässä asiassa totuus.

¹⁰ **Olavi Ala-Nissilä /kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä todella on kaksikin aika merkittävää asiaa, itse tämä asia, valtion henkilöstön palkankorotusten budjetointi, sitten toisena aika suurena periaatteellisena kysymyksenä on budjetin täydellisyysperiaate ja sen noudattaminen perustuslain tarkoittamassa hengessä. Itse tämä asianahan olisi voitu hoitaa tietenkin varsinaisessa lisätalousarviossa, mutta viime lisätalousarvion yhteydessä, kun keskusta esitti vastalauseeseensa perustuen, että tämä palkankorotusmääräraha olisi budjetoitu, silloin täällä eduskunnassa, tämä on ed. Raja-

mäenkin hyvä tietää, meidän esityksemme äänestettiin nurin.

Nyt jälleen tämä on mahdollista korjata — tämä on hyvä hallituspuolueiden tietää, jotka ovat asiaa täällä puolustaneet — sillä että käsitteilyn pohjaksi otetaan keskustan vastalause, johon kristillisen liitonkin valiokuntaedustaja on yhtynyt. Vastalause perustuu allekirjoittaneen nimellä kulkevaan keskustan lisätalousarvioaloitteeseen.

Arvoisa puhemies! Kannatankin ed. Manninen ehdotusta käsittelyn pohjasta.

Kolmas periaatteellinen kysymys tässä on yleensä eduskunnan budjettivalta ja se, miten valtiovarainministeriö valtiovarainvaliokunnan ja eduskunnan kannanottoihin suhtautuu. Tässä hän eduskunta ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä edellytti, että hallitus selvittää virastojen määrärahatarpeen nimenomaan palkankorotusmäärärahojen osalta. Milloinkaan tällaista selvitystä ei ole eduskunnalle annettu. Tässä mielessä se on mielestäni eduskunnan aliarvioimista. Nyt onkin tarpeen, että eduskunnan valtiovarainvaliokunta vaatii tällaisen selvityksen hallitukselta ja että tämä selvitys esimerkiksi viedään perustuslakivaliokunnan tutkittavaksi, onko noudatettu perustuslain edellyttämää budjetin täydellisyysperiaatetta. Tässä suhteessa on hyvä asia että hallituspuolueiden edustajatkin ovat tämän asian nostaneet voimakkaasti esille. Valtiovarainvaliokunnassa, sen hallinto- ja tarkastusjaostossa, huomenna tässä asiasta keskustelemme.

Sitten on itse tämä asiakysymys. Kyllä monet valtion työntekijät ovat kokeneet, että heillä pidetään tällaista tietynlaista koirakoulua, kun näitä palkankorotuksia ei budjetoida täysimääräisinä. Se on valitettavaa jo tässä henkisessä mielessä, että valtiotyönantaja toisaalta tekee työehtosopimuksen eikä kuitenkaan sitten reilusti budjetoi näitä palkankorotusmäärärahoja. Olisikin varmasti tarpeen, että tämä momentti hajotetaan jatkossa, jos tämä on näin ongelmallinen, ja todella erikseen budjetoidaan palkkamenot ja muut toimintamenot, jolloin nähdään, mistä voidaan säästää, mistä säästetään, ettei tällaiseen tilanteeseen ajauduta.

Hallituksen toiminta heikentää valtion kilpailukykyä työnantajana. Se itse asiassa antaa valtiosta sopimuskumppanina epäluotettavan kuvan. On myöskin niin, että virastojen mahdollisuudet saavuttaa tulostavoitteensa vaarantuvat ja ovat vaarantuneet. Nyt tapahtunut ratkaisu, jos

sitä ei korjata, aiheuttaa virastojen henkilömääräen supistumista, koska sijaisia ei voitaisi enää entisessä määrin palkata eikä määräaikaista sopimuksia uusia. Tiedossahan on, että eräissä virastoissa jopa vakinaista henkilökuntaa olisi lomautettava, mikäli lisämäärärahoja ei saada.

Valtiovarainvaliokunnassa, sen hallinto- ja tarkastusjaostossa, on kuultu myöskin, totta kai, työmarkkinajärjestöjen edustajia. Valtion yhteisjärjestö VTY on valtiovarainvaliokunnalle antamassaan asiantuntijalausunnossa katsonut, että henkilöstömäärä tulee vähenemään, ellei palkankorotuksia budjetoida täysimääräisesti. Määräaikaiset mutta pysyväisluonteiset palvelussuhteet jäävät uudistamatta ja sijaiset palkkaamatta. Jotkut virastot saattavat rahoittaa palkankorotukset käyttämällä siihen alun perin muihin tarkoituksiin varattuja määrärahoja. Tällöin vaarantuu virastojen tulostavoitteiden saavuttaminen. VTY totesi lisäksi, että mikäli pienennetyillä henkilöstöresursseilla pyritään hoitamaan kaikki tehtävät, johtaa se työtahdin kiristymiseen. Työterveyslaitoksen tutkimuksen mukaan valtion henkilöstöstä yli 50 prosenttia kärsii vähintäänkin lievästä työuupumuksesta. Työtahdin kiristymisen ja/tai ylittöiden korvaukseton tekeminen ovat jo nyt yleisiä valtiolla, mutta henkilöstöresurssien vähentäminen, totta kai, kärjistäisi tätä tilannetta.

Myöskin valtiovarainvaliokunta kuuli STTKJ:n edustajia, jotka katsoivat, että lisätalousarvion linja johtaa käytännössä monessa virastossa toiminnan uudelleenpainottumiseen. Tämä ei voi tapahtua palvelutasoa heikentämättä joko henkilöstömäärän supistumisen seurauksena tai palvelujen laadun heikentämisen kautta. Siinä hekin viittasivat työn kuorman lisääntymiseen ja henkilöstön jaksamiseen. He katsoivat, että kaikki palkankorotukset tulisi budjetoida, koska ne ovat tiedossa. Jos ei näin tehdä, niin valtiotyönantajan kilpailukyky heikkenee.

Myöskin on, totta kai, yksittäisiä virastoja, joista kuulee hyvin huolestuttavia tietoja. Yksi on Vankeinhoitolaitos, jota nimeä ei enää varsinaisesti käytetä. Siellä vanginvartijat esimerkiksi, joiden palkka on hyvin pieni, joutuvat työskentelemään erittäin hankalissa olosuhteissa, kun työntekijämäärä ei ole riittävä, ja näyttää siltä, että alalle ei enää hakeuduta riittävässä määrin. Jatkossa on tulossa ongelmia.

Keskusta siis esittää, että palkankorotukset budjetoitaisiin täysimääräisesti kaikkien virasto-

jen osalta yksityiskohtaisten perustelujen mukaisesti. Tämähän vaatii nyt sitten merkittävän summan, joka kylläkään ei valtiontaloudessa merkitse kohtuuttomia. Budjetoimatta kaiken kaikkiaan on 188 miljoonaa. Tässä lisätalousarviossa budjetoidaan 28,7 miljoonaa. Täällä eilen puhuttiin 108 miljoonasta, mutta se on väärä luku. Jos jotkut kokoomuksen ministerit eivät esittäneet omalta osaltaan näitä välttämättömiä palkankorotuksien budjetointitarpeita, niin se on sitten heidän asiansa. Mutta todellinen tarve todettiin jo keväällä, ja se on tämä 188 miljoonaa markkaa, jonka ministeri Koskinenkin, joka täällä on ainoana ministerinä, onneksi, on paikalla, hyvin tietää.

Arvoisa puhemies! Tämä vaatisi laajempaa keskustelua. Onneksi sitä on nyt käyty tämän asian yhteydessä eilen ja tänään, ja huomenna on todella mahdollista sitten äänestyksen kautta katsoa, (Ed. Rajamäki: Isoa tärkeää linjaa haetaan!) kuka todella täällä eduskunnassa on valmis budjetoimaan valtiotyönantajan sopimat palkankorotukset. Tähän liittyy nimittäin — kuten ed. Rajamäki aivan oikein huomauttaa — iso periaatteellinen kysymys. (Ed. Rajamäki: Älkää sitä hukkatko!) — Sitä me emme hukkaa, kun olemme palkansaajien asialla ja yleensä perustuslaillisen budjetoinnin kannalla. — On välttämätöntä, että budjetin täydellisyysperiaatetta noudatetaan. Eduskunnan pitää valvoa omaa budjettivaltaansa ja perustuslain toteuttamista. Tämä erä vielä katsotaan loppuun saakka, ja tässä kilpailussa on vain yksi häviö, ja se on valtiovarainministeriö.

11 Kari Rajamäki /sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä asia, täydellisyysperiaate budjetissa, oli hyvin voimakkaasti esillä jo viime keväänä silloisen lisäbudjetin käsittelyn yhteydessä. Kuten oppositiokin tietää ja muistaa, vaikka ei sitä ääneen sano, niin korokkeella on nyt se edustaja, joka ainoana silloin puuttui täydellisyysperiaatteen rikkomiseen sen lisäbudjetin yhteydessä. Valtiovarainvaliokunnassa taholtani ja sosialidemokraattien taholta vaadittiin tämän täydellisyysperiaatteen rikkomisen takia asia perustuslakivaliokuntaan lausunnolle. Asia eräiden puolueiden asenteiden takia jouduttiin kerran jättämään pöydälle, mutta kuitenkin lopulta saatiin perustuslakivaliokuntaan. Sosialidemokraatit ovat tässä kansanvallan ja eduskunnan budjettivallan kannalta tärkeässä asiassa olleet ensimmäisinä liikkeellä ja olemme muuten vieläkin.

Tätä asiaa ei pidä sotkea pikkunäppärään hallitus—oppositio—asotelman pohdintaan. Ihan riippumatta siitä, ketkä ovat hallituksessa, ketkä oppositiossa, kyseessä on erittäin tärkeä periaate ja linjaus. Siihen on paneuduttava sen vaatimalla vakavuudella, koska älköön tämä eduskunta olko se, joka murtaa perustuslain selvän sisällön poliittisista syistä, tai valtiovarainministerin voimailuharjoituksista johtuen. (Ed. Gustafsson: Hyvä, edustaja puhuu asiaa!) Tämä on keskeinen periaate, josta pitää pitää kiinni.

Täydellisyysperiaatehan on tältä osin kiistan. Siinä lähdetään siitä, että talousarvioon on otettava määrärahat kaikkiin niin sanottuihin sidottuihin menoihin, jotka valtion on suoritettava jonkin talousarvion ulkopuolisen oikeusperusteen, kuten lain tai valtiota velvoittavan sopimuksen, nojalla. Valtion henkilöstön palkkausten ovat sidottuja menoja. Näin totesi perustuslakivaliokunta mietinnössään 18/2000 vp valtiovarainvaliokunnalle. Tämän johdosta valtiovarainvaliokunta teki sitten selvät lausumat, joissa edellytettiin syksyllä syyskuun loppuun annettavaa lisätalousarviota, jossa tulee käydä nämä asiat läpi ja esittää eduskunnalle tarvittavat lisämenot palkkaukseen liittyvien palkankorotusten ja sidottujen menojen osalta. (Ed. Ala-Nissilä: Kyllä, äänestetään huomenna!)

Valitettavasti perustuslakivaliokunnassa oli silloin jo nähtävissä kokoomuksen johdon tiettyä ohjailua kohdistuen tähän kieltämättä poliittisluontoiseen valiokuntaan, joka perustuslakivaliokuntakin on, vaikka sen pitäisi tinkimättä olla aina perustuslain puolella, oli hallitus mikä tahansa. Silloinhan pikkuisen niin kuin vesitettiin tiettyjä muotoiluja, mutta tätä täydellisyysperiaatetta ei kuitenkaan hukattu. Nyt valitettavasti näinäkään päivinä on nähty, että kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja on yrittänyt olla ryhmänsä valmistelemissa jopa hallinto- ja tarkastusjaoston mietintöluonnoksia (Ed. Ala-Nissilä: Vai niin, johan nyt!) ja ottanut yhteyksiä jopa valmisteluvoimien henkilöstöön. Nämä ovat erittäin vakavia kysymyksiä. Eduskunnan pitää budjettiperiaatteet ja täydellisyysperiaatteet arvioida perustuslaista lähtien ja neitseellisesti ilman poliittisluontoista ohjausta. Valitettavasti tässä asiassa on erittäin paljon paitsi farssin niin myös ohjauksen piirteitä.

Ensinnäkin hallinto- ja tarkastusjaosto on kuitenkin sillä tavalla ollut minusta nyt selkeä lisäbudjetin käsittelyn yhteydessä, että nyt on myön-

nettävä, että palkankorotuksen ja täydellisyysperiaatteen unohtaminen valtiovarainministeriön toimesta on aikaansaanut jo vahinkoa viime keväästä ja kesästä lähtien. Eihän nyt, vaikka joulukuussa tai marraskuussa tulisi lisää rahaa, sillä korvata näitä määrärahoja, joita on menetetty ja joiden puuttuessa on määräaikaista irtisanottu tai lomautettu. Eihän niitä rahoja enää, ed. Ala-Nissilä, korjata nyt loka—marraskuussa tai marraskuussa ja joulukuussa, mistä nyt tässä tapauksessa puhumme. Kysymys oli vuoden 2000 palkankorotuksista, ja näin ollen kysymys on entistä tärkeämpi pohtia jatkoa ajatellen.

Hallinto- ja tarkastusjaoston esitys, joka valtiovarainvaliokunnassa on hyväksytty, että puututtava rahoitus hoidetaan joko marraskuussa annettavalla lisätalousarvioesityksellä tai täydentävällä talousarvioesityksellä vuoden 2001 budjetissa, on tärkeä ja nimenomaan siltä pohjalta tärkeä, että vuoden 2001 talousarvio on täydellisyysperiaatteen kannalta keskeinen. Ei enää lisäbudjettipelillä ja voimailunäytöksillä eduskunnan budjettivalta kontra valtiovarainministeri korjata tämän vuoden osalta tulevaa vahinkoa siltä osin, mitä sidottujen menojen kirjaamattomuus lisäbudjetteihin on aikaansaanut. Tässä suhteessa eduskunnan budjettivalta kulminoituu erityisesti vuoden 2001 talousarvioon.

Nyt se, mikä tässä tilanteessa on ollut ikävinä, on ollut, että meillä on kiistatta ollut, muun muassa perustuslakivaliokunnalla mutta myös kaikilla kansanedustajilla, tietyksi paitsi tiedossa niin käytössä perustuslakimme selkeät tulkinnat menneiltä vuosilta, ja myöskin valtiovarainvaliokunnalla on omat lausuntonsa. Sopimuksen mukaiset kustannuksethan on aina budjetoitu täysimääräisinä lisätalousarvioon ja varsinaisiin talousarvioihin, ja valtion virka- ja työehtosopimukset ovat aina tätä ennen sitoneet valtiota työnantajana. Sopimuksesta johtuvat menot on aina tulkittu sidotuiksi menoiksi, jotka on talousarviota koskevan täydellisyysperiaatteen mukaisesti sisällytetty valtion talousarvioon. Näin on toimittu aikaisemmin, kun asia on tullut keskusteluun eri yhteyksissä.

Tältä osin on erityisen mielenkiintoista ottaa esille myöskin muun muassa professori Arvo Myllymäen, joka on julkisoikeuden professori Tampereen yliopistosta, ja monien muiden asiantuntijoiden esille kaivama varsin tuore poliittisen historian tapaus, joka tuntuu aktiivisella unohtamisella valtiovarainministerin toimesta

unohdetun, eli vuoden 1992 lisätalousarvioesityksen valmistelu silloisessa porvarihallituksessa. Silloin oli ensimmäinen yritys jättää perustuslain mukaiset sidotut menot pois lisätalousarvioesityksestä.

Valtiosihteeri Keinänen kääntyi silloisen oikeuskanslerin Aallon puoleen tiedustellen asiassa sen lainmukaisuutta. Silloin oikeuskansleri Aalto totesi, että sidotut menot on otettava mukaan talousarvioon ja täydellisyysperiaatteen mukaisesti on lisätalousarvioesitys tehtävä. Mitä teki silloin silloinen hallitus? Se teki uuden, täsmälleen oikeuskanslerin lausunnon mukaisen lisätalousarvioesityksen, siis uusi esityksensä. Meillä on tiedossa tämä edellinen kerta, jolloin on nimenomaan näin tehty. Valitettavasti oikeuskansleri Nikula ei ole, sanon nyt suoraan, ollut ajan tasalla. Tässä asiassa olisi hänen pitänyt ehdottomasti reagoida lisätalousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.

Myöskin haluan huomauttaa, että kun perustuslakia muutettiin 1.3.2000, ei missään vaiheessa puututtu edellisen hallitusmuodon vastaavan, täydellisyysperiaatetta koskevan luvun sisältöön eikä missään vaiheessa muutettu sitä tulkintaa tai sanontaa. Siis tältä osin uusi perustuslaki ei ole muuttanut eduskunnan budjettivaltaa ja täydellisyysperiaatetta.

Toinen asia, joka on hyvin hankala, on yhtäläisyysperiaate: Kansalaisia pitää kohdella yhtäläisesti, on perustuslain selvä viesti. Nyt tässä valmistelussahan on joillekin annettu 75 prosenttia palkankorotuksista, joillekin valtiovarainministerin valmistelusta 50 prosenttia, joillekin 30 prosenttia jne. Yhtäläisyysperiaate, joka on perustuslaissa kansalaisten kohtelun yksi lähtökohta, lähtee siitä, että pitää kohdella kaikkia samalla tavalla. Myöskään tämän perustuslain tulkin kannalta tämä menettely ei ole ollut hyväksyttävissä eikä perustuslain mukaista.

Tässä on erityisesti myös mielenkiintoista, mitä toimia valtiovarainministeriö suoritti perustuslakivaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan täydellisyysperiaatetta koskevan lausuman eli sidottujen menojen kirjaamisen osalta, kun tätä asiaa valmisteltiin eduskunnan selvän lausuman perusteella. Valtiovarainministeri Niinistö ja budjettipäällikkö Viherkenttä ovat 1.8.2000 lähettäneet ministeriöille kirjeen koskien lisätalousarvioesityksen laadintaa. Tässä kirjeessä ei korosteta täydellisyysperiaatetta vaan pitkälti sitä, että jos eivät toiminta- ja käyttötalousmenot

riitä, sitten täytyy erityisesti perustella. On tehty erittäin suuri kynnyks siihen, että voitaisiin palkankorotusten perusteella esittää yhtään mitään. Ainoastaan tietysti työvoiman irtisanomisen, jonkin tämän tyyppisen, okei, on siellä todettu olevan erityinen perustelu. Mutta toiminta- ja käyttötalousmenoja ei voi lukea sidottuihin menoihin.

Perustuslain mukaan aina tulevat ensin lakiin perustuvat menot, valtiota sopijapuolena sitovat tulo- ja virkaehtosopimuksiin liittyvät menot. Ne ovat sidottuja menoja. Ne on perustuslain mukaan aina otettava talousarvioon ja lisätalousarvioon. Sen jälkeen tulevat vasta harkinnanvaraiset menot. On kyse siis kahdesta erityyppisestä perustuslain menosta, jotka on pantu ikään kuin klimppiin. Toiminta- ja käyttömenoja käytäköön vaikka miten verisissä riihissä budjetin valmistelussa valtiovarainministeriön toimesta läpi ja katsottakoon, onko siellä löysä, niin kuin varmaan on tehtykin viime vuosina. Ei kai kukaan väittä, ettei leikkuria ja höylää ole käytetty. Mutta palkkamenot, sidotut menot, eivät voi olla tässä tarkastelussa kesken vuoden mukana, kun toiminta- ja käyttötalousmenoja tarkastellaan.

Lisäksi tässä 1.8. laaditussa paperissa, jota pitäisi arvioida nimenomaan siltä pohjalta, onko se eduskunnan päätösten ja perustuslain mukainen menettelyltään, kun lisätalousarviota on valtiovarainministerin johdolla valmisteltu, on myöskin selkeä — en sano uhkaava, mutta hyvin ohjaava, myös poliittisluonteisesti ohjaava — tendenssi. Vai kuka väittää, että sosiaali- ja terveysministeriö ja liikenneministeriöt olisivat ne, joilla oli niin paljon tyhjää budjetissa, niin paljon löysää budjetissa, että niitten ei tarvinnut esittää valtiovarainministeri Niinistön ja budjettipäällikkö Viherkentän kirjeen perusteella yhtään penniä lisäbudjettiin? Näin kuitenkin tapahtui. Kun Niinistö kysyi, ministerit Perho ja Heinonen totesivat: Ei tarvita penniäkään — Sama puolue.

Tässä syntyi myös se tilanne, että jos eduskunta lähtee nyt korjaamaan palkkatarverahoja, syntyy eriarvoinen kohtelu eri toiminnoille. Eihän ministereiden kannan vastaisesti ikään kuin voida kuitenkaan toimia, jos ministerit katsovat, että he eivät tarvitse rahaa. Sitten vain ne, jotka ovat esittäneet tarpeita, jotka valtiovarainministeri on hylännyt, tarvitsisivat rahaa. Tässä on syntynyt erittäin hankala tilanne myös siltä osin, miten eduskunnassa tulisi tältä osin toimia.

Korostan nyt, että opposition esitykset tässä tilanteessa eivät korvaa sitä, mitä vaikeuksia täydellisyysperiaatteen rikkomisesta tälle vuodelle aiheutuu. Tämä prosessi 1.8.2000 lähetetyn VM:n kirjeen pohjalta ei luo edellytyksiä myöskään täydellisyysperiaatteen toteuttamiselle enää tätä vuotta koskevan lisäbudjetin käsittelyn osalta. Siksi on erittäin tärkeää nyt, kuten hallinto- ja tarkastusjaosto ihan oikein minusta hallitusryhmienkin neuvottelujen kautta on todennut, että vuoden 2001 kehyksiin pitää saada nämä vuoden 2000 palkankorotukset. Se on nyt erittäin keskeinen kysymys tässä asiassa.

Lopuksi yhteenvetomaisesti: Perustuslakivaliokunta ja valtiovarainvaliokunta todella edellyttivät täydellisyysperiaatteen mukaisesti, että sidotut menot, kuten valtion henkilöstön palkkamenot, on otettava talousarvioon. Asia on nyt todella saanut tarpeettomia voimailuharjoituksen piirteitä valtiovarainministeriön toiminnan takia. Niinistön ja valtiovarainministeriön kirje 1.8.2000 ministeriöille toiseksi lisätalousarvioesitykseksi ja sen laatimiseksi ei vastaa sitä, mitä eduskunta on edellyttänyt.

Edelleen yhteenvetomaisesti: Kirjeen poliittisluontoinen eduskunnan opettamishenki johti muun muassa siihen, että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ja liikenneministeriö, varsinkin ensin mainittu ja jälkimmäinen minulle ainakin hyvin tärkeitä, eivät tehneet lainkaan valtion virka- ja työehtosopimuksista johtuvia menoesityksiä.

Edelleen on muistettava, että meillä on perustuslaki 1.3.2000 tältä osin muuttumattomana vaatimassa hallitusmuodon aikaisempaa perinnettä. Eri ministeriöiden toiminta- ja käyttömenoja käsiteltäköön siis miten tiukalla kädellä tahansa kunkin budjetin valmistelun yhteydessä, mutta valtiota sopijapuolena sitovat palkkaratkaisut tulee merkitä täysimääräisinä budjettiin. Asiasta on siis todella myös oikeuskansleri Aallon tuore vuoden 1992 ratkaisu, jonka perusteella silloinen hallitus joutui uusimaan koko lisätalousarvioesityksensä.

Lisäksi lisätalousarvioesityksen valmisteluun liittyvä valtiovarainministeriön menettelytapa olisi syytä myös nykyisen oikeuskanslerin Nikulan tarkkaan selvittää erityisesti valtiovarainministeriön 1.8.2000 lähettämän kirjeen sekä toisaalta eduskunnan selkeiden perustuslakiin perustuvien lausumien suhteen. 1.3.2000 voimaan tullut Suomen perustuslaki ei muuttanut eduskunnan budjettivallan perusteita eikä murtanut

budjetin täydellisyysperiaatetta. Lisäbudjettifarssi ei ole ollut eduksi valtiotyönantajalle eikä myöskään hallituksen ja eduskunnan budjettivallan hyvälle vuorovaikutukselle.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan on nyt varmistettava, että vuoden 2000 palkankorotukset ovat budjettikehyksen muutoksina täysimääräisinä mukana vuodelle 2001. Tämän varmistamiseksi sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ja valtiovarainvaliokunnan ryhmä on edellyttänyt muun muassa valtiovarainvaliokunnassa toimitettavan niin, että kun ei ollut mahdollista enää lisätalousarviossa korjata näiden oikeiden periaatteiden mukaan asiaa, vuoden 2001 kehyksiin on vuoden 2000 korotukset saatava ja varmistettava menettely, johon itse asiassa uskon kyllä hallinto- ja tarkastusjaoston hallitusryhmien kyllä pyrkivänkin, että jatkossa tämä tilanne palaa perustuslailliseen muotoon.

12 Juha Karpio /kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oli todella ihmeellinen puheenvuoro tietyiltä osin tämä ed. Rajamäen käyttämä puheenvuoro. Ed. Rajamäki tietää tarkkaan, että minä olen ollut hallinto- ja tarkastusjaostossa ja olen ollut neuvottelemassa myöskin teidän kanssanne tästä muodosta. Me neuvotelimme kaksi kertaa. Ensimmäisen kerran olitte paikalla, ja toisen kerran jo ilmoitin teille, etten pidä tyylistänne, kun keskustelua käytiin läpi. Minä olen tarkalleen ollut ainoana hallinto- ja tarkastusjaoston kokoomuslaisena jäsenenä mukana, ja puolta sanaa en ole ed. Zyskoviczin kanssa asiasta keskustellut, en missään vaiheessa, ja te väitätte, että olen ottanut ohjeita ed. Zyskoviczilta. (Ed. Rajamäki: Kalahti kovasti!) En ole ottanut, en ole puolta sanaa hänen kanssaan keskustellut. Minusta tuo on jo kyllä anteeksi-pyyntö paikka.

13 Pekka Kuosmanen /kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Totean, että Lipposen ykkös- ja kakkoshallitus ovat nostaneet Suomen lamasta. Hallitus on tehnyt erittäin hyvää talous- ja finanssipolitiikkaa. Bruttokansantuote on Suomessa noussut 400 miljardista 800 miljardiin markkaan. Meillä ei koskaan Suomen historiassa ole mennyt elinkeinoelämällä, yrityselämällä ja kaikilla suomalaisilla niin hyvin kuin tällä hetkellä menee. Ihmettelen kyllä, miten ed. Rajamäki tavallaan itse taistelee itse-

ään vastaan, kun ei ole sellaisia vaikeuksia Suomen taloudessa, mitä hän on kertonut.

Mitä tulee kokoomukseen hallituspuolueena, totean, että kyllä kokoomus on johdonmukaisesti ollut vastuullinen ja vastuunkantaja Lipposen ykkös- ja kakkoshallituksessa. Kokoomuksessa ei ole tällaista isoa oppositiota niin kuin on demareissa. Niinpä esitänkin ed. Rajamäelle ajatuksen: Jos te ette halua olla hallituksessa, niin laitetaan sitten vaikka porvarihallitus.

¹⁴ **Kari Rajamäki /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Karpion tausta huomioiden ottaen pitäisi olla aika tarkka, millä tavalla täällä esiintyy pöytäkirjoihin. Jos ed. Karpio istuu samassa kahvilan pöydässä, en ole vielä tähän saakka pitänyt sitä neuvotteluna. Pitää suhtautua jatkossa hyvin varovasti pöytäseuran valintaan. Nimittäin meillä tapahtuu niin, että hallinto- ja tarkastusjaosto, kuten kaikki jaostot, tekee ihan itse hallitusryhmien kesken työnsä. Minä valtiovarainvaliokunnan sos.dem. vastaavana keskustelen ed. Pirjo-Riitta Antvuoren kanssa silloin, kun keskustellaan jaostojen yksimielisistä esityksistä ja niitten eteenpäinviemisestä, emmekä me puutu esimerkiksi jaostojen työhön erikseen. Näin on tapahtunut tässäkin asiassa. En ole puuttunut hallinto- ja tarkastusjaoston työhön, jonka pyrkimyksistä esitin mielestäni varsin myönteisen näkemyksen.

Haluan korostaa ed. Kuosmaselle, jonka puheenvuoroa en tässä yhteydessä kyllä lainkaan ymmärtänyt — mikä oli varmaan minun, kuulijan, vika — että kyllä perustuslaki ja hallitusmuoto ovat hirveän tärkeitä asioita, perustuslain noudattaminen budjettivallan kannalta, eduskunnan kannalta. Menee maalla miten tahansa, sitä nimenomaan tässä maassa pitää noudattaa.

¹⁵ **Juha Karpio /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän kyllä täysin sen, että kun mietintöä muokattiin, niin erilaisia mielipiteitä vaihdettiin (Ed. Rajamäki: Niin, hallinto- ja tarkastusjaoston kanssa, ei minun kanssani!) ja minun mielestäni se saatiin näissä olosuhteissa suhteellisen hyvään muotoon, niin kuin myös totesitte. Mutta haluan myöskin edelleen painottaa sitä, että missään vaiheessa eduskuntaryhmämme puheenjohtaja ei ole ollut yhteydessä minuun, kun tämä tehtiin. Tässä kohtaa teidän väitteenne on kyllä väärä.

¹⁶ **Matti Väistö /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä olevan lisätalousarvion keskeinen kysymys on se, että kaikkien valtion virka- ja työehtosopimusten mukaisten palkankorotuksien pitää sisältyä talousarvioon. Mielestäni tämä asia on hoidettavissa ja se on hoidettava lisäämällä varat nyt käsittelyssä olevaan budjettiin. Tätähän keskustan vastalause juuri tarkoittaa.

Valtiovarainvaliokunta sinällään on, arvoisa puhemies, tehnyt hyvää ja tärkeää työtä paneutuessaan eduskunnan budjettivaltaan ja budjetin täydellisyysperiaatteeseen. Minusta niistä periaatteista on pidettävä kiinni. Kun ed. Kuosmanen sanoi, nyt meillä on mennyt hyvin, eikö juuri tässä taloudellisessa tilanteessa valtion pitäisi olla esimerkillinen työnantaja? Tällä menettelyllä, jota nyt on noudatettu, valtiotyönantajan kilpailukyky murenee. Sen parantamiseen tulisi kuitenkin kaikin tavoin kiinnittää huomiota, kun otamme huomioon, että 15 seuraavan vuoden sisällä vähintään 30 prosenttia henkilöstöstä on jäämässä eläkkeelle. Tarvitaan siis paljon uusia, nuoria työntekijöitä, virkamiehiä, valtion palvelukseen, ja siitä syystä olisi hyvin tärkeää, että nyt esimerkillisellä tavalla virastot kykenisivät hoitamaan oman työnantajaroolinsa.

¹⁷ **Juha Karpio /kok:** Rouva puhemies! Hallitus todellakin esitti, että valtion henkilöstön palkkoihin tulee 29 miljoonaa markkaa lisää. Todellakin hallinto- ja tarkastusjaostossa kuulumme useita asiantuntijoita, ja tosiasia nyt on, että lisätarve on se 108 miljoonaa markkaa.

On selvää, että varmasti valtionhallinnossa on löysiä otettu pois, mutta varmasti nyt myöskin monessa virastossa käydään arvokeskustelua siitä, mitä töitä tehdään ja mitä töitä jätetään tekemättä. Kun puhutaan poliisista, tilanne on aika huolestuttava.

Uskon varmasti, että palkkamenot kyllä maksetaan, mutta se, miten määräaikaisten työntekijöiden työsuhteiden uusiminen tapahtuu, on sitten jo toinen asia. Asia hoidetaan varmasti lisätalousarviolla kuntoon. Sitä ei hoideta tällä keskustan tekemällä vastalauseella.

¹⁸ **Mauri Salo /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa on tullut jo hyvin tutuksi lausuma, että ei keskustan aloitteesta näitä asioita hoideta, vaan ne hoidetaan aikaa myöten jollain toisella tavalla. Tosiasia kuitenkin on se, että kun on ta-

vallaan laitton tila, niin asiat on syytä laittaa, jos ei muuten niin opposition esityksestä, oikealle tolalle.

Arvoisa puhemies! Perustuslaillisuus on yksi asia, jota tässä eduskunnassa on syytä hyvin tarkasti kunnioittaa, ja budjetoinnissa täydellisyysperiaatetta on syytä myös noudattaa. Valtiotyönantajalla on velvollisuus hoitaa työnantajien mieltäkin sillä tavalla, että palataan siihen vanhaan malliin, että valtio on turvallinen työnantaja. Meillä on muistissa se, kuinka todettiin, että valtion leipä on pitkä, mutta kapea. Tänä päivänä se on pätkätöiden ansiosta jo tullut hyvin lyhyeksi. Elikkä nyt kun olemme tietynlaisessa hyvässäkin kansantalouden kasvussa, valtio työnantajana ei ole enää edes kilpailukykyinen, ja osittain siitäkin syystä on virkoja täyttämättä. Mutta toisaalta on tämä nykyinen tilanne, jossa olemme, elikkä ministeriöllä ei ole kaikilta osin riittävästi rahaa palkkojen maksuun.

Ministeri Niinistö eilen omassa puheenvuorossaan käsitteli ministeriöiden toimintaa ja otti esiin jopa virka-autot. On tietenkin priorisointikysymys, millä tavalla ministeriöissä asioita hoidetaan. Tämä on ministeriöiden, päälikköministerin ja ministeriöiden ylimmän johdon, välinen asia, millä tavalla näitä asioita priorisoidaan. Hyvä budjetointi edellyttää, että se pitää sisällään kullekin hallinnonalalle ja kullekin sektorille riittävät määrärahat niin kalustolle, henkilöstölle kuin muillekin toimintamenoille.

Tässä lisätalousarvokeskustelussa on noussut esiin juuri se, että on selkeästi jätetty huomioon ottamatta palkkojen korotukset. Ne ovat yleisesti palkansaajille kuuluvia, ja näin ollen myös valtion on niistä huolehdittava.

Valtion palkkojen jälkeenjäaneisyys monella sektorilla tulee näkymään henkilöstön saannin osalta. Poliisipuolella on täyttämättömiä virkoja. Se johtunee siitä, että poliisin pienet palkat eivät enää houkuttele. Toisaalta siellä on edelleen myös rahanpuutetta. Varsinainen palkka on päivätyöstä saatua. Mitä tulee palkanlisiin — yötyö, iltatyö, sunnuntaityö — sitä ei voida tietenkään laskea varsinaiseen peruspalkkaan kuuluvaksi.

Tässä on se mahdollisuus esimerkiksi vankeinhoidon osalla, että jos ja kun palkka on hyvin pieni, syntyy tilanteita, joissa siellä asiakkaina on selkeästi varakkaampia kuin ovat vartijat. Voi syntyä vääränlaisia ystävyyssuhteita, ja sitä kautta myös tietynlainen uskottavuus menee.

Elikkä kokonaisuutena valtion palkkauksen pitää olla sillä tasolla, että myös moraalitässä yhteiskunnassa säilyy eikä jouduta tuollaiseen lähi-alueillakin vallitsevaan tilanteeseen valtion henkilöstön suhteessa yritysmaailmaan.

Arvoisa puhemies! Yhdyn muiden keskustalaisten esitykseen siitä, että keskustan vastalause on käsittelyn pohjana.

19 Pekka Kuosmanen /kok: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni valtion henkilökunnan palkkauksessa pitäisi siirtyä vuoden 2002 alusta siihen, että otettaisiin erillinen momentti palkoille ja erillinen momentti toimintamenoille. Sillä me varmistaisimme sen, että varmasti ajallaan maksetaan valtion virkamiesten palkat. Minä muistan tapauksen vuodelta 63—66, kun olin virkamiehenä. Minultakin otettiin 16 markkaa kuukaudessa, valtio kun ei pystynyt palkkoja maksamaan ajallaan, vaan siirrettiin ja vähän myöhemmin maksettiin. Sen jälkeen valtio on kyllä todella ollut hyvä työnantaja, ajallaan maksanut palkat ja varmasti tästä eteenkinpäin.

20 Ismo Seivästö /skl: Arvoisa puhemies! Niin valtion kuin kuntienkin tulee huolehtia henkilöstöstään. Varsinkin tilanteessa, jossa työvoimapuola uhkaa molempia sektoreita tulevaisuudessa, pitää lisätä kaikkia niitä keinoja ja resursseja, joilla julkiselle sektorille saadaan tulevaisuudessakin hyviä työntekijöitä. Nyt kun on menetelty näin, niin kuin olemme edellä kuulleet, osa valtionhallinnonkin piirissä olevista johtavista viranhaltijoista on huolissaan siitä, miten he pystyvät huolehtimaan henkilöstöstään, miten he pystyvät säilyttämään henkilöstön hyvän työmotivaation, koska on myös houkutus siirtyä muualle töihin. Tässä suhteessa varmasti edellisen puhujan, ed. Kuosmasen, ajatus, että palkat ja toimintamenot selvästi erotettaisiin toisistaan, olisi tutkimisen arvoinen asia.

21 Matti Väistö /kesk: Arvoisa puhemies! Uskon, että valtio nyt sinällään maksaa palkat ajallaan. Kysymys on vain siitä, joutuvatko virastot vähentämään henkilöstöään tämän vuoksi tai jääkö ainakin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevia pois. Toinen kysymys on se, että niitä tuloksellisuustavoitteita, joita talousarviota laadittaessa on kuluvalle vuodelle asetettu, ei kyetä kaikilta osin toteuttamaan.

Tietysti kolmantena asiana tähän liittyy se, että kun valtion henkilöstöä on jo lamavuosien seurauksena kymmenen vuoden sisällä hyvin paljon vähennetty, tosiasiaa monissa virastoissa ollaan tilanteessa, että joudutaan jatkuvasti tekemään niin sanottua harmaata ylityötä, jota ei korvata, ei korvata vapaana, mutta ei korvata myöskään rahassa. Tietysti kaiken tämän taustalla on se, että nyt pitäisi huolella arvioida nykytilanne ja katsoa se, että todella pitkäjänteisesti kyettäisiin niin palkkauspoliittikka — kenties myös uusien palkkausjärjestelmien käyttöönottoa, niin kuin eräillä hallinnonaloilla virastoissa on käynnissä — kuin myös henkilöstön mitoitus ja uusien henkilöiden rekrytointi hoitamaan.

22 Mauri Salo /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kuosmasen mallin mukainen budjetointi eli palkat erikseen ja muut menot erikseen on tietenkin se viimeinen keino, ellei ministeriöissä muuten ole kykyä hahmottaa kokonaisuutta. Kuitenkin pitäisi olla silloin, kun ministeriöissä laaditaan budjettiehdotuksia, kyky hahmottaa kulut — muut menot ja palkkamenot — sillä tavalla, että ilman erillisohjausta asiat voitaisiin selkeästi hoitaa. Lienee tarpeellista käydä laajempaa keskustelua ministeriöitten sisällä eri painopistealueista, mutta näkisin kuitenkin, että kokonaisbudjetointi ministeriöittäin on perusteltu malli edelleen ainakin siihen saakka, kunnes todetaan, että jokin ministeriö on täysin kyvytön hoitamaan omia asioitaan.

23 Antti Rantakangas /kesk: Arvoisa puhemies! Valtion palkkausmäärärahojen alimitoitus merkitsee mielestäni erityistä painetta alue- ja paikallistasolla supistaa sivutoimipisteitä ja muutenkin jättää täyttämättä määräaikaista toimia nimenomaan haja-asutusalueilla ja keskustien ulkopuolella niin verohallinnossa kuin poliisihallinnossakin. Tästäkin tulevat kärsimään voimakkaammin nimenomaan syrjäalueet. Kyllä keskusvirastot varmasti puolensa pitävät. Ne siirtävät vain kustannusten säästämistavoitteen maa-kuntiin ja taas siellä etäisimpiin pisteisiin. Tällä on varmasti negatiivinen aluekehitysvaikutus, ja se "palvelee" juuri päinvastaisella tavalla koko maan tasapainoista kehittämistä. Kun valtion paikallishallinnon palvelut heikkenevät, myös elinkeinoelämän toimintaedellytykset ja uusien yritysten sijoittumisedellytykset heikkenevät koko maan alueella.

24 Kari Myllyniemi /kesk: Arvoisa puhemies! Poliisien palkat eivät todellakaan liian suuret ja korkeat varmaankaan ole, mutta tällä erää on kuitenkin huomattavasti huonompi asia se, että meillä on 500 virkaa auki, joita ei ole täytetty rahapuutteen vuoksi.

Vielä huonompi asia on se, että valtiovarainministeri Niinistö on kahteen kertaan salissa kertonut, että rahaa kyllä tulee lisäbudjeteissa, mikä todellakin on ilmeisesti vähän kyseenalainen menettely. Hyvä on, jos tulee rahaa silloinkin edes, mutta kun on käsitelty varsinaista budjettia, hän näin on kertonut.

Vielä kolmas huono asia on se, että nyt on poliisi ympäri maata lakkauttamassa virkoja. Tällä eräähän ei ole mitään virkakiintiötä enää olemassa, vaan poliisi lakkauttaa virkoja kymmenittäin, sadoittain sen vuoksi, ettei niihin ole rahaa saatavissa. Ihmettelen, miten poliisi myöhemmin pyrkii perustelemaan sitä, että voi saada virkoihin ihmisiä lisää, kun niitä ei edes ole olemassakaan. Tuo todettiin eilen tarkastuskäynnillä Länsi-Suomen läänissä. Ihmettelen poliisin toimintaa. Siihen pitäisi kyllä puuttua, ettei virkoja kuitenkaan lakkautettaisi vaan säilytettäisiin ja odotettaisiin parempaa aikaa, jolloin ne voitaisiin täyttää.

25 Pekka Kuosmanen /kok: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Myllyniemelle haluan kertoa, että Ahon hallituksen jälkeen Lipposen ykkös- ja kakkoshallitus ovat poliisin määrärahoja nostaneet 2,4 miljardista 3 miljardiin markkaan. Uskon, että siellä sisällä täytyisi organisatio uusia ja katsoa, että hallinnosta siirretään virkoja kentälle, koska huumeongelma kasvaa räjähdysmäisesti. Sinne pitäisi ihan ulkopuolinen fiksu konsultti palkata, joka uudelleenarvioisi tilanteen, missä nyt mennään. Aina pyydetään eduskunnalta 100 miljoonaa lisää rahaa. Se ei perustu mihinkään.

26 Erkki Kanerva /sd: Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin säästää tämän puheenvuoron seuraavaan budjettiin, mutta kun ed. Kuosmanen otti tämän esille, asia on juuri niin kuin hän sanoi. Muun muassa lakkautettujen läänien poliisiesikunnat, jotka maksavat 3—5 miljoonaa kappale palkka- ja vuokratuluneen, kaikki jäivät paikoilleen, ja uusiin perustettuihin lääneihin on, tosin tilapäisesti ja määräaikaaisesti, perustettu vastaavia virkoja. Muitakin organisatorisia päällekkäisyyksiä poliisihallinnossa on vaikka kuinka

paljon. Suoritusasolla ei pystytäkään maksamaan palkkoja eikä matkakulujakaan, ei edes semmoista töistä, joissa on saatu satoja miljoonia rikoshyötyä takaisin. Niistäkään ei pystytäkään maksamaan palkkoja, mutta esikunnassa on väkeä vaikka kuinka paljon, jopa Kirkkokadulla Helsingissä.

²⁷ **Kari Myllyniemi /kesk:** Rouva puhemies! Toki näin on myönnettävä, mitä edustajat Kuosmanen ja E. Kanerva sanoivat, mutta ne ovat vain muutamia kymmeniä. Nyt on kysymys siitä, että 300:aan poliisimiehen virkaan rahat pitäisi saada. Niillä johtajanviroilla ei todellakaan tätä asiaa ratkaista. Tämä pitäisi kerran saada kuntoon. Meidän rahamme laahaavat aina jäljessä. Kun laitettaisiin 100—150 miljoonaa kerralla siihen rahaa ja sen jälkeen annettaisiin budjetissa se, mikä kunakin vuonna on mennyt, mutta tämä raahaa koko ajan jäljessä. Aina jää semmoinen käsitys, että annetaan lisää rahaa, mutta se ei riitä. Minä kyllä vakuutan, että poliisikunta ainakin säällisesti käyttää rahaa moneen muuhun valtion virastoon verrattuna.

²⁸ **Aulis Ranta- Muotio /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Poliisin määrärahoista on puhuttu varsinaisen budjetin ja lisäbudjettien yhteydessä kerrasta toiseen. Ed. Kuosmaselle tavallaan vastauksena, kun hän kysyi, miksei palkata ulkopuolista konsulttia selvittämään todellista tarvetta: Nyt on ministeri Häkämiehen asettama poliisin arviointityöryhmä, joka on päättänyt ulkopuolisella taholla teettää selvityksen. Kun on jatkuva kiista sisäministeriön ja valtiovarainministeriön kesken näistä asioista, sieltä tulisi totuus selville.

Yleiskeskustelu päättyy.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

2) Laki tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 102/2000 vp (Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.)

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Inkeri Kerola /kesk:** Arvoisa puhemies! Koska varsinaisen lakialoitteen ensimmäinen allekirjoittaja ei ole paikalla — omaa nimeäni tässä aloitteessa ei ole; mielelläni haluaisin sen kyllä tähän liittää, mutta se on myöhäistä — käytän pienen tukipuheenvuoron moiseen asiasta.

Arvoisa puhemies! Lakialoite tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta, joka koskee luonnollisen henkilön omaisuuden myynnin verovapautta, kun omaisuus myydään kunnalle, tulee todella tarpeeseen. Lakialoite on konkreettinen esimerkki positiivisesta aluepoliittisesta toimenpiteestä. Harkittuun kaavoitukseen ja monipuoliseen tonttitarjontaan vastaaminen sekä muuttovoitto- että muuttotappiokunnissa helpottaa vallitsevaa asunto-ongelmaa erikoisesti. Tästä on saatu esimerkkejä vuoden 2000 aikana. Tämän vuoksi katsonkin, että tämä lakialoite olisi erinomainen jatko myös vuoden 2001 osalta. Erikoisesti haluaisin painottaa, mikä on mieluista kuultavaa erikoisesti ed. Kuosmaselle, myös siitä, että lakialoitteella mahdollistetaan myös yrittäjäympäristön suuntaaminen sellaisille alueille, mihin ennakkoluulottomasti uusia yrityksiä voitaisiin suunnata.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

3) Laki sairausvakuutuslain 8 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 112/2000 vp (Anneli Jäätteenmäki /kesk ym.)

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Anneli Jäätteenmäki /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Aloitteessa on kysymys siitä, että psykologinen hoito saataisiin sairausvakuutuksen piiriin. Lakialoitteessa on kyse paljon laajemmasta asiasta kuin vain yksittäisen sairausvakuutuslain pykälän muuttamisesta. Kyse on henki-

sen terveyden saattamisesta yhdenvertaiseen asemaan fyysisen terveyden kanssa.

Asia on äärimmäisen ajankohtainen aikana, jota elämme. Uusimmat tiedot suomalaisten mielenterveyden tilasta ovat huolestuttavia. 80 prosenttia masentuneista on tutkimusten mukaan ilman asianmukaista hoitoa. Nuorten, alle 25-vuotiaiden, itsemurhien määrä on kääntynyt nousuun. Psykykkistä hoitoa tarvitsevista lapsista alle puolet saa tarvitsemaansa apua. Nuorten itsetuhoisen päihteiden käyttö on kasvanut rajusti. Perheiden ongelmat, kuten väkivaltaisuus ja lasten huostaanotot, ovat lisääntyneet. Psykykkiset syyt ovat nousseet myös ennen aikaisten eläkkeiden myöntämisessä suurimmaksi syyryhmäksi. Ne ovat kahden viime vuoden aikana ohittaneet aiemmat pääsyyt, sydän- ja verisuonitaudit sekä tuki- ja liikuntaelinten sairaudet.

Kun Suomen sairausvakuutuslakia säädettiin vuonna 1963, se oli edistysellinen ja moderni laki. Sellainen se on monilta osin tänä päivänäkin. Nyt on tullut kuitenkin aika saattaa sairausvakuutuslaki ajan tasalle myös henkisen terveyden osalta. Se olisi perusteltua sekä kansanterveydellisesti että -taloudellisesti. Voisi sanoa myös, että samalla se olisi merkittävä kulttuuriteko uuden vuosituhannen alkaessa. Se merkitsisi ihmisen huomioimista psykofyysisenä kokonaisuutena Suomen lainsäädännössä.

Lakialoitteessa ehdotetaankin sairausvakuutuslain muuttamista siten, että laillistetun psykologin tai asianmukaisen koulutuksen saaneen psykoterapeutin antama hoito saatettaisiin sairausvakuutuskorvauksen piiriin. Aloitteen mukaan laillistetun psykologin antamaa hoitoa korvattaisiin enintään 15 hoitokerralta yhtä lääkärin määräästä kohden. Käytäntö olisi aivan sama kuin fysikaalisessa hoidossa. Pitkäkestoisen psykoterapian tai neuropsykologisen kuntoutuksen käyntikertamäärät olisivat tarvittaessa suuremmat.

Uudistus mahdollistaisi tarjolla olevien mielenterveyden avohoitopalveluiden nykyistä tehokkaamman hyödyntämisen ja laajentamisen. Palvelun tarvisijoille se merkitsisi lisää valinnanvapautta, matalampaa kynnystä palvelujen käyttöön sekä asiantuntevaa hoitoa. Viime aikoina on usein osoitettu, että riittävän ajoissa saatu psykologinen hoito edistää merkittävästi toipumista erilaisista vaikeista elämän kriiseistä. Tällaisia kriisejä voivat olla esimerkiksi onnettomuudet, omaisen menetys tai rikoksen uhriksi

joutuminen. Psykologisella hoidolla voidaan edistää merkittävästi myös toipumista vaikeista sairauksista. Ei siis ihme, että eduskunta on aiemmin useissa yhteyksissä ehdottanut aloitteen mukaista uudistusta. Samoin ovat tehneet muun muassa Stakes ja Kilpailuvirasto.

Uudistus ei lisäisi olennaisesti terveydenhuollon kokonaiskustannuksia. Päinvastoin, olisi kansanterveydellisesti erittäin perusteltua säätää lääkärin tarpeelliseksi toteama psykologinen hoito sairausvakuutuksesta korvattavaksi. Riittävän varhainen, asiakkaan tarpeen mukainen psykologinen hoito ehkäisee vakavampien sairauksien puhkeamista ja kehittymistä ja tätä kautta vähentää sairaus- ja eläkemenoja. Psykykkisen työ- ja toimintakyvyn säilyttäminen ja työstä poissaolojen väheneminen tuovat myös välittömiä säästöjä. Samalla turvattaisiin sairausvakuutuksesta korvattavan psykologisen hoidon korkea laatu. Oikein kohdistettu psykologinen hoito helpottaisi myös julkisen sektorin lääkäreiden työtä ja voisi vähentää tarpeettomia lääkärissäkäyntejä ja lääkerekuluja.

Aloitteen edellyttämä investointi, noin 20 miljoonaa markkaa vuositasona, on pieni osa sairausvakuutuksen kokonaisbudjetista, joka on runsaat 10 miljardia markkaa vuodessa. Satsaus ihmisten työ- ja toimintakykyyn tuottaisi varmasti itsensä takaisin, erityisesti Kelan maksamien sairauspäivärahojen ja ennen aikaisten eläkemenojen osalta. Samalla tämä uudistus olisi merkki siitä, että ihmisen henkinen terveys saatetaan viimeinkin yhdenvertaiseen asemaan fyysisen terveyden kanssa. Ihminen on nähtävä kokonaisuutena, myös lainsäädännössä.

2 Susanna Huovinen /sd: Arvoisa rouva puheemies! Tässä salissa on viime vuosina puhuttu runsaasti lastenpsykiatrian ongelmista. Ongelmia on myös aikuisilla, ja avopalveluita tarvittaisiin kipeästi lisää niin lapsille, nuorille kuin aikuisillekin, sillä aivan niin kuin tässä aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja totesi, jopa 80 prosenttia masentuneista jää ilman asianmukaista hoitoa.

Aivan lyhyesti, haluan olla kannattamassa ja tukemassa tämän lakialoitteen käsittelyä ja eteenpäinvientiä ja perustelen tätä oikeastaan samalla asialla, mikä tässä jo tuli esiin, eli mielen-terveyslääkkeiden osuus kelakorvauksista on jo tällä hetkellä noin 25 miljoonaa markkaa vuodessa. Tämä aloite toisi ensi vuoden talousarvioon

lisää noin 8 miljoonaa markkaa. Olen kyllä aivan vakuuttunut siitä, että ainakin osittain tällä rahalla voitaisiin vähentää tuota 25 miljoonan markan pottia. Kun äsken kyselytunnilla jälleen kerran pyhän yksimielisesti puhuttiin huumeongelmista, niin itse ainakin uskon, että kyllä tämän aloitteen kaltaisilla toimenpiteillä voitaisiin olla hoitamassa kerrankin itse syytä eikä seurausta.

³ **Jaana Ylä-Mononen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ed. Jätteenmäen ja muiden allekirjoittaneiden lakialoitteen perustelut ovat hyvät ja laajat, ja ne on syytä lukea tarkasti. Erityisesti ilahduin siitä, että tässä aloitteessa allekirjoittajia löytyy kaikista eduskuntaryhmistä ja äkkiä vilkaisten lukuisia tai ainakin useita myöskin sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseniä on allekirjoituksensa laittanut.

Jos miettii kysymyksiä, joita ed. Jätteenmäki otti esiin, esimerkiksi masennuksen hoidon tilaa tänä päivänä maassamme, siitä vaiheesta kun lääkäri toteaa, mikä on vikana, ja pohtii, aloitettaisiinko lääkehoito vai mentäisiinkö terapiaan, niin tänä päivänä tämä psykoterapian mahdollisuus on lähes olematon. Kuitenkin tiedetään, että nämä hoitovaihtoehdot yhdessä olisivat se paras mahdollinen hoito. Voidaan sanoa, että keskivaikean ja vaikean masennuksen hoito on Suomessa paljolti lääkkeiden varassa tänään. Kuten todettiin, mielenterveydelliset syyt ovat suurin työkyvyttömyyseläkkeiden aiheuttajaryhmä Suomessa ja näin on myös Euroopan unionin tasolla.

Hoitavalle lääkärille tai hoitavalle taholle on mielestäni saatava lisää työkaluja, ja siitä tänä päivänä on kysymys. Jos ajatellaan, mikä olisi paras mahdollinen hoito, niin tutkitun tiedon mukaan tänä päivänä sanottaisiin, että masennuksen hoitona paras mahdollinen hoito voisi olla lääkehoito ja säännölliset käynnit vakituisen lääkärin vastaanotolla yhdistettynä esimerkiksi niin sanottuun kognitiiviseen psykoterapiaan 10–15 kerran tiiviinä jaksona. Kyseessä on myöskin sen ennalta ehkäiseminen, että masennus uusiutuu. On todettu, että niiden potilaiden kohdalla, jotka saavat lääkeshoidon lisäksi asianmukaisen psykoterapiajakson hoidon tueksi, tämä vaikea sairaus uusiutuu selvästi harvemmin kuin niiden kohdalla, jotka saavat ainoastaan lääkehoitoa.

Suomalaisethan syövät psyykenlääkkeitä runsaasti, ja suurin osa niistä mitä ilmeisimmin on todella tarpeen. Eri asia on sitten esimerkiksi tänäänkin keskusteluissa voimakkaasti esillä oleva

vanhusten lääkitseminen. Itse mietin, voisiko Finnohta tai jokin muu taho nyt selvittää tätä psykoterapia-asiaa. Siitä on ollut kysymysmerkkejä ilmassa, mikä on pitkien terapioiden ja lyhyiden terapioiden suhde, kun nyt näyttää ainakin jonkin tutkimuksen mukaan siltä, että itse asiassa on aivan yhtä tehokasta, jos henkilö käy kymmenen kertaa tiiviisti lyhyessä ajassa terapiassa kuin se, että käy vuosikaupalla. Toivoisi että tällaista asiaa tutkittaisiin ja selvitetäisiin.

Arvoisa puhemies! Olen ed. Jätteenmäen ja muiden allekirjoittaneiden lakialoitteen eteenpäinmenon parantamiseksi jättänyt talousarvioaloitteen n:o 1126. Se löytyy sieltä viimeiseltä sivulta aloitenipusta, ja se sisältää 8 miljoonan markan määrärahan toiminnan aloittamiseen. Toivon ed. Jätteenmäen lakialoitteelle hyvää vastaanottoa, ja toivottavasti asia saa valiokunnassa arvoisensa käsittelyn.

Oma lakialoitteeni asiasta on noin runsaan vuoden takaa ja on ed. Jätteenmäen aloitteen suuntainen, samasta asiasta. Edelleen, ainakin edustaja Rauhalan aloite on olemassa. Olen nyt kolmasti tämän kerran jälkeen yhteensä noussut puhumaan tästä samasta asiasta. Toivottavasti kolmas kerta sanoo toden. Käypä hoito on hyvä tavoite, ja psykoterapian liittäminen osaksi esimerkiksi masennuksen hoitoa on olemassa olevan tiedon mukaan käypää hoitoa ja vielä kaiken lisäksi hyvin taloudellista. Lääkehoidolle on oltava vaihtoehtoja.

Valtiosihteeri Sailas muun muassa on kiinnittänyt tähän asiaan huomiota esimerkiksi lääkäreille suunnatulla luennollaan ja moittinut siitä, että suomalainen hoitotapa on yleensäkin aivan liian lääkekeskeinen. Tässä mielessä saisimme korjausta asioihin. Lääkehoidon rinnalle tai sen tilalle olisi saatava muitakin potilasta auttavia hoitomuotoja. Huomiotta eivät saa jäädä lapset ja nuoret.

Eiköhän nyt sitten, arvoisat edustajat, hoideta tämä uudistus eteenpäin.

⁴ **Inkeri Kerola /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Laki sairausvakuutuslain 8 §:n muuttamisesta laajentaisi psykologin tai psykoterapeutin hoidot sairausvakuutuksen korvauksen piiriin. Yksilölle annettava tukiterapia olisi juuri sitä ennaltaehkäisyä, mihin nimenomaisesti sosiaali- ja terveysvaliokuntakin on kannanotoissaan puuttanut toistuvasti eduskunnassa.

Erityisen hyvänä pidän lakialoitetta siksi, että Suomessa ollaan maantieteellisesti monilla alueilla tilanteessa, jossa ammattiauttajaa on julkiselta puolta jopa mahdotonta saada. Ennakkoluulottomat vaihtoehdot ovat siksi erityisen tarpeellisia. Kaikin keinoin niitä on etsittävä tässä ongelmatilanteessa, missä nyt erityisesti lasten ja nuorten kohdalla ollaan.

Arvoisa puhemies! Tuen lämpimästi kaikkia niitä aloitteita, jotka on tämän hyvän asian edistämiseksi tehty. Toivon, että ne saavuttaisivat jossakin vaiheessa konkretian eivätkä olisi pelkästään puhetta.

5 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Laki sairausvakuutuslain 8 §:n muuttamisesta on tänään, tärkeä asia, lähetekeskustelussa. Psykologien ja psykoterapeuttien antaman hoidon korvaaminen sairausvakuutuksesta on näin ehkä ensimmäistä kertaa oikein konkreettisesti eduskunnan käsittelyssä. Niin kuin täällä on viitattu, asiaa on kyllä kosketeltu aikaisemminkin, kuten muun muassa ed. Ylä-Mononen toi esille. Itsekin olen jättänyt tämän vuoden valtiopäivillä toimenpideoitteen asiasta juuri saman sisältöisesti, mutta kun nyt ed. Jäätteenmäen ensimmäisenä allekirjoittamassa lakialoitteessa ovat eri poliittisten ryhmien edustajat mukana, tämä kertoo siitä taustasta, millä nyt tätä lakialoitetta ollaan viemässä eteenpäin. On aivan varmasti niin, että jos olisi haluttu, nimiä aloitteessa olisi paljon enemmänkin. Tämä kysymys on kaikin tavoin tärkeä ja ajankohtainen.

Ensinnäkin, on periaatteellinen puoli olemassa siinä, että nyt kiinnitetään huomiota myös mielenterveyteen aivan uudella tavalla. Tämä on minusta tässä hyvin huomionarvoinen asia.

Äskettäin ovat maan päälehdet kirjoittaneet näkyvästi siitä, että kunnallinen ja sairausvakuutuskorvauksin tuettu yksityinen terveydenhuolto muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Molempia tarvitaan. Sairausvakuutuskorvatut terveyspalvelut ovat välttämättömiä erityisesti siellä, missä julkisen sektorin palvelut ovat vajavaisia.

Julkisen sektorin psykologiset palvelut ovat tällä hetkellä valitettavasti täysin riittämättömät, jonot ovat pitkiä, ja myös alueellinen eriarvoisuus on suurta. Ihmisten matkat saadakseen apua mielenterveyden hoitoon ovat, sanoisinko, käytännössä kohtuuttoman pitkiä. Psykologien ja psykoterapeuttien antaman hoidon korvaamisel-

la sairausvakuutuksesta voitaisiin ihmisten tarvitsemia palveluja parantaa olennaisesti. Tällä tavoin voitaisiin tarjota noin 80 000 avohoidon lisäkäyntiä mielenterveyden avohoitoon ja neuropsykologiseen kuntoutukseen. Psykologien antama hoito tuottaisi taloudellista säästöä.

Kelan maksamat sairauspäivärahat ja ennenaikaiset eläkemenot, kuten täällä on jo edellä todettu aloitteen ensimmäisen allekirjoittajan ed. Anneli Jäätteenmäen toimesta muun muassa, vähenisivät. Kelan nykyiset lääkekorvauskulut ovat noin 3,6 miljardia markkaa vuodessa. Suurimmaksi ryhmäksi ovat nousseet psyykenlääkkeet. Näitä käyttää noin 700 000 suomalaista. Psyykenlääkkeiden Kelalle aiheuttamat kustannukset ovat miljardiluokkaa. Psykologien antaman hoidon sairausvakuutuskorvausten tarvitsema verraten vaatimaton investointi hidastaisi myös näiden lääkekustannusten kasvua. Näin, kuten ed. Jäätteenmäki ensimmäisenä allekirjoittajana toi esille, käsiteltävänä oleva aloite toteutuessaan on vähintäänkin kustannusvastaava tai mitä todennäköisimmin tuo yhteiskunnalle myös suoranaisesti taloudellista säästöä, ennen kaikkea parantaa terveydenhuoltoa ja ihmisten hyvinvointia.

6 Marjatta Stenius-Kaukonen /vas: Arvoisa puhemies! Ed. Jäätteenmäen aloite on kannatettava. Omalta osaltani sosiaali- ja terveysvaliokunnassa yhdessä esimerkiksi ed. Ylä-Monosen kanssa ja muiden paikalla olevien — toivottavasti kaikkien — kanssa voimme edesauttaa sitä, että lakialoite otetaan käsittelyyn.

Mielenterveysongelmat on tunnustettu paremmin kuin moniin vuosiin. Niistä on tehty sairaus sairauksien joukossa eikä enää pelottava ja hävettävä ja vaiettava ongelma. Mutta tämä yhteiskunnassa tapahtunut muutos ei tietysti vielä riitä mielenterveysongelmien hoitamiseen ja ehkäisemiseen. Ehkäiseminen on kaikkein tärkeintä, mutta myöskin hoitoa tarvitaan, erityisesti kun masennus ilmenee.

Ed. Jäätteenmäki ehdottaa sairausvakuutuslain muutosta. Meitä oli varmaan pari—kolmekymmentä allekirjoittajaa tässä. Tämä ei suinkaan tarkoita sitä, etteikö julkista terveydenhuoltoa tulisi kehittää ja etteikö myöskin ostopalveluja voitaisi käyttää. Nämä ovat kokonaisuus, ja kuten täällä todettiin, yksityinen terveydenhuolto täydentää julkista terveydenhuoltoa ja luo myöskin vaihtoehtoja, joista potilas voi valita ha-

luamansa hoidon. Usein mitään valinnanvaraa ei ole, koska hoitoa ei ole tarjolla sellaiseen hintaan, että potilas voisi sitä käyttää.

Ehkä tämän päivän suurimpia ongelmia on se, että ei osata kohdata mielenterveysongelmaista, ja sen eteen on myöskin lähdetty aivan uudella tavalla toimimaan. Siitä saimme valiokunnassa viime viikolla hyvää tietoa, kun selvittelimme, miten 70 miljoonan markan määrärahat on käytetty tai miten niitä aiotaan käyttää ja mitä toivotaan jatkossa. Oli todella ilo kuulla, että asiantuntijoiden, lähinnä lastenpsykiatrien, mielestä eduskunta on tehnyt todella merkittävän avauksen, kun alkuhämmennyksestä oli selvitty. Ensin ajateltiin, että miten ihmeessä nyt tällainen 70 miljoonaa käytetään ja eihän tämä auta mitään, jos se on kertakorvaus. Mutta nyt kun on vajaa vuosi siitä, kun se on hyväksytty, ja on päästy käynnistämään niitä projekteja, jotka tarvitsevat lisärahoituksen, todettiin valiokunnassa, että tämä on johtanut siihen, että kunnat ovat itse ryhtyneet panostamaan — juuri siihenhän me olemme pyrkineet — kunnat ovat heränneet näiden ongelmien edessä. Mutta vielä todella paljon tarvitaan työtä, jotta mielenterveysongelmista kärsivät ihmiset saavat apua ongelmiinsa, vaikeuksiinsa.

Tohtori Hannu Rintanen teki väitöskirjan, viime keväänä muistaakseni väitteli — hän on Nokian terveyskeskuksen ylilääkäri — ja tutki yhden kutsuntaikäisen ikäluokan, mitä heille on tapahtunut ja mikä heidän historiansa on lapsesta saakka. Noin 10 prosenttia heistä hän totesi tavalla tai toisella syrjäytyneiksi tai syrjäytymisuhana alaisiksi. Näissä selvityksissä, kun hän kävi läpi koko kouluajan ja päätyi päivähoitoon saakka, hän totesi, että melkein kaikki nämä ongelmat olisi voitu havaita jo ennen kouluikää. Tämä on mielestäni erittäin tärkeä havainto.

Hän vielä totesi — en nyt ihan muista niin tarkkaan, mutta saanen vapaasti referoida — että useilla lapsilla todettiin joitakin pitkäaikaissairauksia, jotka olivat jo ennen kouluikää puhjennut ja alkaneet. Se, että lapsi joutuu elämään pitkäaikaissairauden kanssa, merkitsee usein myöskin todella suurta henkistä räsytystä. Voin todeta tässä yhteydessä, että erilaisissa tutkimuksissa esimerkiksi diabeetikolosten ja heidän perheidensä osalta on todettu, että aiheutuu valtavaa henkistä räsytystä, ja itse asiassa diabeetikolosten perheissä oli kaikkein suurimmat rasitukset. Tämä oli Vaasan yliopiston tutkimus, jossa tämä

tulos oli. Ja miksi? Joka päivä on huolehdittava siitä, että asiat ovat kunnossa menemättä pidemmälle.

Siinä mielessä haluan myöskin korokkeelta esittää tyytyväisyyteni siitä, että valtioneuvosto on tänään ottanut uuden aspart-insuliinin erityiskorvattavaksi ensi vuoden alusta, ja tämä oli merkittävä päätös päänsä sen vuoksi, että nyt ensimmäisen kerran on eduskunnan tahdon mukaisesti joustavasti sovellettu vuonna 98 voimaan tullutta sairausvakuutuslain muutosta, joka piti sisälleen sen, että ennen kuin erityiskorvattavaksi lääke voidaan ottaa, pitää kaksi vuotta odottaa peruskorvattavana. Tästä kuitenkin lain mukaan voidaan erityisestä syystä poiketa. Nyt kun on melkein kaksi vuotta ja kymmenen kuukautta kulunut lain voimaantulosta, on vasta ensimmäisen kerran sovellettu tätä erityistä syytä ja se koski aspart-insuliinia. Tämä ei ollut tärkeä vain diabeetikoille vaan kaikille niille potilaille, jotka odottavat uusia erityiskorvattavia lääkkeitä. Uskon, että myöskin mielenterveyden hoitoon on tulossa uusia lääkkeitä, joille tämä päätös voi olla tärkeä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluaisin todeta hieman leikkimielisesti, jos ed. Jäätteenmäki kuuntelee. Ed. Jäätteenmäki toivoi, että keskustan vaalivoitto näkyisi hallituksen politiikassa. Jos me nyt tästä ed. Jäätteenmäen aloitteesta saamme sellaisen merkin ja signaalin, että kansalaisten tyytymättömyys politiikkaan — se nähtiin, kun äänestysprosentti jäi näin alhaiseksi — ja vaalivoiton antaminen keskustalle johtavat siihen, että me todella yhdessä haluamme vielä voimakkaammin ajaa heikoimmassa asemassa olevien asiaa kuin viime aikoina on tehty, pidän sitä todella tärkeänä, sitä että yhdessä heräisimme kansalaisten hätään ja tyytymättömyyteen siihen, miten yhteiskunnassa nyt jaettavana olevaa hyvää on parin viime vuoden aikana jaettu.

7 Pekka Ravi /kok: Arvoisa rouva puhemies! En mielelläni tätä erittäin tärkeää asiaa kytkeä keskustan vaalivoittoon, mutta ilmoittaudun tässä yhteydessä tämän tärkeän asian tukijaksi. Tosin hieman oudoksuin sitä, että aloitteesta uuden lain ajankohdaksi oli asetettu syyskuun alku muistaakseni. Tuntuu ehkä loogiselta, että tällainen uusi avaus alkaisi kalenterivuoden alusta, jos siihen nyt ei ole joitakin muita perusteltuja syitä.

Muutamalla sanalla haluaisin perustella sitä, miksi näen tämän tarpeelliseksi. Kiistatta on niin, että mielenterveyspalvelujen lisääntyneen tarpeen myötä julkisen sektorin vastausmahdollisuudet tähän tarpeeseen eivät todellakaan riitä kaikille tarvitseville. Jos psykologin antama hoito saatettaisiin sairausvakuutuksen piiriin kuuluvaksi, sillä paitsi, että saataisiin lisää resursseja, myöskin mielenterveysongelmista kärsivien alueellinen eriarvoisuus vähenisi, mikä on minusta erittäin tärkeä seikka ja mikä on myöskin aloitteen perusteluosassa mainittu. Tämänhetkinen tilanne on se, että psykoterapeutiksi koulutautuneen lääkärin antama psykoterapia kuuluu sairausvakuutuksen piiriin, mutta sen sijaan koulutautuneen psykologin antama hoito kuuluu sairausvakuutuskorvattaviin palveluihin vain siinä tapauksessa, että kuntoutuslain mukaista harkinnanvaraista psykoterapiaa opiskelun tai työkyvyn säilyttämiseksi tai ylläpitämiseksi annetaan. Tällöin, niin kuin äsken jo todettiin, monia tärkeitä ryhmiä jää ulkopuolelle, esimerkiksi lapset, nuoret, vanhukset ja monilta osin myöskin perheterapia. Miksi on näin?

Minun ymmärtääkseni Kansaneläkelaitos perustelee näitä korvaussääntöjä potilasturvalla. Mutta jos minä ymmärrän oikein, tämän lakialoitteen mukaan sairausvakuutuskorvaus tulisi koskemaan kuitenkin vain lääkärin tarpeelliseksi katsomaa hoitoa, mikä vastaa täysin kansaneläkelain nykyistä kuntoutusterapiakäytäntöä. Aivan oikein, niin kuin perusteluosassa todettiin, psykologin ja psykoterapeutin ammatit on laillistettu ja nimikesuojattu laissa terveydenhuollon ammattihenkilöstöstä vuonna 1994, joten sekään ei muodostu tämän asian suhteen ongelmaksi.

Monet ovat tuoneet esille aktiivisuuttaan tämän ongelman hoidossa. Niinpä minäkin haluan todeta, että keväällä tästä asiasta tein kirjallisen kysymyksen. Tuon kysymyksen vastauksessa nykyistä käytäntöä perusteltiin minusta hieman kestävästi. Siellä nimittäin todettiin, että sairausvakuutusjärjestelmän kautta korvataan henkilölle yksityissektorilla saadusta lääketieteellisestä hoidosta aiheutuneista kustannuksista, jolloin psykoterapian toteuttajan edellytetään kykenevän tarvittaessa arvioimaan kaikkia tarvittavia hoitomuotoja ja toteuttamaan näitä itsenäisesti. Tällä perusteella todettiin, että siten sairausvakuutusjärjestelmän kannalta tarkasteltuna lääkärin ja psykologin ammatit eivät vastaa toisiansa psykoterapian toteuttajina. On pakko esittää

kysymys, miksi se ei tällä puolella toimi, jos se kuntoutuslain mukaisessa terapiassa toimii.

Ed. Ylä-Mononen minusta aivan oikein peräänkuulutti myöskin tutkimusta psykoterapian vaikuttavuudesta. Samaisessa kirjallisen kysymyksen vastauksessa todettiin ministerin toimesta, että parhaillaan on menossa psykoterapian tuloksellisuustutkimus, jossa vertaillaan eri psykoterapiamuotojen tuloksellisuutta ja niiden vaikuttavuutta. Toivon, että tämän tutkimuksen tulokset olisivat jo käytettävissä sitten, kun tämä aloite on valiokunnassa käsiteltävänä.

8 Pentti Tiusanen /vas: Arvoisa rouva puhemies! Itse olen myöskin ed. Jäätteenmäen lakialoitteen 112 näiltä valtiopäiviltä allekirjoittanut. Pidän sitä erittäin hyvin laadittuna ja hyvin perusteltuna lakialoitteenä.

Erilaisille perusteluille, joita kuulimme edellisessä puheenvuorossa aikaisemmin esitetyn tätä ajatusta vastaan, tietysti saattaa löytyä myös lääketieteellisiä perusteluja. Mutta aivan oikein, psykologin tai psykoterapeutin antaman hoidon pitäminen sairausvakuutuskorvauksen ulkopuolella esimerkiksi lasten ja vanhusten ollessa potilaina on lääketieteellisestikin asiaa arvioiden mielestäni kestävämpi. Nimenomaan depressi- on havainnoiminen ja hoito esimerkiksi vanhuväestöllä ei ole yksinkertaista, esimerkiksi diagnoosiin pääseminen, ei myöskään ja nimenomaan lasten kohdalla.

Kuitenkin se on, voi sanoa, tällä hetkellä eräs ikään kuin epidemia, kansantauti. Ihmisillä joko on liikaa työtä tai ei ole työtä ollenkaan, ja tästä on usein masennus seurauksena. Jos ja kun sitten sitä hoidetaan ainoastaan lääkehoidolla, tulokset ovat huonoja, hoito kallista ja myöskin usein todellakin ahdasta, vajavaista.

Näin ollen tämä on aivan oikean suuntainen. Toivon todellakin, että valiokunta pystyy tämän asian ottamaan käsittelyyn. Sosiaali- ja terveysvaliokunnastahan voi todeta, että se on ottanut myös lakialoitteita käsittelynsä.

9 Eero Akaan-Penttilä /kok: Arvoisa puhemies! Minä myöskin kannatan lakialoitetta 112 laillistetun psykologin tai asianmukaisen koulutuksen saaneen psykoterapeutin antaman hoidon saamisesta sairausvakuutuskorvauksen piiriin. Tulen tänne sitä sen takia kannattamaan, että minulla ei ollut mahdollisuus allekirjoittaa aloitetta

aikaisemmin ja haluan sen takia täältä sanoa muutamia ajatuksia tästä.

Tämä on hyvin perusteltu. Perusteluteksti sinänsä on aivan riittävä. Lisäperusteluksi tietysti tulevat kaikki ne muut esitykset, joita saman asian tiimoilta on tehty ja muun muassa vaikka ed. Ravin tekemä kirjallinen kysymys. Se itse asiassa, arvoisa puhemies, tekee entistä ihmeellisemmäksi sen, että asia ei ole nopeammin edennyt. Aika hämäläisiä me näköjään monissa asioissa kuitenkin olemme, vaikka kaikki tämän tuntevat aika tärkeäksi asiaksi.

Yhteen seikkaan olisin vähän erityisesti kiinnittänyt huomiota, jota kukaan muu ei ole vielä sanonut. Se on mielenterveysongelmien suuri yleisyys Suomessa. Yli 20 prosentin väitetään olevan nyt jo lievästi mielenterveysongelmaisia myöskin koulunuorisossa. Epäselväksi jää se — ja asia esimerkiksi toistui valiokuntakuulemisessa — mitkä ovat syyt tähän tilanteeseen. Tieteellisellä tasolla sitä ei ole kaiketi oikein kunnolla syvää luotaavasti pyritty edes selvittämäänkaan. Se on ehkä enemmän arvailujen varassa. Jokainen meistä aikuisista ja elämää nähneistä ihmisistä voi aavistella, mitkä kaikki syyt ovat takana, jos jo nuoret lapset rupeavat kärsimään mielenterveysongelmista. Tämähän tuo mahdollisuuden auttaa siinä asiassa, mutta tämä ei vielä ratkaise sitä, mitkä ovat ne syyt, jotka antavat startin tässä asiassa.

Kuten sanottu, kaikki nämä perustelut, joita täällä on, ovat asiallisia ja ne turvaavat kansalaisten yhdenvertaisuuden saada tarvitsemiaan terveyspalveluita. Tämä ehdotus toisin sanoen mahdollistaa ensinnäkin sen, että palvelut ovat asian-tuntevia. Se mahdollistaa sen, että mukaan kuulu oikeusturvaa, jos palvelut eivät ole asianmukaisia tai eivät vastaa esimerkiksi sitä markkinointia, mikä niihin liittyy. Siitä seuraa myöskin se, että entistä enemmän on taloudellisesti asiakkailla mahdollisuus olla näiden palveluiden käyttäjinä.

Samalla kuitenkin mielenterveyden kentällä on liikkeellä ilmiöitä, joihin yhteiskunnan tulisi pikimmiten lainsäädäntöteitse puuttua. Tällaista epäkohtaa edustavat muun muassa erilaiset niin sanotun rajatiedon nimikkeellä toimivat maksulliset, mielenterveyspalveluiden kaltaiset, ihmisten henkistä eheytymistä lupaavat palvelutuottajien toiminnot. Tätä toimintaa ei tähän mennessä ole valvonut kukaan, eikä kansalainen voi esi-

merkiksi näiden palveluiden puutteellisuudesta myöhemmin valittaa, vaikka haluaisikin.

Nyt tehdyn lakialoitteen perusteella, jos se toteutuu, palvelujen tuottajien joukosta automaattisesti käsittääkseni poistuvat ne kouluttamattomat yrittäjät, joiden toiminnasta potilaat tai asiakkaat eivät voi tarvittaessa oikeusturvaansa vedoten valittaa. Nämä ovat mielestäni selkeitä lisäresursseja, arvoisa puhemies, tähän.

Aivan loppuun luen vielä yhden kirjeen. En tiedä, ovatko muut edustajat saaneet Suomesta kirjeitä. Minulle tuli jostain syystä Oulusta sairaanhoitajan, laillistetun psykologin, kirjoittama kirje, jossa sanotaan näin: "Työssäni vuosikymmenen ajan olen nähnyt selvästi palvelujen riittämättömyyden monien lasten, nuorten ja aikuisten kohdalla. Asioiden kroonistuminen maksaa, inhimillisestä puolesta puhumattakaan. Säästämisen tässä voi tuoda suuret kustannukset toisaalla. Mitä syrjäytyminen maksaa?" — Iso kysymysmerkki. — Valiokunnalla olisi tässä haasteellinen tehtävä, olen tänään täällä ymmärtänyt.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Anttila.

¹⁰ **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Olen myös allekirjoittanut tämän lakialoitteen, jota useissa puheenvuoroissa on jo perusteltu monin sanoin. Pääosin voin yhtyä niihin perusteluihin.

Lakialoitteen yksi tärkeä perustelu on matalamman kynnyksen luominen palveluiden käyttöön. En kannata ihan amerikkalaista mallia, jossa lähes joka toisella on oma terapeutti, mutta meillä Suomessa kynnys on kyllä aivan liian korkea tällä hetkellä hakeutua palveluiden piiriin.

Toinen tärkeä perustelu on ihmisen kriisitilanteiden selvittäminen. Erityistä kriisihoitoa ei ole kaikilla paikkakunnilla saatavilla, ja osittain se johtuu siitä, että nämä samat henkilöt, jotka ovat jo päivätoissa, joutuvat kriisipalveluja järjestämään, ja se on heille myös jaksamiskysymys. Esimerkiksi kotikaupungissani tällainen kriisipalvelutoiminta on loppunut ihan lähiaikoina juuri siksi, että tämä on käynyt liian raskaaksi samoille ihmisille. Mutta toivon, että se pystytään kuitenkin järjestämään mahdollisimman pian.

Vaikka kannatan aloitetta ja toivon sen johtavan ratkaisuun, on mielestäni tässä yhteydessä arvioitava myös asian toista puolta. Nimittäin varsinkin Itä-Suomessa, Lapissa ja eräillä muillakin alueilla on tällä hetkellä ammattitaitoisen työvoiman puutetta siksi, että kasvukeskuksissa ja suurissa kaupungeissa on tarjolla mielenkiintoista työtä ja muuta viihdykettä, joka saa monet lääkärit ja muut terveydenhoitoalan ihmiset haikautumaan kasvukeskuksiin.

Lakialoitteen vaikutukset voivat olla monenlaiset. Ensinnäkin se voi aiheuttaa sen, että ammattitaitoinen työväki karkaa suurempiin kaupunkeihin yksityisiksi palveluntuottajiksi. Toisaalta se voi vaikuttaa myös niinpäin, että maaseutukaupunkeihin jää psykologeja paremmin, kun julkisen sektorin rinnalle syntyy mahdollisuus tarjota yksityisiä palveluja. Eli kun olen optimisti, uskon tai haluan ainakin toivoa, että vaikutus olisi nimenomaan myönteinen pienempienkin paikkakuntien kohdalla.

Jos käy niin, että lakialoite, jota kovasti on keuhuttu, ei menisikään läpi ensi vuonna, niin toivon, että hallitus ottaa vihjeestä vaarin ja tuo eduskunnalle asiaa koskevan lakiesityksen.

¹¹ **Ismo Seivästä /skl:** Arvoisa puhemies! Tieto siitä, että noin joka viides suomalainen kärsii jonkin asteisista mielenterveysongelmista, on hyvin huolestuttava. Siksi on hyvä, että havahdumme huomaamaan sen, että terveydestä, sekä fyysisestä että mielenterveydestä, tulee kantaa paljon suurempaa huolta kuin nyt on tehty.

Mitä varhaisemmassa vaiheessa apu saadaan kohtaamaan avuntarvitsija, sen paremmat heijastusvaikutukset sillä on tulevaisuuteen. Eli mitä nuorempana, lapsena ja nuorena, näihin ongelmiin päästään käsiksi hoitavassa mielessä, sitä terveempiä eläkeläisiä tässä mielessä Suomessa on.

Aloite on hyvin kannatettava, ja näkisin myös ilmapiirin tärkeyden tässä kysymyksessä. Vaikka en kaikissa asioissa missään tapauksessa ihaille katolisia maita, niin siellä tietyllä tavalla osataan ehkä enemmän kuunnella lähimmäistä kotona, työpaikoilla, eri järjestöissä eli on verkosto lähellä, jolle purkaa huolia ja murheit. Suomalainen elämänmuoto on tällä hetkellä vähän kiireinen, eikä jää oikein aikaa hoitaa toista ihmistä. Toisaalta sitten on niitä tekijöitä, jotka ajavat ihmisen syrjäytymiseen, työttömyyden, pitkäaikaissairauden ja vastaavien asioiden takia, jotka

johtavat ennemmin tai myöhemmin vakaviin mielenterveysongelmiin.

¹² **Rakel Hiltunen /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Minä myös haluan puheenvuorollani yhtyä lakialoitteen kannattajiin. Mielestäni perustelut ovat hyvin vankat. Tämä keskustelu osoittaa sen, että eduskunnassa halutaan kantaa huolta niistä ihmisistä, jotka itse eivät ehkä parhaimmalla mahdollisella tavalla pysty omia etujaan ajamaan. Näin ollen kun lastenpsykiatriakeskustelu myös on kaikkien meidän mielissämme, niin tämä täydentää sitä vastuuta eduskunnan osalta.

Eräänä esimerkkinä psykologin antamasta nopeatahtisesta psykoterapiasta voisi olla esimerkiksi paniikkihäiriöt. Nykyisin nuorten paniikkihäiriöt ovat lisääntyneet. Näin kaikki tiedot kertovat. Kun lääkäri on todennut hoidon tarpeen, niin saattaa olla, että nopeasti toteutettu interventio antaa hyvän tuloksen ja ehkä välttyään pitkäkestoisilta hoidoilta.

¹³ **Jukka Vihriälä /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Laki sairausvakuutuslain 8 §:n muuttamisesta, jolla laillistetun psykologin tai asianmukaisen koulutuksen saaneen psykoterapeutin antama hoito saatettaisiin sairausvakuutuskorvauksen piiriin, on todella perusteltu ja tärkeä, kuten täällä on kuultu. Perustelut myös lakialoitteesta ovat erittäin hyvät.

Tietenkin sopii kysyä sitä, että kun mielenterveyden ongelmat ovat niin suuria ja laajoja koko yhteiskunnassa kuin tänä päivänä ovat, miksi ei maan hallitus ole tuonut tämäntapaista lakiesitystä tähän saliin. Edustajat ovat monissa kysymyksissä ja nyt tällä hyvällä lakialoitteella asiaa vauhdittaneet. Tämän ed. Jäätteenmäen lakialoitteen on allekirjoittanut yhteensä 37 edustajaa. Vaikka en itse ole voinut tätä olla allekirjoittamassa, haluan myöskin yhtyä tämän lakialoitteen kannattajiin.

Kun kustannusvaikutus vuositasona perustelujen mukaan on vain 20 miljoonaa markkaa, niin toivoisi nyt, että tämä lakialoite voisi edetä ja tulla jo ensi vuonna, mieluummin vuoden alusta, voimaan. Tässä voimaantulosäännös on kirjoitettu syyskuun 1. päivään. Minusta pitää toivoa pikaista nopeaa käsittelyä tälle tärkeälle laille. Uskon kyllä myös, niin kuin ed. Huotari, että tämä ehkä auttaa myöskin alueellisesti, niin että maaseutukaupunkeihin psykologeja ja psy-

koterapeutteja jää tämän jälkeen, jos tämä lakialoite saadaan nopeasti vietyä läpi.

¹⁴ **Tuija Nurmi /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakialoite, jossa laillistetun psykologin tai asianmukaisen koulutuksen saaneen psykoterapeutin antama hoito saataisiin sairausvakuutuskorvauksen piiriin, on tärkeä. Tämä asia on kaiken kaikkiaan tärkeä. Mielenterveyspuolen avohoidon kehityksessä lama on vaikuttanut perin ikävästi. Laitospaikkoja mielenterveyspuolella on vähennetty. Kun mielenterveyskeskuksia on perustettu, pian sen jälkeen maahamme iski lama. Sen seurauksethan me kaikki tiedämme.

Psykiatrisen hoidon, mukaan lukien psykologin ja psykoterapeutin antama hoito, tarve on kasvussa. Haluan tässä kohtaa myös huomauttaa, että mielenterveysongelmat ovat kyllä ihan keskeisiä terveysongelmia maassamme. Sen näkee myös siitä, että myös asepalvelun keskeyttämisessä ovat mielenterveyssyyt keskeisenä ongelmana.

Tuen tätä lakialoitetta. Pahoittelen, että minulla ei ole ollut mahdollisuutta allekirjoittaa sitä. Olisin sen mielelläni tehnyt.

Mutta edelleen tärkeänä tämän lakialoitteen ohella pidän sitä, että voisimme päättää tässä talossa sellaisista asioista, että voimme tukea perheitä kasvatustyössä, jotta voisimme kasvattaa mahdollisimman terveitä ihmisiä tähän maailmaan. Se on myös yksi tärkeä seikka, johon pitää kiinnittää huomiota.

¹⁵ **Leea Hiltunen /skl:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakialoite on todella tähän aikaan tarpeellinen. Olisin myös toivonut, että hallituksen taholta olisi tämä esitys jo tehty, kun tiedämme, että niin monilta tahoilta on kiirehditty nimenomaan näiden palveluiden lisäämistä ja vaihtoehtojen aikaansaamista. Mielenterveyspalveluja tarvitaan tässä yhteiskunnassa tänä päivänä todella kipeästi.

Erityisesti ajattelen esimerkiksi meidän julkista terveydenhuoltoamme, jossa meillä tällä hetkellä terveyskeskuksissa ja myös erikoissairaanhoidossa nimenomaan psykologien ja psykoterapeuttien jo määrällinen palvelumahdollisuus on erittäin rajattu. Myöskin lääkäreiden määrä on rajattu ja heidän palvelumahdollisuutensa. Tässä avautuu selkeästi mahdollisuus laajentaa palveluja.

Kun tiedämme, mikä on lasten ja nuorten hätä tällä hetkellä, niin ajattelisin näin, että esimerkiksi kouluterveydenhuollosta ja lastenneuvoloista ja sieltä terveyskeskusten vastaanotoilta voitaisiin lähettää asiakkaita nimenomaan psykologien ja terapeuttien hoitoon ja moni vaikea-asteisempi sairaus tai oirehtiminen voitaisiin ennalta ehkäistä.

Tällä hetkellä meillä ei ole riittävästi resursseja nimenomaan julkisella sektorilla näitä palveluja tuottaa. Minusta tämä tuo erinomaisen lisävaihtoehdon ja -valikoiman meidän terveydenhuoltojärjestelmäämme. Korostan sitä, mitä täälläkin sanotaan, että riittävän varhainen asiakkaan tarpeiden mukainen psykologin hoito, terapeutin hoito ehkäisee nimenomaan vakavampien sairauksien kehittymistä ja puhkeamista. Siinä mielessä tätä uudistusta olisi nyt nopeutettava ja edistettävä. Itselläni on saman sisältöinen aloite myöskin tehtynä.

¹⁶ **Ismo Seivästä /skl:** Arvoisa puhemies! Sen rinnalla, että saataisiin laillistetun psykologin tai asianmukaisen koulutuksen saaneen psykoterapeutin antama hoito sairausvakuutuskorvauksen piiriin, meidän on hyvä muistaa, että kaikki toimenpiteet, joilla elvytettäisiin kouluterveydenhuoltoa ja kouluterveydenhoitajien toimintaa, olisivat sen suuntaisia, että jo varhaisessa vaiheessa päästäisiin näihin ongelmiin käsiksi. Eli sen kehittäminen, mihin ed. Leea Hiltunen äsken viittasi, ja sen osittainen elvyttäminen, parantaisi juuri sitä tilannetta, jolloin nämä ongelmat eivät pääsisivät kovin paljon lasten ja nuorten kohdalla kasvamaan.

¹⁷ **Lauri Oinonen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Käsitteltävänä oleva aloite on käynyt entistä ajankohtaisemmaksi, koska suomalainen yhteiskuntamme on muuttunut sillä tavalla, että ihmisten kesken on tapahtunut vieraantumista ja elämässä on entistä vähemmän ihmisiä, joille ihminen voi luontaisesti elämän jokapäiväisissä tilanteissa purkautua tai uskoutua. Näin ollen helposti tulee paineita, jotka tuovat aina sairauteen saakka taakkaa. Meillä yhteiskunnan kehitys on tässä suhteessa ollut ymmärtääkseni aika onnetonta viime aikoina.

Perinteisessä maalaisyhteiskunnassa vaikkapa kotieläimet olivat hyviä mielenhoitajia, kun saattoi isäntä puhua vaikkapa hevoselle, ja tämä kaikki oli hyvin luontevaa tapaa. Elämän mur-

heet tuli kerrottua. Nyt ei ole sellaista yhteiskunnassa ja elämä on kovempaa ja helposti pienet seikat kasautuvat ja osaltaan tekevät tämän aloitteen entistä tarpeellisemmaksi ja ajankohtaisemmaksi. Vanha sanontahan oli, että "puhu hevoselle, sillä on suurempi pää".

¹⁸ **Saara Karhu /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Keskustelussa oleva hanke on hyvä ja hyvä pääntähtäys laajempaan keskusteluun. Sairausvakuutuslain piiriin kuuluvia hoitoja olisi mietittävä laajemminkin.

Ed. Jätteenmäen yli puoluerajojen kannatettu hanke on tärkeä ja kannatettava senkin takia, että se sopii hyvin nykyisen hallituksenkin noudattamaan trendiin, jossa on kiinnitetty erityistä huomiota mielenterveyspotilaiden hoitoon ja parantamismahdollisuuksiin. Kaikki keinot mielenterveyden edistämiseksi olisi käytettävä, ja toivon, että jollei hanke etene näin oppositiosta lähtevänä, hallitus huomaisi sen ja ottaisi omaan ohjelmaansa ja se saataisiin sitä kautta vietyä eteenpäin.

¹⁹ **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Kun täällä on käyty keskustelua kouluterveydenhoidosta ja muusta, muistutan, että tässä lakialoitteessahan on nimenomaan tarkoitus, että lääkärin lähetteellä voitaisiin näitä palveluja antaa, ja näin sen pitää ollakin. Toki pitäisi kouluterveydenhoitajien ensin lähettää lääkäriin nämä potilaat, ja sen jälkeen kuuluisi tämä hoito, ettei jäisi väärää käsitystä tästä, tai ehkä ei ollut vääräkään käsitys vaan hieman oikaistu aikaisemmissa puheenvuoroissa.

²⁰ **Jaana Ylä-Mononen /kesk:** Arvoisa puhemies! Haluaisin kiinnittää todellakin vielä huomiota siihen, että kyseessä on avohoidon kehittäminen. Monissa kohdin on kiinnitetty huomiota siihen, että sairaalapaikat on purettu ja avohoito on unoitettu. Tässä on yksi keino voimallisesti panostaa mielenterveyskysymyksissä avohoitoon. Ed. Saara Karhu toi esiin, että jospa hallitus kiinnittäisi asiaan huomiota. Uskon, että sekin vaihtoehto kelpaisi meille kaikille allekirjoittaneille, koska asia on niin tärkeä, että se menee varmasti poliittisen pelin yli tai ulkopuolelle.

²¹ **Leea Hiltunen /skl:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan vielä todeta sen verran ed. Huotarin puheenvuoroon liittyen, että itse koulutervey-

denhuollon esimiehenä ja lastenneuvolaterveydenhoitajien esimiehenä kokemuksesta voin sanoa sen, että ongelma on juuri se, että siellä tarve on niin valtaisa. Isossakin terveyskeskuksessa saattaa olla vain yksi psykologi, joka todella hoitaa tietyksi ison joukon ennalta ehkäisten ongelmia ja hoitaa sekä lastenneuvolaikäisiä että perheitä ja myöskin kouluterveydenhuollon asiakkaita ja perheitä kokonaisuutena oppilashuollon kautta.

Mutta kun tiedämme sen tarpeen, kun asiakkaiden määrä on niin suuri, mielestäni tässä on sellainen mahdollisuus, että koululääkäri ja neuvolalääkäri voivat lähettää myöskin psykologille ja terapeutille sillä tavalla, että sairausvakuutus korvaa nämä. Mielestäni tämä tasoi myöskin kustannuksia ja antaa perheille ja muille asiakkaille, lapsille ja aikuisille, mahdollisuuden päästä nopeasti hoitoon. Nimenomaan voidaan avohoittoa ja sen kehittämistä nopeuttaa ja ennalta ehkäistä vaikeampia seurauksia.

²² **Pekka Kuosmanen /kok:** Arvoisa rouva puhemies! 90-luvun laman aikana kunnat joutuivat purkamaan laitoshoidon psykiatrisen palvelun osalta ja siirtämään avohoitoon mielenterveyspalveluja. Nyt olisi kuitenkin kuntien aika ryhtyä, kun teemme, me jotka olemme kunnanvaltuutettuja, tulevan vuoden tulo- ja menoarviota. Jos joka kuntaan olisi mahdollista kunnan asukasluvun mukaan saada vaikka kymmentuhatta asukasta kohti yksi psykologin virka, tämä ongelma alkaisi heti parantua. Terveyskeskuksiin rakennettaisiin kunnan puolesta mielen-terveysverkosto.

Jos tämä menee tämän aloitteen kautta, olen vakuuttunut, että valtion puolesta tätä asiaa ruvetaan hoitamaan aikaisintaan kahden kolmen vuoden päästä vasta, koska yleensä tämän tyyppin asioita, kuten sairausvakuutuslain 8 §:n muuttamista, ei lakialoitteella hoideta, vaan muutoksen pitäisi tulla hallituksen esityksenä.

Mitä tulee avohoitoon, todella aivan kylmästi laitospuolen asiakkaat B-sairaaloista esimerkiksi heitettiin kadulle ja laiminlyötiin jälkihoito täysin. Siinä mielessä tämä aloite on erittäin tärkeä ja ajankohtainen ja tämän perusteella pitäisi valtiiovallan ryhtyä heti toimenpiteisiin ongelmakentän poistamiseksi.

²³ **Antero Kekkonen /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Varmaan on niin kuin ed. Kuosmanen sa-

noi. Mutta mahdanko muistaa väärin lukemani psykiatrisen kirjallisuuden, kun jossain vaiheessa myöskin tuli niin sanotusti lääketieteelliseksi muodiksi se, että katsottiin laitospaikkoja vähän kiereen? Katsottiin, että laitospaikoista tulee laitostuneita ihmisiä, ja jotta ihmiset voitaisiin elvyttää takaisin yhteiskuntaan, heitä pitäisi hoitaa jollakin avojärjestelmällä, siis sillä tavalla, että he olisivat yhteydessä muuhun maailmaan.

En ollenkaan epäile laman vaikutusta tähän seikkaan, mihin ed. Kuosmanen viittasi, mutta minulla on semmoisen käsitys olematta asiantuntija mielialapuolella, että tässä myös oli lääketieteellinen oppisuunta, joka jossain vaiheessa piti perin tärkeänä sitä, että ihmisiä ei suljeta laitoksiin, senkin uhalla että he saattaisivat muodostaa jonkin sortin riskin ympäristölleen.

²⁴ **Jukka Vihriälä /kesk:** Rouva puhemies! Mielestäni ed. Kekkonen oli aivan oikeassa siinä, mitä hän edellä totesi. En myöskään kuulu lääketieteellisiin asiantuntijoihin, mutta kyllähän trendi yhteiskunnassa oli, että laitoksia pitää purkaa ja mahdollisimman paljon ottaa sieltä pois potilaita. Mutta samalla ei pystyttykään järjestämään avohoitoa. Tästähän nämä ongelmat ovat syntyneet.

Ed. Kuosmanen otti esille, että kuntiin tulisi perustaa virkoja. On varmasti erittäin helppo sanoa, että näin pitäisi tehdä, mutta se myös mak-saa jokaisessa kunnassa. Minä ainakin ymmär-rän hyvin väkevästi niin, että sairausvakuutus-lain 8 §:n muuttaminen ennen kaikkea tuo myös yksityisen sektorin sekä psykologit että psykote-rapeutit tämän piiriin ja sitä kautta laajentaa mahdollisuuksia hoidon antamiseen. Siinä mielessä toivoisin, että tämä lakialoite voisi nyt edetä tai tulla mahdollisimman pian hallituksen esitykse-nä tänne saliin.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

4) Laki arvonlisäverolain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 119/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneu-vosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarain-valiokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Tero Rönni /sd:** Arvoisa puhemies! Aloit-teessa esitetään henkilökuljetusten arvonlisäve-ron poistamista joukkoliikenteessä, siltä liiken-teeltä, joka kulkee aikataulun mukaisessa liiken-teessä. Olen lämpimästi tämän aloitteen kannal-la. Mielestäni joukkoliikenne on kärsinyt tällä hetkellä korkeista polttoainekuluista ym. kustan-nuksista riittävästi ja esimerkiksi diesilveron alentaminen ei kohdistunut ollenkaan joukkoliik-enteeseen, koska siltä sitä ei peritäkään. Kuiten-kin joukkoliikenne on maassamme harvaanasu-tulla alueella, kuten myös tiheästi asutuissa kau-pungeissa, erittäin tärkeä. Tällä aloitteella voitai-siin saada sitä parannettua. Monessa paikassa joudutaan olemaan vain henkilöautojen varassa ja kulkemaan kalliilla polttoaineella saastuttaen ilmaa ym. Tässä olisi oiva tilaisuus korjata asia vähän paremmalle tolalle.

² **Lauri Oinonen /kesk:** Arvoisa rouva puhe-mies! Ed. Sulo Aittoniemi on tehnyt erittäin kan-natettavan aloitteen, jolla joukkoliikenne saatai-siin täysin vapaaksi arvonlisäverosta. Itse olin te-kemässä saman sisältöistä aloitetta, mutta kun to-tean tämän tässä, niin haluan täysin yhtyä ed. Aittoniemen aloitteeseen.

Joukkoliikenteen kustannukset ovat nousseet muun muassa polttoainekulujen vuoksi, mutta myös inflaatio työvoimakulujen ja välillisten työvoimakulujen takia rasittaa joukkoliikennettä entistä enemmän. Linja-autoyrittäjät ovat ahtaal-la, perheyrittäjiä on pian konkurssin partaalla. Näkisin kaikin tavoin myös ympäristön kannalta ja sosiaalipoliittisesti tarpeelliseksi, että joukko-liikenne saadaan verovapaaksi. Kysymys on opiskelijoitten liikkumisesta hyvin paljon. Sa-malla edesautettaisiin sitä, että kenelle tahansa matkustajalle voitaisiin tarjota edulliseen hin-taan joukkoliikenteen palveluita.

³ **Ismo Seivästö /skl:** Arvoisa puhemies! Vaik-ka USA:n presidentinvaalien jälkeen ehkä dolla-rin ja euron kurssissa tuleekin tapahtumaan vä-hän muutoksia ja se saattaa välillisesti hieman vaikuttaa myös öljyn maailmanmarkkinahin-taan, niin me tarvitsemme myös kotikutoisia toi-

menpiteitä joukkoliikenteen kannattavuuden ja laajuuden turvaamiseksi. Kuten täällä on nyt todettu, niin muun muassa opiskelijat käyttävät paljon kumipyöräliikennettä. Sen lisäksi myös koululaiset, jotka tietenkin voidaan tavallaan laskea opiskelijoiksi, käyttävät sitä, ja kunnat kustantavat tiettyjä matkoja. Aivan ilmiselvästi on olemassa merkittäviä paineita taksan korotuksille ja näin liikkumisen kallistumiselle. Kun inflaatiopeikko on tällä hetkellä kasvavaan suuntaan, niin tällä toimenpiteellä, jolla arvonlisävero vaikkapa tilapäisesti poistettaisiin joukkoliikenteeltä, taisteltaisiin myös inflaatiopeikkoa vastaan ja helpotettaisiin tuposopimuksen syntyä.

4 Antero Kekkonen /sd: Arvoisa rouva puhemies! Katselen tässä ympärilläni siinä mielessä, missä mahtavat olla vihreät, kun tästä asiasta keskustellaan. Tämä on hyvin vihreä aloite ja periaatteellisella tasolla aivan erinomainen aloite.

Mutta sen verran tässä nyt sellainen realistinen pukinsorkka kuitenkin on syytä tämän asian yhteydessä esittää — jos nyt autoliikenteen osalta voidaan sanoa, että juna meni jo — että minä epäilen, että juna meni jo sillä tavalla, että tällä ratkaisulla kumipyörillä liikkuva joukkoliikenne ei enää oikein ole pelastettavissa. Me olemme siirtyneet aika lopullisen tuntuiseksi sellaiseen kieltämättä ekologisesti ja monessa muussakin suhteessa vähän kyseenalaiseen liikkumiseen, että epäilen, että vaikka nyt poistettaisiin tämä arvonlisävero, niin se ei pelastaisi niitä yrittäjiä, jotka ovat todellisissa vaikeuksissa tällä hetkellä. Sillä voitaisiin kenties vähän lykätä näitä kuolemia, joita nyt on tulossa, mutta tokko niitä yrityksiä pelastettaisiin.

Yhtä kaikki sanon kuitenkin sen, että perusidea ja perusfilosofia tämän esityksen takana on aivan mainio, se on kerta kaikkiaan kannatettava. Mutta kuten sanottu, jos nyt autoliikenteen yhteydessä voi näin sanoa, niin juna meni jo.

5 Seppo Lahtela /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jatkaisin ed. Kekkonen perään. Hän esitti erinomaisen hyvän näkemyksen siitä, kuinka tämä on päästöarvoja ja korkeita arvoja korostava esitys. Siitä asiasta kyllä olisin eri mieltä, että juna ei ole tältä osin mennyt, vaan uskon, että alkiolainen keskustaryhmä on tämän keskuudessaan syvästi pohtinut ja tullut siihen näkemykseen, että kaiken kaikkiaan tämä on oikea viesti siihen asiaan, että joukkoliikennettä pitäisi näin

eri toimenpitein tukea, olla kannustamassa. Meidän ihmisten elämänasenteisiin pitäisi saada sellainen vanhakantainen ajattelutapa, että mennään mieluummin bussilla kuin omalla autolla ja käytetään sitä kaikkea muuta ylellisyyttä sitten muuhun edustamiseen. Kyllä onnittelen alkio-laista keskustaryhmää, että se on keskuudestaan pystynyt näinkin erinomaisen aloitteen aikaansaamaan, lakialoitteena nimenomaan.

6 Esa Lahtela /sd: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kekkonen, pessimisti, pukinsorkan iski väliin. Kyllä minä olen samaa mieltä kuin tässä edellä ed. Seppo Lahtela, joka totesi siitä, jotta juna ei ole mennyt justinsa vielä. Se on kyllä menossa, ja siihen voidaan vielä vaikuttaa.

Minusta tämä on erityisesti hyvä aloite siinä mielessä, että tämä kohdistuu köyhempiin ihmisiin. Nimittäin rikkaammat kyllä hyvin harvoin edes busseihin lähtevät. Nehän rolleksilla ajavat ja mitä komeimmilla autoilla tien päällä ja kuluttavat näitä yhteisiä maailman energiavaroja. Tämä vero kohdistuu juuri köyhiin ihmisiin, ja koska meikäläinen on ollut köyhiä puolustamassa jo viisi kuusi vuotta eduskunnassa, tulen kannattamaan lämpimästi tätä aloitetta. Toivon mukaan valiokunta ottaa tämän vakavasti ja käsittelee tämän sillä tavalla, että otetaan jo talousarviossa huomioon tämä veron alenema, mikä tässä on. Tämä ei nimittäin ole hirveän iso.

7 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kekkonen täällä aivan oikean puheenpuheen käytti, mutta siihen osaan en halua yhtyä, jossa hän sanoi, että juna meni jo linja-autoliikennöitsijöitten pelastamisen kannalta. Voi olla, että jossakin kohtaa on näinkin käymässä, mutta en halua, en halua, että yhtään linja-autoyrittäjää menisi konkurssiin. Se heikentäisi joukkoliikenteen palveluja, se merkitsisi työttömyyttä monelle maaseutupaikkakunnalle, kuten meille Keuruulle, missä on kaksi merkittävää linja-autoliikennöitsijää. On kymmenistä työpaikoista kyseenalaisen kuutisenkymmentä työpaikkaa linja-autotalalla. Tämä on myöskin työllisyyskysymys ja samalla palvelukysymys.

Joka tapauksessa tarvitaan joukkoliikennettä, koska monet kyläkoulut on siirretty kumipyörille, lapset kuljetetaan kouluun, sanoisin liiankin pitkiä matkoja, mutta tämä on systeemi. Viitataan opiskelijoihin edelleen, mutta ennen kaikkea tällä aloitteella tehtäisiin myös aikuisväestölle

joukkoliikenne todella osaltaan vaihtoehdoksi. Minä olen huomannut, että perin vähän linja-autossa on sitä ikäluokkaa, jota me täällä eduskunnassa olemme. Ja näin ollen pitäisi saada todella linja-autoliikenteen houkuttelevuutta parannettua, yrittäjyyttä kannatettua ja turvattua työpaikat.

⁸ **Tero Rönni /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kekkosen sanoisin, että juna män Kotkaan, mutta ei se mihinkään muualle mennyt vielä, niin että kyllä tässä minun mielestäni tehtävissä on vaikka kuinka paljon eikä linja-autoliikenne suinkaan ole konkurssiaallon partaalla tällä hetkellä. Uskoisin, että siellä sinnitellään kyllä hyvin pitkään verrattuna tavaraliikenteeseen. Ja mielestäni tässä olisi oiva osoitus siitä, että me tuemme joukkoliikennettä nimenomaan sillä tavalla, että matkustajat siirtyisivät henkilöautoista joukkoliikenteen pariin eikä ajettaisi niillä omilla Volvoilla ja Mersuilla niin paljon. Ed. Kekkonenkin voisi matkustaa Kotkaan vähän useammin Pohjolan Liikenteen kyydissä.

⁹ **Ismo Seivästö /skl:** Arvoisa puhemies! Tietojeni mukaan tietyissä Euroopan unionin maissa on suunnitteilla joukkoliikenteen arvonlisäveron selvä lasku, Belgiassa tietojeni mukaan jopa sen laskeminen ihan nollaan prosenttiin eli saman suuntaisesti kuin tässä ehdotetaan. Eli tässä mielessä EU:n alueella on nähtävissä toimenpiteitä, joilla sitten ehkä välillisesti autetaan yrittäjiä, jotka ovat joutuneet tämän korkea polttoaineveron uhreiksi.

Sitten lopuksi toteaisin sen, että näyttää kyllä siltä, että muutama viikko sitten täällä salissa syntynyt Oinosen—Kekkonen linja alkaa nyt rakoilla ensimmäistä kertaa tämän kysymyksen kohdalla.

¹⁰ **Antero Kekkonen /sd:** Arvoisa rouva puhemies! En usko, että se nyt tästä mihinkään rakoi-lee.

Oikeastaan ed. Rönnin puheenvuoron takia minä tämän omani pyysin. Yritin lähinnä sanoa vain sitä, että joukkoliikenteen osalta olennainen tekijä on tietysti polttoaineet, niin kuin me kaikki tiedämme, ja mitä siitä seuraa, se on enemmän tai vähemmän marginaalia.

Kun täällä joku epäili minun viittaneen siihen suuntaan, että esimerkiksi bussifirmat — toivot-

tavasti nyt tulkitsin oikein ed. Oinosta — olisivat menossa nurin jotenkin, niin en minä sitä tarkoittanut. Yritin vain hiukan eritellä tätä kysymystä siinä mielessä, että bussifirmathan toimivat tällä hetkellä suhteellisen hyvin ennen kaikkea tämän tilausliikenteen kautta, joka on uusi muoto suomalaista liikkumista. Se on niin koululaisten kuin eläkeläisten, jossain määrin myöskin keski-ikäisten hommaa, ja tässä suhteessa olen ymmärtänyt, että bussifirmat pärjäävät suhteellisen säädyllyisesti. Mutta epäilen, onko tällaiseen säännölliseen aikataululiikenteeseen tällä ratkaisulla kovin suurta vaikutusta siinä tilanteessa, jossa öljyn maailmanmarkkinahinnat ovat sitä, mitä ne ovat.

Arvoisa rouva puhemies! Kun ed. Rönni sanoi, että juna meni Kotkaan jo, niin haluaisin tässä vain ed. Rönnille todeta, että toivottavasti menee vielä hetken aikaa. Se on nimittäin lakkautusuhana alla tämä kyseinen junalinjakin.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

5) Laki arvonlisäverolain 85 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 120/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Seppo Lahtela /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on erinomainen alkiolaisen keskustaryhmän aloite myöskin, mutta tässä on vähemmän keskustalainen näkemys. On alun perin hyvä näkemys, että ruuan arvonlisäverotusta pitää laskea ja kaikessa, mikä syötäväksi käy ja satuu, se laskettaisiin 12 prosenttiin.

Mutta siinä olen kyllä alkiolaisen ryhmän kanssa eri mieltä, että tarjoilutoiminta ja vesijohdotesi tulisi kyllä tästä potista erottaa myöskin siihen samaan nippuun niin, että vero olisi 12 eikä 17. Kun nyt jossakin Euroopan unionissa on tulkittu tätä asiaa niin, että Suomessa on niin

saastunutta vettä, että sitä ei voida suoraan ruokavetenä käyttää, jolloin verotuksen pitää olla korkeampi eikä se voi olla alhaisimman ruokaverotuksen tasolla, niin katson, että tältä osin alkiolainen ryhmä saisi myöskin tehdä uuden aloitteen, tutkia ja selvittää tämän asian, että se tulisi oikeaan järjestykseen.

Mutta kyllä kaiken kaikkiaan ruoan verotuksen laskeminen ja sitten se, mikä liittyy tarjoilutoimintaan, pakkauksiin ja myös alkutuotantoon, pitäisi saattaa tälle samalle tasolle eli 12:een. Ajatus on hyvä, se vain tarvitsee pientä tarkentamista, niin että tästä tulee lopullisesti aivan erinomainen esitys.

² **Lauri Kähkönen /sd:** Arvoisa puhemies! Lakiesityksessä esitetään elintarvikkeitten arvonlisäveron palauttamista vuoden 94 tasolle. Suomessahan kyseinen arvonlisävero on noin 10 prosenttiyksikköä korkeampi kuin EU-maiden keskimääräinen verokanta. Tämän korotuksen piti alun perin jäädä tilapäiseksi. Toisin on kuitenkin käynyt, niin kuin me jokainen tiedämme.

Hallitus on perustellut valtiontaloudellisilla syillä sitä, että elintarvikkeitten arvonlisäveroa ei ole varaa alentaa. Tämähän tekee kaiken kaikkiaan runsaat 2,2 miljardia. Rohkenen kuitenkin epäillä näitä perusteluja, koska me jokainen tiedämme, että ensi vuoden budjetissa on esimerkiksi verojen ja veroluonteisten maksujen kevennyksen kohdennettu kaiken kaikkiaan yli 6 miljardia. Väitän, että tämä yli 2 miljardia tavallaan palautuisi, koska summa suurimmaksi osaksi palautuisi kulutukseen ja myös valtion muut verotulot lisääntyisivät. Elintarvikkeitten arvonlisäveron alentaminen on kaikkein sosiaalisin tapa alentaa verotusta. Se lisää myös kuluttajien ostovoimaa. Samoin, jos ja kun ja toivottavasti tämä jossakin vaiheessa toteutuu, tämä parantaa kotimaisen elintarvikeketjun työllisyyttä ja vähentää myös harmaatuontia.

Kaiken kaikkiaan tästä asiasta on erittäin paljon täälläkin tänä ja viime vuonna puhuttu, paljon tehty kirjallisia kysymyksiä, myös useita lakiesityksiä, itsekin olen tehnyt tästä kirjallisen kysymyksen. Toivottavasti tämä jossakin vaiheessa todella toteutuu, toivottavasti mahdollisimman pian.

³ **Saara Karhu /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Olen elintarvikkeiden arvonlisäveron alentamisen lämmin kannattaja, kuten juuri äsken puhu-

nut ed. Kähkönenkin. Luulenpa, että me molemmat olemme tehneet aiheesta kirjallisen kysymyksen ja nostaneet tämän asian joka puolella, missä mahdollista, esille. Itse otin asian esiin muun muassa budjettipuheenvuorossani, jossa esitin, että tästä noin 6 miljardin markan veronkevennysvarasta olisi voitu osoittaa elintarvikkeiden alentamiseen osa, sillä katson, että se olisi ollut tasapuolisempi tapa vaikuttaa erilaisten ihmisten tulokehitykseen.

Suomen arvonlisäverohan on elintarvikkeissa Euroopan huipputasoa. Vain Tanska yltää 25 prosentillaan meidän 17 prosenttimme edelle. Euroopan keskiarvo on 4 ja 7 prosentin välillä. Jos nyt muistan oikein, niin Britannia ja Irlanti eivät peri elintarvikkeistaan arvonlisäveroa lainkaan. Mielestäni veroharmonisointi EU-maissa olisi hyvä Suomen kohdalla aloittaa tästä, sillä kuten sanottu, se koskisi tasapuolisesti eläkeläisiä, opiskelijoita, työttömiä, ja väitänpä, että esimerkiksi monilapsisissa perheissä elintarvikkeiden arvonlisäveron alentaminen näkyisi suurempana nettotulona kuin nyt tulevat tuloveronalennukset. Se ei välttämättä lisäisi niinkään sitä mitä ostetaan, mutta kenties antaisi mahdollisuuden parempaan ravintoon.

Elintarviketyöntekijäin työnantajaliitto on laskenut, että 5 prosentin alennus elintarvikkeiden arvonlisäveroon, niin että vero olisi 12 prosenttia, olisi kustannuksiltaan 2 miljardia markkaa ja lopullisilta kustannuksiltaan erilaisten palautumien jälkeen miljardi markkaa. Mielestäni tämä on se riski, joka kannattaa ottaa ja katsoa valvotusti, että se menee hintoihin ja myös että se menee ravintolatoimintaan. Uskon, että tämä toisi työtä niin tuotantoon, jalostukseen kuin kauppaankin.

Lisään tässä vielä sen, että vaikka nyt hallituksessa kanta alv-alennuksiin on negatiivinen, niin muun muassa ministeri Hemilä on ottanut sen kannan, että Suomen elintarvikkeiden arvonlisävero pitäisi alentaa keskimääräiselle EU-tasolle, eli se tarkoittaa noin 10 prosentin alentamista. Se on kaksinkertainen verrattuna tähän liittojen ehdotukseen. Toivon, että tämä ajatus elää edelleen hallituksessa, vaikka sitten vähän pienemmällä liekillä, mutta noustakseen myöhemmin kunnon roihuksi.

⁴ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä alkiolainen aloite on ihan hyvä, mutta tässä on yksi epäloogisuus tämän 17 prosentin osal-

ta. Tässä ed. Aittoniemi esittää, että rehujen ja rehuseosten arvonlisäveroprosentti olisi 17. Minusta tämän pitää olla yhdenmukainen tämän muun esityksen kanssa, niin että kautta linjan sieltä alkutuotannosta asti tämä prosentti olisi 12.

Sitten tähän liittyy tietysti semmoinen elementti, joka minusta on hyvin mielenkiintoinen. Tullessani tänään eduskuntaan kuuntelin autoradiosta uutisia. Siellä jossakin lähetyksessä Sailas esitti näkemyksiään siitä, jotta nyt on sitten tupon osalta kaikki laudassa valtion puolelta eli verohelpotuksia ei enää tule. Sen takia minusta eduskunnan pitäisi nyt kyllä ottaa nopeasti kantaa tässä myös tähän Sailaksen kannanottoon ja todeta, jotta tupo on erittäin tarpeellinen ja se pitää synnyttää tavalla tai toisella ja siihen tarvitaan porkkanointia.

Nyt on heitetty kaikki kehiin, ja totta kai työmarkkinajärjestöt katsovat, että okei, ei tämän niin väliä, kun saadaan verohelpotukset muutenkin. Tässä olisi yksi semmoinen hyvä keino. Jos ei nyt heti ensi vuonna, niin seuraavana vuonna viimeistään elintarvikkeiden arvonlisäveron alennus olisi yksi sellainen porkkana, jolla yritettäisiin saada tupo vielä aikaan. Sen takia kyllä kannatan tätä. Katsotaan sitten vain aikataulua ja muutetaan vähän prosentteja, niin tämä on oikein hyvä aloite.

5 Tero Rönni /sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän lakiesityksen kohdalla voisi sanoa, että puhun aivan oman asiani puolesta. Kuten huomaatte, on tullut oltua ruoka-aikaan kotona. Viiden hengen perhettä on tullut vietyä eteenpäin heikoillakin palkoilla, niin että tiedän kyllä, mitä ruoka maksaa. Sen vuoksi kannatankin ed. Aittoniemen esitystä arvonlisäveron laskemiseksi erittäin mielekkäänä.

Olisin myös sitä mieltä, että tämä olisi ollut verohelpotuksena oikeanlainen kohdentaminen sairaille, heikoille ja eläkeläisille, jotka jossain määrin jäävät näistä luvatuista veronalennuksista heikommalle verrattuna hyväosaisiin. Opiskelijoitien kohdalla erityisesti, jotka monessa paikkaa syövät vain pelkkää kaurapuuroa, siinä saataisi saada leivän päälle muutakin kuin ylähuulen, jos arvonlisäveroa vähän laskettaisiin, kenties jopa juustoa taikka makkaraa.

6 Aulis Ranta-Muotio /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Elintarvikkeiden arvonlisäveron alen-

tamisaloite on yksi parhaita, mitä ed. Aittoniemi on tehnyt, näistä lukuisista aloitteista. Niissä on monia muitakin hyviä. Tämä verohan jäi EU-neuvottelujen jälkeen Suomessa aika korkealle, 17 prosentin, tasolle. Jos oikein muistan, niin silloin otettiin kantaa, että joskus vuonna 98 siihen palataan ja vero lasketaan eurooppalaiselle noin 10 prosentin tasolle.

Kun on kuunnellut keskustelua viimeisen vuoden parin aikana, niin hyvin paljon hallituspuolueistakin on, niin kuin tänä iltanakin, tullut tälle asialle kannatusta. Useat ministerit — Hemilä, Mönkäre muistaakseni — ovat tätä kannattaneet. Tämä on varmasti sosiaalisesti oikeudenmukaisin veronalennus, mitä on tiedossa. Se kohdistuu eläkeläisiin, korvaa monin verroin sen viidenkymppin kansaneläkkeen korotuksen. Se kohdistuu lapsiperheisiin, työttömiin ja yleensä vähävaraisiin enemmän kuin parempituloisiin.

Uskon myös, että siitä ei koidu 2 miljardin nettomenetystä, vaan vähävaraisemmat ryhmät käyttävät enemmän kalliimpia elintarvikkeita, tavallaan suhteessa enemmän maksavat tätä veroa, ja se palautuu valtion kassaan. Ed. Karhun mainitsema 1 miljardi voi olla hyvin lähellä sitä oikeaa. Tämä on aivan hyvä ja kannatettava aloite. Toivottavasti hallitus ottaa tämän tosissaan. Uskon, että tässä salissa enemmistö on sillä kannalla, että tämä olisi aivan oikea asia.

7 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn tähän laajaan joukkoon ed. Aittoniemen ruuan arvonlisäveron alentamista koskevan lakialoitteen kannattajia. Tämä on erittäin hyvä kotimaisten elintarvikkeiden käytön edistämisen kannalta, mutta ennen kaikkea tämä on hyvä kaikkien ihmisten kannalta, jotka ruokaa ja elintarvikkeita hankkivat. Täällä on viitattu opiskelijoihin, eläkeläisiin ja lapsiperheisiin. Tämä tekee oikeutta heille kaikille.

Samoin tekee mieli yhtyä ed. Seppo Lahtelan tuomaan näkemykseen, että 1) ja 3) kohta eli tarjoilutoiminta ja vesijohtovesi voidaan liittää myöskin mielellään mukaan ehkä valiokuntavaiheessa, kuin myös ed. Esa Lahtelan näkemykseen, että rehun arvonlisävero voisi olla myös alhaisempi. Kyllä rehun hintakin välillisesti vaikuttaa ruuan hintaan, mutta olennaista on, että itse ruuan hinnassa päästäisiin aloitteen edellyttämällä tavalla oikeudenmukaisempaan tilanteeseen.

8 Ismo Seivästö /skl: Arvoisa puhemies! Kristillinen liitto kesäkokouksessaan linjasi varjobudjettia ja vaihtoehtobudjettia hallituksen esitykselle ja lähti liikkeelle siitä, että hallituksen esittämä veronkevennysvara 6,5 miljardia jaettaisiin hieman toisella tavalla. Siinä yhtenä merkittävänä osana oli juuri ruuan arvonlisäveron laskeminen 17:stä 12 prosenttiin, jonka kustannusvaikutus on 2—2,5 miljardia markkaa. Välikäsi se vaikuttaa tietenkin myös EU-maksuihin alentavasti.

Pienituloisella ihmisellä valtaosa käytettävissä olevista rahoista menee ruokaan, vaatteisiin, asumiseen ja energiaan. Se kaikki, mikä voitaisiin tehdä tässä suhteessa pienituloisen ihmisen elinolosuhteitten parantamiseksi, tulisi todellakin tehdä. Hallitus on nyt tietenkin naulannut tiettyllä tavalla politiikkansa kiinni, mutta olisi tietenkin sängen toivottavaa, että tämä päätös, jonka oikeastaan eduskunta on jo tehnyt ja edellyttänyt, että arvonlisäveroa ruuan kohdalla laskettaisiin 12 prosenttiin, saataisiin tämän vuosituhannen alussa mahdollisimman nopeasti voimaan.

Totean, että tässä asiassa alkiolainen keskustaryhmä ja kristillinen liitto ovat hyvin samoilla linjoilla. Kohta kuulemme sen, miten Kekkonen—Oinosen linja tässä kysymyksessä toimii.

9 Antero Kekkonen /sd: Arvoisa rouva puhemies! Jos Kekkonen—Oinosen linjaa tässä nyt kaivataan, niin havaitsin, että me molemmat olemme kaikkien hyvien asioiden puolella. Tämä nyt on tyypillinen sellainen asia, jossa täytyy vähän miettiä sitäkin, mitä asia maksaa. Kun ed. E. Lahtela viittasi Sailakseen, joka oli tänään puhunut siitä, että kaikki on nyt pöydässä veropuolella, niin Sailas on siinä ilmeisen oikeassa. Tämä ei ehdi nyt näihin pöytiin.

Sitten hiukan raakaa realismia on todeta, ja tämä ed. Rönnille, kun hän puhui sairaista, heikoista ja eläkeläisistä: Ne tuloratkaisun osana tarjottavat verohelpotukset, joista tässä nyt on kysymys ja joilla autettaisiin sairaita, heikkoja, eläkeläisiä, koskisivat ryhmää, joka ei ole tuloneuvottelupöydässä. Tässä mielessä tässä on sellainen sisäinen ristiriita, kun me puhumme tästä asiasta ja niistä yhteyksistä, joihin ed. E. Lahtela viittasi.

Kun täällä on mainittu muutaman ministerin nimi, jotka ovat periaatteessa olleet samaa mieltä ruuan arvonlisäveron alentamisesta, niin noin lähihistoriallisesti kyllähän ensimmäinen minis-

teri, joka arvovaltaiselta paikaltaan asiaan otti kantaa, oli ministeri Arja Alho, joka viime kaudella hyvin voimakkaasti esiintyi ruuan arvonlisäveron alentamisen puolesta.

10 Ismo Seivästö /skl: Arvoisa puhemies! Ed. Kekkonen viittasi tuponeuvottelun osapuoliin ja totesi aivan oikein, että tietyt ryhmät sieltä puuttuvat. Eläkeläisillä ei ole siellä edustusta, ei työtömillä, ei pienyrityksillä. Tietenkin on selvää, että etujärjestöjen ja hallituksen tulee muistaa siellä pöydässä myös näitä ryhmiä ja lopputuloksessa tietenkin pitäisi huomioida se, että myös nämä ihmisryhmät, jotka ovat osallistuneet menneinä vuosina ja vuosikymmeninä suomalaisen hyvinvoinnin rakentamiseen ja siihen, että kansantulo tällä hetkellä kasvaa niin voimakkaasti kuin se kasvaa, saavat oman oikeudenmukaisen osuutensa kansantulon kasvusta.

11 Mauri Pekkarinen /kesk: Arvoisa puhemies! En periaatteessa viitsisi ikään kuin sotkeutua aloitteesta käytävään keskusteluun, mutta kun olen kuunnellut työhuoneestani tätä keskustelua, siitä on saanut sellaisen käsityksen, että kysymys on jostakin aivan uudesta ideasta ja ajatuksesta. Näitä aloitteita on vaikka kuinka paljon täällä viime vuosien aikana ollut.

Kaiken lisäksi tämä asia on ollut täällä hallituksen esityksen muodossa käsittelyssä. Minä muistutan esimerkiksi ed. Karhulle ja eräille muillekin nykyisten hallituspuolueiden edustajille, että tästä asiasta aikanaan ei vain puhuttu, niin kuin ed. Ranta-Muotio sanoi, vaan eduskunta päätti syksyllä 94, että elintarvikkeitten arvonlisäverokanta 1.1.98 palautuu 12 prosentin tasoon. Eduskunta päätti siitä, jos minä nyt oikein muistan, vielä yksimielisesti.

Lipposen hallitus oli se, joka muistaakseni 96 — nyt saattaa mennä pikkuisen pieleen ajankohda, todennäköisesti vuonna 96 — toi tänne uuden hallituksen esityksen, ja sen esityksen puolesta äänestivät sosialidemokraattien, vasemmistoliiton ja muutamien muiden — vihreitten, Rkp:n, kokoomuksen jne. — kansanedustajat. He halusivat, että ruuan arvonlisävero pidetään tällä tasolla kuin se on. Edustajat Karhu, E. Lahtela ja kumppanit, jotta te olette täällä uskottavia, jotta te olette kentällä uskottavia, se edellyttää sitä, että te paitsi puhutte täällä, jatkossa myöskin äänestäisitte näiden asioiden puolesta. Ei riitä se, että te puhutte, mutta äänestätte kuitenkin halli-

tuksen puolesta. Se ei kerta kaikkiaan riitä eikä vetele. Se ei oikein tee teidän toiminnastanne uskottavaa. Ed. Karhu on ensimmäistä kertaa tämän asian tiimoilta tässä, että en häntä syytä enempää. Mutta kun tämän asian tiimoilta seuraavan kerran päästään äänestämään, toivon, että muun muassa ed. Karhu äänestää meidän muiden mukana siinä tilanteessa.

12 Pentti Tiisanen /vas: Arvoisa rouva puhemies! Tietysti hallituspuolueiden kansanedustajien tehtävänä on omissa ryhmissään ja valtioneuvostoon nähden vaikuttaa siihen suuntaan, että hallitukselta tulisi asiaa koskeva esitys. Tämähän on selvä asia.

Kuitenkin se ajatus, että esimerkiksi eläkeläisväestö ei ole mukana tupopöydissä, silloin kun heidän asioistaan puhutaan, on tietysti tärkeää aina todeta ääneen. Kenen tehtävä sitten on ajaa niiden ihmisten etua, joilla ei ole mahdollisuutta työtaisteluihin ja muihin sen tyyppisiin toimintamuotoihin? Se on eduskunnan tehtävä, se on meidän tehtävämme. Aivan oikein, tänä syksynä tulee näitä tehtäväpaikkoja. Tässä ed. Pekkari on oikeassa. Silloin tietysti on hyvä pitää vastuu mielessä.

13 Esa Lahtela /sd: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Pekkari on ilmeisesti oli kiirehtimässä tänne saliin, hississä todennäköisesti, koska ei kuullut minun puheenvuoroani. Minä totesinkin aikaisemmassa puheenvuorossani, jotta tämä pitää hallituksessa ottaa vakavasti ja katsoa tulevaisuuden ratkaisuissa sitten, mahdollisesti vuonna 2002, onko tässä sitä tupoporkkanaa työmarkkinoille neuvottelupöytäan esitettäväksi, jos silloin veroa laskettaisiin. Tai sitten eduskunnan on muutettava ensi vuoden budjettia, jotta sieltä muita veronkevennyksiä otetaan vähemmäksi ja tämä pannaan tilalle, koska kyllä tämä hyvä ajatus on, mutta se on neuvottelukysymys.

Ed. Kekkonen ennätti poistua salista, mutta hänen logiikkaansa en oikein ymmärtänyt, kun hän viittasi käyttämään puheenvuoroon ja ed. Rönnin käyttämään puheenvuoroon siinä mielessä, jotta sairaila, eläkeläisillä ja köyhillä ihmisillä ei ole tupopöydässä neuvottelijoita. Se on totta, mutta siksihän arvonnäisäveroa pitäisikin juuri tupon vastakappaleena alentaa. Silloin myös köyhät ja sairaat saisivat osansa tästä. Se on meidän tehtävämme täällä, sekä hallituksen että eduskunnan tehtävä. Silloin se yhtälö toteutuisi.

Sen takia ed. Kekkosen puheenvuoro oli pikaisen ristiriitainen, ja siksi oikeastaan pyysin tämän puheenvuoron.

14 Anne Huotari /vas: Arvoisa puhemies! Ed. Seivästö väitti täällä, että eläkeläisillä ja työttömillä ei ole tupopöydässä edustajaa. Kyllä heillä on edustaja, eli palkansääjäjärjestöt edustavat siellä suurinta osaa työttömiä ja myös eläkeläisiä. Nämähän ovat olleet ja suurin osa on yhä edelleen ammattiyhdistysliikkeen jäseniä. Sitä kautta heillä on edustus siellä. Osa palkansääjäjärjestöistä myös kuulee sisällään näitä ryhmiä eli eläkeläisiä ja työttömiä. Mielestäni on väärin väittää, ettei heillä olisi edustusta tupopöydässä.

15 Saara Karhu /sd: Arvoisa rouva puhemies! Oli mieltä lämmittävää kuulla ed. Pekkariä lämpimät sanat puheestani täällä. Haluaisin kuitenkin tässä nyt käyttää esimerkkiä, että jos tien vieressä on väärin pysäköity auto, enhän minä siihen tietenkään mene ja törmään vaan pysäköin oman autoni siihen viereen ja toivon, että sen väärin pysäköidyn auton omistaja huomaisi seuraavan kerran pysäköidä autonsa oikein. Tämä koskee nyt ruuan alvia samalla lailla kuin polttonesteiden arvonnäisäveroa, jossa äänestin hallituksen mukana. Toivon, että hallitus itse huomaa tämän asian ja toimii sen mukaisesti. Puheeni äänen lopetin siihen, että se pieni liekki, jonka Hemilä on synnyttänyt, toivottavasti puhkeaa hallituksessa roihuksi ja tämä asia saadaan sitä kautta hoidettua.

Keskustelun kuluessa kuitenkin asia on pikaisen päässyt vääristymään, kun on lähdetty siihen ja itsekin mainitsin, että eläkeläiset hyötyisivät tästä, nimenomaan pienituloiset eläkeläiset. Eihän se toki tarkoita sitä, että esimerkiksi hallituksen budjettiesitys ei koskisi mitenkään eläkeläisiä elikkä he eivät hyötyisi siitä. Siellä on toki heillekin aivan saatavaa: tasokorotus, saven alennus, eläketulovähennys, valtionveron alarajan nosto ja on veroale 1,1 miljardia markkaa eläkeläisille. Näiden yhteisvaikutus on selkeä, laskelman mukaan ihan selkeää käteenjäävää tuloa eläkeläisille, ja vielä näitä esityksiä pyritään eduskunnassa parantamaan. Ei mennä nyt ihan hakoteille kuitenkaan tässä elintarvikkeiden arvonnäisäkeskustelussa!

16 Ismo Seivästö /skl: Arvoisa puhemies! Tiedämme, mitkä osapuolet ovat tupopöydässä

edustettuina. Ed. Huotari viittasi siihen, että siellä ovat hyvin merkittävästi myös työttömät ja eläkeläiset ja sairaat edustettuina. Kun olen seurannut SAK:n, STTK:n ja Akavan tupotavoitteita, en ole kovin paljon löytänyt sieltä juuri näihin ihmisryhmiin kohdistuvia vaatimuksia. Te ehkä olette, ed. Huotari, paremmin tutustunut näihin kannanottoihin, jotka nyt ovat tulleet julkisuuteen, ja siksi voitte ehkä tuoda esille, mitkä ovat konkreettisesti ne vaatimukset työmarkkinaosa-puolilta, työntekijä- ja työnantajapuolelta, että työttömät saisivat työtä, sairaiden kohtelu parani jne. Nyt ihan konkreettisesti, kun sanoitte tällä tavalla, kuin äsken sanoitte.

17 Pentti Tiusanen /vas: Arvoisa puhemies! Ennen kuin ed. Huotari vastaa ed. Seivästölle, niin itse totean, ettei sairaitten kohtelun parantaminen todellakaan tupopöytäasia ole. Se on kiinni ennen muuta valtio—kunta-suhteista ja tietysti nimenomaan siitä, että kunnat lisäävät työntekijämääriään näissä yksiköissä, missä sairaita hoidetaan. Tässä mielessä ed. Seivästön keihäs menee vähän ehkä vikasuuntaan.

Halusin vielä vain todeta sen, että oppositio on kyllä hyvin vakuuttavasti kertonut eläkeläisille, että kaikki viedään ja tuhkat on viety moneen kertaan pesästä. Nyt kun näytetään Kelan, STM:n paperia, dokumenttia, mihin ed. Karhu viittasi, ensi vuoden tilanteesta ja siitä, että vähintään 140 markkaa kaikkein pienituloisimmille eläkeläisille, joilla on vain kansaneläke, jää puhtaana kuukaudessa käteen ja sitten jossain 5 500 markan kohdalla tulee 250—270 markkaa puhtaana käteen, eihän sitä kukaan usko johtuen tästä vakuuttavasta propagandasta, mitä arvoisa keskusta ennen muuta on toteuttanut. Nyt tietysti me kaikki mielenkiinnolla katsomme 365 päivää eteenpäin eli ensi vuoteen näihin samoihin aikoihin, mikä on tilanne ja onko se tullut puhtaana käteen, minkä nyt tilastot ovat luvanneet; se on mielenkiintoista. Kyllä propaganda on vahva ase, sano jo Göbbels aikoinaan.

Ensimmäinen varapuhemies: Totean, että käsittelemme arvonlisäverolain 85 §:n muuttamista, joka koskee ruuan arvonlisäveroa eikä kansaneläkkeitä.

18 Anne Huotari /vas: Arvoisa puhemies! Arvonlisäveron alennus vaikuttaisi suoraan sekä eläkeläisten että työttömien ja myös palkansaaji-

en palkkapussiin sikäli, että jos se toteutuisi, niin totta kai siellä silloin olisi enemmän rahaa käytettävissä johonkin muuhun. Mutta kun ed. Seivästö erikseen vielä minut nimeltä mainiten puhui tupotavoitteista, niin sairaita en maininnut omassa puheenvuorossani, koska heidän asiointaan ei tupopöydässä yleensä käsitellä. Mutta työttömien asioita siellä käsitellään. Muun muassa työttömyysturvaan liittyviä tavoitteita on esimerkiksi SAK:n tupotavoitteissa. Koulutusvakuutus on sitä kautta viety. Puron työryhmä työskentelee koko ajan. Työttömyyseläkeputkiratkaisut tulivat sitä kautta. Kyllä siellä on hyvin monia asioita, jotka liittyvät nimenomaan työttömiin asemaan. Ennen kaikkea kun talous pysyy vakaana ja kasvusuunnassa, sitä kautta työttömilläkin on mahdollisuus saada töitä, ja siihen tupotavoitteet myös pyrkivät.

19 Esa Lahtela /sd: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Seivästölle voisi vielä täydennykseksi todeta ed. Huotarin puheenvuoron jälkeen, jotta ay-liike aikaisemmin, muutama tupokierros sitten, taivoitteli arvonlisäveron alentamista elintarvikkeilta, mutta silloin siinä ei onnistuttu. Näköjään se vaatimus on tyssännyt. Todennäköisesti he katsoivat, että hallitus ei ole valmis lähtemään sitä alentamaan, ja sen takia nyt on muita tavoitteita, jotta se siitä.

Kyllähän ay-liikkeen puolella — jos ed. Seivästö vähän viitsisi lehtiä lukea — työttömien asiat ovat jatkuvasti olleet pinnalla. Ilman ay-liikettä työttömyysturva olisi jo moneen kertaan leikattu porvarihallituksen aikaan. Jouduttiin jopa yleislakon partaalla olemaan. Itsekin olin täällä mieltä osoittamassa jossakin vaiheessa.

Mitä tupo hakee? Kyllä se hakee sitä, että työllisyys olisi parempi, koska pyritään matalaan inflaatioon ja sitä kautta siihen, jotta köyhiltä ihmisiltä ostovoima ei karkaisi käsistä. Eikö se ole hyvä asia? Siihen meidän kaikkien pitäisi pyrkiä. Sen takia on turha sanoa, että ay-liike ei olisi köyhien tai sairaiden asialla tai koko suomalaisen yhteiskunnan asialla. Siitä meidän on turha kinatakaan. Toivon mukaan tupo syntyy, niin nähdään taas, mitä tapahtuu. Jos se ei synny, tiedetään, että inflaatio kiihtyy ja ainakin työttömyyden aleneminen tulee hidastumaan.

20 Pekka Kuosmanen /kok: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Aittoniemi on tehnyt todella hyvän lakialoitteen, jossa hän esittää, että arvonlisäve-

roa ruoan osalta olisi alennettava 17 prosentista 12 prosenttiin. (Ed. Huotari: Kertokaa se Niinistölle myös!) Mielestäni EU:n alueella olisi syytä harmonisoida yleensä ruoan arvonlisävero suurin piirtein saman suuruiseksi, niin tätä ongelmakenttää ei olisi kansallisvaltioissa.

Ainut, mikä minua ihmetyttää ed. Aittoniemen aloitteessa, on se, kun hän ei esitä, että ravintoloissa ruoan arvonlisävero laskisi. Kun ruoka valmistetaan ravintolan keittiössä, niin veronousee 17 prosentista 22 prosenttiin. Siinähan juuri niitä työpaikkoja saadaan, jos arvonlisävero alennettaisiin 22 prosentista 12 prosenttiin. Kysynkin ed. Aittoniemeltä, kun aloite erikoisesti mainitsee, että 85 §:n 1 kohta ei koske tarjoilu-toimintaa: Mitkä teidän perustelunne ovat?

²¹ **Ismo Seivästö /skl:** Arvoisa puhemies! Kiihtän informaatiosta vasemmiston edustajia. Totean vain lyhyesti, että vuoden 99 aikana työttömänä on ollut 670 000 ihmistä. On todella paljon vielä tehtävää kaikilla tasoilla tämän asian nujertamiseksi.

²² **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Ed. Kuosmanen oli aivan oikeassa siinä, että ravintolat tarjoavat myös ruokapalveluja. Monta kertaa ne tarjoavat myös työpaikkaruokailua. Siinä mielessä olisi erittäin tärkeää, että tällainenkin kohta siellä ed. Aittoniemen aloitteessa olisi ollut. Kun olen lehtien palstoilta saanut lukea, että ed. Aittoniemi ei täällä kovinkaan monta puheenvuoroa aio käyttää, niin suodaan varmaan hänelle se mahdollisuus, että hän tuolla käytävillä vastaa meille epätietoisille.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

6) Laki rikoslain 30 luvun muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 121/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

7) Laki rikoslain 39 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 122/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

8) Laki rikoslain 30 luvun 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 123/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

9) Laki rikoslain 9 luvun muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 124/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

10) Laki rikoslain 47 luvun muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite LA 125/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Tero Rönni /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Työsuojelurikkomuksia tapahtuu erittäin paljon. Rangaistukset niistä ovat lähes mitättömiä. Siksi olenkin tämän ed. Aittoniemen tekemän esityksen takana. Olen itse ollut työssä yrityksessä, jossa työsuojelurikkomuksia tehtiin huomattava määrä. Erään kerran olin oikeudessakin. Yrittäjälle langetettu tuomio oli lähes mitätön. Hän tarjosi meille kaikille kahvit sen päälle, kun pääsi niin halvalla.

Mielestäni tässä kohtaa pitäisi muuttaa lakia todella siihen suuntaan, kuin ed. Aittoniemi on esittänyt, jolloinka päästäisiin sille tasolle, mikä rikkomuksen taso on mielestäni ihmisä kohtaan. Tulevaisuudessa yhteiskunta joutuu entistä enemmän maksamaan näistä rikkomuksista. Mönnelaisista, jopa aivan kuolemaan johtaneista, rikkomuksista on yhteiskunta joutunut vakuutuksien ym. kautta suorittamaan kalliita kustannuksia. Yrittäjille pitäisikin, yhteisöille, laittaa isommat vastuut, että he toteuttaisivat lakia, niin kuin se on.

2 Esa Lahtela /sd: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Aittoniemi on puuttunut sellaiseen asiaan, joka on hyvä ja tärkeä, koska tässä on juuri niin, kuin ed. Rönni edellä totesi, tällä hetkellä — mitä itsekin työelämässä olen ollut ja eri tapauksissa käräjissä mukana — että sanktiot, mitä näistä rikkomuksista on langetettu, ovat olleet muutaman tonnin luokkaa. Se tuntuu siinä mielessä kohtuuttomalta, jotta kuitenkin kyse on ollut monessa tapauksessa jopa ihmishengistä ja siitä rikkomuksesta ei oikeastaan langeteta mitään tuomiota. Huomautus annetaan ja pikkanen sakko ja sillä sipuli.

Minusta kyllä firmat pitäisi, niin kuin tässä esitetäänkin, panna yhteisövastuuseen. Vastuu tulisi suuremmaksi, kun myös se tuomioistuin todennäköisesti langettaisi huomattavasti isomman sanktion laiminlyöntitapauksissa. Nyt kun yksittäinen henkilö on käräjillä ja joutuu, työsuojelupäällikkö tai vastaava, todennäköisesti vastuuseen, niin ilmeisesti semmoisista hentomielisyyksistä tuomioistuin katsoo, että joo, annetaan sille kaksi tonnia sakkoa ja sillä sipuli ja huomautus, että pitää seuraavan kerran toimia paremmin. Sen takia minä kyllä kannatan, että tehtäisiin huomattavasti tiukemmaksi tämä. Silloin työsuojelun taso nousisi, koska firmat satsaisivat myös työsuojeluun huomattavasti enemmän.

3 Seppo Lahtela /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän varsin hyvin tämän alkiolaisen ryhmän aloitteen siitä, että sakkojen määrää tulisi kasvattaa. Mutta en toisaalta ymmärrä sitä keskustelua, mikä tässä juuri on käyty, että niitä sakkoja pitäisi niputtaa, vaan päinvastoin se on tuomion lukijan ja tulkitsijan asia katsoa, montako sakkoa on kohdallansa. Mutta kyllä mielestäni pienelle ihmiselle yksikin päiväsakko on jo riittä-

vän suuruinen huomautus siitä, että hän on tehnyt törkeänkin rikoksen. Oikeuden tehtävänä on arvioida se rangaistusasteikon suuruus ja laajuus, jolloin toivon, että tämäkin näkemys otettaisiin siellä valiokuntakäsittelyssä huomioon.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

11) Laki rikoslain 2 a luvun 1 §:n ja 7 luvun 3 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 126/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

12) Laki rikoslain 35 luvun muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 127/2000 vp (Sulo Aittoniemi /alk)

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

1 Seppo Lahtela /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Alkiolaisen keskustaryhmän ed. Aittoniemen tekemä aloite rikoslain 35 luvun muuttamisesta on tässä yhteiskunnan nykyisessä asemassa ja siinä luonnontilassa, missä nyt olemme, aivan ainutlaatuisen oikeaan osunut toimenpide. Pidänkin aivan erikoisena ihmeenä, että tähän ei kukaan tästä nykyisestä yhteiskunnasta, sen tuleva menosta huolta kantava edustaja ole ennen kiinnittänyt huomiota, puhumattakaan että joku isompi eduskuntaryhmä olisi tämän noteerannut. Hallituksen tehtävänä olisi ollut vähintään ainakin oikeusministeriön kautta jo aikoja sitten tarttua tähän asiaan.

Pääkohta, mikä tässä sisällössä ja lähtökohtana on ollut olemassa, ovat turkistarhaiskut ja siihen liittyvä toiminta, mitä tehdään luonnon ja eläinten nimissä, mutta toiminnalla on selvät terrorismin piirteet. Tämä lähtökohta, mitä peruste-

luissa todetaan, on että kun päästetään eläimiä luontoon, tehdään ensinnäkin rikos tarhaajaa kohtaa, todella suuri rikos. Vapaan yrittämisen maassa olevaa laillista toimintaa kohtaan ollaan iskemässä ja käymässä kiinni päästämällä eläimet sieltä ja tuhoamalla tarhan siitostointia. Jos ajatellaan näitä viime tarhaiskuja, mitä tässä asiassa on syntynyt ja tullut, on päästetty irti, hävitetty kaikki kortit, suvut sekoitettu niin, ettei tiedä, mitä ne ovat. Eläimet monessa tapauksessa on saatettu löytää vielä häkeistään, kun ne eivät ole lähteneet pois eivätkä hävinneet maastoon, jopa niin, kuten kerrotaan lehdistä ja julkisuudessa, että stressin kautta ovat kuolleet omaan hikkiinsä.

Toinen suuri osa tässä asiassa on ollut olemassa, että kun eläin, joka on tarhassa tottunut päivittäisen ruoan ja eläntönsä saamaan, joutuu luontoon, joutuu käyttämään luontaisia saalistusvaihtojaan, jotka ovat tarhan hyvissä olosuhteissa kuivuneet ja hävinneet, se kärsii nälkää ja kuolee nälkään tavallaan kituen. Tämä on yksi suuri rötös tässä asiassa.

Kolmas näkökohta on se, että kun tämä suomalaisen luontoon ja maaperään menevät useinkin tuntemattomat ja oudot eläimet, niin kuin on aikojen alussa todettu muun muassa minkeistä, ne tappavat esimerkiksi tämän kovasti ihannoitun ja suojellun luonnonkantaisen linnuston. Ed. Aittoniemi viittaa sorsakantaan ja sorsien häviämiseen, jonka villiminkit usein saavat aikaan. Tämä on kolmas suuri rötös, mikä tähän asiaan tulee ja syntyy.

Olen katsonut suuren hämmästyksen ja hämmennyksen vallassa sitä, että tähän asiaan ei ole puututtu ja käyty kiinni vaan tämän annetaan jatkua ja jatkua. Tiedän kuitenkin sen, että viranomaiset kantavat erityistä huolta näiden asioiden selvittämisestä ja siltä osin poliisin voimavaroista menee erityisen merkittävä panos näitä asioita kaivettaessa ja selvitettyä. Siihen nähden pitäisi löytää tavat, joilla koko yhteiskunta katsoisi tätä asiaa aivan toisella rintamalla kuin nyt nähdään ja tehdään.

Aloitteessa todetaan, että rangaistusasteikko olisi tämän tyyppisissä rikoksissa vähintään vuosi vankeutta ja enintään 6 vuotta. Katsoisin niin, että kun tässä on usein kolminkertaisesta rikoksesta kysymys, sen pitäisi olla kolminkertainen. Mieluummin olisin näkemässä niin, että olisi vähintään 3 vuotta ja 18 vuotta ylärajaa. Ehkä näin ylös ei voida mennä, mutta selkeästi haluaisin

viestittää, että kovemmista asioista pitäisi olla kysymys.

Ei liity lakialoitteeseen suoraan, mutta liittyy terrorismiin, mitä tämän ja viime viikon aikana olemme saaneet lukea ja nähdä, että on yksittäisen maatilan pelloilta käyty rehupaalit viiltelemässä halki. Tehdään kymmenien-, satojentuhansien vahinko tilalle. Tähän asiaan on löydettävä ratkaisu, eikä ratkaisu voi tulla muuten kuin kovempien rangaistusten kautta.

Se liike, mikä osittain vihertää tämän asian puitteissa ja kertoo tekevänsä jotain hyvää tämän yhteiskunnan eteen näiden terroritekojen kautta, ei voi olla oikealla asialla eikä voi käsittääkseni löytää eikä saada mistään sivistyneen yhteiskunnan tukea ja ymmärtämystä tälle asialle. Se on saatettava edesvastuuseen ja elämänasenteet on saatava tässä asiassa muuttumaan. Ihmiset, jotka useinkin ovat syntyneet hopealusikka suussa, eivät mitään ole koskaan eläntönsä eteen tehneet eivätkä kykene ehkä tulevaisuudessakaan tekemään, tekevät terroritoiminnanomaisesti tällaisia tarhaiskuja. Tässä viimeisenä tautina ovat olemassa rehupaali-iskut.

Toivon, että tähän asiaan valiokunnassa todella puututaan, ja ellei suoraan tällä saada tätä valmiiksi, oikeusministeriö ryhtyy sellaisiin toimenpiteisiin, että saadaan todella jotakin näkyvää aikaan ja että Suomi on edelleenkin turvallinen ja luonnonmukainen, luonnoltaan aito, maa asua. Rouva puhemies! Toivon, että tämä asia ei jätä kylmäksi, että tähän vielä tarkemmin syvennytään myöhemmissä vaiheissa koko eduskunnan käsitellessä tärkeitä muitakin asioita.

2 Aulis Ranta-Muotio /kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että ed. Aittoniemen aloitteen pohjalta voidaan, tosin hyvin pienellä joukolla, käydä keskustelua turkistarhaiskuista, jotka ovat erityisesti tämän syksyn aikana lisääntyneet Pohjanmaalla, mistä minä tulen ja missä on valtaosa maan noin 2 000 turkistarhasta. Turkistarhoihin kohdistunut terrorismi on todella saanut yhä järjestyneempiä muotoja. Voi todeta, että kysymys on järjestäytyneestä rikollisuudesta, kuten ed. Aittoniemi aloitteessaan toteaa. Hän vaatii kunnollisia rangaistuksia.

Ongelma on vain se, että tekijöitä ei yleensä ole saatu kiinni. Niissä tapauksissa, kun heidät on saatu kiinni, tuomiot ovat olleet vain ehdollisia, 4 kuukauden ehdollinen tuomio. Sehän on sen sortinen, että tekijät sille vain nauravat, ja teot jatku-

vat. Pidän ihmeenä sitä, että esimerkiksi Eläinten vapautusrintaman EVR:n edustajat voivat lehdissä julistaa joka iskun jälkeen, kuinka he ovat onnellisia, että on taas tehty tämä isku, ja nämä tulevat jatkumaan eikä tällaista voida Suomen lain mukaan millään saada kiinni, vaikka omalla nimellään esiintyvät lehdistössä. Nämä tihtyöt ovat nyt ulottuneet normaaliin kotieläintalouteen, niin kuin ed. S. Lahtela totesi, rehupaalien rikkomisena. Olen aivan samaa mieltä kuin aloitteen tekijä ja ed. S. Lahtela edellä, että rangaistuksia näissä on kovennettava.

³ **Jukka Vihriälä /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! En tiedä, mikä rangaistuskäytännön tulisi todella olla, mutta minusta ed. Aittoniemen lakialoite rikoslain 35 luvun muuttamisesta on aivan varmasti tässä tilanteessa oikean suuntainen. Onhan jotenkin järkyttävää, että laillisessa yhteiskunnassa tulee tänään semmoinen kuva, että myöskin laillinen yhteiskunta on hyväksymässä sen, että yhden elinkeinohaaran elinkeinonharjoittajille saadaan tehdä ihan mitä vaan ja minäkään näköisiä tuomioita ei ole tulossa. Tietyllä tavalla julkisuuskin ainakin osittain on hyväksymässä jopa tällaiset iskut. Minusta tämä on täysin kohtuutonta.

On aivan totta, että tämän päivän lehdissä nyt on ollut siitä, kun Eläinten vapautusrintama on sitten "vapauttanut" rehupaalit muovista ja tuhoaa rehun. Pohjois-Karjalassa tämä on tapahtunut. Tämä isku ei kuulemma jää ainoaksi. Kun kyseisen tilan karjaa ei ole laidunnettu viime kesänä, sen takia he haluavat iskeä, että voidaan tuhota näiden eläinten rehu koko vuodeksi. Tuntuu, että tämäkin nyt hyväksytään. Tällainen henki on suomalaisessa yhteiskunnassa.

Minusta meidän päättäjinä pitäisi tähän puuttua. En tiedä, ratkeaisivatko tämäntapaisella menettelyllä, mitä nyt ed. Aittoniemi esittää, nämä ongelmat, ei varmasti tällä. Mutta yhteiskunnan pitää voimakkaammin puuttua tällaiseen rikolliseen toimintaan, mitä nämä eläinterroristit harjoittavat. Väittäisin näin, että ellei tällaisiin puuttua, ei tarvitse ihmetellä sitten, että meihin poliittisiin päättäjiin luottamus vaaleissa horjuu, kun tällainen linja voi monella alalla jatkua.

⁴ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Juuri edellä ed. Vihriälä totesi, että Pohjois-Karjalassa on tällaisia ikäviä iskuja sattunut. Se on tapahtunut Valtimolla. Niin kuin hän totesi, syy

on se, jotta ei kuulemma kesällä ole vapaasti laidunnettu, ja on vaatimus, että seuraavana kesänä pitäisi laiduntaa vapaasti. Minusta tällaisen iskun tai tällaisen uhon pitäisi olla keväällä. Nyt syksyllä, hyvänen aika, tuhotaan rehut eläimiltä! Tuntuu aika hurjalta. Yleensä tällaisista ei voi hyväksyä ollenkaan, mutta voi kirjeen lähettää, voisi semmoisen vaatimuksen lähettää, että laitakaa eläimet laitumelle. Mutta en minä hyväksy tällaisia terroritekoja ollenkaan, mitä tässä tapahtui.

Kuten ed. Aittoniemi on todennut, varmaan rangaistuksien pituudella voi olla vaikutusta ja on vaikutusta, mutta sen lisäksi muita, uusia, toimia pitäisi löytää yhteiskunnan puolelta, koska monissa tapauksissa ihmisiä ei saada edes kiinni. Sehän tarkoittaa sitä, että pitäisi valvontaa lisätä. Ainakin turkistarhoilla pitäisi lisätä kameravalvontaa, ja sehän tarkoittaa, että se maksaa paljon. Silloin minusta yhteiskunnan tehtävä olisi avustaa myös valvonnan kustannuksien osalta, jotta voidaan laitteistoja hankkia. Kaikkiaan näitä ei pysty millään saamaan kiinni eikä valvomaan. Esimerkiksi tämä paalijuttu: Kuka tietää, millä pellolla tai missäpäin Suomea taas isketään uudelleen?

Mutta kaiken kaikkiaan yhteiskunnallisen asennoitumisen tähän pitää olla hyvin kielteinen. Mietin tuossa — se ei tänä päivänä ole mahdollista, se jo vähän menee yli — jotta jalkapuuhan tällaiset ihmiset pitäisi laittaa, kun saadaan kiinni, näkyvälle paikalle, jotta kaikki tunnistavat, että nämä ovat ne tehneet.

⁵ **Kari Myllyniemi /kesk:** Arvoisa puhemies! Varmaan väittävät monet, oikeusministeriö ensimmäisenä, että sillä, että rangaistusta nostettaisiin, ei ole mitään merkitystä. Tämähän ei pidä sinänsä paikkaansa pelkästään sen vuoksi, että poliisi kohdistaa voimavaransa niihin rikoksiin, joista toden teolla tulee kunnon rangaistukset. Nyt on törkeästä vahingonteosta 4 vuotta ylärajana ja ilmeisesti 4 kuukautta alarajana, mutta käytännössä sitten saa tosiaan vain sakkoja tai muutaman kuukauden ehdollista. Poliisi katsoo silloin, että voi kohdistaa voimavaransa muuhun, sellaiseen rikolliseen toimintaan, josta on ankarimmat seuraamukset. Mutta jos tämä aloite todellakin toteutuisi, varmasti poliisillakin olisi mielenkiintoa enemmän laittaa tähän voimavaroja, vaikka pitäisi tietenkin nytkin jo laittaa, koska tämä on täyttä terrorismia.

Viitaten siihen, miten rangaistuksella ei ole merkitystä, on hämmästyttävää, kun esimerkiksi saimme vierailla Hollannissa pari viikkoa sitten, että siellä oli 16 000 vankia, kaksi kertaa enemmän suhteessa kuin Suomessa. He uskovat siellä myös rangaistukseen, vaikka Hollanti sinänsä on hyvin, sanoisinko, lepu maa rikosasioissa. Sillä on aina tehoa, ennakolta estävää vaikutusta, kun tulee kunnon rangaistukset, sanoisinko, "kunnon rikoksista". Tarhaus ei nyt ole mikään "kunnon rikos" mutta ankara rikos sinänsä.

6 Seppo Lahtela /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Viitaten ed. Esa Lahtelan puheenvuoroon tästä asiasta, että olisi pitänyt ennakkoon uhkaila jne., toivon, ettei tällainen jäisi yleiseksi käytökseksi, koska kotieläintuotanto on jo Euroopan unionin taholta ja Suomen viranomaisten ja säädösten taholta niin tarkkaan säädelty, että siinä ei minkään näköisten aktivistien lisäuhhoa ja -uhkailua enää tarvita.

Yhdyn ed. Esa Lahtelan puheenvuorossa erittäin myönteisenä tässä asiassa jalkapuukusymykseen. Se olisi erittäin hyvä, mutta toisaalta olisin myös sitä mieltä, että alkiolainen keskustaryhmä voisi tässä asiassa ottaa myös sellaisen asian ja näkemyksen aloitteena esille, että yksityisen omaisuuden suojelussa voitaisiin käyttää kaikkia niitä keinoja, mitä omaisuuden haltija sillä kertaa vaan tavalle tapaa. Jos tämä keskustelu käytäisiin, voitaisiin päästä selvästi terveemmille pohjille.

7 Hannu Aho /kesk: Arvoisa puhemies! Onhan Suomessa käytäntö sekin, että jos menee kaupasta tikkumakean ottamaan, se on rikos, se on näpistely. Tässä ihmettyttää se, että hyvin paljon puolustellaan tämän tyyppisiä tekoja, mitä viime aikoina on tapahtunut. Mielestäni jos toisen omaisuuteen kajotaan ja lähdetään sillä mielellä, että halutaan tehdä vahinkoa, sen on oltava aina rangaistuksen alainen. Näissä tarvitaan varmasti yhteiskunnallista keskustelua mutta myös yhteiskunnallista vastuuta niin tässä talossa lainsäätäjänä kuin sitten myös poliisitoimessa.

On tänä päivänä nähty, että kun ei mitään rangaistusta saa, vaikka toiselle kiusaa tehdään, se antaa yllykettä, mutta olen samaa mieltä, että tässä pitäisi olla kovemmat sanktiot silloin, kun tämän tyyppistä toimintaa harjoitetaan. Tässä on toisten elämästä kyse, ja siinä pitää olla silloin

lainsäätäjällä ja sillä, joka lakia tulkitsee, täydet oikeudet.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

13) Laki sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 133/2000 vp (Seppo Kanerva /kok ym.)

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu:

1 Anne Huotari /vas: Arvoisa puhemies! Ed. Seppo Kanervan aloite koskee vaikeavammaisille sotainvalideille, siis vähintään 30 prosentin sotainvalideille, sotavammalain nojalla korvattavia kuntien järjestämiä sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluja. Edustaja esittää niitä korvattavaksi vähintään 25 prosentin invalideille.

Tästä asiastahan on eduskunnan yksimielinen kannanotto, eli sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on samaa mieltä ollut asiasta. Siksi täytyykin ihmetellä sitä, että hallitus ei ole tätä asiaa tuonut vielä tänne nimenomaan hallituksen esityksenä. Siksi olenkin sitä mieltä, että ministeriön tulisi kiireesti lakiesitys valmistella, koska tämä tukee kotona mahdollisimman pitkään asumista ja olisi erittäin tärkeää näille iäkkäille ihmisille.

2 Lauri Kähkönen /sd: Arvoisa puhemies! Täysin yhdyn ed. Huotarin esittämiin perusteluihin ja haluan todeta vielä, että sotainvalideja ja sotaveteraaneja on yhä vähemmän ja keski-ikä koko ajan nousee ja tämän myötä tietysti hoidon tarve kasvaa. Toisaalta jokainen tiedämme valtion taloudellisen tilan, joka on tällä hetkellä vahva. Tämä asia pystytään hoitamaan, ja kaiken kaikkiaan tämä on tietyllä tavalla myös ennalta ehkäisevää työtä.

Edellisessä puheenvuorossa jo viitattiin mahdollisuuden pystyä asumaan kotona mahdollisimman pitkään, ja toisaalta jokainen suomalainen tunnustaa sen arvokkaan työn, jonka sotave-

teraanit, tässä tapauksessa sotainvalidit, ovat aikanaan isänmaallemme tehneet.

3 Saara Karhu /sd: Arvoisa rouva puhemies! Sotiemme veteraanien rivit harvenevat nopeasti. Osoituksena arvostuksesta heidän kotimaallemme antamaansa panosta kohtaan olisi veteraanien ja varsinkin sodissa invalidisoituneiden etuuksiin sijoitettava. Yksi keino olisi ed. Seppo Kanervan aloitteen mukainen avopalvelun laajenus. Olen yksi tämän aloitteen allekirjoittajista. Lisäksihän tällä on myös virallisempi tunnustuksensa, sosiaali- ja terveysvaliokunnan kannanotto.

Aloite on tärkeä sen takia, että nyt on erityisesti huomioitu avohuollon edullisuus niin kustannuksiltaan kuin miellyttävyydeltäänkin, kaikkien haluavat asua kotonaan mahdollisimman pitkään. Kustannuksista huomauttaisin sen, että jolleivät muistitiedot petä, mielestäni laitospaikan hinta oli hyvän matkaa toistasatauhutta markkaa vuodessa.

4 Seppo Kanerva /kok: Arvoisa puhemies! Sotainvalidien korvauksissa on sellainen maaginen raja 30, joka tarkoittaa, että 30-prosentitiset ja siitä yli menevän vammaprocentin invalidit saavat yleensä kaiken sen, mitä on saatavissa, ja siitä alle olevan procentin omaavat eivät sitten niin kovin paljon saa näiden lakisääteisten rahakorvausten ja kuntoutuksen lisäksi. Nyt hallitus on luvannut laajentaa sotainvalidien ja myös sotaveteraanien etuisuuksia.

Tässä on eräs sellainen asia, että tätä 25 procentin rajaa on ollut hyvin vaikea vetää sinne 30:een, ja siinä olisi paikallaan tällainen könttäratkaisumuoto, että tällaisessa kuntien palvelussa, jonka valtio täysmääräisesti maksaa, 25-prosentitiset tulisivat tähän ryhmään mukaan.

Kuten ed. Saara Karhu tuossa äsken mainitsi, avohoito on todella edullinen, ja ainakin täällä Helsingissä laitospaikkojen hinnat ovat 15 000:sta 25 000 markkaan kuukausi — tätä luokkaa ne ovat — kun sen sijaan omaishoidon tuella voidaan hyvin halvoin kustannuksin pitää henkilö kotosalla. Tässä on oikeastaan keskeinen asia.

Tietenkin se vaihtoehto olisi, että pantaisiin lääkäriin tuhansia arviolta 25-prosenttisia sotainvalideja, 5 000—7 000 miestä. Se on nyt vaan sellainen arvio. Kun sotainvalidien kokonaismäärä on 26 000 ja rautalankamallina laskien

puolet on vaikeavammaisia, niin siitä puolet on ehkä juuri tässä 25 procentin ryhmässä, ja siitä helposti eivät lääkärit ole vieneet eteenpäin. On helpompi pudottaa tätä rajaa tältä osin 25 prosenttiin kuin lähteä viemään ne 6 000—7 000 miestä lääkäriin, jotta he saisivat sen procentin nostettua 25 prosentista 30 prosenttiin. Tämä on erittäin hyvä ratkaisu.

5 Seppo Lahtela /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä ed. Seppo Kanervan tekemässä aloitteessa on erinomainen itu, niin kuin hän juuri perusteli. Tässä asiassa laskemalla tämä korvausprosenttimäärä alemmaksi ei tarvita uudelleen-tarkastuksia ja sitä kautta tukien hakemista tähän lisää.

Olisin kyllä valmis näkemään tämän asian niin, että olisi suotavaa nähdä se jopa 20:ssä. On aivan eri asia 50 vuotta taaksepäin tullut vamma ja sen haitta-aste silloin, vaikka sitä olisi kerran pari korjattukin tässä välillä, kuin se, mitä se nyt tekee 70 tai 80 vuoden iässä, kun se vaiva on aivan erisuuruinen, erituntuinen. Pidän valitettavana, että ed. Tiusanen, joka on tämän alan asiantuntija monelta alalta lääkärinä, ei ole läsnä tässä keskustelussa, koska uskon, että hänellä olisi myöskin ollut ainutlaatuista sanottavaa tämän sisällön suhteen, kuinka helppo sitä prosenttia on muuttaa.

Mutta taatusti on niin, että tämä yhteiskunta, nykyiset eläjät ja veronmaksajat, ovat velkaa sotiemme veteraaneille ja invalideille tästä vapaasta isänmaasta sen, että vähintään tällainen kädenojennus voitaisiin tässä vaiheessa tälle vähenevälle joukolle tehdä.

6 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomalainen yhteiskunta on velkaa sotiemme veteraaneille ja tässä tapauksessa sotiemme invalideille. Olen yksi kyseisen lakialoitteen allekirjoittajista, ja kun ed. Seppo Kanerva tämän esitteli, niin minä totesin, että tässä on eräs tapa konkreettisesti viedä eteenpäin oikeudenmukaisuutta sotavammaisille.

Tietysti tätä lakia voitaisiin paljon tästä parantaa, mutta tämä on hyvin käyttökelpoinen ratkaisu, ja minä näkisin, että tämä on myös hyvin toteutettavissa oleva. Tällä tavalla voidaan niitä vammaisia, joiden vammaisprosentti on alta 30 mutta ainakin 25, saada tiettyjen etuisuuksien pariin.

Toivon, että tämä aloite menee eteenpäin. Varoja luulisi olevan koska sotiemme kunniakas ikäluokka on vähentynyt. Uskon, että tähän kaikki haluavat suhtautua myönteisesti.

7 Jukka Vihriälä /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Seppo Kanervan tekemä lakialoite on hyvä, mutta kuten täällä jo ed. Huotari totesi, kun eduskunta on asiaa myöskin kiirehtinyt, niin olisi toivonut, että hallitus toisi tämän suuntaisen lakiesityksen tänne.

Mitä tulee sotainvalideihin ja heidän etuuksiinsa, niin kyllä tilanne on jo tänä päivänä se, että näillä prosenteilla leikkiminen — minä en tarkoita leikkimistä positiivisessa, vaan negatiivisessa mielessä — saisi olla jo taakse jäänyttä elämää. Jokaisen, joka on sodassa vammautunut, pitäisi mielestäni päästä näiden etuuksien piiriin, mitä lakialoitteessa esitetään.

Tavoitteen täytyy olla se, että näitä prosentteja ei olisi lainkaan, vaan yhteiskunta osallistuisi sotainvalidien asian hoitoon suuremmalla osuudella, koska sotainvalidien keski-ikä alkaa olla jo runsaat 80 vuotta, ja jokainen tietää, että vammat eivät ole iän myötä suinkaan vähentyneet, vaan ne ovat pahentuneet. Tämän täytyisi olla myöskin tavoite. Osaltaan kai tämäkin lakialoite nyt sitten on tätä asiaa vauhdittamassa myönteisesti.

8 Ismo Seivästä /skl: Arvoisa puhemies! Tässä suhteessa suomalainen yhteiskunta on kehittynyt myönteiseen suuntaan, että nyt laidasta laitaa tunnustetaan sotiemme veteraanien ja sotainvalidien suuri panos maamme vapauden säilymisessä, itsenäisyytemme säilymisessä. Saamme nyt yhdessä iloita siitä suuresta panoksesta, jonka nämä naiset ja miehet antoivat niissä olosuhteissa, jolloin Suomi taisteli olemassaolostaan toisen maailmansodan aikana.

Nämä ihmiset joutuivat silloin olemaan paljon poissa kotoa äärimmäisissä olosuhteissa ja silmätysten monesti kuoleman kanssa. Kaikki se, mikä nyt voidaan tehdä, että nämä ihmiset voivat viettää eläkepäiviään, vanhuuttaan, mahdollisimman kodinomaisissa olosuhteissa, on tehtävä. Aivan samaa ajattelin, kuin edellä ed. Vihriälä, että nyt näitä prosentteja pitäisi ruveta arvioimaan aivan toisella tavalla.

9 Anne Huotari /vas: Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä ed. Vihriälän kanssa siitä, että ehkäärkevintä kuitenkin olisi, että näitä

prosenttirajoja ei ollenkaan jätettäisi tähän, koska aina on sitten niitä, jotka jäävät kokemaan, että heiltä tämä etuus jää nyt saamatta.

Toteaisin tässä samalla, että on myös niitä sotiemme veteraaneja, jotka eivät halunneet jäädä silloin tutkituttamaan niin sanottuja pieniä vammoja, nuoria miehiä kun silloin olivat, vaan halusivat mahdollisimman nopeasti pois. Tiedän tällaisia henkilöitä, joilta on ollut esimerkiksi toisesta korvasta kokonaan kuulo pois, ja nyt vanhemmiten sitten, kun toisestakin korvasta menee kuulo, se on erittäin suuri ongelma. Mutta heidän tilannettaan tietysti näin jälkikäteen on vaikea korjata.

Kaikki näistä sotainvalideistakaan ei todennäköisesti tiedä, että heillä on oikeus käyttää kuntien järjestämiä palveluja ja että valtio korvaa sen. Muun muassa eräässä tv-ohjelmassa taannoin haastateltiin erästä sotainvalidia, joka asui epäinhimillisissä olosuhteissa. En tiedä, johtuiko se tiedon puutteesta vai siitä, että hän itse halusi asua tällä tavalla vähän erakkomaisissa olosuhteissa. Mutta minusta kuntien velvollisuus olisi kyllä nyt katsoa, ketkä ovat näihin palveluihin oikeutettuja, ja myös tarjota heille aktiivisemmin näitä palveluja.

10 Leea Hiltunen /skl: Arvoisa rouva puhemies! Olen aivan samaa mieltä kuin ed. Huotari, joka edellisessä puheenvuorossaan totesi, että nimenomaan kunnissa tulisi nyt kohdata sotiemme veteraanit ja erityisesti invalidit henkilökohtaisesti, suunnitella edes sellaiset palvelutarjonnat, että he tulevat todella kokemaan, että sitä työtä, mitä he ovat tehneet, arvostetaan. Kaikella tavalla sotiemme veteraanit ja invalidit tarvitsevat nyt sen arvostuksen, minkä he todella ansaitsevat. Silloin tämäkin lakialoite on minusta erinomainen.

Kun puheenvuoron pyysin, oma huoleni oli se, miksi tässä nyt pitää vielä näitä prosentteja kirjata, ja se on tullutkin edellisissä puheenvuoroissa esille. Jospa nyt sitten hallituksessa voitaisiin vielä jalostaa tätäkin lakialoitetta sillä tavalla, että voitaisiin kokonaisuutena tätä enemmän tarkastella nimenomaan ilman näitä prosentteja, niin että kaikki ne, jotka tarvitsevat palveluja, hoivaa ja huoltoa, todella saisivat riittävät tarvittavat palvelut maksutta ja nimenomaan niin, että näistä tiedotettaisiin myöskin siellä kuntatasolla, koska tiedämme, että kaikilla ei ole edes mahdollisuutta liikkumiskyvynkään vuoksi lähteä sinne

kunnantalolle kyselemään näitä palveluja. Tässä tarvitaan resursseja ja myöskin inhimillisyyttä ja rakkautta näitä ihmisiä kohtaan. Toivon, että lakialoite herättää nimenomaan jatkokeskustelun, että näitä palveluita lisätään ja täydennetään tätä esitystä.

¹¹ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ed. S. Kanervan aloitetta kun luin, niin vaikka ed. Seppo Kanervaa sanotaan joissakin piireissä populistiksi, hän on tässä hyvin realisti, koska hän ei esitä kaikkien näiden prosenttirajojen poistamista. Realismia on siinä, jotta kaikki tämä tietysti maksaa aika paljon. Ei hyvin monta vuotta tarvitse mennä, kun minusta ne rajat pitäisi poistaa. Tällä hetkellä, jos tämäkin nytkähdys saataisiin aikaan, tämä helpottaisi hyvin monien ihmisten elämää.

Vaikka itse en ole tätä allekirjoittanut, niin kyllä minä lämpimästi kannatan lakialoitteen muotoilua ja esitän toiveen siitä, jotta mentäisiin portaittain alaspäin, mahdollisesti ed. Seppo Lahtelan ajatuksen mukaan: Se prosentti olisi ensin 20 ja sitten kokonaan rajat pois, jos ei kertaheitolla ole mahdollista tehdä koko sitä ratkaisua, koska ainakaan henkilökohtaisesti en tällä hetkellä osaa sanoa, mitä tämä maksaa.

Voisi olla, että hallitus selvittää senkin vaihtoehdon, jotta pystytäänkö tällä hetkellä budjetista irrottamaan niin paljon, jotta ei olisi mitään rajoja olemassa, vaan kaikilla, ketkä ovat sodissa vammautuneita, olisi oikeus näihin palveluihin samalla tavalla.

¹² **Jaana Ylä-Mononen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Keitä tämä aloite nyt koskee, he tietääkseni itse toivovat kovin mahdollisuuksia saada kotiin niin palveluja kuin kuntoutusta. Tämä olisi heidän toivomuksensa mukainen. Tämä tukisi kaikella tavalla kotona selviytymistä mahdollisimman pitkään.

Erityisesti ed. Vihriälän puheenvuoro oli merkittävä. Ed. S. Kanerva on lähtenyt tässä varmastikin, niin kuin jo aikaisemmatkin puhujat ovat todenneet, realismin kanssa liikkeelle, ja tässä mielessä ehkä tässä vaiheessa juuri tämä aloite on paikallaan ja sitä on hyvä tukea, mutta myöhemmässä vaiheessa prosentteihin on syytä palata.

¹³ **Seppo Kanerva /kok:** Arvoisa puhemies! Ed. Huotari soihaisi aivan oikeata pesää, kun hän soihaisi kuntia siitä, että kuntien tulisi tätä asiaa

hoitaa tuhdimmin. Sotainvalidien Veljesliitto suoritutti tutkimuksen tämän vuoden keväällä siitä, miten kunnat ovat tämän asian hoitaneet, ja julkaisi sen Sotainvalidi-lehdessä. Keskimääräinen kuntapalvelu maksaa sotainvalidia kohti noin 18 000 markkaa.

Joissain kunnissa se oli maksanut jopa 40 000—50 000 markkaa, joka tarkoittaa sitä, että ne toimet on täysin ylimitoitettu: Taksilla viedään ruokaa tai jotain muuta sellaista tehdään — sanotaan: joittenkin muitten kuljetusten laskuja siirretään sotainvalidien kautta valtion maksettavaksi, kun asia olisi hoidettavissa esimerkiksi lounassetelillä tai vastaavalla. Tämä on tämän asian keskeinen ongelma.

Joissain kunnissa asioita ei ole hoidettu ollenkaan. Viidessä kunnassa ei ollut piitattu ollenkaan tästä, vaikka sotilasvammalaki on ollut voimassa jo noin 15 tai 16 vuotta. Eli olemassa olevaakaan ei voitu toteuttaa, ja kun tämä on nyt uusi asia, on realismia mennä pikkuisin portain ja samalla hätyyttää niitä kuntia toimintaan.

¹⁴ **Matti Kangas /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Lakialoite sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta on mielestäni kyllä paikallaan ja oikea. Sotainvalidit ikääntyessään tarvitsevat lisää tukea selviytyäkseen kotona, ja heillä kuuluu olla oikeus asua kotona niin kauan kuin tarpeelliseksi katsovat. Se on ihan hyvä, että kunnat velvoitetaan nämä palvelut järjestämään. Toki siihen valtion pitää osallistua ja korvata kunnille näitä palveluita. Olisin sitä mieltä myös, että sodissa vammautuneet saisivat ilman tällaisia prosentteja kaiken sen hoidon ja tuen, mitä he tarvitsevat. Heitä on enää kovin vähän niin kotona kuin laitoksissa.

¹⁵ **Seppo Kanerva /kok:** Arvoisa puhemies! Täydennykseksi haluaisin todeta sen, että sotilasvammalain perusteella valtio korvaa täysimääräisesti kunnille nämä kulut. Kunnat ovat vain palveluksen välittäjiä, ja tässä mielessä ihmetyttää se, mistä syystä muuttamat kunnat ovat alkaneet käyttää tarveharkintaa ja sanoneet, että kun muutkaan sotaveteraanit eivät saa, niin mitä varten sitten vaikeavammaiset saisivat erityisiä kuntapalveluja. Tässä on joitakin kateus- ja muita tekijöitä, jotka pitäisi voida puhkaista jo olemassa olevien lakien perusteella, ja kun sitten vielä tämä ryhmä olisi tulossa, nämä 25-prosenttiset mukaan, niin asia ei ole ihan yksinkertainen.

¹⁶ **Ismo Seivästö /skl:** Arvoisa puhemies! Tämän invaliditeettiprosentin asteittainen harkittu lasku on varmaan aivan perusteltu. Samassa yhteydessä meidän tietenkin aikataulullisesti tulee muistaa, että niin sotainvalidien kuin sotaveteraanien keski-ikä alkaa olla jo erittäin korkea eli sen pitää tapahtua kohtuullisen nopeassa aikataulussa.

Samoin kysymykseen siitä, mitä tämä kaikki maksaa, voimme tässä yhteydessä myös esittää vastakysymyksen, mikä oli vapauden hinta tälle maalle.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveystoimikuntaan.

14) Laki kansaneläkelain 24 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 152/2000 vp (Kari Kärkkäinen /skl ym.)

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystoimikuntaan.

Keskustelu:

¹ **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Ed. Kari Kärkkäinen on tehnyt lakialoitteen, jossa hän ehdottaa minimieläkkeen nostamista 200 markalla kuukaudessa 1.1.2001 alkaen. Näyttää siltä, että kansaneläkkeen tasokorotuksesta on tulossa huutokauppa, kun täällä on muitakin aloitteita ollut. Muun muassa ed. Kari Uotila on tehnyt samasta asiasta lakialoitteen, jossa hän esittää 100 markan korotusta eli sitä samaa, minkä vasemmistoliitto myös esitti hallitusneuvotteluissa. Silloin emme saaneet keneltäkään kannatusta, ennen kuin ministeri Niinistö pitkän taivuttelun, siis ed. Marjatta Stenius-Kaukonen harjoittaman taivuttelun, jälkeen suostui tähän eräässä käytäväkeskustelussa.

Nyt toivoisin, että pysyisimme tässä asiassa realismissa, 100 markkaa on vielä realistinen. Maksaa sekin aika reippaasti. Ilokseni tänään huomasin työeläkepäiväseminaarissa Messukeskuksessa, että kun ministeri Perho käytti eläkeasioista pitkän ja erittäin hyvän puheenvuoron,

niin vaikka kirjoitetussa tekstissä oli tämä 50 markkaa mainittu, hän ei siellä nimenomaisesti maininnut ollenkaan markkarajaa. Sekin antaa vielä vähän toivoa siitä, mitä hän täällä jo aikaisemmin eräässä eduskuntakeskustelussa sanoi, että sosiaalipoliittisesti nimenomaan olisi oikein, että kansaneläkkeen tasokorotus olisi ensisijainen näistä eläkeasioista tänä syksynä.

² **Lauri Kähkönen /sd:** Arvoisa puhemies! To-della tässä lakialoitteessa esitetään tasokorotuksen suuruudeksi 200 markkaa kuukaudessa. Itsekin katson, että tällaiseen markkamäärään se ei voi nousta, mutta toivon, että se on korkeampi kuin 50 markkaa, toivottavasti 100 markkaa, ja myös, että tätä korotusta aikaistetaan ensi vuoden alkuun.

Nyhtämällä tasokorotus vaikuttaa myös eläketulo-vähennykseen ja sitä kautta tästä tasokorotuksesta pääsevät osallisiksi myös ne eläkeläiset, jotka eivät saa kansaneläkettä, mutta joitten työeläke ei ole millään lailla suuri. Kaiken kaikkiaanhan tämä kansaneläkkeen tasokorotus on kaikista sosiaalisin veronalennustapa tavallaan, voidaan käyttää sitä sanaa. Totta kai tässä yhteydessä myös on tässä talossa tullut esille ylimääräinen savamaksu, jonka alentaminen ja poistaminen myös on hoidettava nopeammassa tahdissa kuin hallitus on esittänyt. Joka tapauksessa henkilökohtaisesti myös kannatan tämän tasokorotuksen suurempaa markkamäärää kuin 50 markkaa ja myös sen aikaistamista vuoden alkuun, mutta tällaista markkamäärää eli 200:aa markkaa en pidä realistisena.

³ **Saara Karhu /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kärkkäinen on tehnyt hallituksen esitystä si-vuavan aloitteen, jossa erotuksena hallituksen esitykseen ehdotetaan hallituksen tarjouksen ne-linkertaistamista. Koska tasokorotus vaikuttaa kaikkein pienintä eläkettä saavien niukkaan toi-meentuloon, olisi tuntuva korotus paikallaan, oi-keastaan yksi niistä harvoista keinoista vaikuttaa tähän ryhmään, johon verohelpotukset eivät pu-raise.

Valitettavasti, aivan kuten ed. Kähkönen sa-noi, summa on vain kaikkien muiden etuuksien kanssa yhdessä laskettuna taloudellisesti epärea-listinen. Varsinkin kun viittaa vielä siihen, mitä ed. Huotari kertoi aiemmin siitä keskustelusta, jonka ed. Stenius-Kaukonen ja ministeri Niinistö kävivät keskenään, voi tämän sanoa.

Sen sijaan täydellä realismilla voidaan sanoa, että tuo 50 markan hallituksen tarjous voitaisiin ehkä todella tuplatakin ja ennen muuta se tulisi aikaistaa alkamaan mielellään vuoden alusta.

⁴ **Leea Hiltunen /skl:** Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kärkkäisen lakialoite kansaneläkelain 24 §:n muuttamisesta noudattaa sitä kristillisen liiton vaihtoehtobudjetin linjaa, jossa nimenomaan halutaan se taluskehitys ja kansantalouden hyvä tilanne, joka nyt on, kohdentaa sillä tavalla, että ne, jotka nyt ovat heikoimmassa asemassa, saisivat kokea sen, että myöskin he saavat osan tästä kansan kakusta, jos näin sanoisin.

Kristillinen liitto haluaa nimenomaan yhtenä keskeisenä uudistushankkeena tämän lakialoitteen kautta esittää, että näitten pientä eläkettä saavien asemaa nyt konkreettisesti parannetaan, minimieläkettä nostetaan 200 markalla. Tietysti kovasti rohkaisee se, jos hallitusrintamalla käydään keskustelua nyt tästä markkamäärästä. Ei suinkaan huutokauppaa pidä käydä vaan ihan konkreettista aitoa keskustelua siitä, mikä on oikeudenmukainen markkamäärä. 100 markkaa on hyvä, mutta kristillinen liitto näkee ihan vakavasti sen, että 200 markkaa on myöskin realistinen.

Me olemme esittäneet vaihtoehtobudjetissamme myöskin rahoituksen tälle. Tämän korotuksen rahoittaminen on mahdollista toteuttaa muun muassa säätämällä satunnaisia luovutusvoittoja koskeva korkeampi vero. Nimenomaan se, että nyt veroalennuksesta eivät hyödy pientä eläkettä saavat, jo perustelee sitä, että tämä korotus on oikeudenmukainen ja sosiaalipoliittisesti erittäin tärkeä tässä vaiheessa. Nyt on konkreettisten tekojen aika vastauksena niihin kysymyksiin, joita on viime päivinä ja kuukausina ja ennen kaikkea ennen tämän eduskunnan alkua kansan kanssa keskusteltaessa esitetty, ja myöskin vastauksena siihen, mitä kansalle ja eläkeläisille on luvattu.

⁵ **Matti Kangas /vas:** Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että muut ryhmät tulevat mukaan vasemmistoliiton ajaman kansaneläkkeen tasokorotuksen taakse. Me kanssa yritimme saada paljon isompia summia tasokorotukseen, mutta siten Niinistö antoi vain sen viisikymppiä. Nyt on tarkoitus ajaa 100:aa markkaa ensi vuoden budjettiin. En pahakseni pistä, vaikka 200 markkaakin tulee kansaneläkkeen saajille tasokorotuksena, mutta pitää olla kumminkin realismi näissä

asioissa. Kun edes saataisiin se 100 markkaakin, se olisi iso asia.

Myös ollaan ajamassa savamaksun alentamista. Minun mielestäni se pitäisi tässä yhteydessä kanssa ajaa palkansaajien tasolle eikä rangaista eläkeläisiä näistä asioista. Kannatan tätä aloitetta ja toivon sille menestystä.

⁶ **Jaana Ylä-Mononen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kansaneläkkeen tasokorotus on mielestäni kiireellinen asia ja tämä on todella tärkeä asia. Edelleen, jos pitää laittaa asioita kiireellisyys- tai tärkeysjärjestykseen, tämä menee myöskin omalla kohdallani savamaksun alentamisen edelle. Keskustalla on oma vaihtoehto vuoden 2001 alusta. Se markkamäärä on meidän ryhmämme aloitteessa 100 markkaa. Tässä tuntuu tulevan tukea muiltakin ryhmiltä kyseiselle markkamäärälle, ja iloitsen siitä suuresti.

⁷ **Ismo Seivästä /skl:** Arvoisa puhemies! Suomessa on satojatuhansia ihmisiä, jotka joutuvat tulemaan toimeen hyvin pienellä palkalla, hyvin pienellä eläkkeellä tai pienillä sosiaaliturvatuksilla. Kaikkeen, mitä voidaan tehdä näitten ihmisten arjen parantamiseksi, tulisi nyt kiinnittää päähuomio niin tupopöydässä kuin hallituksen ja eduskunnan politiikassa.

Mitä tulee ed. Kari Kärkkäisen kristillisen liiton vaihtoehtobudjetista löydetävän lakialoitteen realismiin, realismi on juuri siinä, että jos tämä 200 markan kuukausikorotus toteutetaan, niin sen jälkeenkin ollaan vielä alle 3 000 markan kuukausitulolla. Kun nykyään asumiskustannukset kasvavat ja ruoan hinta nousee inflaation myötä, niin tässä on juuri se realismi. Olen iloinen siitä, että täältä löytyy yhteisymmärrystä.

Ei sillä ole niin tarkkaan väliä, kuka ensimmäiseksi on tämän asian keksinyt. Keskeisintä ja tärkeintä on se, että näihin ihmisiin kiinnitetään nyt huomiota, kun Suomessa on nyt varaa nostaa kaikkein pienituloisimpien ihmisten elintasoa ja elämänlaatua. Tiedämme sen, että meillä on paljon pitkäaikaissairaita, työttömiä, ylivelkaantuneita, asunnottomia, mielenterveysongelmaisia. Näitä ihmisryhmiä löytyy erittäin paljon, mutta kun tiedämme myös sen, että valtaosa eläkeläisistä elää reilusti alle 5 600 markan kuukausituloilla, niin tämä ihmisryhmä on nyt nostettava esille.

Rahoitus kyllä järjestyy. Voimme ottaa esimerkiksi käyttöön pörssiveron, ottaa rahaa siel-

tä, missä sitä tällä hetkellä paljon liikkuu. Sieltä on helposti irrotettavissa toista miljardia markkaa.

⁸ **Jukka Vihriälä /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ed. Seivästä totesi, että Suomella on nyt varaa hoitaa pelkällä kansaneläkkeellä elävien etuuksien parantaminen noin 100 000 ihmisen kohdalla. Mielestäni tämä on erittäin suuri arvokysymys. Pitää nyt muistaa, miten kansaneläkkeet, kun otetaan 16 viime vuotta, ovat kehittyneet verrattuna työeläkkeisiin ja vastaavaan indeksiin. Jotta ne olisivat samassa tasossa, niin kansaneläkettä pitäisi korottaa noin 340 markalla kuukaudessa. Tämä meidän on syytä muistaa, kun keskustelemme tästä asiasta. Nyt kyllä tuntuu olevan, mikä on erinomainen asia, laidasta laitaan suuri yksimielisyys siitä, että peruskansaneläkettä pitää korottaa, tätä 2 500—2 600 markan eläkettä, ehkä eräitten kohdalla pienempäänkin.

Mutta kun pääsemme joulun alle, itsenäisyyspäivän tienoille ... (Ed. Huotari: Asia hoidetaan!) — Toivon todella, että hoidetaan, mutta epäilen vielä tänä päivänä, hoidetaanko sitä. — Sitten tulee napinpainalluksen aika ja nähdään taas, mistä löytyy yhteisvastuuta, koska jotkut hallituksessa jyrähtävät ja toteavat, että ei kerta kaikkiaan löydy rahaa, on tärkeämpiä asioita. Pelkään, että sitä joululahjaa, mitä nyt vielä luvataan, ei tule siinä muodossa kuin tässä salissa tänä päivänä kuvitellaan. Toivon hartaasti, että olisin väärässä tässä epäilyksessäni, mutta haluan tämän jo tässä vaiheessa eduskunnan pöytäkirjaan merkitä.

⁹ **Juha Rehula /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin täällä on jo todettu, yksi tämän syksyn politiikan suurimpia huutokauppoja on meneillään näköjään tänä iltanakin taas kerran kansaneläkkeisiin tehtävästä tasokorotuksesta ja sen määrästä.

Kaikkihan alkoi lämpiminä kesän päivinä, jolloin valtiovarainministeri Niinistö teki budjettiesityksensä. Siinä kansaneläkkeen tasokorotusta ei ollut, vaan hän noudatti hallitusohjelman kirjauksia siitä, että tasokorotus tehdään vuonna 2002. Tänä ollaan tilanteessa, jossa hallitus tarjoaa eläkeläisille kesäkuun alussa 50 markkaa kuukaudessa.

Tässä talossa on käsiteltävänä keskustan ryhmän jättämä aloite. Ed. Ylä-Mononen jo kertoi,

että me toivomme — ja tarvittaessa viemme asian äänestyksen kautta loppuun asti — että kansaneläkkeisiin tehtävä tasokorotus olisi 100 markkaa kuukaudessa vuoden alusta lähtien. Tiedän myös, että ed. Kari Uotila vasemmistoliitosta on tehnyt vastaavan sisältöisen, perusteluiltaan jopa paremman aloitteen kuin meidän keskustan aloitteemme oli, mutta siinä oli summa myös 100 markkaa, ja nyt sitten on kristillisen liiton esitys 200 markasta.

Niin kuin ed. Vihriälä äsken totesi, kansaneläkkeet ovat todennettavissa olevien laskelmien mukaan jääneet jälkeen noin 340—350 markkaa kuukaudessa työeläkkeisiin verrattuna. Jos vastaavia lukuja verrataan ansiokehitykseen, voidaan päästä jopa 900 markkaan kuukaudessa. Tällaisiakin laskelmia olen nähnyt. Niin kuin ed. Ylä-Mononen jo totesi, eläkeläisten oikeutetuista vaatimuksista asioita tärkeysjärjestykseen laitetessa kansaneläkkeen tasokorotus on järjestyksessä sijaluvulla 1.

Lopetan ed. Vihriälän tavoin: Toivon, että eduskunta tämän asian hoitaa, ja se lopputulos todentuu sitten itsenäisyyspäivän tienoilla.

¹⁰ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kevään puheita kun miettii, kun puhuttiin kansanedustajien palkankorotuksista, silloin rahaa tuntui olevan aika reippaasti käytössä eikä sillä niin väliä, vaikka nostettaisiin. Sitten palkat nousivatkin syksyllä, joillakin 40 prosenttia, joillakin vähän alle ja joillakin jopa kaksinkertaistuvat. Silloin ei oltu köyhiä eikä kipeitä.

Nyt puhutaan 200 markasta. Se lienee 8 prosenttia, kun lasketaan alimman kansaneläkkeen tasosta, ja nyt on hirveän paljon köyhiä ja kipeitä ihmisiä tässä salissa. Nyt ei raha riitä enää mihinkään. Kieltämättä tämä on aika iso potti. Jos eläkettä nostetaan 200 markalla, vuositason vaikutus lienee reippaasti 1 800 miljoonaa. Se on aika iso raha sinällään. Mutta on tietysti arvokysymys, löydetäänkö jostain sellainen raha. Jos se löydetään, varmasti se menee kipeään tarpeeseen, koska näillä ihmisillä, jotka elävät kansaneläkkeellä, elämisen taso ei ole kovin kummoinen.

Tosin ihmiset maaseudulla, ainakin meidän seudullamme, ovat oppineet elämään sillä eivätkä sitä valita. Mutta kyllä he sen rahan tarvitsisivat käyttöönsä. Suurin osa on hiljaisia, tyytyväisiä ihmisiä. He eivät tule eduskunnan rappusille huutamaan. (Ed. Rehula: Saattavat kohta tulla,

jos ette pidä lupauksianne!) — Eivät tule, kun polttoaineiden hinnat ovat niin kalliita, heillä ei ole varaa tulla. Se on ongelma. — Sen takia sinne pitää lehtykäisiä jakaa, jotta voidaan tiedottaa, mitä tapahtuu, ja onneksi radio vielä toimii, kun patterit on ostettu.

Näen tämän kyllä tarpeellisenä enkä lähde huutokauppaan mukaan. Näen, että meidän pitää saada suurempi korotus ja kaikki varat kohdentaa heikompiin ihmisiin. Katsotaan sitten, mikä joulun alla tilanne tulee olemaan ja mitä saadaan läpi.

11 Anne Huotari /vas: Arvoisa puhemies! Pyysin vielä puheenvuoron sen vuoksi, kun on kovasti sanottu, että rahaa kyllä on, mutta tässä nimenomaisessa ed. Kari Kärkkäisen ehdotuksessa ei ole näitä taloudellisia vaikutuksia arvioitu. Sen sijaan ed. Kari Uotilan aloitteessa on sivulla 2 hyvinkin tarkkaan esitelty esityksen taloudelliset vaikutukset ja myös vaikutukset muihin etuuksiin.

Kaikillahan on varmaan tiedossa se, että eläketulovähennyksen lisäksi kansaneläkkeen tasokorotus vaikuttaa leskeneläkkeisiin, ylimääräiseen rintamalisään, sotilasavustuksen määrään, luopumistukeen ja sukupolvenvaihdoseläkkeisiin. Sen vuoksi tämä summa vielä nousee, vaikka nämä muut esitetyt summat ovatkin huomattavasti pienempiä. Mutta jos tämä nostetaan 100 markkaan ja siirretään vuoden alkuun eli 1.1.2001, niin kuin Kelakin on toivonut ihan teknisistä syistä, koska olisi selvempää, että se alkaisi vuoden alusta, niin tämän kustannusvaikutukset olisivat 840 miljoonaa markkaa vuositasolla. Eli jos se nostetaan 200 markkaan, niin vaikutukset ovat varmaan vähintäänkin kaksinkertaiset. On vaikea uskoa, että yhtenä vuonna näin isoa summaa tulisimme saamaan eläkeläisille. On vaikea uskoa myös sitä, että samalla kertaa saisimme savamaksun alennusta eteenpäin. Viime syksynä täällä vähän priorisoimme niin, että silloin savamaksua alennettiin enemmän ja nyt tänä vuonna olisivat vuorossa kansaneläkeläiset.

12 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten muun muassa ed. Vihriälä on täällä sanonut, kyse on arvovalinnasta. Mielestäni kansaneläkkeen korottaminen on juuri arvovalinta eläkeläisten ja nimenomaan kaikkein pienintä eläkettä saavien ja aivan erityisesti niiden koh-

dalla, joilla ei muuta eläketurvaa ole, heidän oikeudenmukaisen kohtelunsa toteutumiseksi.

Siksi minä toivon, että tämä ed. Kärkkäisen lakialoite voisi toteutua tällaisenaan, 200 markkaa. Täällä markkalukuja pikkuisen ehkä helposti heitellään kuin huutokaupassa. Mutta kyllä minä sanon, että on tämä 200 markkaa parempi kuin 50 markkaa, että ehdottomasti näin. Ei siitä päivää kohti kuukaudessa tosin paljon tule, laskipa mitä summia hyvänsä. Pitäisi päästä siihen, että peruseläke olisi kaikille tuntuvasti nykyistä parempi, sillä nämä rahat, vaikka ne tietysti maksetaan yhteiskunnan toimesta, myös yhteiskunnassa kiertävät kulutuksessa ja kysynnässä. Ne myöskin työllistävät ja tuovat rahaliikennettä lähiympäristöön. Toivon nyt ainakin tämän lakialoitteen eteenpäinmenoa.

13 Saara Karhu /sd: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoron vastatakseni ed. Vihriälälle, joka totesi kutakuinkin sillä tavalla, että täällä luvataan nyt joululahjoja, mutta kun äänestysten aika tulee, niin sitten niitä joululahjoja ei lunastakaan. Ymmärrän tietysti opposition edustajan nakkailun, mutta en pidä sitä siinä mielessä oikeutettuna, että mielestäni täällä ei luvata mitään, vaan täällä esitetään niitä pyrkimyksiä, joita omissa ryhmissä viedään eteenpäin. Sen jälkeen siellä pidetään neuvoa ja katsotaan, missä mennään. Meillä sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on esittänyt isompaa alennusta kuin hallitus eläkeläisten korotettuun sairausvakuutusmaksuun. Siinä on yksi summa, josta on neuvoteltava.

Eli me elämme taloudellisessa realismissa. Rahaa on tietysti, mutta kun seuraava vaihtoehto on, otetaanko sitä pois lapsiperheiltä, niin siinä alkavat uudet neuvottelut. Eli missään nimessä tämä ei ole mikään lupausen paikka. Tämä on niiden asioiden esiintuonnin paikka, joita me pidämme tärkeinä. Sen jälkeen me lähdemme arvottamaan, mikä on tärkeintä meille omassa ryhmässämme, ja sen mukaisesti tullaan tänne saliin ja niihin joulukuisiin äänestyksiin.

14 Matti Kangas /vas: Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän hallituksen sisälläkin voidaan vääntää ja kuuluukin vääntää. Se on laajapohjainen hallitus, ja siellä jokainen vääntää siihen suuntaan, mihin parhaaksi katsoo. Se, mikä on lopputulos, on eri asia. Mutta tässä asiassa toteaisin sen, että toivoisi, että vähintään 100 markkaa

tulee eläkeläisille. Priorisoinnista sanoisin, että tämä asia menee savamaksun ohitse.

15 Ismo Seivästö /skl: Arvoisa puhemies! Toivottavasti todellakin hallituspuolueiden sisällä tämä väantö onnistuu juuri pieni- ja keskituloisia palkansaajia ja eläkeläisiä suosivaksi. Siitä olen aivan samaa mieltä, mitä äsken sanottiin. Sen sijaan en aivan yhdy siihen, että meidän pitäisi asettaa pienituloiset lapsiperheet ja pienituloiset eläkeläiset vastakkain.

Kun hallituksellakin veronkevennysvaraa on 6,5 miljardia, niin kyllä silläkin rahasummalla jo löytyy liikkumatilaa sellaisen politiikan tekemiseen, että näitä ihmisryhmiä, joilla on ahdasta meidän yhteiskunnassamme, joilla on pienet tulot, ei tarvitse asettaa vastakkain keskenään kilpailemaan samoista rahoista, vaan siinä suhteessa voidaan asettaa ihan reilusti esiin kaikki nämä ihmisryhmät, jotka ovat tällä hetkellä pienellä tulolla eläviä, joiden arkipäivässä on taloudellisia huolia ja tulevaisuudessa jonkin verran näitä synkkiä pilviä taivaalla.

16 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Minä toivon hallituspuolueitten edustajille, jotka olette käyttäneet sinänsä hyviä puheenvuoroja, menestystä, kun ryhmissänne ajatte näitä asioita, jotta budjetin käsittelyssä voi sitten kirkkaasti myös edustaa tätä oikeaa näkemystä, joka teillä on. Toivon teille taitoa ja menestystä ryhmissä käytäviin neuvotteluihin.

Vielä yhdyn niihin näkemyksiin, että kansaneläkkeen korottaminen nimenomaan niille, jotka ovat kaikkein pienimpien eläkkeitten varassa, on se kaikkein tärkein kysymys. Savamaksun alentaminen ja nämä muut korjaukset ovat tärkeitä. Mutta jos pannaan asiat tärkeysjärjestykseen, tästä pitää alkaa, koska tämä on juuri niitä koskettava asia, joilla on kaikkein vähiten rahaa käytettävissä, ja niitä ihmisiä, joitten asiaa eivät ikävä kyllä aja ammattiyhdistykset eivätkä mitkään etujärjestöt. Meidän yhteiskunnallisina päättäjinä on koetettava tätä asiaa hoitaa.

17 Saara Karhu /sd: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoron vain vastatakseni ed. Seivästölle, joka ei varmastikaan tarkoittanut sitä, että olisin asettamassa eläkeläisiä ja lapsiperheitä vastakkain. Varmistaakseni, ettei tätä käsitystä syntynyt, pyysin tämän puheenvuoron. Halusin vain sanoa, että kun raha otetaan sosiaalipuo-

len budjetista, siinä äkkiä käy niin, että jos katsotaan, että tämä summa on jo mennyt tiettyyn tarpeeseen, on se sitten lapsiperheet, eläkeläiset tai jokin muu tarkoitus, kuinka monta markkaa jää jäljelle. Kukaan muu ministeriö ei ole halukas luopumaan omistaan, ja meillä on tietyt sovitut katot, joissa olisi pysyttävä. Itse olemme sen eduskunnassa päättäneet.

Tässä haluan vain viitata siihen, että vaikka kaikki täällä tietävät, että puhun hyvin lämpimästi eläkeasioista ja ajan niitä ja yritän parantaa eläkeläisten, varsinkin pieneläkeläisten, asemaa, edistää näitä oikeudenmukaisuuskysymyksiä, haluan muistuttaa, että esimerkiksi lapsilisiä ei ole korotettu muistaakseni 90-luvun alkupuolelta lähtien. Lapsilisien yksinhuoltajakorotukseen, 200 markkaan kuukaudessa, ei ole tehty minäkäänlaista muutosta. Se on aivan aikansa elänyt. Nämä asiat eivät nouse tässä keskustelussa esiin, ja väitänpä, että yksinhuoltajat ovat tässä yhteiskunnassa myöskin niitä vähäosaisia. Mutta ihan nämä taloudelliset realiteetit haluan pitää mielessä.

18 Matti Kangas /vas: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoron sen takia, kun on pitkin iltaa tullut syytöksiä ammattiyhdistysliikettä kohtaan, että se ei eläkeläisten eikä vähäosaisten asioita aja. Toteaisin, että toisen maailmansodan jälkeen Suomessa ei ole yhtään isompaa eläke- eikä sosiaalipoliittista ratkaisua tehty, jossa ei ammattiyhdistysliike olisi ollut ratkaisevasti mukana, toki yhdessä työväenpuolueitten kanssa, ja myöntää täytyy, että keskusta on ollut siinä mukana taikka silloinen maalaisliitto. Mutta kyllä se on ollut yksi niitä moottoreita. Usein on tullut lakkojen ja kaikkien tupojen yhteydessä parannuksia, mutta on kohtuutonta syyttää, ettei ammattiyhdistysliike ole ollut mukana. Kyllä se viimeksi työreformin torjui, ja oli pienipalkkaisille ihmisille hyväksi, että se saatiin torjuttua.

19 Ismo Seivästö /skl: Arvoisa puhemies! On ihan helppo yhtyä siihen, että punamultapolitiikalla on suomalaista hyvinvointia rakennettu. Oikeastaan kaipaisin vähän sitä punamultahenkeä takaisin, koska silloin nimenomaan pyrittiin sellaiseen politiikkaan, että tuloerot supistuvat. Nythän tuloerot jatkuvasti kasvavat tämän päivän Suomessa ja tämän hallituksen ollessa vallassa.

Ed. Karhulle sen verran toteaisin, että te mainitsitte aivan oikein lapsilisät ja yksinhuoltajat. Ne ovat juuri niitä asioita, joihin pitäisi kiinnittää huomiota, mutta se, että me emme täällä kristillisen liiton taholta kiinnittäneet niin huomiota siihen, johtui yksinomaan siitä, että tässä on nyt käsitteillä laki kansaneläkelain muuttamisesta. Siihen, mitä mainitsitte, on ihan helppo yhtyä. He ovat juuri niitä ihmisiä, jotka kaipaavat koheennusta elämäntilanteeseensa.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

15) Laki kansaneläkelain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite LA 157/2000 vp (Anne Huotari /vas)

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Kyseessä olevan lakialoitteen eli lain kansaneläkelain muuttamisesta sisältö on edellisen hallituksen virheiden korjaamista. Lapsikorotusjärjestelmä kansaneläkkeistä lakkautettiin 1.1.96 lukien. Mainitun lain voimaantulosäännöksen mukaan ennen vuotta 1996 myönnettyjä lapsikorotuksia alettiin 1.1.98 lukien leikata 20 prosentilla kunkin vuoden alusta siten, että lapsikorotukset lakkaavat vuoden 2001 lopussa. Uusia lapsikorotuksia ei ole myönnetty 1.1.96 lukien.

Tämä oli siis selkeä virheratkaisu. Sitä perusteltiin säästöillä. Siinä mylläkässä, kun säästölakeja oli kymmenittäin sinäkin syksynä, kun tämä laki käsiteltiin, ei ollut mitään mahdollisuuksia keskustella sellaisista rahasummista kuin esimerkiksi edellisissä lakialoiteissa on puhuttu. Silloin edessä olivat aina rankat miinusmerkit ja kysymys oli siitä, että ehkä saatiin pari kolme asiaa leikkauksista hieman pienemmiksi. Yksi tällainen oli kansaneläkkeen lapsikorotuksen leikkauksen myöhentäminen, joka ei tietenkään pitkällä tähtäimellä kovinkaan paljon tilannetta helpottanut. Kuitenkin sitä vuodella siirrettiin. Tänä

siirtymä kautena ei lapsikorotuksiin ole tehty myöskään indeksikorotuksia.

Valiokunta käsitellessään silloin lakia ja esittäessään aikataulua myöhennettäväksi vuodella samalla edellytti, että lapsikorotuksen poistamisen vaikutuksia selvitetään myöhemmin. Näitä selvityksiä ei kuitenkaan ole tehty.

Lapsikorotus vuonna 1995 oli 262 markkaa kuukaudessa ja sitä maksettiin molemmille vanhemmille, jos nämä olivat eläkkeellä. Lapsikorotukseen oikeutetuista noin 90 prosenttia oli työkyvyttömyyseläkkeen saajia. Heille maksettiin noin 28 000 lapsen perusteella vuoden 1994 lopussa. Kaikista kansaneläkkeen saajista lapsikorotusta sai vain noin 2 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeissä osuus oli yli 8 prosenttia.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että moni nuorena vammautunut henkilö, siis työkyvyttömäksi jäänyt henkilö, jolla oli vielä alaikäisiä lapsia, joutui myös tämän leikkauksen kohteeksi. Sen vuoksi tämä lakimuutos tuntuu erittäin kovalta näin jälkikäteenkin, koska yleensä tällaisissa perheissä on hyvin paljon muitakin vaikeuksia, nimenomaan työkyvyttömyyden aiheuttamia vaikeuksia, kun tulotaso putoaa nopeasti ja sairauskustannukset ovat monta kertaa korkeat.

Lakialoitteessa puututaan tähän epäkohtaan. Tämä liittyy niihin ongelmakohtiin, joista sovittiin hallitusneuvotteluissa, että tällaisia pienehköjä yksilöityjä ratkaisuja voitaisiin tehdä. Sen vuoksi tämä lakialoite on tehty, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevat lapsiperheet saisivat tätä kautta hieman parannusta tilanteeseensa. Toivon, että lakialoite saa myönteisen käsittelyn.

² **Saara Karhu /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Parhaillaan eduskunnassa käsitellyssä oleva hallituksen budjettiesitys tuo laskelmien mukaan sellaisenaan, ilman eduskunnan toivottavasti siihen tekemiä parannuksia, keskimäärin 120—250 markkaa lisää käteen jokaiselle eläkeläiselle kuukaudessa. Ainoa ryhmä, jonka tulo jää suunnitellun lapsikorotuksen leikkauksen vuoksi miinukselle, on lapsiperheet, joiden huoltaja on tai huoltajat ovat kansaneläkkeellä. Koska joukko, jota leikkaus koskee, on lukumäärältään pieni ja yksi yhteiskuntamme vähäosaisimpia, olisi inhimillisesti järkevää ja taloudellisesti mahdollista ryhtyä aloitteen ehdottamiin korjauksiin mahdollisimman pian heti ensi vuoden budjetissa, ja sen takia toivon aloitteelle myönteistä käsittelyä.

³ **Lauri Kähkönen /sd:** Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on erittäin tähdellinen. Vastaava lakiesitys, tai en ole aivan varma, oliko kirjallinen kysymys, on ed. Stenius-Kaukonen toimesta tehty. (Ed. Stenius-Kaukonen: Lakialoite!) Tästä asiasta on erittäin vähän pidetty tässä salissa ääntä. Joka tapauksessa tämä leikkaus kohdentuu, niin kuin perusteluissa on todettu, usein työkyvyttömyyseläkkeellä oleviin nuoriin ihmisiin. Totta kai, mitä useampi alaikäinen lapsi heillä on, sitä suuremmat ovat menetykset. Itsekin tunnen muutamia perheitä, jotka ovat tässä tilanteessa. Toisaalta on muistettava se, että kaiken kaikkiaan elämäntilanne näillä henkilöillä on ratkaisevasti muuttunut ja usein myös tällaisissa perheissä toinen puoliso on työtön.

Kaiken kaikkiaan kyseessä on varsin pieni ryhmä ja valtio pystyy tämän asian hoitamaan, myös taloudelliset resurssit siihen löytyvät. Todella toivon, että tämä asia nyt hoidetaan. Niin kuin ed. Karhu äsken totesi, juuri näille perheille, joissa on useita lapsia, perheen toinen puoliso työkyvyttömyyseläkkeellä, eivät nämäkään esitykset, jotka nyt on tehty, toisi positiivista eläkkeen lisäystä, vaan he olisivat menettäjiä.

⁴ **Juha Rehula /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä päätös, johon lakialoite n:o 157 kansaneläkkeen lapsikorotuksen leikkauksen pysäyttämistä liittyy, kuuluu aikaan, jolloin tässä salissa vielä kuuli sanat "me hallituksen urhoolliset soturit".

Arvoisa rouva puhemies! Vakavammin: Toivon todella ja tiedän, että keskustan ryhmä toivoo, että tämä asia voidaan hoitaa. Puhutaan suuruusluokaltaan, niin kuin tässä lakialoitteessa hyvin on kirjoitettu julki, 7:n ja jatkossa noin 15 miljoonan markan kuluerästä, jonka ei pitäisi valtion taloutta kaataa.

Kaivoin sosiaali- ja terveystalouden miennön n:o 21/95, jossa, niin kuin äsken ed. Huotari lakialoitettaan esitellessään kertoi, on toden totta päätetty yhtä ja toista. Se näkyy mietinnön tekstistä, mitä tuolloin on tapahtunut ja missä tunnelmissa päätös on tehty. Ei liene yllätys, että keskusta on tehnyt tuolloin vastalauseen. Tuolloin on käyty todennäköisesti hyvinkin vilkas keskustelu ja keskustan ryhmä on todennut: "Mielestämme on kuitenkin jo nyt olemassa riittävästi tietoa siitä, että lapsikorotusten poistamiselle ei ole sosiaalipoliittisia perusteita. Lapsikorotuksen saajat ovat työkyvyttömyyseläkkeellä

olevia ja valtaosin pienituloisia eli kansaneläkkeen lisäosan piirissä. On lisäksi otettava huomioon, että muita lapsiperheiden etuuksia heikennetään samanaikaisesti."

Tässä henki siitä vireydestä, joka meidän joukollamme on ollut. Niin kuin varmastikin yleisesti tunnettua on, keskustasta on pyrkinyt pitämään kiinni siitä, että kansaneläketä ja varsinkin kansaneläkkeen pohjaosaa, joka on ollut kansanvakuutusjärjestelmämme perusta, ei oltaisi romuttamassa. Tässä nyt pieni siru siitä, jonka toivon mukaan, ihan aidosti toivon sitä, eduskunta pystyisi hoitamaan kuntoon.

⁵ **Esa Lahtela /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä ei enää pitkiä perusteluja tarvita. Tänä aikana, kun tämä laki säädettiin, silloin tapahtui virhe. Keskustan edustajien vastalause aikanaan on aika ajankohtainen ja hyvin ennakoitu siinä mielessä, mitä tapahtuu. Kyse on pienestä rahasta kaiken kaikkiaan. Odottaisi nyt, kun paikalla on ainakin ed. Stenius-Kaukonen, joka on sosiaalili- ja terveystalouden jäsen ja ed. Huotari, en enää muista, onko hän ... (Ed. Huotari: Varajäsen!) — Varajäsen. — Toivon mukaan valiokunta ottaa tämän käsittelyyn, koska tämä voitaisiin hoitaa sillä tavalla hienosti, jotta tästä ei tule riitakapulaa. Tietysti se edellyttäisi, että hallitus tekisi tästä esityksen. (Ed. Stenius-Kaukonen: Ei tee!) — Sitten tämä pitää viedä teidän aloitteena läpi valiokunnassa ja tuoda saliin, ja uskon, että täältä löytyy tukea. — Tällaiseen arvovaltakuntaan ei hallitus nimittäin itseänsä kaada. Näin pieni raha hoidetaan jostakin. Näin ainakin uskoisin.

⁶ **Matti Kangas /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Näin uutena kansanedustajana totean sen, että tällä eduskuntakaudella on jouduttu niin Ahon hallituksen kuin Lipposen ykköshallituksenkin suorittamia eläke- ja sosiaalipoliittisia leikkauksia paikkailemaan. Toivottavasti siinä onnistuttan, että saadaan 80-luvun tasolle nämä asiat.

Laki kansaneläkelain muuttamisesta, lakialoite 157, on aivan oikein. Siinä lapsikorotusten leikkaamista esitetään pysäytettäväksi, ja tarkoituksena olisi myöhemmin nostaa lapsikorotuksen määrää. Niin kuin täällä on todettu, tämä koskee työkyvyttömyyseläkkeellä olevia ja pienituloisia henkilöitä. Se on aivan oikea kohderyhmä, mihin annetaan rahaa. Niin kuin lakialoitteessa on, kustannukset ovat 15—18 miljoonaa mark-

kaa. Se ei todella ole iso summa rahaa, mutta varmasti menee erittäin kipeään tarpeeseen.

7 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tällä lakialoitteella todella yhdistetään kansaneläkkeen varassa olevat ihmiset ja lapset, silloin kun lapsia on näissä perheissä. Erittäin kannatettava aloite, toivon tälle eteenpäinmenoa jatkokäsittelyssä.

Meillä jokin aika sitten oli esillä myöskin toimeentulotuki. Silloin todettiin, että meidän pitää ehkäistä ihmisten joutumista toimeentulotuen varaan. Minä sanon näin, että tämä lakialoite tähtää juuri myös siihen, että ehkäisemme ihmisten joutumista toimeentulotuella, autamme heitä normaaleilla muilla lainsäädäntötoimilla. Erittäin kannatettava aloite, toivotaan menestystä.

8 Marjatta Stenius-Kaukonen /vas: Arvoisa puhemies! Valitettavasti hallitus ei anna esitystä, joten meidän täytyy hoitaa tämä lakialoitteen avulla. Kuten ed. Kähkönen muisteli, hän on allekirjoittanut nimenomaan lakialoitteen, ei kirjallista kysymystä, viime keväänä. Miksi nyt vasemmistoliiton ryhmästä ollaan tuomassa uusi lakialoite, johtuu useammasta seikasta, jotka haluan tässä lyhyesti todeta vielä sen lisäksi, mitä ed. Huotari täällä jo puhui.

Hallitusneuvotteluissa sovittiin ilman konkreettista merkintää hallitusohjelmaan, että tämä asia korjataan. Valitettavasti tämä asia ei ole korjaantunut hallituksen esityksellä. Täällä on muutamaa kertaa tästä, jos ei nyt pidetty meteliä, niin puhuttu. Tästä ei kannata meteliä pitää, vaan on tärkeätä tämä asiallisesti käsitellä ja yhdessä korjata.

Sosiaalipoliittinen ministerityöryhmä on kahdesti esittänyt, että tämä asia pitäisi korjata. Viimeksi silloin kun annettiin hallituksen esitys kansaneläkelain muuttamisesta, joka siis on nyt käsittelyssä ja joka sisältää muun muassa tasokorotuksen, sosiaalipoliittinen ministerityöryhmä esitti, että tämä olisi otettu siinä yhteydessä mukaan lakiin. Mutta ehkä se tuli sitten vähän myöhäisessä vaiheessa. Pääministeri Lipponen sitä ennen täällä kyselytunnilla vastasi vasemmistoliiton edustajille, sanoisin, hyvin myötämielisesti, että tämä on sellainen epäkohta, johon varmasti on syytä hakea korjausta. Ei hän nyt juuri näitä sanoja käyttänyt, mutta tämä oli ajatuksena.

Kuitenkaan sitten hallitus ei kansaneläkelain muutosta antaessaan tätä esittänyt. Kuten sa-

noin, kun sitä ei ollut valmisteltu, hallitus ei ottanut sitä esitykseen, ja voinenpa sanoa senkin, että illalla eduskunnan kahvilassa kuulin eduskunnan kahvilan tietotoimistosta — se on hyvä tietotoimisto usein — että myöskin ministeri Niinistö oli näyttänyt vihreää valoa tälle asialle.

Tämän vuoksi vasemmistoliiton valiokunta-edustajat ovat sitten olleet yhdessä valmistelussa tätä ed. Huotarin aloitetta, jotta tämä asia voidaan ottaa käsittelyyn. Kaikki me tiedämme, että kun tämä pykälä ei ole auki, niin jollemme me tee siitä aloitetta, sitä ei saada auki. Siellähän on sisällä — en tiedä onko muita — se talvella tehty aloite. Ja miksi siis uusi aloite? Tämä on nyt täsmennetty, ja valitettavasti siinä edellisessä aloitteessa oli liian suuret luvut siitä, mitä se aiheuttaa kustannuksia. Ne perustuivat vanhoihin tietoihin. Nyt kun näitä on jäljellä enää niin vähän elikkä noin 9 000 eläkkeensaajaa saa lapsikorotusta — vähän toistakymmentätuhatta lasta heillä on — niin tämän kustannukset, jos tämä pysäytetään tähän 105 markkaan plus sitten ensi vuoden indeksikorotus, ovat vain 6—7 miljoonaa markkaa.

Kun edustaja Rehula sanoi, että jatkossa 15 miljoonaa, niin edustaja Rehula ei ollut lukenut tätä aivan huolellisesti. Elikkä ehdotamme myöskin, että niille kaikille, jotka eivät vuoden 96 jälkeen voimassa olleen lain mukaan ole saaneet lapsikorotusta, myönnettäisiin nyt sitten, kun laki tulisi voimaan ensi vuoden alusta, myöskin lapsikorotus. Se aiheuttaisi noin 15—20 miljoonan — se on vähän epätasmallisempi luku, aivan täsmällistä lukua ei ole saatavissa — lisäkustannukset. Elikkä nämä kaksi yhteensä ovat yli 20 miljoonaa markkaa, mutta se on todella pieni raha, kun ajatellaan, että on kaikkein pienituloisimmista kysymys. Jos nyt sitten priorisoidaan näitä esityksiä, niin tämä esitys on varmasti kaikkein tärkein. Tämä korjaa kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien perheiden tilannetta.

Mutta tämän lisäksi kansaneläkkeen tasokorotus on vasemmistoliiton ryhmässä asetettu selvästi ensisijaiseksi tavoitteeksi: saada sitä nostetuksi siitä 50 markasta, joka siis ensi vuonna on jo 52 markkaa, vielä enemmän. Me olemme tehneen aloitteen 100 markan korotuksesta ja olemme iloisia siitä keskustelusta, joka ed. Pekkari- sen aloitteesta täällä käytiin muutama viikko sitten. Ministeri Perhon jo silloin esittämät näkemykset vahvistivat sitä, niin kuin tässäkin kes-

kustelussa edellisen asian yhteydessä kävi ilmi, että eduskuntaryhmissä nähdään, että kaikkein pienituloisimpia pitää ensisijaisesti auttaa. Silloin tasokorotus auttaa niitä, joilla ei ole kuin pelkkä kansaneläke, mutta sen lisäksi valtaosalle eli yhteensä yli 900 000 eläkkeensaajalle jää lisää käteen, myöskin parillesadalletuhannelle tästä joukosta, joille kansaneläkettä ei enää makseta.

Eli tämän keskustelun pohjalta uskon, että sosiaali- ja terveystoimikunnassa on saatavissa tämä lakialoite ei vain käsittelyyn, vaan myöskin hyväksytyksi.

⁹ **Jaana Ylä-Mononen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kun ed. Rehula luki vanhan keskustan vastalauseen, voi todeta, että hyvät vastalauseet eivät ilmeisesti vanhene. Nyt käsittelyssä oleva aloite on täysin keskustan linjan ja päätösten mukainen. Itse näkisin näin, että lapsen näkökulmasta on tärkeää, että tällaisessa perheessä, mistä nyt on kysymys, toimeentulo olisi mahdollisimman normaalin oloinen eikä suinkaan esimerkiksi kuukausittain toimeentulotuen varassa, ja sen mukaisilla päätöksillä mentäisiin tällaisissa perheissä eteenpäin.

Totean, että jos on tehty virheitä, niin kuin tässä nyt ovat eri edustajat selvästi todenneet, virheet on korjattava silloin, kun ne ovat korjattavissa. Tässä tilanteessa tässä aloitteessa on keinot korjata tämä ongelma.

¹⁰ **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Ed. Oinonen aiemmin muistutti meitä vielä siitä keskustelusta, joka toimeentulotukilain yhteydessä käytiin, ja hän oli siinä aivan oikeassa. Meidän pitäisi pystyä ensisijaisia etuuksia korottamaan niin, että mahdollisimman vähän toimeentulotukiasiakkaaksi ihmiset joutuisivat. Tässä tapauksessa esimerkiksi tämän etuuden saajat ovat perheitä, joilla on usein myös paljon sairauskustannuksia, esimerkiksi juuri työkyvyttömyyseläkkeellä olevia perheitä. Sen vuoksi tämä on juuri oikea ryhmä.

Kun aloite on tehty, sen kustannusvaikutus on kokonaisuudessaan hyvin pieni eli reilut 20 miljoonaa markkaa. En ole täällä missään vaiheessa esittänyt miljardien korotuksia, koska yritän olla kuitenkin realistinen näissä asioissa.

¹¹ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Pieni huomio ed. Kankaan puheenvuoroon.

Hän sanoi, että tässä ollaan korjaamassa Ahon hallituksen ja Lipposen edellisen hallituksen tekeleitä. Tästä ei tämän asian osalta ole kysymys eikä myöskään edellisessä käsittelyssä olleitten ja edellisessä asiakohdassa esillä olleen asian osalta. Nämä ovat Lipposen hallituksen tekemiä ratkaisuja.

Mitä tulee muutoin tänä iltana käytyyn keskusteluun, minusta tässä on ollut erittäin paljon hyvää tahtoa puuttua todella merkittäviin yhteiskunnallisiin ongelmiin. Monet näistä aloitteista ovat liittyneet nimenomaan eläkeläisten elämäntilanteeseen. Kuuntelin edustajia, kunnioitettuja kollegoja, ja havaitsin, että näiden muutosten vaatijoitten eli aloitteitten tukijoitten joukossa oli hyvin monta sosiaali- ja terveystoimikunnan jäsentä. Minä ymmärrän nyt näin, että se, että olette puoltaneet näitä aloitteita, merkitsee sitä, että valiokunta ottaa myös nämä aloitteet käsitteilyyn. Siinä teitä todellakin kannustan. Toimikaa näin. Ellette niin nyt tekisi näiden puheenvuorojen jälkeen, joita täällä olette pitäneet, ei toiminta ole kovin uskottavaa eikä lainkaan uskottavaa hivenen pelkistetympin sanottuna.

Minusta on tärkeää, että nämä prosessoidaan nyt valiokunnassa ja tuodaan suureen saliin äänestettäväksi ja katsotaan, löytyykö koko salistaikin riittävästi kannatusta. Toivon toki, että löytyy. Uskon ja toivon, että edustajat, jotka hallituspuolueiden puolesta ovat täällä puheenvuoroja käyttäneet, tekevät omissa ryhmissään parhaansa, että kannatusta löytyy. Tavalla taikka toisella me pidämme huolen siitä, että eduskunta tämän syksyn aikaan pääsee näistä asioista äänestämään, jos ei muuten, niin budjettiponsien muodossa.

¹² **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Ed. Pekkarinen ei ollut koko aikaa salissa kuuntelemassa tätä keskustelua, eli hän ymmärsi väärin ed. Kankaan puheenvuoron, jossa hän puhui yleisesti eläkeasioista ja tarkoitti muun muassa sava-maksua, joka tuli nimenomaan Ahon hallituksen aikana. Siinä mielessä hän tarkoitti molemmille edellisille hallituksille kritiikkiä. Tai hän sanoi niin, että joudumme täällä nyt korjaamaan näiden hallitusten tekemiä leikkauksia. Hän kyllä ymmärtää varmaankin sen, että taloudellinen tilanne on nämä ratkaisut pakottanut silloin tekemään.

Ed. Pekkarinen, sanoitte, että edellinen keskustelu olisi myös ollut Lipposen hallituksesta

johtuneen leikkauksen ... (Ed. Pekkarinen: En tarkoittanut edellinen, vaan edelliset!) — Nimenomaan edellinen keskustelu koski kansaneläkkeen tasokorotusta, ja sitä on korotettu viimeksi vuonna 1984. Ei edes 1980-luvun loppupuolen hulluina talouden vuosina tehty kansaneläkkeen tasokorotusta eikä vielä 90-luvun alussakaan, kun keskusta oli hallituksessa. Kyllä tämä on ihan selkeästi jäänyt sinne taka-alalle. Myöskään eläkeläisjärjestöjen vaatimuslistalla se ei ole ollut aina ensimmäisenä. Mutta nyt halusimme nimenomaan vasemmistoliitossa tämän nostaa kärkihankkeeksi.

¹³ **Marjatta Stenius-Kaukonen /vas:** Arvoisa puhemies! Kuten ed. Huotari jo totesi, ed. Pekkarinen tulkitsi väärin ed. Kankaan puheenvuoroa. Hän puhui niistä leikkauksista, joita eläkeläisille on tehty ei vain Lipposen hallitusten aikana vaan myös niitä edeltäneen Ahon hallituksen aikana.

Ed. Pekkarinen, en nyt ole laskenut, käyttikö sosiaali- ja terveysvaliokunnan enemmistö puheenvuoron näissä aikaisemmissa asioissa. Tässä asiassa ei ainakaan enemmistö ole täällä käynyt puhumassa. Mutta kun me varmasti edustimme niitä puolueita, jotka muodostavat enemmistön, koska mielestäni kaikkien eduskuntaryhmien edustajat, jotka käyttivät puheenvuoron, olivat samaa mieltä, niin tietysti sanon, että hämmästyttävää on, jos me emme sitten valiokunnassa kykene näitä asioita viemään eteenpäin. Mutta sehän tietysti jää nähtäväksi. Vasemmistoliiton edustajat sosiaalivaliokunnassa ovat täällä paikalla molemmat eli ed. Huotari varamiehenä, jos en itse ole paikalla. Me voimme kyllä vasemmistoliiton puolesta kertoa, mitä meidän ryhmämme näissä asioissa on valmis tekemään.

Vähän se tuntui pahalta, kun ed. Pekkarinen lopuksi sanoi, että ponsien muodossa vähintään tullaan sitten näihin palaamaan. Ei ed. Pekkarisella kyllä paljon luottamusta ollut, vaikka täällä on mielestäni aika rakentavassa hengessä käyty keskustelua. Mutta toivottavasti rakentavassa hengessä jatketaan näiden asioiden korjaamista.

¹⁴ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Kaikkea rakentavuutta ja rakkautta haluan osoittaa sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenille, ilman muuta saatte kaiken tuen. Halusin sanoa ääneen sen, minkä koin, kun teidän puheenvuoronne tänä iltana on kuunnellut. Kun ed.

Karhu, joka ymmärtääkseni on sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen, edustaa sosialidemokraatteja ja te molemmat edustatte vasemmistoa täällä ja kun keskustan ja kristillisten edustajat ovat myöskin näillä kannoilla, joiden mukaan näitä korjauksia pitää tehdä, niin tämän jälkeen on luonnollista, että te sosiaali- ja terveysvaliokunnassa otatte nämä asiat esille ja otatte nämä asiat käsittelyyn.

Siinä, josko teillä on vaikeuksia omienne kääntämisessä näiden aloitteiden taakse, olen aivan varma, että valiokunnassa olevat oppositioedustajat tekevät kaiken voitavansa, antavat kaiken tukensa teille, jotta tässä suhteessa onnistutte. Kun näin voimakkaasti ja oikein on puhuttu, hyvin ja kauniisti, niin on tavattoman tärkeää, että nämä korjaukset nyt myöskin viedään loppuun.

Mitä, ed. Huotari, tulee siihen, että tasokorotuksia ei ole tehty pitkään aikaan, se on todella ikävä asia. Täytyy muistaa, että meillä oli aikamoinen lama tässä välillä. (Ed. Stenius-Kaukonen: Ei ollut 80-luvulla!) — Mutta ei ollut 80-luvulla, ja se oli väärin, että silloin niitä ei korjattu.

Kun nyt on parisataa miljardia kansantulon kakku kasvanut, niin on se, ed. Stenius-Kaukonen, aivan käsittämätöntä, että olette ollut leikkaamassa sadoitatushansilta ihmisiltä kuitenkin 449 markkaa kuukaudessa eläkettä, todella paha juttu! Näillä korjauksilla, mitä tänä iltana on esillä ollut, voidaan edes vähän pehmittää näitä virheitä, karkeita virheitä, missä te olette olleet mukana.

¹⁵ **Marjatta Stenius-Kaukonen /vas:** Arvoisa puhemies! Vaikka ed. Pekkarinen aloitti varsin rakentavassa ja rakkaudentäyteisessä hengessä puheenvuoronsa, niin eipä kahta minuuttia kulu-
nut niin, etteikö hän toista minuuttia olisi päässyt moittimaan hallitusta ja vielä liioittelemaan niissä asioissa, mitä puhui, mutta se kuuluu oppositio-
tion luontaiseluihin ilmeisesti.

Se, mitä halusin ed. Pekkariselle oikeastaan enää vain sanoa, oli, että ed. Huotarilla ja minulla ei ole kyllä minkäänlaista tarvetta taikka vaikeutta kääntää toinen toistemme mieltä, koska olemme täsmälleen samaa mieltä. Jos ehdotan ed. Huotarille, että hän olisi tätä mieltä, niin hän voi ehdottaa sitä samaa minulle. Me toimimme yhdessä valiokunnassa ja yritämme saada muiden hallitusryhmien edustajat, jotka eivät ole olleet paikalla, myöskin tälle kannalle.

¹⁶ **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Täytyy nyt kiittää ed. Pekkarista, kun hän kerta on paikalla, siitä keskustelusta, minkä hän aloitti kansaneläkkeestä viikko sitten, koska todennäköisesti siitä kannanotosta, minkä ministeri Perho esitti, ainakin yksi asia hoituneen ainakin parempaan suuntaan, ja se on ihan hyvä asia. Toivon, että tällaisia avauksia aina sopivassa paikassa voi tehdä.

Ihmettelin silloin, että olitte varannut puheenvuoron toimeentulotukilaista, kun en ole kuullut kovinkaan paljon teidän siitä aikaisemmin keskustelevan. Siitä syntyi hyvä keskustelu ja sanoivat vielä pitempään täällä olleet kollegat, että eipä ole aikoihin niin sähköistä tunnelmaa tässä salissa ollut, kuin sinä iltapäivänä oli.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

16) Talousarvioaloitteet

Lähetekeskustelu

Talousarvioaloite TAA 1—1127/2000 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että talousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Ilmoitetaan, että edustajien tekemät talousarvioaloitteet ovat tänään nähtävinä eduskunnan kansliassa pääsihteerin huoneessa.

Keskustelu:

¹ **Lauri Oinonen /kesk:** (Eduskunnasta: Näin tärkeä asia ja näin myöhään illalla!) — Arvoisa rouva puhemies! — Todellakin meillä on näin tärkeä asia, talousarvioaloitteet, joiden eteen kansanedustajat avustajiensa kanssa ovat tehneet kovasti työtä. Näyttää, että tällä hetkellä ovat vain ed. Aulis Ranta-Muotio ja ed. Anne Huotari tässä salissa. Toivon mukaan mahdollisimman monet työhuoneissa näitä keskusteluja myöskin seuraavat ja paneutuvat siihen, mitä me näin ilta-myöhällä täällä keskustelemme. Todellakin toivoisin, että talousarvioaloitteet saisivat arvoisensa lähetekeskustelun. — Kun olen näitten aihepiireihin tutustunut, näillä jokaisella on jotain tarkoitusta, joko paikallista, alueellista, maakunnallista tai johonkin erityiskysymykseen koko

maata ajatellen suppeammalla tai laajemmalla sektorilla liittyvää.

Itse olen myöskin tehnyt talousarvioaloitteita, joilla olen halunnut kiinnittää eri asioihin huomiota. Täällä muistaakseni tänään tai oliko eilen puhuttiin huumekoirista, kuinka niiden käyttö on tehokasta, kun halutaan estää huumeitten maahantulo. Itse olen myös tehnyt aloitteen, jossa haluaisin, että viranomaisille saataisiin näitä kaikkein tehokkaimmiksi osoittautuneita välineitä elikkä erikoiskoulutettuja koiria huumeiden torjuntaan mutta tietysti myös kaikkeen muuhun työhön.

Olen tuonut myös eräitä muita kysymyksiä esille, joista viittaaan Haapamäen vankilan suunnitteluun ja rakennustöiden aloittamiseen Keuruun kaupungin Haapamäen taajamassa. Tämä hankekin on elänyt ainakin 23 vuotta. Sen tarkoitus oli kompensoida niitä menetyksiä, joita valtion toimet oikoratojen rakentamisesta aiheuttivat vanhan Pohjanmaan radan varteen jääneelle risteysasemayhdyskunnalle Haapamäelle. Aikaa on kulunut, mutta valtion kompensatiotoimia valitettavasti ei ole näkynyt. Siksi tällä aloitteella haluan muistuttaa paitsi vankeinhoidon kehittämisestä myöskin siitä, että valtion toimet Haapamäen yhdyskunnan tilan parantamiseksi yhä edelleen odottavat toimeenpanoaan.

Edelleen minulla on aloitteita, joissa kiinnitän paikallisesti ja laajemmalti huomiota koulurakennusten peruskorjauksiin. Koulutyö on työtä oppilaille, koululaisille, ja opettajille. On hyvin tarpeen, että tuota työtä voitaisiin tehdä asiallisissa tiloissa, jotka olisivat myös terveelliset. Kuntien talous on maaseudulla nimenomaan hyvin ahdasta. Maaseudulla ei voida sanoa sillä tavalla kuin Helsingissä, jossa olen kuullut jonkun vaalimainoksessaankin tuovan esille, että lupaan miljardi markkaa rahaa, kun ylimääräistä näin paljon on verotulojen kautta tullut.

Päinvastoin kotikaupungissani Keuruulla meillä on ensi maanantaina hyvin tiukka budjetiseminaari, jossa me joudumme vain jälleen pohtimaan, mitä menoja joudumme leikkaamaan, joudummeko nostamaan veroprosenttia jne. Olemme todella puun ja kuoren välissä, ja kun sitten vielä tulee koulujen osalta välttämättömiä investointeja, joita vesivahingot ja muut ovat aiheuttaneet, nämä ovat ongelmia. Siksi omakohteisesti tiedän omalta paikkakunnaltani mutta sitä kautta myös muilta paikkakunnilta, että kunnat ovat todella vaikeuksien keskellä. Tänään muun

muassa Kinnulan kunnanjohtaja soitti liittyen talousarvioaloitteeseen 773, joka on määrärahan osoittaminen Kinnulan kunnan yläasteen ja lukion rakennuksen peruskorjaukseen, kovasti tarpeellinen raha. Näitä kohteita toki on paljon muitakin.

Edelleen palaan kysymykseen, josta tänään on keskusteltu, rautateistä ja maanteistä. Meidän tulee huolehtia maantie- ja rataverkosta myös maakuntien reuna-alueilla. Ne osaltaan luovat solmuja maakuntien välille. Me helposti ajattelemme vain kasvukeskuksia, unohdamme maakuntien reunat, unohdamme maakuntien yli rajan menevän toiminnan ja maakuntien välisen yhteistyön. Siksi osaltaan näen, että tieverkkojen kehittäminen on osa tätä kysymystä.

Eräs aloitteeni liittyy yksityisteiden valtionavun saamiseen. Tämä tuntuu olevan ikuisuuskysymys, kun on kysymys yksityisteiden vuosittaisista hoitomenoista. Maaseudullakin maksetaan alun perin katumaksun nimellä alkanutta kiinteistövero. Näin ollen olisi ihan täydet perusteet sille, että yksityisteiden valtionavut voitaisiin palauttaa teiden hoitomenoihin. Yksityistiet ovat tärkeitä maaseudun asuttuna pitämiseksi, puutarvan kuljetuksille, koska yhä enemmän metsästä puutavara kuljetetaan välittömästi jalostettavaksi teollisuuslaitokseen. Tämän takia yksityisteiden kunto on välttämätön perusasia. Hetkellisesti ja muutaman vuoden ajan ja yllättävän pitkään yksityistiekunnat ovat tulleet talkoavun ja kohonneitten maksujen varassa toimeen, mutta rajat tulevat vastaan, elikkä valtionapujen palauttaminen sinne olisi hyvin tarpeellista. Samalla pitäisi päästä siihen, että arvonlisäverosta, joka raskauttaa työsuorituksia yksityistiellä vaikkapa lumenaurauksesta, soranajosta jne., edes voitaisiin päästä pois. Se on tarpeeton rasite yksityisteille.

Samalla täytyy muistaa, että yksityisteiden varrella on myös tapahtunut sitä maaseudun kielteistä kehitystä, että monet ympärivuotiset asukkaat ovat vuosien mittaan muuttaneet pois ja rasitukset jäävät yhä harvempien kannettaviksi. Toivon, että tämä kysymys yksityisteiden valtionavusta teiden hoitomenoihin otettaisiin hyvin vakavasti käsittelyyn.

Edelleen minulla on talousarvioaloite 793, määrärahan osoittaminen lääkärin yöpäivystyksen ja terveystieteiden palvelutason turvaamiseen. Meillä on ollut jonkinlainen muoti-ilmiö viime vuosien aikana, että terveystieteiden lääkäriyöpäivystystä on keskitetty pitkienkin etäi-

syyksien päähän. Se saattaa näyttää laskennallisesti hyvältä, mutta ihmiset kokevat sen turvattu muutta tuovana tekijänä.

Usein sanotaan, että hoitoon pitäisi päästä välittömästi, ja ihminen, joka tuntee kiputunteja, ei niitten ensioireitten kanssa voi tietää, onko tämä vakava tilanne, onko tässä kuolema tulossa vai mitä pitäisi tehdä. Näin ollen helposti apu tilataan, jos enää edes pystytään tilaamaan, liian myöhään. Siksi, jos lääkäriin pääsee lähelle ja muulla kulkuvälineellä kuin ambulanssilla, minä uskon, että tuo onnistuu paljon paremmin. Ambulanssin tilaamiskynnys on hyvinkin korkea, ja saattaa olla, että se tilataan liian myöhään. Samoin lapsiperheillä on monta kertaa lasten kanssa yöllä korvakipu ja muita sairauksia. Kuljettaa sitten pikkulapsia kymmeniä kilometrejä, kyllä tämäkin on aikamoinen vaiva ja rasitus nimenaan lapsiperheille.

Minä toivoisin tervettä järkeä tässä kysymyksessä. Toivoisin myöskin, että asianomaisten viranomaisten ja järjestöjen taholta voitaisiin löytää sopivat ja joustavat ratkaisut, että löydetäisiin ihmistä palvelevat järjestelmät, ilman että niistä tehdään turhan byrokraattisia ja sitä kautta turhan kalliita.

Arvoisa rouva puhemies! Täällä olisi paljon hyviä aloitteita. Tiedän, että talousarvioaloitteen tie on hyvin kivinen tie, mutta nämä aloitteet ansaitsevat valmistelevien virkamiesten huomion, ja toivon mukaan niillä saadaan suuntaviivoja tulevan vuoden budjettiin mutta myös tulevien vuosien talousarviovalmisteluun.

² **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! On hyvin mielenkiintoista lukea talousarvioaloitteiden otsikoita. Koska siinäkin menee jo ihan runsaasti aikaa, ei enää kovinkaan monen sisältöön ehdi kovinkaan tarkkaan paneutua, mutta mielenkiintoinen yleishavainto on se, että myös hallituspuolueiden edustajat ovat tehneet tällaisia yleisiä aloitteita aika paljon. Se tietysti voi merkitä lähestulkoon ainoastaan sitä, että nämä ovat sellaisia toiveita, joita seuraavassa budjetissa sitten pitäisi toteuttaa, eikä niinkään, että ne pitäisi tässä budjetissa toteuttaa, koska monetkaan edustajat eivät ole esittäneet sitä kohtaa, mistä nämä rahat pitäisi pois ottaa, että saataisiin budjetti tasapainoon.

Ed. Eero Akaan-Penttilä on tehnyt aloitteen pelastushelikopteri Medi-Helin toiminnan tukemisesta, ja ed. Rajamäki taas on tehnyt talousar-

vioaloitteen määrärahan osoittamisesta pelastushelikopteritoiminnan rahoituksen turvaamiseen kokonaisuudessaan. Tuen ed. Kari Rajamäen aloitetta sen vuoksi, että siinä esitetään kokonaisvaltainen ratkaisu pelastushelikopteritoimintaan. Tämä asia meidän pitäisi myös pystyä hoitamaan. Ei voi olla järkevää se, että pelastushelikoptereiden pitää vuosittain hakea Raha-automaattiyhdistykseltä toimintarahaa ja lähettämällä erilaisia avunpyyntökirjeitä rahoittaa toimintansa. Kaikki tiedämme, että tämä toiminta on erittäin tärkeää ja se on pelastanut monta ihmishenkeä ja ennen kaikkea ensihoidon vuoksi se on helpottanut nimenomaan jatkohoitotoimenpiteitä. Varmasti on yleisesti hyväksyttyä ja kannattavaa, että tällainen toiminta olisi ihan normaali-budjetin sisällä tai ainakin niin, että se olisi turvattu siten, että se hoidettaisiin joka vuosi eikä epävarmuutta toiminnoista olisi.

Toinen mielenkiintoinen yksityiskohta oli ed. Ulla Anttilan talousarvioaloite, jossa hän esittää määrärahan osoittamista toimenpideohjelmaan suurpetojen suojelemiseksi. En tiedä, mitä hän tällä on oikein ajatellut, mutta satun tulemaan paikkakunnalta, jolla suurpedot ovat lisääntyneet aika huomattavalla tavalla eli sudet liikkuskelevat Kuhmon suunnalla jo talojen lähetyvillä. Siellä on useita kymmeniä koiria hävinnyt ja myös koiranraatoja löytynyt. Varsinkin nyt syksyllä metsästyksen ja marjastuksen aikaan se on alkanut aiheuttaa jo hankaluuksia ja pelkotiloja ihmisille. Toki ihmiset, jotka asuvat alueilla, missä suurpetoja on aina ollut, osaavat niitä myöskin varoa ja osaavat ehkä kulkeakin siellä paremmin. Mutta kun samoilla alueilla pitäisi myös matkailua harrastaa, se on hieman hankalaa.

Kuulun luonnonvarainneuvoston metsäjaostoon, jossa on suurpetojen siirtämisestä muille alueille keskusteltu ja oikeastaan siihen on kannanottokin tehty. Ehkä ed. Ulla Anttilan aloite voisikin sisältää nimenomaan siirtoistutukset muille alueille, että saisimme tasaisemmin tässä maassa nauttia suojelluista suurpedoista. (Ed. Oinonen: Helsinkiin siirto!) — Olin metsäjaostossa sitä mieltä, että täytyy olla tarpeeksi iso erämaaympäristö ennen kuin petoja voi mihinkään siirtää. Olen sitä mieltä, että Helsinki ei ehkä ole sopiva ympäristö sudelle, nimenomaan suden suojelemiseksi.

Ed. Jukka Gustafsson on tehnyt useita aloitteita, jotka ovat yleisaloitteita, muun muassa kan-

saneläkkeen tasokorotus ja työttömyysperuspäivärahan korotus jne. Tällaisia aloitteita voisimme tietysti kaikki tehdä, ja nämä ovat ilmeisesti toiveita hallitukseen päin, että jatkossa näitä voitaisiin tehdä.

Yllättävimmät aloitteet mielestäni olivat, jos oikein olen ymmärtänyt, ed. Leena-Kaisa Harkimon kaksi aloitetta, joilla on ilmeisesti ollut tarkoitus korvata lisämäärärahan esittäminen leikkaamalla toista määrärahaa. Hän esittää määrärahan osoittamista Etelä-Suomen kuntien liikunta- ja paikkarakentamiseen ja sitten hän esittää asumistukeen ehdotetun määrärahan vähentämistä. On erittäin mielenkiintoista nähdä, että hänellä on tällainen arvojärjestys, että ihmisten asuminen on vähemmän tärkeää kuin liikuntapaikkojen lisärakentaminen. Talousarvioaloitteista voi löytää monta asiaa, niin kuin huomaamme.

Yksi mielenkiintoinen aloite, jota mielelläni itsekin voin tukea, on ed. Liisa Hyssälän tekemä aloite määrärahan osoittamisesta lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen. Viime kaudella-han tästä oli eduskunnan yksimielinen kannanotto ja sen jälkeen myös asian kiirehtiminen, mutta jostakin syystä hallitus ei sitä kuitenkaan koskaan tänne tuonut. Nyt, kun olemme paljon keskustelleet eduskunnassa lasten ja nuorten psykiatrisesta hoidosta ja muutoinkin lapsiperheiden tilanteesta, on kyllä osoitettu moneen kertaan se, että lapsiasiamiestä olisi kyllä tarvittu arvioimaan lainsäädäntöä jo valmisteluvaiheessa.

Itse olen tehnyt neljä aloitetta, jotka ovat kaikki paikallisia aloitteita. Erityisesti yhdestä aloitteesta haluan sanoa muutaman sanan eli alueateatteritoiminnasta.

Kajaanin kaupunginteatteri on Oulun läänin alueateatteri, joka tuo teatteritoimintaa myös sellaisille paikkakunnille, joilta on erittäin pitkä matka teatteriin. Täytyy sanoa, että ihmisen hengen kasvun tukemiseksi me tarvitsemme myös erilaisia elämyksiä ja teatteri on yksi hyvistä tavoista opettaa myös lapsille elämän kulkua, oikean ja väärän tajuamista ja muita sellaisia asioita.

Lisäksi haluan vielä mainita, että kaikki ed. Paula Lehtomäen tekemät aloitteet ovat kaikki kannatettavia.

³ **Aulis Ranta-Muotio /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Omista aloitteistani haluan vain yhdestä esittää muutaman saatesanan, talousarvioaloitteesta n:o 886: "Määrärahan osoittaminen

turkistarhojen hälytyslaitteiden ja aitauksien hankkimiseen". Tänä iltana on jo tästä aiheesta puhuttu. Oli ed. Aittoniemen aloite tarhauskujen tekijöiden rangaistusten koventamisesta.

Mielestäni näitä iskuja pitäisi pyrkiä estämään aitaamalla turkistarhat. Suomen noin 2 000 turkistarhasta kolmannella osalla on aita tähän mennessä. Siitä olisi se hyöty, jos ne loputkin aidattaisiin, että tarhalle ei voi niin helposti tunkeutua. Jos eläimet päästetään irti, ne eivät pääse kuitenkaan luontoon tekemään tuhojaan. Nykyaikaiset hälytyslaitteet luonnollisesti eivät ole edes kovin kalliita. On laskettu, että aita plus hälytyslaitteet olisivat noin 100 000 markkaa tarhaa kohti. On selvää, että tarhaaja sen suurimaksi osaksi maksaa, mutta tähän tulisi osoittaa määräraha, korkotukiluottoja tai avustuksia.

4 Kari Myllyniemi /kesk: Arvoisa puhemies! Muutama minuutti kaiken varalta korokkeelta.

Aloitteita on ilmeisesti, jos ymmärsin oikein numerointia, 1 127. Meitä on täällä neljä viisi edustajaa paikalla. Tuntuu vähän jotenkin erikoiselta. Jos kerta tämän enempää ei kiinnosta edes omista aloitteistaan puhua taikka muita aloitteita edes moittia, olisi ehkä parasta, että eduskunta tämän tyyppisestä toiminnasta luopuisi kokonaan. On tietenkin tiedossa, että hyvin harva toteuttaa, mutta ehkä jää elämään jossakin toisessa muodossa myöhemmin.

Omia aloitteitani vähän otsikon muotoisesti kertaisin:

Lähinnä toivon, että rikoksantorjuntaohjelma laadittaisiin. Rikoksantorjunta olisi ennalta estävää työtä. Rikosuhripäivystys ottaisi huomioon myös rikoksen uhriksi joutuneitten osan.

Määrärahoja perustienpitoon Oulun läänistä on karsittu useita satoja miljoonia viimeisen viiden vuoden aikana. Samalla tavalla yksityistiesiat ovat hyvin vanhaa asiaa saman suuntaisesti.

Kun Oulun Meripelastajat ry:n toimintaa olen hyvin läheisesti tukenut, se on tuomoinen yksi erikoisuus tässä, joka ehkä poikkeaa muusta sarjasta.

Perusrahat rautateihin on moitittu moneen kertaan. Sehän tietenkin johtuu, niin kuin taisi ed. Kuosmanen tänä päivänä jossakin vaiheessa mainita ... Meillä on ylikäytäviä, tasoylikäytäviä, aivan tarpeettoman paljon. Sanotaan, Seinäjoen ja Oulun välillä 700 miljoonaa kuitenkin menisi rahaa, että pystyttäisiin Helsinki—Oulu-väli ajamaan neljään tuntiin junalla eli me olisim-

me kaksi tuntia lähempänä Helsinkiä. Se olisi merkittävä etu tietenkin puolin ja toisin.

Tavallaan erikoinen on asia, josta olen tehnyt aloitteen neljä viisi vuotta jo: ydinvoimalan rakentamisen suunnittelun tukemiseen. Ei kustannus valtiovalle varmasti kuuluisi, mutta siinä on miljoona markkaa. Meinaan kerrankin laittaa sen äänestykseen, ettei tarvitse lehtimiesten miettiä, mitä mieltä kansanedustajat ovat ydinvoiman uudesta rakentamisesta. En tiedä, tarttuuko tuohon koukkuun asiallisesti kukaan ja osoitaisi, mitä mieltä todellakin on. Tarkoitus on todellakin nähdä eduskunnan kanta tässä asiassa, että päästäisiin asiassa eteenpäin.

Veteraaneille on luonnollisestikin aina erilaisia määrärahaesityksiä, joiden toivoisi myöskin toteutuvan.

Yksi toteuttamisen arvoinen olisi määrärahan osoittaminen päihtyneitten säilyttämiseen sosiaaliviranomaisten tiloissa. Olisi tuollainen kokeilu, joka voitaisiin aloittaa vaikka Oulusta. Siellä kuitenkin 3 000 päihtynyttä vuodessa vielä kerätään talteen. Silloin kun minä olin järjestyksipoliisina vuonna 74, oli 7 000. Tämän verran se on huonontunut, myös kuri Oulussa siitä eteenpäin mentäessä. On aivan järjetöntä se, että poliisi huolehtii tämän tyyppisestä asiasta, joka olisi erinomaisen sopivaa toimintaa sosiaaliviranomaisille. Tästä on olemassa valmis laki, mutta se vain odottaa sitä, että se pitäisi panna täytäntöön, eli pitäisi laatia muutama pykälä lisää. Näin on jo tarkoitettu toistakymmentä vuotta sitten, että sosiaaliviranomaiset asiasta huolehtisivat. Se kävisi heiltä varmasti vielä paremmin kuin poliisilta. Voisivat poliisin tiloissa tätä tehtävää suorittaa.

Perusmaatalouteen liittyvä maatalouslommattien palkkatason korottaminen olisi ehdottomasti tarpeen. Heitä ei ole myöskään saatavissa, jos palkkataso säilyy näin pienenä.

5 Lauri Oinonen /kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä ovat paikalla edustajat Myllyniemi ja Kuosmanen; en näe ed. U. Anttilaa, vaikka aion käsitellä hänen aloitteitaan n:ot 301 ja 303, jotka ed. Anne Huotari otti äsken esille. Nämä koskettelevat suurpetojen suojelemista. Minä äsken luulin, että ed. Anttila on Helsingistä ja että hän haluaa oman paikkakuntansa parasta eli suojella suurpetoja ja siirtää niitä Helsinkiin. Mutta kävikin tarkistettaessa ilmi, että hän on Vantaalta. Jos hän ajattelee, että suurpetoja tuodaan Van-

taalle, en voi kannattaa sitä, koska itse kansanedustajakaudellani yöni vietän Vantaalla.

Suurpetoasiasta näkisin, että jos aloite tarkoittaa sitä, että niille järjestetään jonnekin eristetyt aitaukset ja siihen rahaa niin, että vältetään ihmisten ja petojen törmääminen ja pedot voivat elää kylläkin omilla ehdoillaan, niin silloin tietysti saattaa tässä olla järkeä. Mutta jos ajatellaan, että petoja siirretään ihmisten asuinalueille, niin pidän kyllä tätä hyvin ei-kannatettavana aloitteena.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja talousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

17) Hallituksen esitys laiksi kehitysalueelle tehtävien investointien korotetuista poistoista annetun lain 2 ja 8 §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 121/2000 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 25/2000 vp
Lakialoite LA 139, 150/1999 vp, 105/2000 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

18) Hallituksen esitys laeiksi kuluttajansuojalain ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 79/2000 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 24/2000 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

19) Hallituksen esitys laeiksi merimieslain 81 §:n ja merimiesten vuosilomalain 17 §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 168/2000 vp
Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnan mietintö TyVM 7/2000 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna perjantaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 23.11.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

LIITE

Talousarvioaloite 1—1127/2000 vp

TAA 1/2000 vp — Hannu Aho /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen pelastushelikopterin hankkimiseen Vaasaan (26.80.22)
 TAA 2/2000 vp — Hannu Aho /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maantien Perho — Kinnula kunnostamiseen (31.24.21)
 TAA 3/2000 vp — Hannu Aho /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen tietosuuden Pöntö—Ainali kunnostamiseen Himangalla (31.24.21)
 TAA 4/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Henkilöliikenteen arvonlisäverotuoton vähentäminen (11.04.01)
 TAA 5/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Polttoaineveron budjetitiperusteinen alentaminen (11.08.07)
 TAA 6/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen eduskunnan puhelinvaihteenhoitajien palkkauksen korjaamiseen (22.02.21)
 TAA 7/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Kansanedustajien avustajien palkkoihin ehdotetun määrärahan vähentäminen (22.02.21)
 TAA 8/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Eduskunnan lisätilojen suunnitteluun ehdotetun määrärahan vähentäminen (22.02.74)
 TAA 9/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen neljän uuden esittelijän palkkaamiseen oikeusasiamiehen kansliaan (22.14.21)
 TAA 10/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen uusien virkojen perustamiseen Valtiontalouden tarkastusvirastoon (22.40.21)
 TAA 11/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioita varten ehdotetun määrärahan vähentäminen (22.99.21)
 TAA 12/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Miss Maailma -kisojen saamiseksi Suomeen (23)
 TAA 13/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Oikeuskanslerinvirastolle kolmen esittelijän palkkaamiseen (23.03.21)
 TAA 14/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Puoluetukeen ehdotetun määrärahan vähentäminen (23.27.50)
 TAA 15/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Kunniamerkkien kustannusten korvaamiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (23.99.24)
 TAA 16/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Kehitysyhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.30.66)
 TAA 17/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Keski- ja Itä-Euroopan sekä IVY-maiden yhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.50.66)
 TAA 18/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Tilapäiseen edustukseen kansainvälisissä neuvotteluissa ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.99.21)
 TAA 19/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Suomalaisten rauhan- turvajoukkojen ylläpitomenoihin ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.99.22)
 TAA 20/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Ulkoasiainhallinnon erityisasiantuntijoista aiheutuviin menoihin ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.99.23)
 TAA 21/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomi-tietoisuutta lisäävään kampanjaan (24.99.50)
 TAA 22/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen hädänaalaisten Suomen kansalaisten avustamiseen (24.99.51)
 TAA 23/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen rikosvahinkojen korvaamiseen valtion varoista (25.01.51)

TAA 24/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen turkistarhaajiin kohdistuneiden tarhaiskujen korvauksiin (25.01.51)
 TAA 25/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen korkeimpien oikeuksien jäsenten palkkauksen tarkistamiseen (25.10.21)
 TAA 26/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen todistajanpalkkioiden korottamiseen (25.10.29)
 TAA 27/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen oikeusaputoimistojen palvelutason parantamiseen (25.30.21)
 TAA 28/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Maksuttomaan oikeudenkäyntiin ehdotetun määrärahan vähentäminen (25.30.50)
 TAA 29/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen syyttäjänvirkojen perustamiseen (25.40.21)
 TAA 30/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen ulosottomiesten jatkokoulutuksen tehostamiseen (25.40.21)
 TAA 31/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Vankeinhoidon toimintamenoihin ehdotetun määrärahan vähentäminen (25.50.21)
 TAA 32/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen vankiloiden turvallisuusjärjestelmien tehostamiseen (25.50.74)
 TAA 33/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen avoimena olevien poliisivirkojen täyttämiseen (26.75.21)
 TAA 34/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen erikoisryhmän perustamiseen poliisille lisääntyneiden raiskausrikosten tutkintaan (26.75.21)
 TAA 35/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen huumerikostutkinnan teknisen välineistön hankintaan (26.75.21)
 TAA 36/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kolmen pelastushelikopterin hankkimiseen poliisille (26.75.21)
 TAA 37/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen lähestymiskieltojen valvomisesta aiheutuviin kustannuksiin (26.75.21)
 TAA 38/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen poliisiin erityismenoihin (26.75.21)
 TAA 39/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen poliisiin toimintamenoihin (26.75.21)
 TAA 40/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen rikoksen kautta saadun omaisuuden jäljittämisen tehostamiseen (26.75.21)
 TAA 41/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen siviilipoliisien palkkaukseen kansainvälisissä tehtävissä (26.75.21)
 TAA 42/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen vihjepalkkioiden maksamiseen rikostutkinnassa (26.75.21)
 TAA 43/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen pelastushelikopterien toiminnasta aiheutuviin menoihin (26.80.22)
 TAA 44/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen uusien rajavartioiden palkkaamiseen rajavartiostolle (26.90.21)
 TAA 45/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kahden pelastushelikopterin hankkimiseen rajavartiolaitokselle (26.90.70)
 TAA 46/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kuntien valtionosuusjärjestelmän indeksitarkistuksen toteuttamiseen täysimääräisenä (26.97.31)
 TAA 47/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin (26.97.34)
 TAA 48/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraiseen avustamiseen (26.97.34)

TAA 49/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen maakuntien kehittämiseen (26.98.43)
TAA 50/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Lylyn varikon rakennustöihin (27.01.74)
TAA 51/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen puolustusvoimien maamiinakannan uusimiseen (27.10.16)
TAA 52/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen henkilöstön lisäämiseen Sota-arkistoon (27.10.21)
TAA 53/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen ilmavoimien lentäjien palkkaukseen (27.10.21)
TAA 54/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen varusmiesten päivärahan korottamiseen (27.10.21)
TAA 55/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.99.50)
TAA 56/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen verotuksen tehokarkailuun (28.18.21)
TAA 57/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Ahvenanmaan tasotusmaksuun ehdotetun määrärahan vähentäminen (28.39.30)
TAA 58/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Ahvenanmaata koskevaan verohyvitykseen ehdotetun määrärahan poistaminen (28.39.31)
TAA 59/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen tullilaitoksen voimavarojen lisäämiseen (28.40.21)
TAA 60/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Tilastokeskuksen toimintamenoihin ehdotetun määrärahan vähentäminen (28.52.21)
TAA 61/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Postin, Telelaitoksen ja Postipankin avustuskassa Yhteistuen jäsenille aiheutuneiden tappioiden korvaamiseen (28.82)
TAA 62/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Euroopan unionille suoritettaviin maksuosuuksiin ehdotetun määrärahan vähentäminen (28.90.66)
TAA 63/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen lääkärikoulutuksen lisäämiseen Tampereen yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa (29.10.21)
TAA 64/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen teknillisen korkeakoulun toimintamenoihin (29.10.21)
TAA 65/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen yliopiston toimintamenoihin (29.10.21)
TAA 66/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kuraattori-vahtimestareiden palkkaamiseen kouluihin (29.40.21)
TAA 67/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen ajokoulutuksen aloittamiseen lukioissa ja ammattioppilaitoksissa (29.40.30)
TAA 68/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen esiopetuksen matkakustannuksiin (29.40.30)
TAA 69/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen koulujen homehaittojen poistamiseen (29.40.34)
TAA 70/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen vammaisten lasten koulutukseen tarvittavien ohjaajien koulutukseen (29.60)
TAA 71/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen oppisopimuskoulutuksen lisäämiseen (29.60.31)
TAA 72/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n toiminnan tukemiseen (29.69.53)
TAA 73/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen Ufokeskus ry:n toiminnan tukemiseen (29.88.54)
TAA 74/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Museovirastolle arkeologisiin kaivauksiin (29.90.24)
TAA 75/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Valtion elokuvataarkastamon toimintamenoihin (29.90.27)

TAA 76/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen teatterin toiminnan tukemiseen (29.90.31)
TAA 77/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Muscovirastolle historiallisten kyläyhteisöjen säilyttämiseen (29.90.50)
TAA 78/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen mustalaisten kulttuuritoimintojen tukemiseen (29.90.50)
TAA 79/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Oma-Tupa-nimisen kiinteistön kunnostamiseen Ikaalissa (29.90.50)
TAA 80/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen pienten pakolaisryhmien sosiaalisen yhteistoiminnan kehittämiseen (29.90.50)
TAA 81/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pispalan Moreeni ry:n toiminnan tukemiseen (29.90.50)
TAA 82/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Ponsila-nimisen seuratalon kunnostamiseen Ikaalissa (29.90.50)
TAA 83/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen seurantaloiden kunnostamiseen (29.90.50)
TAA 84/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomalaisuuden liiton toiminnan tukemiseen (29.90.50)
TAA 85/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Ahaa-teatterin tukemiseen Tampereella (29.90.52)
TAA 86/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen historiallisesti arvokkaiden tanssilavojen kunnostamiseen (29.90.52)
TAA 87/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen harrastajateattereiden tukemiseen (29.90.52)
TAA 88/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Haverin kaivoksen kunnostamiseen kaivos-museoksi Viljakkalassa (29.90.52)
TAA 89/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Ivalon huuliharppufestivaalien tukemiseen (29.90.52)
TAA 90/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen katsomokaton rakentamiseen Myllykoulun kesäteatteriin Hämeenkyrössä (29.90.52)
TAA 91/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kurun oopperayhdistyksen toiminnan tukemiseen (29.90.52)
TAA 92/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Lenin-museon toiminnan tukemiseen Tampereella (29.90.52)
TAA 93/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Mukamas-teatterin tukemiseen Tampereella (29.90.52)
TAA 94/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pispalan Sottiisi -musiikkitapahtuman tukemiseen (29.90.52)
TAA 95/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pyynikin kesäteatterin tukemiseen Tampereella (29.90.52)
TAA 96/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Rämsöön Kovan Teknolokian päivien avustamiseen Pirkanmaalla (29.90.52)
TAA 97/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Sata-Häme soi -musiikkijuhlien tukemiseen Ikaalissa (29.90.52)
TAA 98/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomen elokuvasäätiölle (29.90.52)
TAA 99/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomen harmonikkainstituutin toiminnan tukemiseen (29.90.52)
TAA 100/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Taiteen tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.90.52)
TAA 101/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen konservatorion toiminnan tukemiseen (29.90.52)

TAA 102/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen musiikkifestivaalien Tammerfestien tukemiseen (29.90.52)

TAA 103/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen oopperan tukemiseen (29.90.52)

TAA 104/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen työväen museon kunnostukseen ja toiminnan tukemiseen (29.90.52)

TAA 105/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen Työväen Teatterin toiminnan tukemiseen (29.90.52)

TAA 106/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen Työväenyhdistyksen naiskuoro ry:n toiminnan tukemiseen (29.90.52)

TAA 107/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tapsan Tahdit -laulutapahtuman tukemiseen Nokialla (29.90.52)

TAA 108/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Teatteri 2000:n tukemiseen Tampereella (29.90.52)

TAA 109/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Teatteri Telakan tukemiseen Tampereella (29.90.52)

TAA 110/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen trokarien muistopatsaan pystyttämiseen Tampereelle (29.90.52)

TAA 111/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Työväen musiikkitapahtuman tukemiseen Valkeakoskella (29.90.52)

TAA 112/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen vanhanaikaisten mottimestaruuskilpailujen järjestämiseen Suomessa (29.90.52)

TAA 113/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttamiseen (29.90.72)

TAA 114/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen jääkiekko- ja jalkapalloseura Jokereiden avustamiseen (29.98.50)

TAA 115/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen ulkomaalaisen huippuvalmentajan palkkaamiseen jalkapallomaajoukkueen valmentajaksi (29.98.50)

TAA 116/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen ulkomaalaisen juoksuvalmentajan palkkaamiseen (29.98.50)

TAA 117/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen saappaanheiton, akankannon ja suutelmisen yhdistelmäkisan maailmanmestaruuskilpailujen järjestämiseen Suomessa (29.98.50)

TAA 118/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Liikuntatoimeen ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.98.50)

TAA 119/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoiminnan kehittämiseen (29.99.51)

TAA 120/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen maatalouden kansainvälisen yhteistyön rahoittamiseen (30.04.26)

TAA 121/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen (30.12.41)

TAA 122/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen maaseudun kehittämiseen (30.14.43)

TAA 123/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Leader- ja Pomo-ohjelmien tehostamiseen (30.14.62)

TAA 124/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen (30.15.40)

TAA 125/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kotimaisen grillihiilituotannon käynnistämiseen (30.15.40)

TAA 126/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen luontaistaloudessa elämisen mahdollisuuksien tutkimiseen (30.15.40)

TAA 127/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (30.15.40)

TAA 128/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen sienikannan keräämisen ja sienien ulkomaanviennin edistämiseen (30.15.40)

TAA 129/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen suomalaisten erityistuotteiden markkinointiin (30.15.40)

TAA 130/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen valtakunnalliseen maatilamatkailun organisointiin (30.15.40)

TAA 131/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen yrittäjäkoulutuksen kehittämiseen (30.15.40)

TAA 132/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomen hevosjalostusseuralle (30.15.44)

TAA 133/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen metsäpuiden siemenhuoltoon (30.31.25)

TAA 134/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen metsäystyysseuroille peltopyykannan elvyttämiseen (30.41.40)

TAA 135/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen petoeläinten aiheuttamien henkilövahinkojen korvaamiseen (30.41.42)

TAA 136/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen poronhoidon edistämiseen Satakunnassa ja Pirkanmaalla (30.41.43)

TAA 137/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kalatalouden edistämiseen (30.41.45)

TAA 138/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen valtakunnallisen vesistötutkimuksen aloittamiseen (30.51.22)

TAA 139/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksen toimintamenoihin (30.71.21)

TAA 140/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Auren paikallistien 14272 kunnostamiseen Parkanossa (31.24.21)

TAA 141/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Haaran—Vedenpään paikallistien 16543 kunnostamiseen Mäntässä (31.24.21)

TAA 142/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Haukijärven, Heinijärven ja Kyröspohjan paikallisteiden kunnostamiseen Hämeenkyrössä (31.24.21)

TAA 143/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen hirvialtojen rakentamiseen kolmostielle Patrakan notkoon Ikaalisissa (31.24.21)

TAA 144/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Hyytilän ja Haukijärven välisen tieosuuden peruskorjaukseen Hämeen tiepiirissä (31.24.21)

TAA 145/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Höytölän paikallistien 13265 kunnostamiseen Ikaalisissa (31.24.21)

TAA 146/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Inkulan vanhan kivilan kunnostamiseen (31.24.21)

TAA 147/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Jumesniemen tien 2622 kunnostamiseen Hämeenkyrössä (31.24.21)

TAA 148/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kallionkielen tien 13273 kunnostamiseen Ikaalisissa (31.24.21)

TAA 149/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kankarin paikallistien 13341 kunnostamiseen Kihniössä (31.24.21)

TAA 150/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Vanattaran paikallistielle 13779 Lempäälässä (31.24.21)

TAA 151/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kierikkalan paikallistien 13131 kunnostamiseen Hämeenkyrössä (31.24.21)
TAA 152/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kilvakkalan—Jämijärven maantien rakentamiseen (31.24.21)
TAA 153/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kivisalmen tien 14017 peruskunnostukseen Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 154/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Komin—Koivistonkylän—Mäihälähden tien peruskunnostukseen Hämeenkyrön, Ikaalisten ja Viljakkalan alueella (31.24.21)
TAA 155/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kovelahden tien 2611 päällysteen uusimiseen Ikaalisissa (31.24.21)
TAA 156/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kyröskosken maantiesillan uudistamiseen (31.24.21)
TAA 157/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Leppäsjärven paikallistien peruskunnostukseen Ikaalisissa (31.24.21)
TAA 158/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Marjamäen—Savon tien 3110 kunnostamiseen Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 159/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Naarmin ja Korhusvallin paikallisteiden kunnostamiseen Kihniössä (31.24.21)
TAA 160/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen paikallisteiden 13322 (Vatunen), 13323 (Vanhatalo) ja 13321 (Kastula) korjaamiseen Parkanossa (31.24.21)
TAA 161/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kehron paikallistien 13719 kunnostamiseen Vesilahdella Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 162/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Palinperän paikallistien 13113 ja Vasun paikallistien 13115 peruskorjaukseen Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 163/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pertan—Salon paikallistien kunnostukseen Ikaalisissa (31.24.21)
TAA 164/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Perämaan paikallistien 13105 kunnostamiseen Mouhijärvellä Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 165/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Raivalan—Suomijärven paikallistien 13247 kunnostamiseen Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 166/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Riitalan—Kovelahden tien 13263 peruskunnostukseen Ikaalisissa (31.24.21)
TAA 167/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Seitsemisen paikallistien 13287 peruskunnostukseen Ikaalisissa (31.24.21)
TAA 168/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Sisätön—Kuruntien välisen teosuuden 2764 kunnostamiseen Ikaalisten ja Viljakkalan alueella Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 169/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen sorapintaisten paikallisteiden kesäkunnostukseen (31.24.21)
TAA 170/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen sorapintaisten paikallisteiden kesäkunnostukseen Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 171/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Sorvajärven paikallistien 14251 peruskunnostukseen Hämeen tiepiirissä (31.24.21)
TAA 172/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suodenniemi—Kilvakkala-tien 2594 perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 173/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Takamaan paikallistien peruskorjaamiseen Hämeenkyrössä (31.24.21)
TAA 174/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tunkelon paikallistien 14247 kunnostamiseen Längelmäellä (31.24.21)
TAA 175/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Uurasjärven paikallistien päällystämiseen ja varustamiseen tarpeellisilla liikennemerkeillä (31.24.21)
TAA 176/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen valtatie 3 turvallisuusjärjestelyihin välillä Hämeenkyrö—Parkano (31.24.21)
TAA 177/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Vaskiveden—Mustajärven paikallistien 14339 kunnostamiseen Ruovedellä (31.24.21)
TAA 178/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Välikylän paikallistien 13243 kunnostamiseen Ikaalisissa (31.24.21)
TAA 179/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Vääräjoen yli johtavan sillan korjaamiseen Ikaalisten Heittolassa (31.24.21)
TAA 180/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen yleisten teiden peruskunnostukseen (31.24.21)
TAA 181/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Ylöjärvi—Kuru-maantien peruskunnostukseen (31.24.21)
TAA 182/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen ohitustien Lakalaiva—Ylöjärvi rakentamiseen (31.24.77)
TAA 183/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen valtatie 9 perusparantamiseen välillä Orivesi—Jämsä (31.24.79)
TAA 184/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapitoon (31.25.50)
TAA 185/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pyhäjärven ym. laivaliikenteen matkustajasatamien kunnostamiseen (31.32)
TAA 186/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Runoilijan reitin matkustajasatamien kunnostamiseen (31.32)
TAA 187/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen alikulkutunnelin rakentamiseen Sisättöön Tampereen—Parkanon radalle (31.40.21)
TAA 188/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Oriveden—Haapamäen radan kunnostamiseen (31.40.21)
TAA 189/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen rautateiden perusradanpitoon (31.40.21)
TAA 190/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Turku—Uusikaupunki-radan kunnostamiseen (31.40.21)
TAA 191/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen oikoradan rakentamiseen Keravalta Lahteen (31.40.77)
TAA 192/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen lennonjohtajien koulutuksen lisäämiseen (31.60.42)
TAA 193/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen haja-asutusalueiden linja-autoliikenteen tukemiseen (31.60.63)
TAA 194/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Merenkurkun laivamatkailun tukemiseen (31.60.63)
TAA 195/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen työvoima- ja elinkeinokeskuksille (32.10.22)
TAA 196/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen puuosaamisen kehittämiseen Suomessa (32.20.27)
TAA 197/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen alueelliseen kuljetustukeen (32.30.44)
TAA 198/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Joulumaan lisärahoitukseen (32.30.45)

TAA 199/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen korkotukeen pk-yritysten investointeja varten (32.30.50)
TAA 200/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen nuorten yrittäjien yritystoimintaan (32.30.50)
TAA 201/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen maaseudun kyläkauppojen ja kauppa-autojen toiminnan tukemiseen (32.30.62)
TAA 202/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kuluttajaviraston toimintamenoihin (32.40.21)
TAA 203/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Kilpailuvirastolle ehdotetun määrärahan vähentäminen (32.40.26)
TAA 204/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen tuotantoideoita koskevaan kansalliseen kilpailuun (32.50)
TAA 205/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen nestemäisten polttoaineiden kehittelyyn kotimaisesta bio-raaka-aineesta (32.60.27)
TAA 206/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen puun käytön edistämiseen polttoaineena (32.60.40)
TAA 207/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen aviosuhdeviraston ja avioasiamiehen viran perustamiseen (33.01)
TAA 208/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen lapsiasiamiehen viran perustamiseen (33.01.21)
TAA 209/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Ylivelkaisten vapautusarmeijalle toiminnalliseen suunnitteluun (33.02.21)
TAA 210/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen tarkastuslautakunnan toimintaan (33.04.21)
TAA 211/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen valtion mielisairaaloiden toimintamenoihin (33.14.21)
TAA 212/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen lapsilisien maksuikärajan nostamiseksi 18 vuoteen (33.15.52)
TAA 213/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen työttömien peruspäivärahan korottamiseen (33.17.51)
TAA 214/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen syöpälääkkeiden Kela-korvauksen laajentamiseen (33.18.60)
TAA 215/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Viagra-lääkityksen saamiseksi erityiskorvattavien lääkkeiden piiriin (33.18.60)
TAA 216/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen pohjaosan maksamiseen eläkeläisille (33.19.60)
TAA 217/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen pohjaosan maksamiseen eläkeläisille (33.19.60)
TAA 218/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeiden budjettiperusteiseen korottamiseen (33.19.60)
TAA 219/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen vuonna 1926 syntyneiden veteraanien ottamiseksi rintamasotilastunnuksen piiriin (33.21.52)
TAA 220/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen ylimääräisen rintamalisän budjettiperusteiseen korottamiseen (33.21.52)
TAA 221/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (33.22.59)
TAA 222/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen partisaanien Itä- ja Pohjois-Suomessa aiheuttamien kärsimysten korvaamiseen (33.23.30)
TAA 223/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen kotiuttamisrahan maksamiseen asevelvollisille (33.28.50)
TAA 224/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen sotilasavustusten maksamiseen varusmiehen vanhemmil-le (33.28.50)

TAA 225/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen keskussairaaloiden erikoissairaanhoidon tehostamiseen (33.32.30)
TAA 226/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen köyhyyden ja syrjäytymisen estämiseen tarvittaviin toimenpiteisiin (33.32.30)
TAA 227/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon tehostamiseen (33.32.30)
TAA 228/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pitkäniemen sairaalan peruskorjaukseen Nokialla (33.32.31)
TAA 229/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen yliopistollisen sairaalan laitehankintoihin (33.32.31)
TAA 230/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustoimintaan (33.32.32)
TAA 231/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen HIV-tutkimuksen tehostamiseen (33.32.32)
TAA 232/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen keliakian syiden tutkimiseen (33.32.32)
TAA 233/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen terveyskasvatukseen sekä päihteiden käytön ja tupakoinnin vähentämiseen (33.53.50)
TAA 234/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (33.57.40)
TAA 235/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen AA-toiminnan taloudelliseen tukemiseen (33.92.50)
TAA 236/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen afasiayhdistysten tukemiseen (33.92.50)
TAA 237/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Aseman Lapset ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 238/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Ensikotien toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 239/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen huumenuorten hoidon kehittämiseen (33.92.50)
TAA 240/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Irti huumeista -yhdistyksen toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 241/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kehitysvammaisten tukiliitto ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 242/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Käpy ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 243/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Munuais- ja Siirtopotilaiden liiton toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 244/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Nuorten turvakodin toimintaan Tampereella (33.92.50)
TAA 245/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Omaiset mielensterveystyön tukena ry:lle (33.92.50)
TAA 246/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen lisäämiseen (33.92.50)
TAA 247/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Opaskoirayhdistys ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 248/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pelastusarmeijan Tampereen tukipisteen toimintaan (33.92.50)
TAA 249/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pirkanmaan epilepsia yhdistyksen toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 250/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pirkanmaan rintamanaiset ry:n toimintaan (33.92.50)

- TAA 251/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Pirkanmaan syöpäyhdistyksen toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 252/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen päivittäiseen tilapäisapuun kotona asuville vanhuksille (33.92.50)
- TAA 253/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen sotaveteraanien puolisoiden kuntouttamiseen (33.92.50)
- TAA 254/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 255/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomen mielenterveysseuran toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 256/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomen pelastusarmeijan valtakunnallisen toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 257/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomen Punaisen Ristin katastrofirahaston tukemiseen (33.92.50)
- TAA 258/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen syöpäyhdistysten toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 259/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen eläkeläiset ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 260/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen keuhkovammayhdistyksen toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 261/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen kuurojen yhdistyksen ja Tampereen kuurot urheilijat ry:n tukemiseen (33.92.50)
- TAA 262/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen rintamamiesveteraanit ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 263/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen Seudun Näkövammaisten toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 264/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen seudun työttömät ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 265/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen Sininauha ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 266/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen sotaveteraanien huoltoyhdistys ry:n toimintaan (33.92.50)
- TAA 267/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry:lle (33.92.50)
- TAA 268/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Tampereen Vanhuspalveluyhdistys ry:n toimintaan (33.92.50)
- TAA 269/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Yhteisöille ja säätiöille Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta ehdotetun määrärahan vähentäminen (33.92.50)
- TAA 270/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteiseen työllistämistukeen valtionhallinnolle (34.06.02)
- TAA 271/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteiseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille (34.06.30)
- TAA 272/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen itsensä työllistämisestä maksettaviin palkkioihin (34.06.63)
- TAA 273/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen työnhakijan muuttoturvan parantamiseen (34.06.65)
- TAA 274/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoimintaan ehdotetun määrärahan vähentäminen (34.07.21)
- TAA 275/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen inkerinsuomalaisen olosuhteiden parantamiseen kotiseudullaan (34.07.30)
- TAA 276/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Kosovon albaanien palauttamiseen kotimaahansa (34.07.63)
- TAA 277/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Somaliasta saapuneiden elintasopakolaisten palauttamiseen (34.07.63)
- TAA 278/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon ehdotetun määrärahan vähentäminen (34.07.63)
- TAA 279/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Ympäristöyhdistyksen edistämiseen Suomen lähialueen maissa ehdotetun määrärahan poistaminen (35.10.67)
- TAA 280/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen puhdistamoiden rakentamiseen vesistöissä (35.10.77)
- TAA 281/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen saastuneiden maa-alueiden kunnostamiseen (35.10.77)
- TAA 282/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Suomijärven kunnostamiseen Karviassa (35.10.77)
- TAA 283/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Helvetinjärven opastuskeskuksen rakentamiseen Ruovedellä (35.20.22)
- TAA 284/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen historiallisen latomaiseman kunnostamiseen Pohjanmaalla (35.20.37)
- TAA 285/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen luonnonsuojelualueiden hankkimiseen (35.20.87)
- TAA 286/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen asuinrakennusten julkisivujen saneeraamiseen (35.30.60)
- TAA 287/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen haja-asutusalueiden aravarakentamiseen (35.30.60)
- TAA 288/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen opiskelija-asuntoloiden rakentamiseen Tampereelle (35.30.60)
- TAA 289/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen vuokra-asuntotuotannon lisäämiseen (35.30.60)
- TAA 290/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen Parkanon luontopäivien tukemiseen (35.40.21)
- TAA 291/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Määrärahan osoittaminen ympäristökeskusten tehostettuun toimintaan (35.40.21)
- TAA 292/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Kansainväliseen yhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentäminen (35.99.24)
- TAA 293/2000 vp — Sulo Aittoniemi /alk: Valtionvelan lyhentämiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (37.01.94)
- TAA 294/2000 vp — Eero Akaan-Penttilä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Medi-Helin toiminnan tukemiseen (33.01.21)
- TAA 295/2000 vp — Eero Akaan-Penttilä /kok: Määrärahan osoittaminen eläkkeensaajien ylimääräisen sairausvakuutusmaksun alentamiseen (33.18.60)
- TAA 296/2000 vp — Olavi Ala-Nissilä /kesk: Määrärahan osoittaminen Karhunojan ja Riihikosken välisen tien rakentamiseen Pöytyällä (31.24.21)
- TAA 297/2000 vp — Olavi Ala-Nissilä /kesk: Määrärahan osoittaminen kiskobussiliikennekokeiluun Turun ja Loimaan välisellä rataosuudella (31.60.63)
- TAA 298/2000 vp — Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen funktionaalisten elintarvikkeiden kehittämiskeskuksen perustamiseen (32.20.27)
- TAA 299/2000 vp — Sirkka-Liisa Anttila /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen valtatien 2 kehittämiseen välillä Forssa—Hummppila (31.24.77)
- TAA 300/2000 vp — Ulla Anttila /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen rauhantyyden edistämiseen (29.90.50)
- TAA 301/2000 vp — Ulla Anttila /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen toimenpideohjelmaan suurpetojen suojelemiseksi (30.41.42)

TAA 302/2000 vp — Ulla Anttila /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen palveluohjauskokeiluun (33.01.63)

TAA 303/2000 vp — Ulla Anttila /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen toimenpideohjelmaan suurpetojen suojelemiseksi (35.20.63)

TAA 304/2000 vp — Pirjo-Riitta Antvuori /kok ym.: Asuntoliittisten toimenpiteiden tehostaminen (35.30)

TAA 305/2000 vp — Maria Kaisa Aula /kesk.: Määrärahan osoittaminen ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen koulutuskorvaukseen pk-yrityksille (29.60.24)

TAA 306/2000 vp — Maria Kaisa Aula /kesk.: Määrärahan osoittaminen opintotuen tarveharkinnan lieventämiseen (29.70.55)

TAA 307/2000 vp — Maria Kaisa Aula /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoimintaan, syrjäytymisen ehkäisyyn ja ennalta ehkäisevään huumetyöhön (29.99.50)

TAA 308/2000 vp — Maria Kaisa Aula /kesk.: Määrärahan osoittaminen Lapin tiepiirille perustienpitoon erityisesti Tervolan kunnassa (31.24.21)

TAA 309/2000 vp — Maria Kaisa Aula /kesk.: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteiseen työllistämistukeen valtionhallinnon ympäristötoihin (34.06.02)

TAA 310/2000 vp — Klaus Bremer /r ym.: Määrärahan osoittaminen rintamatunnusten myöntämiseen (33.21.52, 24.01.21)

TAA 311/2000 vp — Merikukka Forsius /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen ammatilliseen lisäkoulutukseen Arlainstituutille, Keskuspuiston ammattiopistolle ja Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskukselle (29.69.31)

TAA 312/2000 vp — Merikukka Forsius /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen ammatilliseen lisäkoulutukseen (29.69.33)

TAA 313/2000 vp — Merikukka Forsius /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen vesihuollon avustuksiin Uudellemaalle (30.51.39)

TAA 314/2000 vp — Merikukka Forsius /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen Länsi-Uudenmaan tiepiiriin paikallisteiden perusparannukseen (31.24.21)

TAA 315/2000 vp — Christina Gestrin /r: Määrärahan osoittaminen energiatukeen (32.60.40)

TAA 316/2000 vp — Christina Gestrin /r ym.: Määrärahan osoittaminen mielenterveyshuollon rahoitus- ja toimenpideohjelmaan (33.32, 33.32.30)

TAA 317/2000 vp — Christina Gestrin /r: Määrärahan osoittaminen merellisen ympäristön paikallisojelmiin (35.99.65)

TAA 318/2000 vp — Nils-Anders Granvik /r ym.: Määrärahan osoittaminen maatalouden kansallisen tuen lisäämiseen (30.12.41)

TAA 319/2000 vp — Nils-Anders Granvik /r: Määrärahan osoittaminen tien 17021 peruskorjaamiseen (31.24.21)

TAA 320/2000 vp — Nils-Anders Granvik /r ym.: Polttoaineveron budjettiperusteiden alentaminen (11.08.07)

TAA 321/2000 vp — Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittaminen ammattikorkeakoulujen tietoteollisuuteen liittyviin rakennushankkeisiin (29.40.34)

TAA 322/2000 vp — Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittaminen ammatilliseen lisäkoulutukseen (29.69.33)

TAA 323/2000 vp — Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työttömyysperuspäivärahan parantamiseen (33.17.51)

TAA 324/2000 vp — Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen tasokorotuksen aientamiseen (33.19.60)

TAA 325/2000 vp — Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kuljun terveysaseman laajennukseen ja saneeraukseen (33.32.31)

TAA 326/2000 vp — Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työmarkkinatuen parantamiseen (34.06.52)

TAA 327/2000 vp — Tuula Haatainen /sd: Määrärahan osoittaminen Suomen Kuluttajaliiton toiminnan turvaamiseen (32.40.50)

TAA 328/2000 vp — Leena-Kaisa Harkimo /kok: Määrärahan osoittaminen Etelä-Suomen kuntien liikuntapaikkarakentamiseen (29.98.50)

TAA 329/2000 vp — Leena-Kaisa Harkimo /kok: Määrärahan osoittaminen Sipoon kunnan Itäisen jokipuiston (entisen Nikkilän sairaala-alueen) rakennusten kunnostukseen ja puistomiljöön kehittämiseen (35.20.64)

TAA 330/2000 vp — Leena-Kaisa Harkimo /kok: Asumistukeen ehdotetun määrärahan vähentäminen (35.30.54)

TAA 331/2000 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Eurooppa-tiedotuksen aluepisteen perustamiseen Itä-Uudenmaan maakuntaan (24.99.50)

TAA 332/2000 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen ammattikorkeakoulutoiminnan kehittämiseen alhaisen koulutustason maakunnissa (29.20.30)

TAA 333/2000 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kilpilahden uuden tieyhteyden rakentamiseen (31.24.79)

TAA 334/2000 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Porvoon itäisen ohitustien rakentamiseen (31.24.79)

TAA 335/2000 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Loviisan laivaväylän syventämiseen (31.30.77)

TAA 336/2000 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen päiväkotien rakentamiseen (33.32.31)

TAA 337/2000 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen syanidipitoisen maa-alueen kunnostamiseen Porvoossa (35.10.77)

TAA 338/2000 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Vanhan Porvoon rakennusten ja ympäristön säilyttämiseen (35.20.64)

TAA 339/2000 vp — Esko Helle /vas ym.: Määrärahan osoittaminen ohitusraiteen rakentamiseen välillä Kerava—Järvenpää (31.40.77)

TAA 340/2000 vp — Pertti Hemmilä /kok: Eduskunnan lisätoihin ehdotetun määrärahan poistaminen (22.02.74)

TAA 341/2000 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen poliisin toimintamenoihin (26.75.21)

TAA 342/2000 vp — Pertti Hemmilä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen maatalouden kansallisten tukien korottamiseen vuoden 1999 tasolle (30.12.41)

TAA 343/2000 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen Sauvo—Pyhäloukas-tien peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 344/2000 vp — Pertti Hemmilä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Korpoströmin saaristokeskuksen rakentamiseen (35.20.74)

TAA 345/2000 vp — Leea Hiltunen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen ulkomaisten adoptiokustannusten korvaamiseen (33.15)

TAA 346/2000 vp — Leea Hiltunen /skl: Määrärahan osoittaminen neuvostopartisaanien hyökkäysten kohteeksi joutuneiden kuntoutukseen (33.22)

TAA 347/2000 vp — Leea Hiltunen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan (33.22.56)

TAA 348/2000 vp — Leea Hiltunen /skl: Määrärahan osoittaminen kuntien ja kuntayhtymien erikoissairaanhoidon turvaamiseen (33.32.30)

TAA 349/2000 vp — Leea Hiltunen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen parantamiseen (33.32.30)

TAA 350/2000 vp — Leea Hiltunen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen lastensuojelun lisääntyneeseen tarpeeseen (33.32.30)

TAA 351/2000 vp — Leea Hiltunen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen omaishoidon tukeen (33.32.30)

TAA 352/2000 vp — Leea Hiltunen /skl: Määrärahan osoittaminen huumetyöhön Satakunnassa (33.53.50)

TAA 353/2000 vp — Leea Hiltunen /skl: Määrärahan osoittaminen rikosuhripäivystyksen toimintaan (33.92.50)

TAA 354/2000 vp — Leea Hiltunen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutukseen (33.92.59)
 TAA 355/2000 vp — Leea Hiltunen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen työttömyysturvan lapsikorotusten yhdenmukaistamiseen (34.06.52)
 TAA 356/2000 vp — Leea Hiltunen /skl: Määrärahan osoittaminen työttömyyden lieventämiseen (34.06.63)
 TAA 357/2000 vp — Leea Hiltunen /skl: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien asuntojen korjausavustuksiin (35.30.60)
 TAA 358/2000 vp — Rakel Hiltunen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen ammattikorkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämiseen Uudellamaalla (29.20.30)
 TAA 359/2000 vp — Rakel Hiltunen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Viikin pysäkkijärjestelyihin (31.24.21)
 TAA 360/2000 vp — Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Kajaanin kaupunginteatterin alueteatteritoimintaan (29.90.52)
 TAA 361/2000 vp — Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Vuoreslahden tien korjaamiseen Kajaaniassa (31.25.50)
 TAA 362/2000 vp — Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittaminen rataosuuksien Oulu—Iisalmi ja Kontiomäki—Vartius sähköistämiseen (31.40.77)
 TAA 363/2000 vp — Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittaminen työllisyysdenhoidon erityisalue -kokeiluun (34.06.77)
 TAA 364/2000 vp — Susanna Huovinen /sd: Määrärahan osoittaminen perusradanpitoon Keski-Suomen alueella (31.40.21)
 TAA 365/2000 vp — Susanna Huovinen /sd: Määrärahan osoittaminen työelämäohjelmien toteuttamiseen (34.01.23)
 TAA 366/2000 vp — Matti Huutola /vas: Määrärahan osoittaminen Kaukosen sillan rakentamiseen kantatiellä 79 Kittilässä (31.24.21)
 TAA 367/2000 vp — Matti Huutola /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Niemelä—Hautamäki kunnostukseen Koillis-Lapissa (31.24.21)
 TAA 368/2000 vp — Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen (22.14.21)
 TAA 369/2000 vp — Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maakuntien kehittämiseen (26.98.43)
 TAA 370/2000 vp — Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen liikenneturvallisuuden parantamiseen Varsinais-Suomessa (31.24.21)
 TAA 371/2000 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Määrärahan osoittaminen hammashuollon sairausvakuutuskorvauksiin (33.18.60)
 TAA 372/2000 vp — Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen lääkekustannusten korvaamiseen (33.18.60)
 TAA 373/2000 vp — Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen veteraanitunnuksen omaavien henkilöiden lääkekustannuksiin (33.18.60)
 TAA 374/2000 vp — Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen päihdehaittojen vähentämiseen (33.53.50)
 TAA 375/2000 vp — Liisa Hyssälä /kesk: Määrärahan osoittaminen Pidä Saaristo Siistinä ry:n toimintaan (35.99.65)
 TAA 376/2000 vp — Jyri Häkämies /kok: Määrärahan osoittaminen Kaakkois-Suomen tieinfrastruktuurin parantamiseen (31.24.77)
 TAA 377/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen kantatien 62 parantamiseen (31.24.21)
 TAA 378/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen Liikolan paikallistien parantamiseen Sysmässä (31.24.21)
 TAA 379/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 477 parantamiseen välillä Latvalampi—Pöytälahti (31.24.21)
 TAA 380/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 4251 peruskorjaamiseen välillä Koskenmylly—Haminanmäki (31.24.21)

TAA 381/2000 vp — Timo Ihämäki /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Rahulan—Kokkosenlahden tien kunnostamiseen (31.24.21)
 TAA 382/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen Rapalan paikallistien parantamiseen Sysmässä (31.24.21)
 TAA 383/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen Vuorenkylän paikallistien parantamiseen (31.24.21)
 TAA 384/2000 vp — Timo Ihämäki /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Lahden ja Heinolan välisen moottoriliikennetien rakentamiseen moottoritieksi (31.24.77)
 TAA 385/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 kehittämiseen välillä Lusi—Hartola—Joutsa (31.24.77)
 TAA 386/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 kehittämiseen välillä Lusi—Vaajakoski (31.24.77)
 TAA 387/2000 vp — Timo Ihämäki /kok ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 kehittämiseen välillä Kuortti—Hurus—Mikkeli (31.24.77)
 TAA 388/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen Järvi-Suomen kanavointihankkeisiin (31.30.77)
 TAA 389/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen Kymijoen kanavan kokonaisuohjelman laatimiseen sekä Kimolan—Kuusaanlammen sulkujen ja linjauksen toteuttamiseen (31.30.77)
 TAA 390/2000 vp — Timo Ihämäki /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Kymijoen kanavaselvityksen jatkamiseen (31.30.77)
 TAA 391/2000 vp — Timo Ihämäki /kok: Määrärahan osoittaminen Savonradan suunnitteluun välillä Heinola—Mikkeli (31.40.77)
 TAA 392/2000 vp — Mikko Immonen /vas: Määrärahan osoittaminen rajavartiolaitoksen ampumaradan äänivallin rakentamiseen Kustavissa (26.90.74)
 TAA 393/2000 vp — Mikko Immonen /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 8 kunnostamiseen välillä Turku—Mynämäki (31.24.77)
 TAA 394/2000 vp — Mikko Immonen /vas: Määrärahan osoittaminen työttömien omaehtoisen aloitteellisuuden tukemiseen (34.06.63)
 TAA 395/2000 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yliopistojen toimintamenoihin (29.10.21)
 TAA 396/2000 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen luomutuotannon menekin edistämiseen (30.15.40)
 TAA 397/2000 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Itämeren suojeluohjelman laatimiseen (35.10.67)
 TAA 398/2000 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Kiiminkijokisuun jätevesilaitoksen purkuviemärin jatkamiseen (35.10.77)
 TAA 399/2000 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen ympäristötöiden edistämiseen (35.10.77)
 TAA 400/2000 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen rakennusperinnön hoitamiseen (35.20.64)
 TAA 401/2000 vp — Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen asuntojen korjausavustusten lisäämiseen (35.30.60)
 TAA 402/2000 vp — Ulla Juurola /sd: Määrärahan osoittaminen ammatilliseen lisäkoulutukseen (29.69.33)
 TAA 403/2000 vp — Ulla Juurola /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Käkisalmen sillan rakentamiseen Asikkalassa (31.24.21)
 TAA 404/2000 vp — Ulla Juurola /sd ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 167 suunnitteluun välillä Orimattila—Myrskylä (31.24.21)

TAA 405/2000 vp — Ulla Juurola /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatien 4 kehittämiseen välillä Lusi—Hartola (31.24.77)

TAA 406/2000 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen tullin huumekoirakoulutukseen (28.40.21)

TAA 407/2000 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen esikoulukuljetuksiin (29.40.30)

TAA 408/2000 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen huumetyön tukemiseen (29.99.50)

TAA 409/2000 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen luonnontuotteiden menekinedistämiseen (30.13.43)

TAA 410/2000 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Lentoasemantie—Tikkurila rakentamiseen (31.24.79)

TAA 411/2000 vp — Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen vapaaehtoisjärjestöjen avioliitto- ja perhetyölle (33.92.50)

TAA 412/2000 vp — Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittaminen huumerikollisuuden torjuntaan (26.75.21)

TAA 413/2000 vp — Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittaminen liikuntatoimeen (29.98.50)

TAA 414/2000 vp — Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittaminen Lappi—Hinnerjoki-tien parantamiseen (31.24.21)

TAA 415/2000 vp — Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittaminen Satakunnan työttömyyden lieventämiseen (34.06.63)

TAA 416/2000 vp — Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittaminen pelastushelikoptereiden hankkimiseen (26.80.22)

TAA 417/2000 vp — Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittaminen Gertrudsin sillan vahvistamiseen Luodossa (31.24.21)

TAA 418/2000 vp — Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittaminen Inkeriläisten ja karjalaisten heimoveteraanien yhdistys r.y.:lle (33.22.57)

TAA 419/2000 vp — Erkki Kanerva /sd ym.: Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveystalvetoimien perustamis- ja peruskorjauskustannuksiin Pohjois-Karjalassa (33.32.31)

TAA 420/2000 vp — Seppo Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittaminen kunnallisten avopalvelujen korvaamiseen 25 prosentin työkyvyttömyysasteen sotainvalideille (33.22.50)

TAA 421/2000 vp — Seppo Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittaminen sotainvalidien hautausavustuksen budjettiperusteiseen laajentamiseen (33.22.50)

TAA 422/2000 vp — Seppo Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittaminen sotainvalidien kuntoutukseen (33.22.50, 24.01.21.)

TAA 423/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen Laukaavan varavankilan suljetun osaston rakentamiseen (28.60)

TAA 424/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen Saarijärven Kolkanlahden Ekologisen puurakentamisen osaamiskeskuksen sanceramiseksi (29.20.30)

TAA 425/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen Jyväskylän ammattikorkeakoulun tietoteollisuusinstituutin toimitilojen rakentamiseen (29.40.34)

TAA 426/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen Petäjäveden kirkonkylän peruskoulun peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 427/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Havunkylä—Koskenpää perusparantamiseen Jämsänkoskella (31.24.21)

TAA 428/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Heikkilä—Hiekkapohja perusparantamiseen Jyväskylän maalaiskunnassa (31.24.21)

TAA 429/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Laajaranta—Pyyrinlahti perusparantamiseen Äänekoskella (31.24.21)

TAA 430/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Pyyrinlahti—Häkkilä perusparantamiseen Saarijärvellä (31.24.21)

TAA 431/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Tankolampi—Pylkäismäki perusparantamiseen Konnevedellä ja Sumiaisissa (31.24.21)

TAA 432/2000 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatriisiin palveluihin Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alueella (33.32.30)

TAA 433/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen vapautuvien vankien jälkihoidon järjestämiseen (25.50.50)

TAA 434/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin (26.97.34)

TAA 435/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittaminen Toivakan asevarikon kehittämiseen (27.01.74)

TAA 436/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittaminen Petäjäveden kirkonkylän koulukeskuksen peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 437/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittaminen Uuraisten kirkonkylän koulukeskuksen peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 438/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittaminen Iso Kirja -kansanopiston rakennushankkeeseen Keuruulla (29.69.52)

TAA 439/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen metsäkeskusten palkkaussuorittamiseen (30.31.42)

TAA 440/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittaminen Uuraisten—Kintauden maantien perusparantukseen (31.24.21)

TAA 441/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen valtionapua yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)

TAA 442/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen työttömyysturvan peruspäivärahan korottamiseen (33.17.51)

TAA 443/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen lähetystyötä tekevien eläketurvan parantamiseen (33.19.60)

TAA 444/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen ylimääräisen rintamalisän korottamiseen (33.21.52)

TAA 445/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen työttömien yhdistysten aloitteellisuuden tukemiseen (34.06.63)

TAA 446/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteisiin siirtomenoihin investointeja varten (34.06.64)

TAA 447/2000 vp — Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittaminen pienten järvien kunnostamiseen (35.10.77)

TAA 448/2000 vp — Saara Karhu /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Tampereen läntisen ohikulkutien rakentamiseen (31.24.79)

TAA 449/2000 vp — Saara Karhu /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Tampereen yliopistollisen sairaalan lastenpsykiatrian uudisrakennuksen rakentamiseen (33.32.31)

TAA 450/2000 vp — Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittaminen siemen- ja ruokaperunan vienninedistämistyöhön (30.74.22)

TAA 451/2000 vp — Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittaminen uusyrityskeskusten toimintaan (32.30.47)

TAA 452/2000 vp — Kyösti Karjula /kesk: Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahaan ehdotetun määrärahan vähentäminen (33.17.50)

TAA 453/2000 vp — Tanja Karpela /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminnan tukemiseen (26.80.22)

TAA 454/2000 vp — Tanja Karpela /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen esiopetukseen osallistuvien lasten koulumatkojen kustannuksiin (29.40.30)

TAA 455/2000 vp — Tanja Karpela /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Karjaan läntisen ohikulkutien suunnitteluun (31.24.21)

TAA 456/2000 vp — Juha Karpio /kok: Määrärahan osoittaminen Petäjäveden koulukeskuksen peruskorjaukseen ja laajennukseen (29.40.34)

TAA 457/2000 vp — Juha Karpio /kok: Määrärahan osoittaminen Uuraisten—Kintauden—Petäjäveden maantien peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 458/2000 vp — Juha Karpio /kok: Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen matkakeskusverkon kehittämiseen (31.60.63)

TAA 459/2000 vp — Juha Karpio /kok: Määrärahan osoittaminen huumausaineiden vastaiseen työhön (33.53.50)

TAA 460/2000 vp — Marjukka Karttunen-Raiskio /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen lääkekehitysyksikön perustamiseen Turkuun (32.20.22)

TAA 461/2000 vp — Jyrki Katainen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen asuntojen korjausavustukseen (35.30.60)

TAA 462/2000 vp — Marja-Leena Kemppainen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen poliisien peruskoulutuksen ja toiminnan turvaamiseen (26.75.21)

TAA 463/2000 vp — Marja-Leena Kemppainen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen homevaurioista kärsivien peruskoulujen perusparannuksiin (29.40.34)

TAA 464/2000 vp — Marja-Leena Kemppainen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen kansallisen maatalouden tuen maksamiseen (30.12.41)

TAA 465/2000 vp — Marja-Leena Kemppainen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen perustiestön peruskorjaukseen ja kunnostukseen (31.24.21)

TAA 466/2000 vp — Marja-Leena Kemppainen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen lastensuojelun kustannusten tasausjärjestelmän menoihin (33.32.35)

TAA 467/2000 vp — Marja-Leena Kemppainen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen terveyskasvatuksen tehostamiseen (33.53.50)

TAA 468/2000 vp — Inkeri Kerola /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Oulun tiepiirin tienpidon hankkeisiin (31.24.21)

TAA 469/2000 vp — Inkeri Kerola /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen meriväylien korjaus- ja ylläpitomenoihin Pohjois-Suomessa (31.30.77)

TAA 470/2000 vp — Inkeri Kerola /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen rintamasotilastunnuksen myöntämiseen (33.21.52)

TAA 471/2000 vp — Inkeri Kerola /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen ikääntyvien kansalaisten palvelujen kehittämiseen (33.92.50)

TAA 472/2000 vp — Niilo Keränen /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 20 parannukseen välillä Taivalkoski—Jurmua (31.24.79)

TAA 473/2000 vp — Niilo Keränen /kesk: Määrärahan osoittaminen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (33.32.30)

TAA 474/2000 vp — Niilo Keränen /kesk: Palkkaperusteiseen työllistämistukeen osoitetun määrärahan vähentäminen (34.06.30)

TAA 475/2000 vp — Kimmo Kiljunen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtion rahoitusosuudeksi Helsingin ja Vantaan Urban-ohjelmaan (26.98.62)

TAA 476/2000 vp — Kimmo Kiljunen /sd: Määrärahan osoittaminen saamenkielisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin (33.32.30)

TAA 477/2000 vp — Kimmo Kiljunen /sd: Määrärahan osoittaminen syrjästävaltuutetun viran perustamiseen (34.01.21)

TAA 478/2000 vp — Mari Kiviniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Töysän yläasteen saneeraukseen (29.40.34)

TAA 479/2000 vp — Mari Kiviniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen turkistarhojen valvontalaitteiden hankkimiseen (30.14)

TAA 480/2000 vp — Mari Kiviniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Jurvan ja Kurikan välisen maantien perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 481/2000 vp — Mari Kiviniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapitoon Vaasan tiepiirissä (31.25.50)

TAA 482/2000 vp — Mari Kiviniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen opiskelija-asuntojen rakentamiseen (35.30.60)

TAA 483/2000 vp — Paula Kokkonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen kaupunkipoliittisiin toimenpiteisiin tavoitealueiden ulkopuolella (26.98.43)

TAA 484/2000 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Joroisten musiikkipäivien järjestämiseen (29.90.52)

TAA 485/2000 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Luonnonmukaisen viljelyn liitto ry:n toimintaan ja Luomu-verkkosivujen perustamiseen (30.15.40)

TAA 486/2000 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen luonnonmukaisen tuotannon tuotekehitykseen ja kuluttajaneuvontaan (30.15.40)

TAA 487/2000 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen luonnonmukaisen tuotannon tutkimukseen ja kokonaislaadun parantamiseen (30.21.21)

TAA 488/2000 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 4712 parantamiseen välillä Kuokkala—Kinnaaro Kerimäellä (31.24.21)

TAA 489/2000 vp — Riitta Korhonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen asumisen edistämiseen (35.30)

TAA 490/2000 vp — Juha Korkea-aho /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Tampere—Pori/Rauma-radan tasoristeysten poistamiseen (31.40.77)

TAA 491/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen lapinkylän ja Lappalaiskulttuuri- ja perinneyhdistys ry:n avustamiseen (25.01.51)

TAA 492/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen esiopetukseen osallistuvien lasten koulumatkojen kustannuksiin (29.40.30)

TAA 493/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Muonion kunnan yläasteen peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 494/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen saamen kielen kielipesien rahoitukseen (29.90.50)

TAA 495/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen porotalouden eläinlääkärin tuen korottamiseen (30.12.41)

TAA 496/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen poroaitojen rakentamiseen ja korjaamiseen (30.41.43)

TAA 497/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen lohienkalastuksen valvonnan tehostamiseen (30.41.45)

TAA 498/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen luopumiskorvauksiin lohienkalastuksesta luopuville ammattikalastajille (30.41.62)

TAA 499/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylien rakentamiseen Pellon kunnassa (31.24.21)

TAA 500/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Ylimuoniossa (31.24.21)

TAA 501/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Pekanpään kylässä Ylitornion kunnassa (31.24.21)

TAA 502/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Vaattojärvi—Poikkijärvi ja Venejärvi—Venetti paikallisten peruskorjaukseen Kolarissa (31.24.21)

TAA 503/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 21 kehittämiseen välillä Palojoensuu—Kilpisjärvi (31.24.77)

TAA 504/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Kolarin rautatieasema-alueen parantamiseen (31.40.77)

TAA 505/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Pello—Kolari välillä olevien tasoristeysten muuttamiseksi vartioituiksi (31.40.77)

TAA 506/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen kuljetusten alueelliseen tukemiseen (32.30.44)

TAA 507/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Kurtakkojärven ja Pasmajärven kunnostamiseen Kolarin kunnassa (35.10.77)

TAA 508/2000 vp — Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Meltosjärvien kunnostamiseen Ylitornion kunnassa (35.10.77)

TAA 509/2000 vp — Valto Koski /sd: Määrärahan osoittaminen puolustuslaitoksen pienehköjen rakennuskohteiden rahoittamiseen (27.01.74)

TAA 510/2000 vp — Valto Koski /sd: Määrärahan osoittaminen ammatilliseen lisäkoulutukseen (29.69.33)

TAA 511/2000 vp — Valto Koski /sd: Määrärahan osoittaminen kalatalouden edistämiseksi (30.41.45)

TAA 512/2000 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Jokelan eritasoliittymän rakentamiseen valtatielle 15 (31.24.21)

TAA 513/2000 vp — Valto Koski /sd: Määrärahan osoittaminen Kausalan ohikulkutien rakentamiseen valtatiellä 12 (31.24.77)

TAA 514/2000 vp — Valto Koski /sd: Määrärahan osoittaminen tie- ja siltayhteyden rakentamiseen Kuusankoskella (31.24.77)

TAA 515/2000 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen tiehankkeen Huhdasjärvi—Pärnämäki maa-alueiden lunastamiseen (31.24.87)

TAA 516/2000 vp — Valto Koski /sd: Määrärahan osoittaminen Kimolan ja Voikkaan sulkujen suunnitteluun sekä Pyhäjärven väylän rakentamiseen (31.30.77)

TAA 517/2000 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kotka/Hamina—Kouvola—Vainikkala-rataosuuden parantamiseen (31.40.21)

TAA 518/2000 vp — Valto Koski /sd: Määrärahan osoittaminen kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon pieniin hankkeisiin (33.32.31)

TAA 519/2000 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kymenlaakson saastuneiden maa-alueiden käsittely-yksikön rakentamiseen Anjalankoskelle (35.10.63)

TAA 520/2000 vp — Jari Koskinen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Agropolis-tiedepuiston kehittämiseen Jokioisilla (30.21.74)

TAA 521/2000 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen huumekoirien koulutukseen (26.75.21)

TAA 522/2000 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Turkistarhauksen tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (30.14.49)

TAA 523/2000 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Turunmaan saariston pyörätieverkon kehittämiseen (31.24.21)

TAA 524/2000 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 8 perusparannukseen välillä Raisio—Marjamäki (31.24.77)

TAA 525/2000 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen toimeentulotuen perusosan korottamiseen ruoka- ja työssäkäynnälisillä (33.32.30)

TAA 526/2000 vp — Marjaana Koskinen /sd: Määrärahan osoittaminen pelastuskoiratoiminnan avustamiseen (33.92.50)

TAA 527/2000 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työvoimapolitiittisen aikuiskoulutukseen osallistuvien ylläpitokorvaukseen (34.06.50)

TAA 528/2000 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Talousarvioehdotusta koskevan yhteenvedon toimittaminen kansanedustajille

TAA 529/2000 vp — Irina Krohn /vihr: Määrärahan osoittaminen valtionosuuden ulkopuolelle jäävien teattereiden avustamiseen (29.90.52)

TAA 530/2000 vp — Risto Kuisma /rem: Tuloverotuksen alentaminen (11.01.01)

TAA 531/2000 vp — Risto Kuisma /rem: Polttoaineveron alentaminen (11.08.07)

TAA 532/2000 vp — Risto Kuisma /rem: Ajoneuvoverosta luopuminen (11.10.07)

TAA 533/2000 vp — Risto Kuisma /rem: Määrärahan osoittaminen Pornaisten—Nikkilän maantien peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 534/2000 vp — Kalervo Kummola /kok ym.: Määrärahan osoittaminen urheilijoiden tunnustuspalkintoihin sekä eläkejärjestelmän kehittämiseen (29.98.50)

TAA 535/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas ym.: Määrärahan osoittaminen vaihtoehtoiseen Eurooppa-tiedotukseen (24.99.50)

TAA 536/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen Pirkkalan lukion ja peruskoulun yläasteen korjaamiseen (29.40.34)

TAA 537/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen Viljakkalan kirkonkylän koulun peruskorjaukseen ja laajennukseen (29.40.34)

TAA 538/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen Valkeakosken uimahallin peruskorjaukseen (29.98.50)

TAA 539/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Kuru—Koivistonperän tienhaara (31.24.21)

TAA 540/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen Lempäälä—Vesilahti-tien perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 541/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen Valkeakoski—Kangasala välisen tien uudistamiseen Valkeakoskella (31.24.21)

TAA 542/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen Valkeakoski—Pälkäne-tien perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 543/2000 vp — Mikko Kuoppa /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Helvetinjärven kansallispuiston luontokeskuksen rakentamiseen (35.20.22)

TAA 544/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Vuohijärvi—Utti raakavesihankkeen suunnitteluun ja aloitukseen (30.51.77)

TAA 545/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Paimenportin eritasoliittymäjäjestelyihin Kotkassa (31.24.21)

TAA 546/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 läntisiin tiejärjestelyihin Lappeenrannassa (31.24.21)

TAA 547/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan satamatien rakentamiseen (31.24.77)

TAA 548/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kaakkois-Suomen tieverkoston kehittämiseen (31.24.77)

TAA 549/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kuusankosken taajaman kautta kulkevan raskaan liikenteen ohjaamiseen päätieverkolle (31.24.77)

TAA 550/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 7 Siltakylän ohituksen tiesuunnitteluun (31.24.77)

TAA 551/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kymijoen kanavoinnin jatkosuunnitteluun (31.30.21)

TAA 552/2000 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kimolan—Kuusaanlammen sulkujen ja linjauksen rakentamiseen (31.30.77)

TAA 553/2000 vp — Esko Kurvinen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 20 kehittämiseen välillä Oulu—Korvenkylä (31.24.77)

TAA 554/2000 vp — Lauri Kähkönen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Niirala—Säkänemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes rataosuuksien sähköistämiseen (31.40.77)

TAA 555/2000 vp — Kari Kärkkäinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen köyhimpien kehitysmaiden velkojen anteeksiantamiseen (24.30.66)

TAA 556/2000 vp — Kari Kärkkäinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen kuntien yleisiin valtionosuuksiin (26.97.31)

TAA 557/2000 vp — Kari Kärkkäinen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen minimieläkkeiden korottamiseen (33.19.60)

TAA 558/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan (26.98.43)

TAA 559/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen Juankosken kaupungin yläasteen uudisrakentamiseen (29.40.34)

TAA 560/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen Karttulan kunnan Pihkainmäen koulun ala-asteen peruskorjaus- ja laajennustöiden aloittamiseen (29.40.34)

TAA 561/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen koulutilojen peruskorjaus-, muutos- ja laajennustöiden aloittamiseen Ylä-Savossa (29.40.34)

TAA 562/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen Sonkajärven kunnan Rutakon koulun peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 563/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Siilinjärven rajalta Maaninnan keskustan ohi Pielaveden puoleiseen liittymään saakka (31.24.21)

TAA 564/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 531 perusparantamisen aloittamiseen välillä Lempy—Mäkärämäki (31.24.21)

TAA 565/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen paikallisten 16218 perusparannukseen ja päällystämiseen välillä Peltosalmi—Ohenmäki (31.24.21)

TAA 566/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen paikallisten 16495 päällystämisen aloittamiseen välillä Kortteinen—Mäntyjärvi—Losomäki (31.24.21)

TAA 567/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen Palonurmi—Kangaslahti-maantien perusparantamiseen ja päällystämiseen (31.24.21)

TAA 568/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen Pielavedeltä Pyhäsalmeen vievän seututien perusparantamiseen välillä Saarela—Pyhäsalmi (31.24.21)

TAA 569/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen Iisalmi—Kontiomäki—Oulu-rataosuuden sähköistämiseen (31.40.77)

TAA 570/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen Savon radan perusparannuksen nopeuttamiseen välillä Kouvola—Iisalmi (31.40.77)

TAA 571/2000 vp — Seppo Kääriäinen /kesk: Määrärahan osoittaminen Ylä-Savon vesistöjen kunnostusohjelman mukaisen toimenpiteiden toteuttamiseen (35.10.77)

TAA 572/2000 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen Vantaan koulujen homeongelmien ratkaisuun (29.40.34)

TAA 573/2000 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen Tiedekeskus Heureka avustamiseen (29.88.54)

TAA 574/2000 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen työttömien yhdistysten aloitteellisuuden tukemiseen Uudellamaalla (34.06.63)

TAA 575/2000 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen Uudenmaan järvien kunnostamiseen (35.10.77)

TAA 576/2000 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen korjausavustuksiin taloudellisissa vaikeuksissa oleville vantaalaisille vuokrataloille (35.30.60)

TAA 577/2000 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Eduskunnan lisätilojen suunnitteluun ja rakentamiseen esitetyt siirtomäärärahan poistaminen (22.02.74)

TAA 578/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Ilomantsin Keskuskoulun peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 579/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Outokummun kaupungin Kummunkoulun peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 580/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Poikolan koulukeskuksen peruskorjauksen aloittamiseen Juuassa (29.40.34)

TAA 581/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Polvijärven koulukeskuksen peruskorjauksen aloittamiseen (29.40.34)

TAA 582/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Pyhäselän kunnassa sijaitsevan Suhmuran ala-asteen saneeraukseen ja laajennukseen (29.40.34)

TAA 583/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Tohmajärven koulukeskuksen peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 584/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen tekojäärädan kattamiseen Outokummussa (29.98.50)

TAA 585/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen kalatalouden edistämiseen (30.41.45)

TAA 586/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Kiteen—Kesälahden vesihuoltohankkeen loppuun saattamiseen (30.51.77)

TAA 587/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Kitee—Koivikko (31.24.21)

TAA 588/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille valtatie 17—Outokumpu (31.24.21)

TAA 589/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Kinahmo—Ruvaslahti-tien peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 590/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Kunnasniemen paikallisten peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 591/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Maljasalmen paikallisten peruskorjaukseen Outokummussa (31.24.21)

TAA 592/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Ohvanan ja Lotokan—Kostamon paikallisteiden peruskorjauksen aloittamiseen (31.24.21)

TAA 593/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen tieyhyyden Onkamo—Niirala—valtakunnan raja parannukseen (31.24.21)

TAA 594/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Valtimo—Pajukoski—Lotma paikallisten peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 595/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Itkonsalon yksityistien rakentamiseen (31.25.50)

TAA 596/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden valtionavustukseen (31.25.50)

TAA 597/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen kalasatamien rakentamiseen (31.32)

TAA 598/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen rataosuuden Niralaa—Joensuu—Kontiomäki peruskorjaukseen (31.40.21)

TAA 599/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen alueelliseen kuljetustukeen (32.30.44)

TAA 600/2000 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen eläkeläisten sairausvakuutusmaksun alentamiseen (33.18.60)

TAA 601/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen pohjaosan kaksoisleikkauksen oikaisemiseen (33.19.60)

TAA 602/2000 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan TE-keskuksen työvoimaosastolle palkkaperusteisiin työllistämistukiin (34.06.63)

TAA 603/2000 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan TE-keskuksen työvoimaosaston käyttöön (34.06.64)

TAA 604/2000 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työttömien liikkumisen edistämiseen Valtionrauteilla (34.06.65)

TAA 605/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Palovaara—Luhtapohja-maantien peruskorjauksen loppuunsaattamiseen (34.06.77)

TAA 606/2000 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan TE-keskuksen työvoimaosaston käyttöön työllisyyttä edistävien investointien rahoittamiseen (34.06.77)

TAA 607/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan ympäristökeskukselle saastuneiden maa-alueiden kunnostamiseen (35.10.63)

TAA 608/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Liperin kirkonkylän—Ylämyllyn siirtoviemärihankkeen toteuttamiseen (35.10.77)

TAA 609/2000 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen biosfäärialuetoiminnan perusrahoitukseen (35.99.22)

TAA 610/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen kansankulttuurin tukemiseen Kymenlaaksossa (29.90.50)

TAA 611/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen Kuivasensaarentien 14777 perusparantamiseen Taipalsaarella (31.24.21)

TAA 612/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen Muurikkalan paikallisten 14745 perusparantamiseen välillä Muurikkala—Hurtuala—Saivikkala (31.24.21)

TAA 613/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen paikallisten 14736 perusparantamiseen välillä Pitkälampi—Saivikkala Miehikkälässä (31.24.21)

TAA 614/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 26 perusparantamiseen välillä Taavetti—Summa (31.24.77)

TAA 615/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden valtionapuihin (31.25.50)

TAA 616/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen Kimolan uittokanavan muuttamiseen sulkukanavaksi ja Voikkaan sulkukanavan rakentamiseen (31.30.77)

TAA 617/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen rintama-avustukseen erälle ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (33.22.57)

TAA 618/2000 vp — Seppo Lahtela /kesk: Määrärahan osoittaminen vanhojen asuntojen korjausavustuksiin (35.30.60)

TAA 619/2000 vp — Annika Lapintie /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Turun uuden vankilan suunnitteluun (28.60)

TAA 620/2000 vp — Annika Lapintie /vas: Määrärahan osoittaminen Aurajoen valuma-alueen kuntien yhteisen jätevedenpuhdistamon rakentamiseen Turkuun (35.10.63)

TAA 621/2000 vp — Markku Laukkanen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen karjalaisen kulttuuri- ja tiedotuskeskuksen perustamiseen Viipuriin (24.50.66)

TAA 622/2000 vp — Markku Laukkanen /kesk: Määrärahan osoittaminen puutuotealan osaamiskeskuksen perustamiseen Kymenlaakson ammattikorkeakouluun (29.20.25)

TAA 623/2000 vp — Markku Laukkanen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kouluinvestointeihin Valkealassa (29.40.34)

TAA 624/2000 vp — Markku Laukkanen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 369 parantamiseen välillä Jaala—Tuohikotti (31.24.21)

TAA 625/2000 vp — Markku Laukkanen /kesk: Määrärahan osoittaminen logistiikkakeskuksen ensimmäisen vaiheen toteuttamiseen Kouvolassa (32.30.45)

TAA 626/2000 vp — Markku Laukkanen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kaukolämpöputken rakentamiseen Kouvolasta Kuusankoskelle (32.60.40)

TAA 627/2000 vp — Markku Laukkanen /kesk: Määrärahan osoittaminen rajavesien kunnostamiseen Kaakkois-Suomessa (35.10.77)

TAA 628/2000 vp — Paula Lehtomäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen rajavartiolaitoksen toimintaan (26.90.21)

TAA 629/2000 vp — Paula Lehtomäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Pelson keskusvankilan hallinto- ja toimistorakennuksen suunnittelu- ja rakennustyöhön (28.60)

TAA 630/2000 vp — Paula Lehtomäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoimintaan (29.99.51)

TAA 631/2000 vp — Paula Lehtomäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen luonnontuotteiden menekinedistämiseen (30.13.43)

TAA 632/2000 vp — Paula Lehtomäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Lehtovaarantien korjaukseen Kuhmossa (31.24.21)

TAA 633/2000 vp — Paula Lehtomäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Paltamon—Uvan paikallistien korjaukseen (31.24.21)

TAA 634/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen huumeiden vastaisen työn tukemiseen (26.75.21)

TAA 635/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen oppisopimuskoulutukseen (29.60.31)

TAA 636/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen seurantalojen entistämisen ja korjaustöihin (29.90.50)

TAA 637/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen alempiasteisten tiestön perustienpitoon (31.24.21)

TAA 638/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen Koirakiven—Pertunmaan paikallistien 15076 parantamiseen (31.24.21)

TAA 639/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Koirakivi—Karankamäki jatkorakentamiseen (31.24.21)

TAA 640/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 419 kehittämiseen Mäntyharjulla (31.24.21)

TAA 641/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 4143 perusparantamiseen Heinolassa (31.24.21)

TAA 642/2000 vp — Jari Leppä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)

TAA 643/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen Kymijoki—Mäntyharju-kanavan suunnitteluun (31.30.77)

TAA 644/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen huumeiden vastaisen työn tukemiseen (33.53.50)

TAA 645/2000 vp — Jari Leppä /kesk: Määrärahan osoittaminen viljelijöiden lisälomapäivien kustannuksiin (33.57.40)

TAA 646/2000 vp — Mika Lintilä /kesk: Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan (26.98.43)

TAA 647/2000 vp — Eero Lämsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Saikarin tien päällystämiseen Savossa (31.24.21)

TAA 648/2000 vp — Eero Lämsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Savo-Karjalan tiepiiriin perustienpitoon (31.24.21)

TAA 649/2000 vp — Eero Lämsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Vehkatien risteuksen eritasoliittymään Kiuruvedellä (31.24.21)

TAA 650/2000 vp — Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maatalousyrittäjien lomituspalveluihin (33.57.40)

TAA 651/2000 vp — Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen viljelijöiden tukihenkilöverkoston toimintaan (33.92.50)

TAA 652/2000 vp — Eero Lämsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Kiurujärven ja Kiurujoen kunnostamiseen (35.10.77)

TAA 653/2000 vp — Eero Lämsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Ylä-Savon vesistöjen kunnostukseen (35.10.77)

TAA 654/2000 vp — Pehr Löf /r ym.: Määrärahan osoittaminen Gertrudsin sillan vahvistamiseen ja korottamiseen Luodossa (31.24.21)

TAA 655/2000 vp — Pehr Löf /r ym.: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Holmin ja Knifsundin välillä (31.24.21)

TAA 656/2000 vp — Pehr Löf /r ym.: Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveydenhuollon perustamisinvestointien lisäämiseen (33.32.31)

TAA 657/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen kuntien yleisen valtionosuuden korottamiseen (26.97.31)

TAA 658/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen opintorahan indeksikorotuksiin (29.70.55)

TAA 659/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen opiskelijoiden kesäkuukausien asumislisään (29.70.55)

TAA 660/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen saamenkielisten kielipesien toimintaan (29.90.50)

TAA 661/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen maatalouden sukupolvenvaihdosten edistämiseen (30.13.47)

TAA 662/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kemijoen kalaportaiden rakentamiseen (30.41.25)

TAA 663/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tutkimusaseman rakentamiseen Simoon (30.42.74)

TAA 664/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen Tenojen rantojen suojaukseen (30.51.77)

TAA 665/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen Tornionjoen tulvasuojeluun (30.51.77)

TAA 666/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen Akujärvi—Rajajoosseppi-tien rakentamiseen (31.24.21)

TAA 667/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 950 perusparannukseen välillä Hautajärvi—Niemelä (31.24.21)

TAA 668/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 970 perusparannukseen välillä Nuuvus—Ailigas (31.24.21)

TAA 669/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen Könölän paikallistien 19567 perusparannukseen ja päällystämiseen (31.24.21)

TAA 670/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen paikallistien 19582 Palovaara—Susivaaran tienhaara perusparannukseen (31.24.21)

TAA 671/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen paikallistien 19621 tiejärjestelyihin Ylitornion kirkonkylän taajamassa (31.24.21)

TAA 672/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen Simojoen pohjoispuoleisen maantien 9241 perusparannukseen välillä Malini—Alaniemi (31.24.21)

TAA 673/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden valtionapuun Lapin tiepiirissä (31.25.50)

TAA 674/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen kuntien valtionosuuksien indeksitarkistuksen suorittamiseksi täysimääräisenä (33.32.30)

TAA 675/2000 vp — Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (33.92.59)

TAA 676/2000 vp — Markku Markkula /kok ym.: Määrärahan osoittaminen tietoteollisuuden rakennushankkeisiin ammattikorkeakouluissa (29.40.34)

TAA 677/2000 vp — Rauha-Maria Mertjärvi /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen ohitusraiteiden rakentamiseen välillä Kera—Riihimäki (31.40.77)

TAA 678/2000 vp — Jukka Mikkola /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Forum Marinum -keskuksen kehittämiseen (29.90.52)

TAA 679/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kunnallisten rikoksentorjuntaohjelmien laadintaan (25.01.51)

TAA 680/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen rikosuhripäivystyksen toiminnan turvaamiseen (25.01.51)

TAA 681/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Oulun läänin perustienpittoon (31.24.21)

TAA 682/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapittoon ja parantamiseen (31.25.50)

TAA 683/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen Oulun Meripelastajat ry:n toiminnan tukemiseen (31.32.50)

TAA 684/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen perusradanpittoon Oulun läänissä (31.40.21)

TAA 685/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen junaliikenteen turvallisuuden parantamiseen ja eritasoristeyksien rakentamiseen Oulun läänissä (31.40.77)

TAA 686/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen uuden ydinvoimalan suunnittelun aloittamiseen (32.60)

TAA 687/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen rintamasotilasläkkeisiin (33.21.52)

TAA 688/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen ylimääräisen rintamalisän korottamiseen (33.21.52)

TAA 689/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen sotaveteraanien kuntoutuksen laajentamiseen (33.22.59)

TAA 690/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen päihtyneiden säilyttämiseen sosiaaliviranomaisten tiloissa (33.32)

TAA 691/2000 vp — Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittaminen maatalouslomittajien palkkatason korottamiseen (33.57.40)

TAA 692/2000 vp — Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittaminen Haukivuori—Porsaskoski-tien peruskorjaamiseen (31.24.21)

TAA 693/2000 vp — Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Jäppilän kirkonkylän ja Karkkolan välisen maantien peruskorjaamiseen (31.24.21)

TAA 694/2000 vp — Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittaminen Pieksämäen tien ja Virtasalmen tien risteysalueen valaistamiseen Virtasalmella (31.24.21)

TAA 695/2000 vp — Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen rataosuuden Huutokoski—Savonlinna—Parikkala säilyttämiseen (31.40.77)

TAA 696/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Ajoneuvoverosta luopuminen (11.10.07)

TAA 697/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittaminen huumeri- ja huumerikosten torjuntaan (26.75.21)

TAA 698/2000 vp — Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen puolustusvoimien Uudenkylän aluevaraston laajentamiseen (27.01.74)

TAA 699/2000 vp — Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Lahden verkkoyliopiston kehittämiseen (29.10.22)

TAA 700/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittaminen esiopetuksen kuljetuksen järjestämiseen (29.40.30)

TAA 701/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Porvoonjoen kehittämiseen virkistys- ja kalastusjokena (30.51.22)

TAA 702/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Hämeen tiepiirille paikallisteiden korjaamiseen (31.24.21)

TAA 703/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Juornaankylän—Porvoon maantien perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 704/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittaminen Pukkilan—Savijoen tien parantamiseen (31.24.21)

TAA 705/2000 vp — Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Nopeat Itäradat -hankkeen osuudelle Kerava—Lahti (31.40.87)

TAA 706/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittaminen alueellisten joukkoliikennepalvelujen ostamiseen (31.60.63)

TAA 707/2000 vp — Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittaminen maatalousyrittäjien lomituspalveluihin (33.57.40)

TAA 708/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen opintotuen asumislisän maksamiseen ympärivuotisesti (29.70.55)

TAA 709/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Äänekoskelle välillä Kevätlahdenristeys—Karvalahti (31.24.21)

TAA 710/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen Kevätlahdentien päällystämiseen Äänekoskella (31.24.21)

TAA 711/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen Jyväskylän ja Haapajärven välisen rataosuuden kunnostamisen aloittamiseksi matkustajaliikenteelle soveltuvaksi (31.40.77)

TAA 712/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen tasoristeysten poistamiseen (31.40.77)

TAA 713/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen ympäristöteollisuuden kehittämiseen (32.20.40)

TAA 714/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen huumeista riippuvaisten hoidon järjestämiseen (33.32.30)

TAA 715/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen huumevalistukseen (33.53.50)

TAA 716/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen pienten rehevöityneiden vesialueiden kunnostamiseen (35.10.77)

TAA 717/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen Pyyrinlahden kunnostamiseen Äänekoskella (35.10.77)

TAA 718/2000 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen opiskelija-asuntolan rakentamiseen Jyväskylään (35.30.60)

TAA 719/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen maakunnan liittojen kansalliseen kehittämisrahaan (26.98.43)

TAA 720/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen puolustusvoimien hankintoihin kotimaiselta puolustusvälineiteollisuudelta (27.10.16)

TAA 721/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen täydennyskoulutuksen hintojen alentamiseen ja BBA-koulutuksen vakinaistamiseen (29.10.21)

TAA 722/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen ammattikorkeakoulujen tukemiseen (29.20.30)

TAA 723/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen päätehakkuutähteen haketuksen tukemiseen (30.31.42)

TAA 724/2000 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Heinäveden Polvijärven pohjavedenotamon rakentamiseen (30.51.77)

TAA 725/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Hangastemaa—Parkkila-tien parantamiseen (31.24.21)

TAA 726/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Koskenmyllyn—Koitin maantien perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 727/2000 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Sarvikummun tien (mt 477) parantamiseen tieosuudella Savonlinna—Koli (31.24.21)

TAA 728/2000 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutukseen (33.22.59)

TAA 729/2000 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen saimaannorpan suojeluun (35.20.22)

TAA 730/2000 vp — Håkan Nordman /r ym.: Määrärahan osoittaminen ruotsinkieliseen liikenneopettajakoulutukseen (29.20.30)

TAA 731/2000 vp — Håkan Nordman /r: Määrärahan osoittaminen arvokkaiden rakennusten korjaamiseen Kristiinankaupungissa (29.90.50)

TAA 732/2000 vp — Håkan Nordman /r ym.: Määrärahan osoittaminen hyljetutkimukseen (30.42.21)

TAA 733/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen poliisin voimavarojen lisäämiseen (26.75.21)

TAA 734/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen oppilaitosten perustamishankkeisiin Itä-Suomessa (29.40.34)

TAA 735/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen korottamiseen (30.12.14)

TAA 736/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Alakuona—Kinnaraho-maantiesuuden parantamiseen Kerimäellä (31.24.21)

TAA 737/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Hanhijärvi—Paakkunala-tiesuuden kunnostukseen Enonkoskella (31.24.21)

TAA 738/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Juvan ja Puumalan välillä olevan Järvenpää—Kaski-maantiesuuden kunnostamiseen (31.24.21)

TAA 739/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kauvonniemi—Kirjavalma-maantien perusparantukseen (31.24.21)

TAA 740/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kolkonpää—Sulkava-maantiesuuden parantamiseen (31.24.21)

TAA 741/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kumpurannan paikallistien kunnostukseen Kerimäellä (31.24.21)

TAA 742/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Rönkönvaaran paikallistien kunnostukseen Savonrannalla (31.24.21)

TAA 743/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Savonlinna—Koli-matkailutiehen kuuluvan Sarvikummun tien parantamiseen (31.24.21)

TAA 744/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Särkilähti—Lohikoski-maantiesuuden parantamiseen (31.24.21)

TAA 745/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Vaaran paikallistien parantamiseen Punkaharjulla (31.24.21)

TAA 746/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Vehmäsyläntien loppuosan peruskorjaukseen Mikkelin maalaiskunnassa (31.24.21)

TAA 747/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Kyrönsalmen siltojen rakentamiseen (31.24.77)

TAA 748/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen yksityistaidon valtionapujen lisäämiseen (31.25.50)

TAA 749/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yritystoiminnan vahvistamiseen Etelä-Savossa (32.30.62)

TAA 750/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen geriatriseen kuntoutukseen (33.18.60)

TAA 751/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen yritysmallin säilyttämiseen kotitaloustyön tukijärjestelmässä (34.06)

TAA 752/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kerimäen Hytermän luonnonsuojelualueen ylläpitoon (35.20.22)

TAA 753/2000 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Rantasalmen ympäristökasvatusinstituutin perusrahoitukseen (35.40.21)

TAA 754/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Rajavartiolaituksen toimintamäärärahoihin (26.90.21, 25.30.50)

TAA 755/2000 vp — Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Hämeen Rykmentin koulutushalliprojektin toisen rakentamisvaiheen toteuttamiseen (27.01.74)

TAA 756/2000 vp — Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen kasarmi 23:n peruskorjaukseen Hennalassa (27.01.74)

TAA 757/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen panssariprikaatin keskittämiseen Parolannummelle (27.01.74, 25.30.50)

TAA 758/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Kukkasan koulun saneeraus Nastolassa (29.40.34, 25.70.50)

TAA 759/2000 vp — Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Hälvälän ampumaradan kehittämiseen Hollolassa (29.98.50)

TAA 760/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Koskenmylly—Haminanmäki-maantien 4251 parantamiseen (31.24.21, 25.30.50)

TAA 761/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 3134 parantamiseen välillä Hujansalo—Pärmäki (31.24.21, 25.30.50)

TAA 762/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 4142 parantamiseen välillä Evätmäki—Korkee (31.24.21)

TAA 763/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 4251 parantamiseen välillä Koskenmylly—Koitti (31.24.21, 25.30.50)

TAA 764/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 parantamiseen välillä Lahti—Heinola (31.24.21, 25.30.50)

TAA 765/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Keravan—Lahden oikoradan yleissuunnitelman tarkistamiseen (31.40.77, 25.30.50)

TAA 766/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Naisrytityökeskuksen toimintaan (32.30.47, 25.30.50)

TAA 767/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen sotainvalidien puolisoitten ja leskien sekä sotalleskien kuntoutukseen (33.22.56, 25.30.50)

TAA 768/2000 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Kaarisilta ry:n vammaisten nuorten taide- ja työtoiminnan tukemiseen (33.92.50, 25.30.50)

TAA 769/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen erikoispoliisikoirakoulutukseen (26.75.21)

TAA 770/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen kansalaisten peruspalvelujen turvaamiseen pienissä ja keskuksissa kunnissa (26.97.31)

TAA 771/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Haapamäen vankilan suunnitteluun ja rakennustöiden aloittamiseen (28.60)

TAA 772/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Keuruun kaupungin koulukeskuksen peruskorjauksen toisen vaiheen rahoitukseen (29.40.34)

TAA 773/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kinnulan kunnan yläasteen ja lukiorakennuksen peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 774/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Petäjäveden kunnan koulukeskuksen peruskorjaukseen ja laajennukseen (29.40.34)

TAA 775/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Iso Kirja -kansanopiston monitoimitalin rakentamiseen Keuruulla (29.69.52)

TAA 776/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen metsien sertifiointista aiheutuviin kustannuksiin (30.31.42)

TAA 777/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen haja-asutusalueiden vesihuollon rakentamiseen (30.51.31)

TAA 778/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylien rakentamiseen valtatie 23 yhteyteen Keuruulla (31.24.21)

TAA 779/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kivijärven ja Perhon välisen tien kunnostamiseen (31.24.21)

TAA 780/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Lehtomäen paikallistien 16853 perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 781/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen maanteiden perusparantamiseen ja päällystämiseen Keski-Suomen tiepiirissä (31.24.21)

TAA 782/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Saarijärven ja Viitasaaren tieyhteyden parantamiseen välillä Riihipehto—Kumpu (31.24.21)

TAA 783/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Suomenselkätien kunnostamiseen Keski-Suomessa (31.24.21)

TAA 784/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 18 rakennustöiden jatkamiseen välillä Multia—Ahtari (31.24.77)

TAA 785/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen valtionapuun yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)

TAA 786/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen rautatien Haapamäki—Pori käyttöönnoton perusselvityksen tekemiseen (31.40.21)

TAA 787/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen rautatien Jyväskylä—Haapajarvi perusparantamiseen (31.40.21)

TAA 788/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Suomen Höyryveturit -nimisen säätön museorakennuksen saneeraus (31.99.40)

TAA 789/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Energia-avustusten jakoperusteiden muuttaminen (32.60.40)

TAA 790/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen eläkkeen maksamiseen sodan ajan lottapalveluksessa olleille lotille (33.21.52)

TAA 791/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen rintamasotilastunnusten myöntämiseen (33.21.52)

TAA 792/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen laitos- ja kotihoidossa olevien lasten, vanhuksien ja vammaisten hoito- ja hoivatyön tukemiseen (33.32.30)

TAA 793/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen lääkärin yöpöydytyksen ja terveyskeskusten palvelutason turvaamiseen (33.32.30)

TAA 794/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen raittiin ja päihteettömän elämäntavan edistämiseen (33.53.50)

TAA 795/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen alkoholiongelmasta kärsivien hoitoon (33.92.50)
TAA 796/2000 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Suolahden laitos- ja palveluasumisyksikköhaankeen toteuttamiseen (33.92.50)
TAA 797/2000 vp — Kirsi Ojansuu /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen ammattikortteakoulujen tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan (29.20.25)
TAA 798/2000 vp — Kalevi Olin /sd: Määrärahan osoittaminen liikuntakasvatukseen tutkimus- ja kehittämiskeskukselle Jyväskylässä (29.98.50)
TAA 799/2000 vp — Kalevi Olin /sd: Määrärahan osoittaminen melusteiden rakentamiseen Surfontien ja Keuruuntien risteysiin Jyväskylässä (31.24.21)
TAA 800/2000 vp — Kalevi Olin /sd: Määrärahan osoittaminen valtatien 9 parantamiseen Surfontien risteuksen ja Pumperin välillä (31.24.77)
TAA 801/2000 vp — Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteiseen rahoitukseen valtionhallinnon palkkamenoihin (34.06.02)
TAA 802/2000 vp — Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteiseen rahoitukseen kunnille (34.06.30)
TAA 803/2000 vp — Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittaminen kunnille investointien työllisyysperusteiseen rahoitukseen (34.06.64)
TAA 804/2000 vp — Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittaminen investointien työllisyysperusteiseen rahoitukseen (34.06.77)
TAA 805/2000 vp — Heli Paasio /sd ym.: Määrärahan osoittaminen taajamajunaliikenteen käynnistämiseen Turun ja Salon välillä (31.40.77)
TAA 806/2000 vp — Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin (26.97.34)
TAA 807/2000 vp — Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen koulurakentamiseen ja koulurakentamisen valtuuksien korottamiseen (29.40.34)
TAA 808/2000 vp — Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen ammatilliseen lisäkoulutukseen ja rahoitusjärjestelmän ja hankintamäärärahan säilyttäminen (29.69.33, 29.69.32, 29.69.31)
TAA 809/2000 vp — Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen (30.12.41)
TAA 810/2000 vp — Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)
TAA 811/2000 vp — Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Teknologia- ja kehittämismäärärahojen suuntaaminen (32.20.40)
TAA 812/2000 vp — Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeiden tasokorotukseen (33.19.60)
TAA 813/2000 vp — Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kotihoidon tukeen (33.32.30)
TAA 814/2000 vp — Margareta Pietikäinen /r: Määrärahan osoittaminen opettajakoulutukseen (29.10.21)
TAA 815/2000 vp — Margareta Pietikäinen /r ym.: Erityistarpeita omaavien lasten palvelujen turvaaminen (29.40.21)
TAA 816/2000 vp — Margareta Pietikäinen /r: Määrärahan osoittaminen opettajien täydennyskoulutukseen (29.69.22)
TAA 817/2000 vp — Margareta Pietikäinen /r ym.: Määrärahan osoittaminen ammatillisen lisäkoulutuksen nykyisen rahoitusjärjestelmän säilyttämiseen (29.69.33, 29.69.31)
TAA 818/2000 vp — Margareta Pietikäinen /r: Määrärahan osoittaminen lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen (33.01.21)
TAA 819/2000 vp — Margareta Pietikäinen /r ym.: Kansaneläkkeen korotuksen aikaistaminen (33.19.60)

TAA 820/2000 vp — Margareta Pietikäinen /r ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpidon rahoitukseen Uudenmaan tiepiirin alueella (31.24.21)
TAA 821/2000 vp — Sirpa Pietikäinen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen YK-pohjaisten kansalaisjärjestöjen toiminnan tukemiseen (24.99.50)
TAA 822/2000 vp — Sirpa Pietikäinen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen seudullisten virkistysalueiden maanhankintaan (35.20.37)
TAA 823/2000 vp — Riitta Prusti /sd ym.: Määrärahan osoittaminen neljännen raiteen rakentamiseen välille Tikkurila—Kerava (31.40.77)
TAA 824/2000 vp — Osmo Puhakka /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Pioneerimuseon pelastamiseen (27.10.21)
TAA 825/2000 vp — Osmo Puhakka /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Kuopion yliopistolle (29.10.21)
TAA 826/2000 vp — Osmo Puhakka /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Kouvolan kaukolämmön siirtoputken rakentamiseen (32.60.40)
TAA 827/2000 vp — Osmo Puhakka /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Uskontojen uhrien tuki ry:n toimintaan (33.92.50)
TAA 828/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Kehitysyhteistyön osuus bruttokansantuotteesta (24.30)
TAA 829/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen koulujen homevaurioiden korjaamiseen (29.40.34)
TAA 830/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen elintarvikevalvonnan lisäämiseen (30.72.21)
TAA 831/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Humpila—Huittinen hirviaitojen rakentamiseen (31.24.21)
TAA 832/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen perusradanpitoon (31.40.21)
TAA 833/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen Pori—Haapamäki-radan kunnostamiseen (31.40.21)
TAA 834/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen Pori—Porin satama -radan sähköistämiseen (31.40.77)
TAA 835/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen tukeen (31.60.63)
TAA 836/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen työsuojelun toimintamenoihin (33.13.21)
TAA 837/2000 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteiseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille (34.06.30)
TAA 838/2000 vp — Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Turun vanhan suurtorin kunnostamiseksi kansalliseksi kulttuuriperintökohteeksi (29.90.50)
TAA 839/2000 vp — Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Turun seudun vesihuollon järjestämiseen (30.51.77)
TAA 840/2000 vp — Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatrisiin palveluihin (33.32.37)
TAA 841/2000 vp — Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Raha-automaattiyhdistykselle järjestöille, yhteisöille ja säätiöille jaettavan taloudellisen tuen lisäämiseen (33.92.50)
TAA 842/2000 vp — Erkki Pulliainen /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen alkuperäisten kotieläinrotujen kasvatuksen tukemiseen (30.12.45)
TAA 843/2000 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Määrärahan osoittaminen Iisalmen—Oulun ja Vartiuksen—Kontiomäen rataosuuksien sähköistämiseen (31.40.77)
TAA 844/2000 vp — Erkki Pulliainen /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen alueelliseen kuljetustukeen (32.30.44)
TAA 845/2000 vp — Susanna Rahkonen /sd: Määrärahan osoittaminen lapsiasiainvaltuutetun viran ja toimiston perustamiseen (33.01.21)
TAA 846/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen pelastushelikopteritoiminnan rahoituksen turvaamiseen (26.80.22)

TAA 847/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen kanavaperinteen ja kanavamuseoiden toiminnan vahvistamiseen (29.90.50)

TAA 848/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen kalatalouden edistämiseen (30.41.45)

TAA 849/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen Konttimäen—Kinahmin haja-asutusalueen runkovesijohdon rakentamiseen Nilsillä (30.51.77)

TAA 850/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen Jäppiläntien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Niittypurontie—Lintulantie (31.24.21)

TAA 851/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Leppävirran tienristeyksestä Sorsakosken teollisuusalueelle (31.24.21)

TAA 852/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen paikallisten Kortteen—Losomäki loppuosan korjaamiseen (31.24.21)

TAA 853/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpittoon (31.24.21)

TAA 854/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen Puuttiläntien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä valtatie 23—Kopolanmientie (31.24.21)

TAA 855/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 ja kiertotien tasoliittymän rakentamiseen Varkaudessa (31.24.21)

TAA 856/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen tieverkon kehittämiseen (31.24.77)

TAA 857/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 kehittämiseen välillä Joroinen—Varkaus (31.24.77)

TAA 858/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen Vuonamsalmen tie- ja siltajärjestelyihin Keiteleellä (31.24.77)

TAA 859/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapittoon (31.25.50)

TAA 860/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen Savon kanavan suunnitteluun (31.30.77)

TAA 861/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kerava—Lahti-oikoradan toteutukseen (31.40.77)

TAA 862/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen (31.60.63)

TAA 863/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Postin alueellisten palvelujen sekä henkilökunnan aseman turvaaminen (31)

TAA 864/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen eläkkeensaajilta perittävän ylimääräisen sairausvakuutusmaksun alentamiseen (33.18.60)

TAA 865/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen pohjaosan leikkaamisen lopettamiseksi (33.19.60)

TAA 866/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen erikoissairanhoidon kustannuksiin (33.32.30)

TAA 867/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveysalan järjestöjen lähialueyhteistyöhön (33.92.50)

TAA 868/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Sosiaalisen yrityksen itäsuomalainen malli (SYIS) -projektille (34.06.02)

TAA 869/2000 vp — Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työllistämistukeen (34.06.02, 34.06.30, 34.06.63)

TAA 870/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen Ala-Nurmesjärvi—Harsukangas-tien parantamiseen työllisyysvaroin (34.06.77)

TAA 871/2000 vp — Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittaminen vesihuolto- ja ympäristöhankkeiden lisäämiseen (35.10.77)

TAA 872/2000 vp — Jussi Ranta /sd: Määrärahan osoittaminen Nuijamaan rajanylityspaikan tien uudelleenrakentamiseen (31.24.21)

TAA 873/2000 vp — Jussi Ranta /sd: Määrärahan osoittaminen ohituskaistojen rakentamiseksi valtatielle 6 välillä Lappeenranta—Imatra (31.24.21)

TAA 874/2000 vp — Jussi Ranta /sd ym.: Määrärahan osoittaminen saimaannorpan suojelemiseen (35.20.22)

TAA 875/2000 vp — Jussi Ranta /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Repoveden kansallispuiston perustamiseen (35.20.87)

TAA 876/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen elintarvikeketjun laatuvarmistuksen kehittämiseen (30.13.44)

TAA 877/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien Haapavesi—Pulkila kunnostamiseen (31.24.21)

TAA 878/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen tulvaongelmaisten teiden peruskorjaukseen Pohjois-Pohjanmaalla (31.24.21)

TAA 879/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 20 kehittämiseen välillä Oulu—Kiiminki (31.24.79)

TAA 880/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen Ylivieskan lentokentän ylläpitoon (31.52.41)

TAA 881/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen yritysten investointi- ja kehittämissuunnitelmien tukemiseen Pohjois-Pohjanmaalla (32.30.45)

TAA 882/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen metsähakkeen ja turpeen käytön lisäämiseen (32.60.40)

TAA 883/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Pohjanmaan työllisyysmäärärahojen lisäämiseen (34.06.77)

TAA 884/2000 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen turkistarhojen siirtämiseen pois pohjavesialueilta (35.10.77)

TAA 885/2000 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen poliisin toimintamenoihin (26.75.21)

TAA 886/2000 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen turkistarhojen hälytyslaitteiden ja aitauksien hankkimiseen (luvun 30.14)

TAA 887/2000 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Jurvan ja Kurikan välisen maantien 689 peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 888/2000 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kantatien 44 peruskorjaamiseen välillä Äetsä—Kauhajoki (31.24.21)

TAA 889/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen opettajien koulutukseen (29.10.21)

TAA 890/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen terveysalan koulutuksen ja työelämäyhteyksien kehittämiseen (29.10.21)

TAA 891/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen kouluisten terveyden turvaamiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen (29.40.30)

TAA 892/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen (29.40.30)

TAA 893/2000 vp — Leena Rauhala /skl: Määrärahan osoittaminen Tampereen Kristillisen koulun tietoteknisten laitteiden hankintaan (29.40.30)

TAA 894/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen kosteus- ja homeongelmien poistamiseen koulurakennuksista (29.40.34)

TAA 895/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen työssäoppimisen ja opiskelijoiden harjoittelun ohjaamiseen ammatillisessa koulutuksessa (29.60.30)

TAA 896/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksiin (29.69.31)

TAA 897/2000 vp — Leena Rauhala /skl: Määrärahan osoittaminen kansanopistojen käyttökustannuksiin (29.69.50)
TAA 898/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen tasa-arvotyön tehostamiseen ja työn uudelleen organisoimisiin sosiaali- ja terveysministeriössä (33.01.21)
TAA 899/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen lasten kotihoidon tukeen (33.32.30)
TAA 900/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen vanhusten hoivapalveluihin (33.32.30)
TAA 901/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen mielenterveytyksen strategia- ja osaamiskeskusten perustamiseen (33.32.31)
TAA 902/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen Kaksi Denaria ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
TAA 903/2000 vp — Leena Rauhala /skl ym.: Määrärahan osoittaminen pitkäaikaistyöttömien kuntouttavaan työtoimintaan (33.92.50)
TAA 904/2000 vp — Leena Rauhala /skl: Määrärahan osoittaminen korkotukilainojen myöntämisvaltuuksien lisäämiseen Pirkkanmaalla (35.30.60)
TAA 905/2000 vp — Pekka Ravi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Kontiorannan varuskuntasairaalan peruskorjaukseen (27.01.74)
TAA 906/2000 vp — Pekka Ravi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Siiläläisen eritasoliittymän rakentamiseen (31.24.21)
TAA 907/2000 vp — Pekka Ravi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Nurmijärven—Kuhmon maantien peruskorjaukseen (34.06.64)
TAA 908/2000 vp — Juha Rehula /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Vesivehmaan ja Kalkkisten välisen Kopsuontien perusrantamiseen (31.24.77)
TAA 909/2000 vp — Juha Rehula /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen hammashuollon korvauksiin (33.18.60)
TAA 910/2000 vp — Juha Rehula /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen pienimpien äitiyspäivärahojen nostamiseen (33.18.60)
TAA 911/2000 vp — Juha Rehula /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen keskussairaaloille huumevieroitushoittoon (33.32.30)
TAA 912/2000 vp — Ola Rosendahl /r: Ammattikorkeakoulutuksen määrärahojen uudelleen kohdistaminen (29.20.30)
TAA 913/2000 vp — Ola Rosendahl /r ym.: Määrärahan osoittaminen pohjavesiselvityksiin ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien tekemiseen (30.51.22)
TAA 914/2000 vp — Ola Rosendahl /r ym.: Määrärahan osoittaminen Loviisan seudun vedenhankintaprojektin toteuttamiseen (30.51.77)
TAA 915/2000 vp — Ola Rosendahl /r: Paikallisen tieverkon ylläpito (31.24.21)
TAA 916/2000 vp — Ola Rosendahl /r ym.: Määrärahan osoittaminen Koskenkylänjoen, Sävträsketin ja Lapinjärven kunnostamiseen (35.10.77)
TAA 917/2000 vp — Ola Rosendahl /r ym.: Määrärahan osoittaminen Loviisan historiallisen alakaupungin kunnostamiseen (35.20.64)
TAA 918/2000 vp — Mirja Ryyänen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämISRahaan (26.98.43)
TAA 919/2000 vp — Mirja Ryyänen /kesk: Määrärahan osoittaminen opetusmateriaalin sisältötuotantoon (29.01.22)
TAA 920/2000 vp — Mirja Ryyänen /kesk: Määrärahan osoittaminen yleisten kirjastojen perustamiskustannusten valtionosuuksiin (29.90.34)
TAA 921/2000 vp — Mirja Ryyänen /kesk: Määrärahan osoittaminen yleisten kirjastojen tietoverkkopalvelujen kehittämiseen (29.90.52)
TAA 922/2000 vp — Mirja Ryyänen /kesk: Määrärahan osoittaminen metsäluonnon hoidon edistämiseen (30.31.45)

TAA 923/2000 vp — Mirja Ryyänen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen alueelliseen kuljetustukeen (32.30.44)
TAA 924/2000 vp — Mirja Ryyänen /kesk: Määrärahan osoittaminen kotipalvelujen järjestämiseen Itä-Suomen harvaanastuilla alueilla (33.32.30)
TAA 925/2000 vp — Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen lapsilisien maksamiseen 17-vuotiaille (33.15.52)
TAA 926/2000 vp — Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen huume- ja päihdevieroitushoidon toteuttamiseen (33.32.30)
TAA 927/2000 vp — Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittaminen syrjäytymisen estämiseen (33.32.30)
TAA 928/2000 vp — Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden palvelutason kohentamiseen (33.92.50)
TAA 929/2000 vp — Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittaminen Umpisten vanhan kaatopaikan maaperän puhdistamiseen Hausjärvellä (35.10.63)
TAA 930/2000 vp — Tero Rönni /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Lylyn viestivarikon akkuhuoltolan ja -varaston rakentamiseen (27.01.74)
TAA 931/2000 vp — Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Nummi-Pusulan kunnan Oinolan koulun muutos- ja peruskorjaustyöhön (29.40.34)
TAA 932/2000 vp — Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valaistuksen ja hirviäiden rakentamiseen valtatielle 1 välille Veikkola—Lohjanharju (31.24.21)
TAA 933/2000 vp — Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 25 peruskorjaukseen tieosuudella Mustio—Meltola (31.24.21)
TAA 934/2000 vp — Mauri Salo /kesk: Määrärahan osoittaminen avoimna olevien poliisinvirkojen täyttämiseen Länsi-Suomen läänissä Salo kirkkikunnassa (26.75.21)
TAA 935/2000 vp — Mauri Salo /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen elintarvikevalvonnan toimintamenoihin (30.72.21)
TAA 936/2000 vp — Mauri Salo /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 280 päällysteen uusimiseen välillä Someron kaupungin keskusta—Nummi-Pusulan kunnan raja (31.24.21)
TAA 937/2000 vp — Mauri Salo /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Mynämäki—Vehmaa—Vinkkilä-tien perusrantamiseen (31.24.21)
TAA 938/2000 vp — Mauri Salo /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Someron ja Nummi-Pusulan Koijärven välisen tien rakentamiseen ja peruskorjaukseen (31.24.21)
TAA 939/2000 vp — Mauri Salo /kesk: Määrärahan osoittaminen Turun tiepiirille haja-asutusalueiden alemman tieverkon perusrantamiseen ja ylläpitoon (31.24.21)
TAA 940/2000 vp — Mauri Salo /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Varsinais-Suomen ulomman kehätien rakentamiseen (31.24.21)
TAA 941/2000 vp — Mauri Salo /kesk: Määrärahan osoittaminen pk-yritysten puuosaamisen kehittämispalveluihin (32.10.22)
TAA 942/2000 vp — Ismo Seivästä /skl: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen (26.97.34)
TAA 943/2000 vp — Ismo Seivästä /skl ym.: Määrärahan osoittaminen Lehmänselän tien tieyhteyden rakentamiseen (31.24.77)
TAA 944/2000 vp — Ismo Seivästä /skl ym.: Määrärahan osoittaminen Turku—Helsinki-radan turvallisuuden parantamiseen (31.40.77)
TAA 945/2000 vp — Ismo Seivästä /skl ym.: Määrärahan osoittaminen kevytkalustokokeiluun Turku—Uusikaupunki-radalla (31.60.63)
TAA 946/2000 vp — Ismo Seivästä /skl ym.: Määrärahan osoittaminen ympäristöystävällisen puuenergian kehittämiseen (32.60.40)

TAA 947/2000 vp — Ismo Seivästö /skl ym.: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen pohjaosan leikkauksesta luopumiseksi (33.19.60)

TAA 948/2000 vp — Ismo Seivästö /skl: Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveydenhuollon perustamishankkeisiin Varsinais-Suomessa (33.32.31)

TAA 949/2000 vp — Ismo Seivästö /skl: Määrärahan osoittaminen huumehoitoon Varsinais-Suomessa (33.53.50)

TAA 950/2000 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoimintaan (29.99.51)

TAA 951/2000 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Mikkelin lentokentän ylläpitoon (31.52.41)

TAA 952/2000 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Valtionapu lento- paikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (31.52.41)

TAA 953/2000 vp — Timo Seppälä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 295 Levanto—Hämeenkoski perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 954/2000 vp — Timo Seppälä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Holma—Kalliola tiehankkeen tiesuunnittelun käynnistämiseen valtatiellä 24 (31.24.77)

TAA 955/2000 vp — Anni Sinnemäki /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen vapaaehtoista eläinsuojelutyötä tekevien yhteisöjen tukemiseen (30.04)

TAA 956/2000 vp — Anni Sinnemäki /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöjen toimintaan (35.99.65)

TAA 957/2000 vp — Jouko Skinnari /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Orimattilan ohitustien suunnitteluun (31.24.77)

TAA 958/2000 vp — Jouko Skinnari /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Lahti—Vesivehmaan lentokentän kehittämiseen (31.52.41)

TAA 959/2000 vp — Sakari Smeds /skl ym.: Määrärahan osoittaminen Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tieto- ja sähkötekniikan osastojen opetus- ja tutkimuslaboratorioiden varustamiseen (29.10.21)

TAA 960/2000 vp — Sakari Smeds /skl ym.: Määrärahan osoittaminen Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tulevaisuuden koivutuotetehdas -kehittämishankkeeseen (29.20.21)

TAA 961/2000 vp — Sakari Smeds /skl ym.: Määrärahan osoittaminen Kymenlaakson ammatikorkeakoulun Teknologia- ja Innovaatiopuiston perustamiseen (29.20.25)

TAA 962/2000 vp — Sakari Smeds /skl ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 parantamiseen välillä Taavetti—Lappeenranta—Imatra (31.24.77)

TAA 963/2000 vp — Sakari Smeds /skl ym.: Määrärahan osoittaminen lasten kotihoidon tuen kehittämiseen (33.32.30)

TAA 964/2000 vp — Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittaminen omaishoidontuen lisäämiseen (33.32.30)

TAA 965/2000 vp — Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteiseen työllistämistukeen valtionhallinnolle (34.06.02)

TAA 966/2000 vp — Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittaminen ympäristötöihin (35.10.77)

TAA 967/2000 vp — Marjatta Stenius-Kaukonen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen vakuutus oikeuden toimintamenoihin (25.10.23)

TAA 968/2000 vp — Marjatta Stenius-Kaukonen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen työsuojelupiirin toimintamenoihin (33.13.21)

TAA 969/2000 vp — Marjatta Stenius-Kaukonen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveystalvelujen perustamiskustannuksiin (33.32.31)

TAA 970/2000 vp — Katja Syvärinen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen varsinaiseen kehitysyhteistyöhön (24.30.66)

TAA 971/2000 vp — Sade Tahvanainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kolin tieverkon parantamiseen (31.24.21)

TAA 972/2000 vp — Ilkka Taipale /sd ym.: Määrärahan osoittaminen arboretumien ylläpitoon (30.31.50)

TAA 973/2000 vp — Ilkka Taipale /sd: Määrärahan osoittaminen työkyvyttömyiden eläke-edellytysten selvittelyyn (34.06.25)

TAA 974/2000 vp — Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittaminen koulutilojen peruskorjaus-, muutos- ja laajennustöiden aloittamiseen Lapissa (29.40.34)

TAA 975/2000 vp — Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittaminen jäähallin rakentamiseen Rovaniemellä (29.98.50)

TAA 976/2000 vp — Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittaminen taloudellisessa ahdingossa olevien luontaiselinkeino- tiallisten toimeentulomahdollisuuksien turvaamiseen (30.12)

TAA 977/2000 vp — Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittaminen kalateiden rakentamiseen Kemijoen voimalaitosten kunnostustöiden yhteydessä (30.41.77)

TAA 978/2000 vp — Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittaminen Kuloharjun—Kynsilän maantien peruskorjaamiseen Poriolla (31.24.21)

TAA 979/2000 vp — Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittaminen Martti—Tulppio-tien parantamiseen Savukoskella (31.24.21)

TAA 980/2000 vp — Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittaminen pientiestön ylläpitämiseen ja perusparantamiseen Lapissa (31.24.21)

TAA 981/2000 vp — Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittaminen neuvostopartisaanien tuhoamisessa kylissä eläneiden kuntoutustoimintaan (33.22.56)

TAA 982/2000 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen Lapin kunnille (26.97.34)

TAA 983/2000 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Lapin kyläasiain palkkaamiseen (26.98.43)

TAA 984/2000 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen perustienpittoon Lapin läänissä (31.24.21)

TAA 985/2000 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Ajoksen sataman kehittämiseen (31.32)

TAA 986/2000 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Sallan ja Kantalahden välisen rataosuuden rakentamiseen (31.40.77)

TAA 987/2000 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteiseen työllistämistukeen valtionhallinnolle Lapin läänin työttömyyden helpottamiseksi (34.06.30)

TAA 988/2000 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteiseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille Lapin läänin työttömyystilanteen helpottamiseksi (34.06.02)

TAA 989/2000 vp — Marja Tiura /kok ym.: Määrärahan osoittaminen taiteen keskustuomikunnan ja taidetoimikuntien toimintamenoihin (29.90.21)

TAA 990/2000 vp — Martti Tiuri /kok ym.: Määrärahan osoittaminen teknillisten korkeakoulujen ja tiedekuntien elektronikan, tietoliikennetekniikan ja tietotekniikan opetukseen (29.10.21)

TAA 991/2000 vp — Martti Tiuri /kok: Määrärahan osoittaminen Kehä II:n yleissuunnittelun käynnistämiseen (31.24.77)

TAA 992/2000 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Kotkan Kymminlinnan linnoituksen kunnostamistyön jatkamiseen (29.90.75)

TAA 993/2000 vp — Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Nuijamaan tiejärjestelyiden kehittämiseen (31.24.77)

TAA 994/2000 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 26 Summa—Taavetti-välillä liikenneturvallisuuden parantamiseen (31.24.77)

TAA 995/2000 vp — Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen väylämaksujen alentamiseen (31.30)

TAA 996/2000 vp — Pentti Tiisanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen tasoristeyksien poistamiseen välillä Luumäki—Imatra (31.40.77)

TAA 997/2000 vp — Pentti Tiisanen /vas: Määrärahan osoittaminen Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirien toiminnan turvaamiseen (33.32.30)

TAA 998/2000 vp — Pentti Tiisanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Suomenlahden suojeluun ja erityisesti fosforikuormituksen vähentämiseen (35.10.67)

TAA 999/2000 vp — Pentti Tiisanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Repoveden kansallispuiston perustamiseen (35.20.87)

TAA 1000/2000 vp — Pentti Tiisanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Saimaan kansallispuiston perustamiseen (35.20.87)

TAA 1001/2000 vp — Pertti Turtiainen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Suodenniemi—Sävi parantamiseen (31.24.79)

TAA 1002/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen Kuopion yliopistolle vaihtoehtoisen kansanparannustieteeseen ja tutkimustoimintaan (29.10.21)

TAA 1003/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen yliopistojen toimintamenoihin (29.10.21)

TAA 1004/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen opintokeskusten käyttökustannuksiin (29.69.55)

TAA 1005/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen Snellman-instituutin tutkimustoiminnan käynnistämiseen (29.88.53)

TAA 1006/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen Puutossalmen sillan rakentamiseen (31.24.77)

TAA 1007/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Teknologian kehittämiskeskuksen henkilöstömäärän lisääminen Itä-Suomessa (32.20.26)

TAA 1008/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen kotihoidon tukeen (33.32.30)

TAA 1009/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen kotipalveluiden lisäämiseen (33.32.30)

TAA 1010/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen omaishoidon kehittämiseen Kuopiossa (33.32.30)

TAA 1011/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen syöpätutkimukseen istukkahoidon avulla (33.92.50)

TAA 1012/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Yritysten perustamiseen liittyvien kustannusten kattaminen (34.06.63)

TAA 1013/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen Kuopion turveterveyslaitoksen perustamiseen (34.06.77)

TAA 1014/2000 vp — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittaminen asuntojen korjausavustuksiin (35.30.60)

TAA 1015/2000 vp — Kari Uotila /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Leppävaaran kaupunkiradan jatkamiseen (31.40.77)

TAA 1016/2000 vp — Kari Uotila /vas: Määrärahan osoittaminen länsimetron suunnitteluun (31.60)

TAA 1017/2000 vp — Kari Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) sekä kehitysyhteistyöedotukselle (24.30.66)

TAA 1018/2000 vp — Kari Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Eurooppalainen Suomi ry:n toiminnan tukemiseen (24.99.50)

TAA 1019/2000 vp — Kari Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen maakuntien kehittämiseen (26.98.43)

TAA 1020/2000 vp — Kari Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen kosteus- ja homeongelmien poistamiseen yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen koulurakennuksista (29.40.34)

TAA 1021/2000 vp — Kari Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kokkolan satamatie rakentamiseen (31.24.77)

TAA 1022/2000 vp — Kari Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Pietarsaaren sataman väylän ennaltaamista varten (31.32.77)

TAA 1023/2000 vp — Kari Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen hammashuollon laajentamiseen (33.18.60)

TAA 1024/2000 vp — Kari Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkäriskoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (33.32.33)

TAA 1025/2000 vp — Raija Vahasalo /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Veikkolan peruskoulun lisärakennuksen rakentamiseen ja peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 1026/2000 vp — Raija Vahasalo /kok ym.: Määrärahan osoittaminen yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten rakentamisinvestointeihin (29.40.34)

TAA 1027/2000 vp — Raija Vahasalo /kok ym.: Määrärahan osoittaminen kantatien 51 parantamiseen välillä Kivenlahti—Kirkkonummi (31.24.77)

TAA 1028/2000 vp — Raija Vahasalo /kok ym.: Määrärahan osoittaminen ohitusraiteen suunnitteluun Karjaan ja Kirkkonummen välillä (31.40.77)

TAA 1029/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Pattasten homekoulun korjaamiseen Pattijoella (29.40.34)

TAA 1030/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Ollinsaaren ala-asteen peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 1031/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Vihannin ylä-asteen/lukion peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 1032/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Raahan ammattioppilaitoksen metalliosaston laajennukseen ja peruskorjaukseen (29.40.34)

TAA 1033/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Oulun läänin haja-asutusalueiden tieverkon kunnossapitoon ja peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 1034/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 8 perusparantamiseen Mettalanmäen kohdalla Raahessa (31.24.21)

TAA 1035/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Raudaskylän—Sievin maantien perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 1036/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Pyhäjoen—Vihannin maantien perusparantamiseen (31.24.21)

TAA 1037/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Koskenkankaantien perusparantamiseen välillä Ruukki—Huomola (31.24.21)

TAA 1038/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Sikapaari—Sattumäki Ylivieskassa (31.24.21)

TAA 1039/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen maantien 7891 perusparantamiseen Pyhäjoella (31.24.21)

TAA 1040/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Louhua—Ylipää—Heinolanperä-paikallisten peruskorjaukseen (31.24.21)

TAA 1041/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Siikajoen ja Revonlahden välisen tien päällystämiseen (31.24.21)

TAA 1042/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen alikulun rakentamiseen Parhalahdelle Haaran—Pietiläntien risteykseen (31.24.21)

TAA 1043/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Rahjan sataman tuloväylän ruoppauskustannusten maksamiseen Kalajoen kunnalle (31.30.77)

TAA 1044/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Softpolis Raahan kehittämiseen (32.20.26)

TAA 1045/2000 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen vanhainkoti Mainingin peruskorjaukseen ja muuttamiseen palvelukodiksi Raahessa (33.32.31)

TAA 1046/2000 vp — Matti Vanhanen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen jätevedenpuhdistamon rakentamiseen Karkkilaan (35.10.77)
TAA 1047/2000 vp — Marjatta Vehkaoja /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Vaasan—Seinäjoen radan sähköistämiseen (31.40.77)
TAA 1048/2000 vp — Marjatta Vehkaoja /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Merenkurkun talviliikenteen turvaamiseen (31.60.63)
TAA 1049/2000 vp — Marjatta Vehkaoja /sd ym.: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten mielenterveystyöhön (33.32.30)
TAA 1050/2000 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittaminen teologisen tiedekunnan perustamiseen Joensuuun (29.10.21)
TAA 1051/2000 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittaminen yliopistojen työllistymispalvelutoimintaan (29.10.22)
TAA 1052/2000 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittaminen toisen asteen ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen kehittämiseen (29.60.24)
TAA 1053/2000 vp — Anu Vehviläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpittoon Pohjois-Karjalaan (31.24.21)
TAA 1054/2000 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittaminen nuorten yrittäjäläinajärjestelmän perustamiseen (32.30.42)
TAA 1055/2000 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittaminen mielenterveyshenkilöstön kouluttamiseen (33.01.63)
TAA 1056/2000 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittaminen omaishoidon kehittämisprojektiin (33.01.63)
TAA 1057/2000 vp — Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittaminen biosfäärialuetoiminnan perusrahoitukseen (35.99.22)
TAA 1058/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittaminen Etelä-Pohjanmaan kansanmusiikkiyhdistys Spelit ry:n toiminnan tukemiseen (29.90.52)
TAA 1059/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Sääksjärven kunnostamiseen Vimpelin kunnassa (30.51.77)
TAA 1060/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yhdysvesijohdon rakentamiseen Alajärven, Soinin ja Lehtimäen kuntiin (30.51.77)
TAA 1061/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 7000 (Koskenkorva—Mölli) perusparantamiseen Ylistaron aseman ja Könnin välillä (31.24.21)
TAA 1062/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 7091 peruskorjaamisen jatkamiseen välillä Niemisvesi—Kukko (31.24.21)
TAA 1063/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittaminen paikallistien 17479 (Varismäki—Kiikeri) peruskorjaamiseen Ilmajoen kunnassa (31.24.21)
TAA 1064/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittaminen tien rakentamiseen välillä Rengonkylä—Honkakylä Ilmajoen kunnassa (31.24.77)
TAA 1065/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 18 parantamiseen tieosuudella Myllymäki (Ähtäri)—Multia (31.24.77)
TAA 1066/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (33.92.59)
TAA 1067/2000 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Härmän siirtoviemäri- ja yhdysvesijohdon rakentamiseen (35.10.77)
TAA 1068/2000 vp — Pia Viitanen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen rintamasotilastunnuksen myöntämiseen vuonna 1926 syntyneille veteraaneille (33.21.52)
TAA 1069/2000 vp — Pia Viitanen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen seudullisten virkistysalueiden maanhankintaan (35.20.37)

TAA 1070/2000 vp — Jari Vilén /kok: Määrärahan osoittaminen Eurooppalainen Suomi ry:n toiminnan tukemiseen (24.99.50)
TAA 1071/2000 vp — Pekka Vilksen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Ylivieska—Rahjan satama—radan rakentamisselvitykseen (31.40.77)
TAA 1072/2000 vp — Pekka Vilksen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Ylivieskan lentoliikenteen kehittämiseen (31.52.41)
TAA 1073/2000 vp — Lasse Virén /kok: Määrärahan osoittaminen huumausainerikollisuuden katuvalvontaan (26.75.21)
TAA 1074/2000 vp — Lasse Virén /kok: Määrärahan osoittaminen huumausainevalituksen tehostamiseen (26.75.21)
TAA 1075/2000 vp — Lasse Virén /kok: Määrärahan osoittaminen pääkaupunkiseudun reunakuntien peruspalvelujen turvaamiseen (26.97.34)
TAA 1076/2000 vp — Lasse Virén /kok: Määrärahan osoittaminen pääteiden turvallisuussuojausten parantamiseen Uudella maalla (31.24.21)
TAA 1077/2000 vp — Lasse Virén /kok: Määrärahan osoittaminen Uudenmaan tiepiirille alemman tieverkon kehittämiseen (31.24.21)
TAA 1078/2000 vp — Lasse Virén /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Koskenkylä—Kouvola-kokonaisrahoitushankkeen alemman tieverkon liittämiseksi suunnitteluun (31.24.79)
TAA 1079/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Polttoaineveron budjetitiperusteen alentaminen (11.08.07)
TAA 1080/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen poliisin talousrikostutkinnan tehostamiseen (26.75.21)
TAA 1081/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen koulujen homevaurioiden ja -haittojen poistamiseen (29.40.34)
TAA 1082/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen turkistarhojen suojauksen ja turvajärjestelyihin (30.14)
TAA 1083/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen luonnontuotteiden varastointitukseen (30.15)
TAA 1084/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen kalatalouden edistämiseen (30.41.45)
TAA 1085/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Hautakylän tien peruskorjaamiseen Soinissa (31.24.21)
TAA 1086/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Jokikylän tien kunnostamiseen Evijärvellä (31.24.21)
TAA 1087/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Atria Oyj:n tuotantolaitosten ja Kivisaaren eritasoliittymän välille Seinäjoella (31.24.21)
TAA 1088/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Kurejoen kylään tielle 7122 (31.24.21)
TAA 1089/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Kalliojärven tien peruskorjaus- ja päällystystöihin Vetelissä (31.24.21)
TAA 1090/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Korttesjärven—Lappajärven maantien päällystämiseen (31.24.21)
TAA 1091/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Lehtomäen paikallistien 16853 peruskorjaamiseen (31.24.21)
TAA 1092/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Leppälän tien 17469 perusparannukseen ja muihin liikenneturvallisuutta lisääviin toimiin Kuortaneella (31.24.21)
TAA 1093/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen liikenneturvallisuutta parantaviin toimiin valtatie 16 ja kantatie 68 risteyksessä Alajärven Hoiskossa (31.24.21)
TAA 1094/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen maantien 7056 kunnostamiseen välillä Autionmäki—Katteluskyä (31.24.21)
TAA 1095/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen maantien 7112 kunnostamiseen Lapualla (31.24.21)

TAA 1096/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen paikallisteiden 17847 ja 17849 perusparantamiseen Lappajärvellä (31.24.21)

TAA 1097/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Porasen paikallistien kunnostamiseen Perhossa (31.24.21)

TAA 1098/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Ruonan ja Menkijärven välisen tieosuuden kunnostamiseen Kuortaneen ja Alajärven kunnissa (31.24.21)

TAA 1099/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Sykäräisen—Rahkosen paikallistien peruskorjaamiseen Ullavan ja Toholammin kunnissa (31.24.21)

TAA 1100/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen osoitetun valtionavun korottamiseen (31.25.50)

TAA 1101/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen pienlentokenttien rakennus- ja perusparannushankkeisiin (31.52.41)

TAA 1102/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen hierojien antaman hoidon sairausvakuutuskorvauksiin (33.18.60)

TAA 1103/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen vuonna 1926 syntyneiden veteraanien rintamaliisiin (33.21.52)

TAA 1104/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen veteraanien ja kotirintamanaisten koti- ja ateriapalveluun (33.32.30)

TAA 1105/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen työttömyyden torjumiseksi käynnistettäviin investointeihin (34.06.77)

TAA 1106/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen syrjäntävaltuutetun toimen perustamiseen (34.07)

TAA 1107/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Alajärven kunnostamiseen (35.10.77)

TAA 1108/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Lappajärven rehevöitymisen ehkäisyyn (35.10.77)

TAA 1109/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen Räyrynginjärven kunnostamiseen (35.10.77)

TAA 1110/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen turkistarhojen siirtämiseen pohjavesialueilta (35.10.77)

TAA 1111/2000 vp — Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittaminen veteraanien asuntojen peruskorjausavustuksiin (35.30.60)

TAA 1112/2000 vp — Jorma Vokkolainen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen (26.97.34)

TAA 1113/2000 vp — Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Muurikkalan paikallistien 14745 (Miehikkälä) parantamiseen (31.24.21)

TAA 1114/2000 vp — Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 26 parantamiseen välillä Taavetti (Luumäki)—Summa (Vehkalahti) (31.24.21)

TAA 1115/2000 vp — Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittaminen eteläisen rannikko-HELI-radan suunnitteluun (31.40.77)

TAA 1116/2000 vp — Matti Väistö /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen rajavartiolaitoksen toimintamenoihin (26.90.21)

TAA 1117/2000 vp — Matti Väistö /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan Pohjois-Karjalaan (26.98.43)

TAA 1118/2000 vp — Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittaminen Oppiva Pohjois-Karjala -projektin toteutukseen (29.69.52)

TAA 1119/2000 vp — Matti Väistö /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maaseudun omaehtoisen kehittämiseen seutukunnissa (30.14.43)

TAA 1120/2000 vp — Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittaminen kalatalouden edistämiseen (30.41.45)

TAA 1121/2000 vp — Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittaminen Juuan Kivikylän kehittämiseen (32.30.45)

TAA 1122/2000 vp — Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittaminen Kiihtelysvaaran ja muiden Pohjois-Karjalan kivesiintymien perusselvityksiin (32.30.45)

TAA 1123/2000 vp — Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittaminen puupellettien käytön edistämiseen (32.60.40)

TAA 1124/2000 vp — Harry Wallin /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Seinäjoen lentoaseman ylläpitoon (31.52.41)

TAA 1125/2000 vp — Jaana Ylä-Mononen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Leppänen—Isoniemi parantamiseen Virroilla (31.24.21)

TAA 1126/2000 vp — Jaana Ylä-Mononen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen psykologin antaman hoidon sairausvakuutuskorvauksiin (33.18.60)

TAA 1127/2000 vp — Jaana Ylä-Mononen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen alueellisten ympäristökeskusten toimintamenoihin (35.40.21)